

RUH ADAM

HÜSEYİN NİHAL ATSIZ

1. BÖLÜM

Kamlançu ülkesine bahar gelip de kuslar ötüsmeye başlayınca, ağaçlarda ve yerlerde çiçekler açınca Yüzbasi Burkay yine o büyük çam ağacının yanına geldi. Parlak bakisli, ay yüzlü kizi orada gördü. Yüregine od düstü. Yer yüzü gözüne karanlık oldu. Ona yaklaşıp söyle dedi: 'Yüzün aya benziyor. Kasın yaya benziyor. Gözlerin yeşil alası. Saçların arslan yelesi. Yürüyüşün tuma gibi. Salınisin suna gibi. Hangi yerden, kaynaktansin? Hangi boydan, oymaktansin?

Parlak bakisli, ay yüzlü kız bir şey söylemedi. Yalnız gözlerini kaldırarak Burkay'a bakti. Bu bakisla onun kanini kaynattı. Yüregini oynattı. İçine od düstü. Yer yüzü gözüne karanlık oldu. Kıza söyle dedi: 'Bakisların isik mi? Saçların sarmasik mi? Yıldız misin, güneş mi? Alev misin, ateş mi? Neden sessiz bakıyorsun? Beni niçin yakıyorsun? Çiçek gibi her bir yanın. Söyle, nedir senin adın, sanın?

Parlak bakisli, ay yüzlü kız bir şey söylemedi. Gülümseyerek Burkay'a bakti. Bu bakisla onun aklini basından aldı. Yüregini derde saldı. İçine od düstü. Yer yüzü gözüne karanlık oldu. Kıza söyle dedi: 'Beni niçin üzüyorsun? Gözlerini süzüyorsun. Kirpiklerin paralıyor. Bakisların yaralıyor. Rengin sanki çiçekten. Bilmem hangi çiçekten? İster darıl, ister kız. Tek adını söyle kız!

Parlak bakisli, ay yüzlü kız gözlerini Burkay'ın gözlerine dikti. Kayalardan dökülen suların, kirlarda esen rüzgarın, ormanda öten kusların sesinden daha güzel sesiyle söyle dedi: 'Besbalık'ta doğdumsa da Karluk kızıyım. Nice erin yüreginde saklı sızıyım. Yüregine od düstüyse zorlayıp söndür. Bilen bilir; adım, sanım: Açigma-Kün'dür. Ölmemeyi istiyorsan yaklaşma bana. Belam çoktur, görünmeden dokunur sana...

Burkay'ın yüregine od düstü. Yer yüzü gözüne karanlık oldu. İyi yürekli kişi idi. Tanrı'ya ve insanlara karşı suç işlememisti. Tapıncaga gidip Tanrı'ya yalvardı. 'Tanrım! Yüregimdeki odu söndür' dedi.

Kırk gün büyük çam ağacının yanına gitti. Her gidiste Açigma-Kün'ü orada gördü. Her gidiste içindeki ateş yalazlandı. Her dönüste tapıncakta Tanrı'ya yalvardı. Her yalvarıstan sonra bir daha çam ağacının

RUH ADAM

HÜSEYİN NİHAL ATSIZ

1. BÖLÜM

Kamlañu ülkesine bahar gelip de kuslar ötösmeye baslayınca, ağaçlarda ve yerlerde çiçekler açınca Yüzbasi Burkay yine o büyük çam ağacının yanına geldi. Parlak bakisli, ay yüzlü kizi orada gördü.

Yüregine od düstü. Yer yüzü gözüne karanlık oldu. Ona yaklaşıp söyle dedi: ‘Yüzün aya benziyor. Kasın yaya benziyor. Gözlerin yeşil alası. Saçların arslan yelesi. Yürüyüşün turna gibi. Salınışın suna gibi. Hangi yerden, kaynaktansın? Hangi boydan, oymaktansın?’

Parlak bakisli, ay yüzlü kız bir şey söylemedi. Yalnız gözlerini kaldırarak Burkay’a baktı. Bu bakışla onun kanını kaynattı. Yüregini oynattı. İçine od düstü. Yer yüzü gözüne karanlık oldu. Kıza söyle dedi: ‘Bakışların ısıklı mı? Saçların sarmasıklı mı? Yıldız misin, güneş mi? Alev misin, ateş mi? Neden sessiz bakıyorsun? Beni niçin yakıyorsun? Çiçek gibi her bir yanın. Söyle, nedir senin adın, sanın?’

Parlak bakisli, ay yüzlü kız bir şey söylemedi. Gülümseyerek Burkay’a baktı. Bu bakışla onun aklını basından aldı. Yüregini derde saldı. İçine od düstü. Yer yüzü gözüne karanlık oldu. Kıza söyle dedi: ‘Beni niçin üzüyorsun? Gözlerini süzüyorsun. Kirpiklerin paralıyor. Bakışların yaralıyor. Rengin sanki çiçekten. Bilmem hangi çiçekten? İster darıl, ister kız. Tek adını söyle kız!’

Parlak bakisli, ay yüzlü kız gözlerini Burkay’ın gözlerine dikti. Kayalardan dökülen suların, kırlarda esen rüzgarın, ormanda öten kusların sesinden daha güzel sesiyle söyle dedi: ‘Besbalık’ta doğdumsa da Karluk kızıyım. Nice erin yüreginde saklı sızıyım. Yüregine od düstüyse zorlayıp söndür. Bilen bilir; adım, sanım: Açıgma-Kün’dür. Ölmemeyi istiyorsan yaklaşı bana. Belam çaktır, görünmeden dokunur sana...

Burkay’ın yüregine od düstü. Yer yüzü gözüne karanlık oldu. İyi yürekli kişi idi. Tanrı’ya ve insanlara karşı suç işlememisti. Tapıncaya gidip

Tanri'ya yalvardi. 'Tanrim! Yüregimdeki odu söndür'

dedi.

Kirk gün büyük çam agacının yanına gitti. Her gidiste Açıgma-Kün'ü orada gördü. Her gidiste içindeki ates yalazlandı. Her dönüste tapincakta Tanri'ya yalvardi. Her yalvaristan sonra bir daha çam agacının yanına gitmemeye karar verdi. Fakat güneşin her yeni doğusunda kızın hasretine dayanamadı. Verdiği kararı unutup çam agacının yanına geldi. Kızın yeşil ala gözleriyle büyülenip kendinden geçti.

Kirk birinci gün çam agacının yanına gelince kızı bulamadı. Gözleri bulandı. Yüreği yandı. İçi sıkıntıyla doldu. Gün batıncaya kadar bekledi. Açıgma-Kün gelmeyince onu çam agacına sordu. Ağaç ah edip ağladı. 'Onu ben de bekliyorum. Artık gelip bana yaslanmayacak' dedi.. Yaprakları dökülüp kurudu. Uçan bir akdoğan ah edip ağladı. 'Onu ben de bekliyorum. Artık gelip beni koluna almayacak'

dedi. Kanatları çirpmaz olup otlara düştü, öldü. Yeşil otlara sordu. Otlar ah edip ağladılar. 'Onu biz de bekliyoruz. Artık gelip bizi çignemeyecek'' dediler. Yanıp duman oldular.

Burkay bezginleşip yerine ,yurduna döndü. Açıgma-Kün'den başka bir şey düşünmez oldu.

Tapincaga gidip yalvardi, olmadı. Eksi kimiz içip esridi, kar etmedi. Tatlı sarap içip kendinden geçti, fayda vermedi. Kagan savaş açınca o da katıldı. Ölmek için atına zirhsiz bindi. Oklar sağından solundan uçtu; biri degmedi. Kalkansız, tulgasız vurustu. Kılıçlar sağından,solundan geçti; biri vurmadı.

Yine yurduna döndü. Açıgma-Kün'den başka bir şey düşünmez oldu. Benzi sarardı. Hasta olup yataga düştü. Burkay'ın iyi yürekli bir evdesi vardı. Erkeği iyi olsun diye okuyucular, bakıcılar, kamlar, baksılar getirtti. Hiçbir ilaç, dua, hiçbir büyü fayda vermedi.. Günden güne eridi, soldu, bitti. Ölecek hale geldi. Bir gece Açıgma-Kün'ün adını sayıklayınca kadın isini anladı. Bütün Kamlançu'ya adamlar çıkarttı.

Kirk gün aradılar, taradılar. Açigma-Kn bulunmadı. Bir gün ihtiyar, çirkin bir büyücü kadın geldi. 'Bunun derdine ancak Kilimbi çare bulabilir. O, seytanların akıllisidir' dedi. Burkay'ı seytan Kilimbi'ye götürdü.

Burkay ona yüregini açtı. Sevdigi kızı anlattı. 'Bana onu verirsen senin ordunda eri olurum' dedi. Kilimbi basını salladı. 'Yregin büyük derde girmiş. Kurtulmak zor. Buna çareyi bulsa bulsa Seytanlar Basi Madar bulur' dedi. Burkay'ın içi yandı. Gz dumanlandı. 'Hiçbir çare yok mu' diye sordu. Madar, basını salladı. Ellerini açtı. 'Var' dedi. 'Eger evdesini götürüp Ejderler Kagani Naranta'ya kurban adarsan Açigma-Kn' kaybettigin yerde bulursun.

Burkay hiçbir sey düşünmeden kabul etti. Gzn sevda brms, kanın ilginlik yrmst. Evdesini Naranta'ya adak verdi. Naranta, onu öldürüp yedi. Kadın ölürken ellerini göge kaldırıp beddua etti:

'Burkay! İyilige kemlik ettin. Tanrı seni bedbaht etsin. Kiyamete kadar, dünyaya her gelisinde ruhun ızdırıp içinde alkalansın'' dedi. Tanrı bu dilegi kabul etti.

Burkay, seytan Madar'ın dediklerini yaptıktan sonra am ağacının olduğu yere gitti. Kız gitti diye yaprakları dökülüp kuruyan am yine yesermisti. Açigma-Kn onun gövdesine yaslanarak duruyordu.

Burkay yaklaşıp söyle dedi: ''Nerede kaldın ay bakıslı? Neden gittin inci disli? Senin için hasta düstüm.

Eller gezip dağlar astım. Artık bana varmaz misin? Derdime em vermez misin? Gel, benim ol iek yzlm! İpek salim, isik gözlüm!''

Açigma-Kn bir sey demedi. Büyülü gözlerle Burkay'a bakarak gülümsedi. Burkay'ın akli basından gitti. Az kaldı kimiz gibi eriyip akacaktı. Kıza yaklaşıp siki siki tuttu. iek kokan yüzünü öptü. Onu evine getirip es edindi. Fakat bununla derdi bitmedi. Açigma-Kn' her gün biraz daha çok sevdi.

pmekle doyamadı. Sevmekle kanmadı. Uçan kstan kiskandı. Esintiden yksnd. ''Sen insan degilsin. Peri Kan Katun'sun'' dedi. Sevgisi

durulmadi. Arzusu kirilmadi. Öpmekle kanmaz oldu. Sevgisi dinmez oldu. ‘‘Sen Peri Kan Katun degilsin. Tanri Katun’sun’’ dedi.

Bir gün ihtiya, çirkin büyücü kadın yine geldi. ‘‘Bunun derdine ancak Madar çare bulabilir’’

dedi. Birlikte Madar’a gittiler. Madar güldü. ‘‘Sen Nizvani cehennemine düsmüssün. Eger o da sana bir defa seni seviyorum derse bundan kurtulursun’’ dedi.

Burkay yurduna döndü. Açıgma-Kün’e ‘‘Beni seviyor musun?’’ diye sordu. Kadın, saçlariyla onu sararak ne soracagini unutturdu. Bir ay geçti. Burkay ‘‘Beni seviyor musun?’’ diye yine sordu. Kadın onu öperek ne soracagini unutturdu.

Böyle aylar geçti. Yillar geçti. Burkay sevgiden çilgina döndü. Iztirap izarap üstüne, keder keder üstüne çekti. Hekimler geldi, ilaç bulamadi. Bakislar geldi, çare edemedi. ‘‘Seni ancak ölüm kurtarir.

Açıgma-Kün, Tanri’nin cezasidir’’ dediler. Burkay büyük izaraplar içinde öldü. Öürken yine ‘‘Beni seviyor musun?’’ diye sordu. Kadın onu saçlariyla sardi, kollariyla sikti, öptü. Fakat bir sey demedi

.Burkay’in öldüğünü görünce gözleri yasardi. Inci gibi yaslar akti. ‘‘Iztirap çekiyorum’’ diye inledi. Fakat

‘‘Ben de seni seviyorum’’ demedi.

Burkay ölmekle izaraptan kurtulmus olmadı. Her yıl bahar olup çiçekler açtikça, Açıgma-Kün’ü görüp sevdiği çam agacinin yanında ruhu dolasiyor. ‘‘Iztirap çekiyorum. Sen de beni seviyor musun’’ diye inliyor. O günden bu güne kadar bin yıl geçtiği halde Burkay her bahar orada agliyor. Yanında duran Açıgma-Kün ‘‘Sus sus, ben de izarap çekiyorum’’ diye yanip yakiliyor. Fakat ‘‘Ben de seni seviyorum’’

demiyor ve yillar böylece akip geçiyor.

* * *

Yazi masasinin önünde oturarak bu masali okuyan kadin gözlerini kaldirdi. Büyük odada muttarid adimlarla gezerek Uygur masalini dinleyen erkege sordu:

- Nasil buldun? Begendin mi?

Bol isikla aydinlanan odada bütün duvar kitap raflariyla doluydu. Küçük bir masanin üzerindeki saat,vaktin gece yarisina yaklastigini gösteriyor,saatin yaninda keskin bir içkiyle dolu sürahi, bir de kadeh bulunuyordu. Erkek, doldurdugu kadehi içtikten sonra istihfaf edici bir yüzle: "Masal" diye bir cevap verdi.

Biraz kirilmis gibi olan, fakat hiçbir sey belli etmeyen kadin tekrar sordu:

- Evet, masal... Dokuzuncu asirda, en geç onuncu asrin basinda yazilmis bir masal ... Fakat sen bunda edebi bir taraf, edebi bir unsur bulmuyor musun?

Erkek bu sefer istihfafi istihzaya çevirdi:

- Edebi taraf, bedii unsur gibi yüksek kiymetlere akil erdiremem. Bir degeri varsa anlat da öğrenelim...

- O halde tercüme hakkındaki fikrini söyle...

Erkek yürümekte oldugu sert bir hareketle durdu:

- Tercüme mi? Dedi. Bunun Uygur masali oldugunu söylemistin. Uygurca dedigin dil Türkçe degil mi?

Kadin zoraki bir sükunetle cevap verdi:

- Uygurca süphesiz Türkçedir. Fakat bugün konustugumuz Türkçeye benzemez. Sana okudugum masal Uygurca metnin bugünkü Türkçeye tercümesidir. Tercüme yi basarip basaramadigim hakkında fikrini öğrenmek istemistim de...

Erkek, bir kadeh daha içtikten sonra ciddi mi, alay mi oldugunu anlasilmayan bir eda ile:

- Fena degil, dedi. Fakat hiçbir tercüme, aslında güzelliği muhafaza edemez. Eger aslında bir güzellik varsa... Ve kadının cevap vermesinden önce davranarak ilave etti:

- Benim bu gibi meseleler üzerinde fikir yürütmem süphesiz haddimi bilmemek oluyor. Çünkü

romanların ne zaman değerli sayılacağı hakkında en iptidai bilgiye bile malik değilim.

Kadın ağır ve ciddi bir tavırla onun sözünü kesti:

- Roman değil. Masal...

Beriki çok acı bir gülümseyişle cevap verdi:

- Öyle mi? Romanla masalı aynı şey sandığım için özür dilerim. Demek ki aralarında mühim farklar varmış...

Kadının yüzüne dikkatle bakarak bir kadeh daha içti:

- Fakat ne çıkar? Ben kayısı ile zerdaliyi de birbirine karıştırırım. Benim bu büyük hatam yüzünden insanlığa zarar erirmedikten sonra...

Kadın biraz daha ciddileşti:

- Senin için değeri olmayan bu masalların da erbabi yanında ehemmiyeti vardır. Sen kayısı ile zerdaliyi birbirine karıştırırsın ama manav karıştırmaz.

- Su halde manav da benden üstün bir şahsiyetmiş demek...

Bunu söyleyerek bir kadeh daha doldurdu. Kadına doğru uzatarak gayet ciddi bir tavırla:

- Benden üstün ve zeki olan manavların serfine dedi ve bir dikiste bitirdiği kadehi oldukça sert bir vuruşla masaya koyarak odadaki gezinmesine devam etti. Bir müddet birbirlerine hiç bakmadılar. Sonra erkek, masanın önünde durarak:

- Rica ederim, bana bu masalin degeri hakkında birkaç söz söyler misin?
Dedi. Kadın hiçbir kirginlik eseri göstermedi:

- Bir kere bu masal hemen hemen tam olarak ele geçmiş bir Uygur metnidir. Yalnız basında bir iki satır eksik. Sonra dil bakımından Uygurca'nın yabancı tesirlere maruz kalmamış bir örneğidir. Mühim bir hususiyet de hem Budizm, hem maniheizm hem de samanizmin izlerini aynı zamanda tasimasıdır. Bir de mazhariyeti var. Bir Türk tarafından bulunan ilk Uygurca parçadır.

Erkek kayıtsızlıkla sordu:

- Bundan öncekiler kimin tarafından bulunmuştu?

- Bilhassa Almanlar tarafından... Fakat onların bulup nesrettikleri parçalar sırf dini mahiyette idi.

Bunda da dini izler bulunmasına rağmen görüyorsun ki, daha ziyade ladini mahiyettedir ve ahlaki bir gaye ile yazılmıştır.

- Ne gibi?

- Eserin tezi fenalığın ceza görmesi üzerine oturtulmuştur. Bundan başka...

Erkek onun sözünü kesti:

- Evet ama ahlaki bir ders vermek için de bir ask efsanesi uydurmuştur. Bu kadar olmayacak bir aski masala temel yapmak bana pek iptidai bir düşünce gibi geliyor. Hem de bir adamın kıyamet kopuncaya kadar ızdırıp çekmesi... Öldükten sonra da ızdırıp çekmesi... Bunlar ne sahane yalanlar...

Hele o kadın... O isik bakışlı kadın... Neydi onun adı?

- Açıgma-Kün.

- Evet,Açıgma-Kün... O ne biçim kadın öyle? Gerçekte böyle bir kadının, bu derece kudretli bir kadının bulunmasına imkan var mı? Bu kadar uydurma bir araya gelince onu çöp tenekesine atmak icab ederken siz

tutuyor, edebi degerinden bahsederek göklere çikariyorsunuz. İnsanların beynini safsatalarla doldurmak bence yanlış bir harekettir...

Çok sert bir tavirle söylenen bu sözlere kadın yine kızmadı. Aynı sakin haliyle cevap verdi:

- Edebiyat, hakikatlerin hayalle süslenmesidir. Bütün masallar ve destanlar gibi bunun da eski bir hakikati saklamış olması muhtemeldir...

Erkek bu sefer hakikaten ilgilendi:

- Sahi mi söylüyorsun? Bu uydurmanın neresinde bir hakikat gizli acaba?

Kadın gülümsedi:

- Masal en geç onuncu asrın başlarında yazıldığına ve anlattığı vakadan beri bin yıl geçtiğini bildirdiğine göre çok eski zaman ait bir ask hikayesini bize kadar getiriyor demekti. Yazıldığı tarihten önceki bin yılı hakikat diye kabul edersek, aşağı yukarı milat yıllarında cereyan etmiş bir hadisenin edebiyatla mübalegalanmış şekli karşısındayız.

- Bu kadar mübaleganın arasındaki hakikat kirintilerini hangi teleskopa görüp keşfedeceğiz?

- Teleskopa ihtiyacımız yok. Yalnız akıl ve ilim adesesıyla bakacağız. Masalın ihtiva ettiği Samanizm unsurları da, onuncu asırdan önceki bir zamana ait olduğunu ispat eder. Çünkü onuncu asır Uygurları arasında artık Samanizm yasamıyordu. Masal kahramanının yüzbasi olması da çok eski bir devrin, belki Hunlar çağının izlerini saklıyor. Ağızdan ağıza nakil onulurken çok değiştiği muhakkak olan ve Budist Uygurlar arasında kitaba geçirildiği zaman Budizm karakteri verilen masalda, her şeye rağmen, samanizmin ve çok eski devirlerin hatıraları, kirintileri kalmıştır ki, bunlar sayesinde ait olduğu devri anlamak, biraz hata ile kabil oluyor.

Erkek bir kadeh daha içti. Alaycı bir tavirle kadına baktı:

- Fakat bütün bu sözlerden bir netice çıkaramıyorum. Bir manavın kabiliyetine malik olsaydım şüphesiz mühim hakikatleri anlayacak, bedii

unsurlari bulacak ve belki de edebi hülyalara dalarak birkaç

dakika huzur içinde yasayacaktim. Su zavalli talihsiz Yüzbasi Burkay beni ilgilendirmedi dersem yalan olur. Yalniz, bir subay için büyük askeri ve vatani fikirler dururken güzel bir kiza bu kadar yakinlik duyup mahvolmayı kabul edemiyorum. Çok rica ederim, bu masaldaki hakikat ne ise, yahut ne olabilirse basit bir dille izah et de kafamdaki düğümler çözülsün.

Kadin hala sakindi. Odada muttarid adimlarla gezen ve kendisine bakmayan erkegi gözleriyle takip ederek anlatti:

- Hakikat su olabilir: Bugünden belki iki bin yıl önce , o zamanki Türk devletinin ordusunda taninmis bir subay büyük bir suç veyahut büyük bir günah isledi. Bu günahi islemesindeki amil çok güzel bir kadindi. Bu subay, suçunun veya günahinin cezasini çok pahali bir sekilde , büyük maddi veya manevi ıztiraplarla ödedi. Fakat bu öyle bir vaka idi ki, halk bunu asirlarca unutamadi. Subayin çektiği cezayı umumi vicdan kafi görmedigi için onun ruhunun da ıztirap içinde kivranmasini ve dünyaya her gelisinde ayni cezanin tekerrürünü arzu etti. Ceza pek siddetli olduğu ve masal iki bin yıl öncesini anlattigina göre bu vaka Mata zamanında geçmiş olabilir. Senin sevgili Mete'nin zamanında...

Mete'nin adi geçince erkegin gözleri parladi:

- Bu igrenç asirda yaşamaktansa Mete zamanında dünyaya gelmiş olmayı tercih ederim.

Kadin, onun bu safiyane arzusu üzerine sakaya basladi:

- Kim bilir? Belki o zamanda da yasamissindir. Bu masalda nasıl Mete devrinin izleri, unsurlari varsa sende de o zamana ait çok seylerin bulunduğu muhakkak... Su farkla ki, masalda o zaman ait seyler kirinti olarak yasiyor. Denilebilir ki, sen Mete ordusunun hiç ihtiyarlamadan bugüne erismis bir subayisin.

Tenasüh akidesinin lehinde delil arayanlar seni görmelidir. Hos, zaten o nazariye de pek ceffelkalem reddolunacak bir fikir degil ya...

Erkek gülümsedi. İçkiyle kızarmış yüzünde şimdi bir çocuk safiyeti vardı. Kadehini doldurarak:

‘‘Tenasüh uydurmasını bir yana bırakalım’’ dedi. Sonra sert bir hareketle esas vaziyeti aldı. Sol eli, askeri talimnamenin tarifine tipatip uygun bir şekilde pantolonuna yapışmış olduğu halde kadeh tutan sağ elini kaldırdı:

- Büyük asker Mete'nin ölmez hatırası şerefine, dedi.

Kadın gülümseyerek nazikane basını eğdi: ‘‘Afiyet olsun’’ diye karşılık verdi. Son kadeh içilmisti. Odada uzun bir sessizlik oldu...

2. BÖLÜM

Kız Lisesinin müdürü zile basarak hademenin gelmesini beklerken bir yandan da önündeki kagidi dikkatle okuyordu. Hademeye bas muavin hanımı çağırmasını emrettikten sonra tekrar kagida daldı. Boyalı, sımsarı, çok geçkin bir kadındı. Bu yasa gelmiş olduğu halde evlenememenin verdiği ızdırıp ve yüzlerce genç, güzel, neseli kızın ortasında bulunarak onların yarın evleneceklerini düşünmekten doğan gizli bir kıskançlığın azabi çehresinde okunuyordu. Odaya giren bas muavin hanıma yer gösterdi:

- Buyrun Faika Hanım.

Faika Hanım da kendisi gibi evde kalmış, yıpranmış kızlardan bir olduğu için müdür onu, kaynagını anlamadığı duygularla severdi. Endişeli bir yüzle bakarak:

- Nihayet korktuğum basıma geldi dedi ve bas muavinin gözlerindeki şüpheli dağıtmak için anlattı:

- Edebiyat öğretmeni Ayşe Pusat tekrar geliyor. Bu kadının buraya gönderilmemesi için o kadar uğraştım olmadı. Galiba bakanlıkta kendisini tutan birisi var.

- Zannetmem efendim. Belki derslerindeki başarısından dolayı tekrar buraya tayin etmişlerdir.

Müdür asabilesti:

- Canim efendim, basarisindan bize ne? Talebeyi zehirleyecek kabiliyette olduktan sonra...Tasidigi soyadinin menfi tesiri kafi degil mi?

Bas muavin eskiden Ayse Pusat'i taniyordu. Onun hiç de fena bir kadin olmadigini, basina sirf kocasi yüzünden bir takim isler geldigini biliyordu.Fakat onun hatiri için de müdürle çekismeye lüzum görmediginden susmayi tercih etti. Müdür ise Ayse Pusat'i ömründe hiç görmemisti. Liseye müdür olarak geldigi zaman Ayse Pusat oradan ayrilmis bulunuyordu. Fakat bütün gazetelerin aylarca bu soyadi aleyhinde yazilar yazmis olmasi dolayisiyla ondan nefret ediyordu. Üstelik bu kadinin lisede müdür otoritesini sifira indirdigi, kendisini talebeye çok sevdirdigi ve böylece istedigini telkinleri yaptigi da söyleniyordu. Müdür bu telkinlerin ne oldugunu açık olarak bilmiyordu ama zararli seyler oldugundan hiçbir süphesi yoktu. Nihayet milli ve vatani duygulari bile Ayse Pusat'in aleyhinde bulunmasina kafi sebeplerdi. Ciddi bir tavirla bas muavine direktif vermeye basladi:

- Faika Hanim! Ayse Pusat buradan üç yıl önce gitmisti, degil mi? Demek ki o zaman küçük olan öğrencileri simdi büyüdüler. Üç senede onu unutmus olacaklarini sanmiyorum. Liseye geldigi gün talebenin bir sevgi nümuyisi yaparak idare otoritesini alt üst etmelerine müsaade edemem. Bunlar nihayet cocuktur. Iyi, kötüyü ayirt edemezler. Geldigi gün Ayse Pusat'i bütün siniflara siz götürüp takdim ediniz ve bu takdimi, çok rica ederim, gayet sert bir tavirla yapiniz. Ne talebe ne de, neydi onun adi, Ayse Pusat simarip laübalilige kalkamasinlar. Sonraaaa... Evet sonra, öğretmen arkadaşlara da çitlatiniz. Bu kadinin pek güvenilir bir mahluk olmadigini bilsinler. Onunla fazla temas etmesinler.

Bas muavin burada itiraz etti:

- Aman müdüre hanim, ben bunu nasıl söylerim? Belki içlerinde onun ahbaplari, arkadaşlari vardır.

Bunu ne sifatla söylüyorsun derler. Bunu sizin çitlatmanız daha dogru olur. Hem öğretmen arkadaşlar size karsi da gelemmezler.

- Peki peki... Bunu bana birakin ve siz yalnız sinif mümessillerine bunu uygun bir dille anlatin ve Ayse Pusat geldikten sonra teneffüslerde siki bir

kontrol temin edin. Bilhassa onun nöbet tutacağı günlerde talebe ile hususi şekilde münasebet kurmasının önüne geçin.

- Bas üstüne efendim.

* * *

Aynı gün edebiyat öğretmeni Ayşe Pusat, üç yıl önce zorla çekilip atıldığı lisesine yeniden dönmek üzere yola çıkıyordu. Bu dönüş onun duygulu ve romantik muhayyesi için pek mühim bir hadiseydi. Vaktiyle kendisinin de içinde talebe olarak bulunduğu bu lise bütün genç kızlık hatıralarıyla dolup tasan, yarı mukaddes bir yer gibiydi. Edebiyat Fakültesini bitirdikten sonra bir yıl bir ortaokulda stajyerlik yapmış, sonra buraya tayin edilerek bütün askı ve sevgi, bütün enerjisi ve iyi niyetiyle ise sarılmıştı. İyi çalışıyor, talebe yetistirmekte çok başarılı oluyordu. Öğrencilerini çok seviyor onlar tarafından çok seviliyordu.

Laübalilige kaçmadan, ciddiyeti bırakmadan kurabildiği samimiyet verimli neticeler sağlıyordu. Fazla sıkmadan çalıştırmak, dersi çok güzel anlatarak talebeye merakla dinletmek, çok iyi muamele ederek kendisini saydırmak Ayşe Pusat gibi pek nadir hocaların mazhariyetlerindendi. Her iste itidalle hareket ederdi. Kızlarının hususi durumlarını da öğrenir, soru sorar ve not verirken bunları hesaba katardı.

Evindeki elverişsiz şartlar yüzünden dersini iyi hazırlayamamış bir talebeyi, birçok başka öğretmenler gibi sıkmaz, ona elverişli şartlar bulmaya çabalandı.

Lisedeki bütün kadın öğretmenler arasında sade giyinen, boyanmayan biricik kadın kendisiydi.

Evliydi ve Tosun adında küçük, sevimli, gülbüz bir oğlu vardı. Ömrünün büyük kısmı eviyle lise arasında geçer, evini becerilikle idare ettiği gibi okulda da gerek arkadaşlarıyla gerek talebeleriyle iyi anlaşır, iyi çalışırdı. Enerjik ve sağlam bir kadındı. Gür ve kara saçları omuzlarına dökülür, gözleri gülümseyerek bakar, düzgün konuşmasıyla derhal iyi bir intiba bırakırdı. Hayatından, vazifesinden memnundu. Şimdiye kadar bir tek dersini ihmal etmemisti.

Eger büyük bir aksilik, müthiş bir talihsizlik, hatta felaket de diyebileceğimiz bir hadise olmasaydı, bu bahtiyar ve sakin hayat sarsintisiz devam edecek, bu kadar maddi ve manevi kayiplarla dolan üç yili ziyan olmayacaktı. Ayşe Pusat kin tutmaz, kendisine yapılan fenalıkları çabuk affeder, unutturdu. Fakat kocasına yapılan muameleyi bir türlü unutamıyor, onun yıkılan büyük ümitleriyle birlikte kendi saadetinin de temelinden sarsıldığına inanarak buna sebep olan muhteris insanları bağışlayamıyordu.

Ziyan olmuş üç yıl.. Fakat o da her insan gibi bir teselli bulmakta gecikmiyordu. İnsanların daha iyi tanımak fırsatını kendisine bu üç yıl vermisti. Hayatın akisinda hiçbir ehemmiyeti olmaması gereken bir kanaat ve fikir meselesini dallandırıp budaklandırarak bütün memlekete samil bir konu haline getirenler, şahsi kin ve garezleriyle hareket edenler, kocasının istikbalini yıkmaya çalışmışlar, fakat hakikatte kendi saadetini yıkmışlardı. İnsanlardan igrenerek her şeyi gülünç, herkesi hakir görmeye başlayan bir erkekle yaşamak hiç de kolay değildi. Bundan başka etrafın ürkek ve süpheli gözlerle mütemadiyen kendisini süzmesi de hoş olmuyordu. Kocası iki yıl hapiste yatıp çıkmış, fakat isin mahiyeti birçokları tarafından anlaşılamamıştı. Hapse katiller, hirsizlerle beraber fikir ve kanaat sahipleri de giriyor, fakat yığın bu iki zümreyi birbirinden ayıramıyor, yahut ayırmaya lüzum görmüyordu. Gazetelerin yalan yanlış nesriyatı da daima aleyhte olmuş, böylelikle Pusat adı adeta bir numaralı halk düşmanı mahiyetini almıştı.

Gerçi isin iç yüzünü bilenler, gelip dostluk gösterenler de bulunmuyor değildi. Fakat bunlar o kadar azdı ki, bu azlıkla o çokluğu doğru yola getirmenin imkanı yoktu.

Ayşe Pusat dindardı. İlahi bir adalete daima inanmıyordu. Dindar olmamakla birlikte, eskiden kendi dini duygularına saygı gösteren kocası şimdi buna da aldiris etmiyor, bu da Ayşe'yi ayrıca kiriyordu. Her ne kadar kocası açıktan açığa hiçbir şey söylemiyorsa da bu konular görüldükçe yüzünde beliren çizgilerde yahut bakışlarında, Ayşe bir istihfaf sezer gibi oluyordu. Şimdi kocasının inandığı, saygı gösterdiği tek hakikat ölümdü. O eskiden de ölüme saygı gösterir, vazife uğrunda, fikir uğrunda ölmekte essiz bir güzellik ve büyüklük bulurdu. Artık bunun etrafında hiçbir münakasa kabul etmemekle beraber ölümü

adeta özler gibi bir hali vardı. Kahramanca ölmüş olanlar hakkındaki yazıları tekrar tekrar okuduğu Ayşe'nin gözünden kaçmıyordu. Çok maddi gözükmemesine rağmen mistik bir ruh haleti içinde bir ölüm daüsilasa ortasında yaşıyor, yaşıyor değil sönüyordu.

Ayşe Pusat, kocasını daima asiri bulmuştu. Evlenirken onun bu asiriliği hosuna gitmiş olmakla beraber zamanla bunun biraz durulmasını beklemiş, fakat ümidi bosa çıkmıştı. Bu adamda gizli kaynaklardan gelen bir ateş vardı ki, onu daima asiriliğe, tehlikeye, kendini harcamaya sürüklüyordu.

Muayyen kanatlarının dışındaki bütün meselelerde bir çocuk kadar saf ve bilgisiz olan, çabuk aldatılan kocası, herkese ve her şeye inanan kocası şimdi müthiş bir münkirdi. Artık onu aldatmaya imkan yoktu.

Fakat bunun yavaş yavaş hayatla ilgi kesmek gibi bir şey olduğunu gören Ayşe Pusat derin derin üzülüyor, hayatla ve her şeyle ilgisini kesen kocasının kendisini de unuttuğunu zannediyor, bu zan, zamanla bir iman haline geliyordu. Onu hayata bağlamak için yaptığı uğraşmalar bostu. Bununla beraber kocasının henüz kesin karar verememiş olduğunu, içinde korkunç bir mücadele cereyan ettiğini biliyor, yaman bir sezgi ile bu deruni mücadelenin neticesinden ürküyordu. Bütün hayatınca geri dönmek ve pisman olmak nedir bilmeyen bir adamın ruhundaki kavganın sonundan ciddi korkulurdu. Kocası o kadar büyük bir düşmanlık ve kin çekmişti ki, bu kinin sınırları genişlemiş, Ayşe Pusat'a kadar uzanmıştı. Bu yüzden huzur ve zevk içinde vazifesini yaptığı liseden çıkarılmış, bakanlık emrine alınmış, hatta sorguya çekilerek kocasının aleyhinde ifade vermeye zorlanmıştı.

Bütün bu zorluklara büyük bir metanetle göğüs germiş, maddi sıkıntıları sabırla karşılamış, hakkını aramak için kanuni yollara başvurmuş fakat hakkını alamamıştı. Küçük Tosun'un mahrumiyetleri çok acı gelmekle beraber Allah'a bel bağlayarak bunu da atlattı, nihayet kocasının mahkumiyeti tamamlandıktan epey sonra tekrar eski vazifesine alınmıştı.

Üç yıllık ayrılıktan sonra hazin bir sevinçle görevine dönerken iyi karşılanmayacağını biliyordu.

Heyecanlıydı. Fakat gönlü Tanrı'ya karşı minnetlerle doluydu. Trenden indikten sonra saatine baktı.

Teneffüs zamaniydi. Çocuklar bahçedeyken onların gözü önünde okula girmek istemedi. Şimdi büyümüş, birer genç kız olmuş olan üç yıl önceki talebelerine karşı garip bir çekingenlik duyuyordu. Kocasının mahkum olup kendisinin küçük çocuğu ile parasız ve çaresiz kaldığı günlerde onu aramayan, aramak ve yardım etmek söyle dursun, gördükleri zaman görmemezlige gelen iyi gün dostları gibi belki bu genç kızlar da başlarını çevirirler, hatta...hatta... bir vatan hainin esine belki imali sözler de söyleyebilirlerdi. Yahut belki de böyle yapmazlar, liseden çıkarıldığı gün aglastıkları gibi şimdi de sevinçle bagırır, yanına gelirler, kendisini ve okul idaresini güç duruma sokarlardı. Ayşe bunların hiçbirisini istemiyordu.

Istasyonun bekleme odasında biraz oyalanmayı doğru buldu.

Sonbaharın güzel, hüzünlü,serin bir günüydü. Havada bulutlar korusuyor, rüzgar Ayşe'ye üç yıl önceki bir günü hatırlatıyor, yüzünde kindar ve istihfaf edici bir tebessüm olduğu halde süngülülerin arasında yürüyen elleri kelepçeli kocasını tekrar görür gibi oluyordu. Tedailler kendisini buraya getirince birdenbire toparlandı. Bunun sonu belki göz yaşlarına varabilir diye düşündü. Korkulu bir rüya gören, fakat bunun rüya olduğunu bilen insanların silkinisi ile fena hatıraları attı. Gökte uçsan bulutlara bakarak istasyondan çıktı. Ağır adımlarla lisenin yolunu tuttu.

Bahçe kapısından içeri girerken heyecanlıydı. Meçhuller bize daima heyecan verir. Nasıl karşılanacağı meçhul olduğu için o da heyecan duyuyor, güç anlarda her zaman yaptığı gibi kendisine zorla metanet telkin ediyor, bunda da muvaffak oluyordu.İdarenin iyi karşılamayacağını biliyor,bundan o kadar üzülüyordu. Asıl mesele talebenin takinacağı durumda idi. Hayatlarının henüz baharında olan,dünyanın ve hayatın çirkefiyle temas etmemiş bulunan kızlarında gönüllerinde vefadan iz kalmamış olması herhalde insanı üzecek bir şeydi. Yaslı insanlar hayatın kötülüklerini göre göre kötülesiyorlar, gönül saflığını, insan duygusunun bütün iyi taraflarını kaybediyorlardı. Bu belki normaldi ama yürekleri yalnız iyilikle çarpan, dünyada yalnız iyi şeyler bulunduğunu sanan genç kızların da kötü duygulara kapılmış olması korkunçtu.

Kapici üç yıl önceki kapiciydi. Önüne bakarak hızlı adımlarla yürümek isteyen Ayşe'ye doğru ilerledi.

Safiyetle gülerek selamladı ve samimi bir sesle "Hos geldiniz Ayşe Hanım" dedi. Ayşe birdenbire durdu.

Bu basit, zavallı köylünün su nezaketi onu adeta ürpertmişti. Ummadık yerden gelen iyilik ve nezaket insanları daha çok sarsar ve sarsar. Ayşe de aynı duygu ile sarsıldı. Kara gözleri parladı. İki damla yası büyük bir cehitle gözlerine içirerek elini uzattı:

- Hos bulduk Hüseyin. Nasılsın?

Kapici, Ayşe'nin elini saygıyla sıktı:

- Duacıyım efendim.

Sonra basını eğerek ilave etti:

- Çok üzül müstüm ama elimden ne gelirdi ki? Duadan gayri...

Ayşe hemen sözü değiştirdi:

- Derse gireli çok oldu mu?

- Hemen şimdi girdiler efendim.

Ayşe bu iyi yürekli adama iyi bir şeyler söylemek istiyor fakat bulamıyordu. Susmanın bazen çok güzel sözlerden bile üstün olduğunu hiç şüphesiz bu kapici bilmiyordu. Onun için mutlaka bir şey söylemesi lazımdı. Bu düşünce ile:

- Eksik olma Hüseyin. Allah gönlüne göre versin dedi ve hızla mektep kapısına doğru yürüdü. Ders zili yeni çalmış, birçok sınıflara henüz öğretmenler girmemisti. Ayşe, sınıf pencerelerine birçok basların toplandığını sezdi. Yavaş ve heyecanlı fısıltılar olduğunu, kendi adının birkaç defa söylendiğini duydu.

Müdür odasına girdiği zaman artık kendisinde heyecandan eser kalmamıstı. Gözlüklerini takmıs olduğu halde bir takım evraki okuyan müdür, basını hiç kaldırmadı. Ayse böyle karsılanacağını çok iyi biliyordu. Hiç kızmadan, üzülmeden durdu ve müdürün yapmakta olduğu rolü bitirmesini bekledi.

Bir, belki de iki dakika geçti. Müdürün okuduğu bes alti satırlık kagıt ne kadar çaprasık ifadeli olursa olsun bu müddet zarfında birkaç defa okunabilirdi. Fakat o, basını kaldırmamakta inat ediyor, Ayse'yi ayakta bekletmekle ihtimal otoritesini göstermek istiyor, yahut ona hakarete bulunuyordu.

Nihayet alti satırın okunması bitti. Gözlerini kagıttan kaldıran müdür yüzünü burusturarak Ayse'ye baktı.

Birçok resimlerini görmüş olduğu için onu taniyordu. Buna rağmen sert bir sesle: "Ne istiyorsunuz?"

demekten geri kalmadı. Ayse gayet sogukkanlı idi. Yüzünde hiçbir çizgi belirmeden, bakışlarında hiçbir değişiklik olmadan cevap verdi:

- Lisenizin yeni edebiyat öğretmeniğim...

Müdür, ehemmiyet vermez görünmek isteyen bütün insanlar gibi Ayse'ni adını güya hatırlamadı:

- Haa.. Siz seysiniz, değil mi?

- Evet, Ayse Pusat benim.

Ve gayet ciddi, ağır, ezici bir sesle bunu söyledikten sonra müdürden hiçbir teklif almadan masanın önündeki sandalyeyi çekip oturdu.

Iste müdürün bütün isittikleri doğru çıkıyordu. Bu küstah kadın Ayse Pusat adını gururla söylüyor ve kendisi yer göstermeden iskemle çekip oturmaya cüret edebiliyordu. Ona bir ders, bir gözdağı vermek çok isabetli olacaktı. İğreniyormuş gibi yüzünü burusturarak gözlüğünü çıkardı. En sert bakisiyle bakarak:

- Sizin buraya gelmenize mani olmak için bütün gayretimi sarfettim, diye söze basladı ve bu sözlerin yapacağı tepeden inme tesiri görmek için gözlerini Ayse'nin gözlerine dikti. Fakat hayret!.. Ayse'nin yüzünde hiçbir değisiklik yoktu. Tas gibi sessiz,hareketsiz ve donuk bir durusla dinliyordu.

- Çünkü, öğrencilere sürekli propaganda yaparak onları menfi yollara sürükleyen bir öğretmeni, müdür sıfatı ile istememekle haklıyım.

Müdür bunu söyleyerek durdu. Karsisindakinin soğukkanlılığı önünde sözlerinin, arkasını getirememisti.

Edebiyat öğretmeni, belli belirsiz bir gülümseme ile karşılık verdi:

- Bu propagandanın ne olduğunu öğrenebilir miyim? Hakkımda resmi bir şikayet yapılmış mı?

Müdür hararetlendi:

- Hayır. Hakkınızda resmi şikayet veya tahkikat yok.

- O halde?

- Siz propagandayı o kadar ustaca yapıyorsunuz ki, sizi yakalamak mümkün olmuyor.

- Yaptığım propaganda ne imiş?

- Onu bir bilsem... Onu bir bilsem, sizi buraya sokar mıydım?

Ayşe Pusat, karsisindaki yaşlı kadına acıyarak hatta istihfafla baktı ve kocasının, duruşma sırasındaki bir sözünü, "acıları, layık olmadıkları mevkilere geçiren bir devlet batar" diye haykırmasını düşünerek ona hak verdi. Bu kadar basit düşünceli bir kadın kendisine emirlik edecek, derslerinde başarı gösterip göstermediği hakkında gizli rapor yazarak kendi mukadderatını tayin edecek ve yüzlerce genç kızın sağlam seçiye ve ahlakla yetişmesini sağlayacaktı. İster istemez gülümseyerek:

- Müdür Hanım! Bilmediğiniz bir şey hakkında nasıl bir hüküm verebiliyorsunuz? diye sordu.

Bu sual ötekini sasirtmisti. Sasirdiklari zaman bütün idarecilerin, bütün amirlerin yaptigi gibi yalan veya mugaleta yollarinda birine sapacagi muhakkakti:

- Herkes öyle söylüyor efendim... Hem elbette benim de bildigim bazi seyler vardir dedi ve söz düellosu bahsinda bu kadinla ugrasamayacagini bildigi için bir yandan zile basarken bir yandan da kesin emrini verdi:

- Sizden ricam propagandayi kesmeniz ve evvelki metodunuzu degistirerek yalnız derslerinizle mesgul olmanızdır.

3. BÖLÜM

Ayse Pusat bas muavinle birlikte öğretmenler odasına geldiği zaman kendisinde bir yorgunluk duyuyordu

.Odada, pencerenin önüne oturmuş olduğu halde gazete okuyan bir erkek hocadan baska kimse yoktu.

Bas muavin,duvardaki ders programina bakarak bugün yalnız dördüncü,besinci saat dersleriniz var.Iki saat bekleyeceksiniz dedi. Öğretmenler için en güç sey bos saatleri beklemek olduğu için Ayse Pusat'tan bir sikayet umuyordu. Fakat o, ne itiraz etti ne de sikayet... Bas muavin bir müddet çekingen tavirle Ayse'ye baktiktan sonra "Ders saatleriniz gelince sizi siniflara takdim ederim" dedi ve onun itirazina mahal birakmamak düşüncesiyle kösede gazetesini okuyan öğretmene seslendi:

- Riza Beg, bakin, Ayse Pusat geldi.

Cebir öğretmeni Riza Beg lisenin eski hocalarindandi. Yasi altmisa yaklasmis bütün öğretmenler gibi yorgun ve konuskan bir adamdi. Vaktiyle Ayse Pusat'a hocalik etmisti. Gazetesini indirip baktiktan sonra sevinçle yerinde kalkti:

- Oooo... Hos geldiniz kizim... Hos geldin Ayse... Vallahi özlemistim diyerek ona dogru yürüdü.

Hararetle elini sikti.

Bas muavin hanım, kendisini müskilattan kurtarmıstı. Sessizce odayı terk etti. Rıza Beg, çevresini çabuk bir bakısla kolladıktan sonra yalnız olduklarını görünce Ayşe'ye doğru eğilip sesini alçaltarak:

- Kocanı ne oldu? Hapisten çıktı mı diye sordu.

Ayşe'nin gözlerinde hazin bir ışık yanıp söndü. Kocasını sormak lütfkarlığını gösterenlerden çoğu da iste böyle gizlice, yalnız oldukları zaman, seslerini kısarak soruyorlardı. Muayyen bir fikre, bir hadiseye takilip titizlenen insanlar gibi Ayşe de buna tutuluyor, gizli soranların hiç sormamakla daha doğru yapacaklarını düşünüyor, kızıyor fakat hiç belli etmiyordu. Şimdi karşısındaki adam kendi hocası olmasa belki cevap vermezdi. Bununla beraber içindeki isyanın sesini dinlemekten ve yüzüne karşı daima tenkit ettiği kocasına kalbinin bütün samimiyetiyle hak vermekten geri kalmadı. Kocası bir tartışmalarının sonunda melankolik bir tavırla "Bana insanlardan mı bahsediyorsun?" demisti. "İnsanlar mazide ve tarihin yaprakları arasında kaldılar. Bu gördüklerin birer karikatürden başka bir şey değildir"

Ayşe bunları düşünürken ihtiyar cebir öğretmeni çok konuşma alışkanlığının sevkiyle:

- Kızım, Ayşe dedi. Seni severim, bilirsin. Kocanı da çok takdir ederim. Fakat ne yaparsan ki, biraz da zaman uymak lazım. İnsan her hakikati dosdoğru söyleyemez ki... Bu kadar atılganlık etmeyecekti. Yazık değil mi? Bütün istikbali mahvoldu.

Bunlar herkesin söylediği sözlerdi. Bunları dinlemekten artık usanç gelmişti. Hakikaten su insanlar pek müziç mahluklardı. Kendi akıllarının üstünlüğüne inanarak baskalarına öğüt vermekten vazgeçmiyorlar, fakat kendi gülünçlüklerini zavalliliklerini de bir türlü idrak edemiyorlardı.

Ayşe bugün liseye zaten sinir imtihanı geçirmek üzere gelmiş olduğundan ihtiyar cebircinin karşısında çok hakim bir duruşla duruyordu. Galiba öteki de bunun farkındaydı ve tehlikeli bir konuyu kurcalamakta olduğunu anlamıstı. Ayşe zorla gülümsedi:

- Hapisten çıktı ama çıkmadı desem de yalan olmaz. Çünkü kendi kendisini eve hapsetti. Bir yere çıkmıyor.

- Neden?

- İnsanlardan igreniyor. Kimseyi görmeye tahammülü yok.

Yaslı öğretmen kuvvetli bir sezisizle bu sözlerden kendisine hisse çıkarmıstı. Sözde teessür duyan insanların yaptığı gibi derin bir ah çekerek yerine oturdu. Gazetesine daldı. Ayse memnundu. O da hiç kimse tarafından rahatsız edilmek istemiyordu. Baskalarının kendisiyle meşgul olmasından sikiliyordu. Bir köseye çekilerek çantasından Abdülhak Hamid'in Makber'ini çıkardı. Bu sabah liseye gelmek üzere evden çıkarken çantasına bu kitabı koymustu .Niçin Makber'i seçmişti. Bunu bilmiyordu. Birkaç defa okuduğu, belki yarısını ezberlediği bu kitabın kendisince meçhul tarafı kalmadığı halde gayrisuuri bir hareketle Makber'i çekip almıstı. Kim bilir, belki de bir mersiye olduğu için onu tercih etmişti. Okumaya başladı.

Fakat daha ikinci misrada birdenbire durdu:

Gönlüm dolu ah u zar kaldı...

Ansizin bu misradaki hüznün ta yüregine isledigini fark etti. Makber'in en alelade hatta dil bakımından da pürüzlü olan bu misrainda ne vardı da bu kadar içine isliyordu? Yoksa kendisi mi romantik bir anında idi?

Siirlerin ne zaman tesirli oldukları hakkında biraz düşündü. Tedailer kendisini yıldırım hızıyla çok uzaklara sürüklerken beyninde bir noktanın aydınlandığını sezer gibi oldu. İnsanlar kendi duyularına uygun bir misradan, bir beyitten zevk alıyorlar, hüzünleniyorlar, keder duyuyorlardı. Ayse kendi gönlünü

yokladı. Bu gönül ah u zar ile doluydu. Su farkla ki Hamid, kendi ah u zarını bir fırtına çığılı halinde dünyaya ve zamanlara fırlatabildiği halde Ayse'nin ah uzarı gönlünün sınırları içinde mahpus kalmaya mahkumdu. Kendisini bu kadar duygulandıran da galiba bir dert ortasının olmayışı, hatta derdini işitecek bir yabancıнын bulunmayışı idi. Bunu keşfettikten sonra tekrar kitaba daldı: Gönlüm dolu ah u zar kaldı...

Bir gönlün ah u zar ile dolmasının ne demek olduğunu gönlü rahat olmayanlar anlayamazdı.

Bütün liseyi saran bir zil sesi Ayse'yi hülyalarından uyandırdı. Elli dakika nasıl olmuştaki geçmişti? Halbuki o hala Makber'in ilk sayfasında idi. Bazen hızlı, bazen yavaş geçen su zaman ne izafi mefhumdu! Basını kaldırdığı zaman cebir öğretmeniyle göz göze geldi ve onun deminden beri kendisini kontrol etmekte olduğunu farkına vardı. İhtiyar hoca kendisine galiba bir şeyler söyleyecekti. Fakat daha söze başlamadan oda kapısı açıldı ve dersten çıkan öğretmenler birer ikiser gelmeye başladı.

Bunların çoğu üç yıl önceki kimselerdi. Ayse'yi karşılayış ve selamlayışlarında gizli bir yapmacık vardı.

Bazıları sanki hiçbir şey olmamış, üç yıllık bir felaket devresi gelip geçmemiş ve bu kadar ızdırıp çekilmemiş gibi davranıyorlar, suni bir nese ile konuşarak onun canını sikiyorlardı. Kocasıyla tanışmış olanların onun hakkında ağız açıp bir şey sormamaları dikkati çekecek kadar belliydi. Bereket versin bu can sıkma töreni uzun sürmedi. Takındığı resmiyet, canlı tavırlıları yanından uzaklastırdı ve elinde Makber'yle Ayse, pencere dibindeki iskemlesinde yalnız kaldı.

Bahçeden çocukların sesleri geliyor, bazı isimlere asına çıkıyordu. Ayaga kalkıp bahçeye baksa bir çoğunu tanıyacaktı. Fakat kendini göstermekten çekinerek kalkmıyor, oturduğu yerden göğe ve ufuklara bakarak dالیyordu. Üç yıldır sarfettiği zihni faaliyet onda suur altı hareketlerini çok uyandırmıştı. İki şeyi birden düşünebiliyor, ilk önce farkına varmadığı ikinci düşünce biraz sonra bütün aydınlığı ile suuruna çıkabiliyordu. Ayse ufuklara bakarken "Kafam bir şeyle mesgul" diye düşündü ve çok geçmeden bunun ne olduğunu buldu. Bir iki dakikadan beri birçok kızlar öğretmen odasına giriyorlar, öğretmenlerden herhangi birisine bir şey sorar gibi davranıp kendisine bakıyorlardı. Yeni bir öğretmen geldiği zaman yalnız merak dolayısıyla yapılan bu hareket bugün başka bir mana taşıyordu.

Ayse bu manayı düşündü. Onu da buldu. Bu, hasret veya nefret olabilirdi. Bunu anlamak için birdenbire dayanılmaz bir istek duydu. Bu istekle basını çevirerek kapı tarafına baktı. Üç genç kız bir öğretmenle konuşuyor ve belli

etmeden kendisini süzüyordu. Ayse hasretle mi, nefretle mi karsilanacagini anlamak isteyince bütün cesaretini takinmisti. Bu cesaretle kara önlüklü, beyaz yakali kizlara bakti ve onlarla göz göze geldi. Bu bakislar çok sevimli ve sevinçliydi. Gönlü ah u zar ile dolu olan edebiyat öğretmeni, ruhunun karanlık hücrelerinde bir panjurun açıldığını ve oradan içeriye isik ve serinlik doldugunu hissetti. Gözlerini üç

güzel kizin yüzlerinde ve saçlarında gezdirdi. Sağda ve solda duranları derhal tanıdı. Üç yıl önce küçük birer çocuk olarak bıraktığı bu talebeler geliserek ince, güzel, manalı, endamli birer genç kız olmuşlardı.

İsimlerini hatırlamıyordu ama bütün halleri, çalışkanlıkları, yaramazlıkları, hatta sınıfta oturdukları yerler sinema seridi gibi hafızasından geçiyordu. Bu iki genç kız da sanki o dakikada aynı şeyi düşünüyormuş gibi hafifçe gülümsediler ve başlarıyla Ayse'yi selamladılar.

Oradaki kız utangaç bir tebessümle bakıyor ve ara sıra başını öne eğiyordu. Ayse onu da tanımak için uğrasıyor, fakat tanıyamıyordu. Zihnini yorarken bazen de tanıyacak gibi oluyor, fakat kim olduğunu bir türlü bulamıyordu. Rengi uzaktan anlaşılmayan ve menekseye benzeyen gözleriyle, gür ve açık kumral saçlarıyla, fakat bilhassa mahcup gülümseyisiyle bir siir kadar güzel olan bu kızda, baktıkça kendini belli eden bir hususiyet vardı.

Ayse bu hususiyetin ne olduğunu anlamak ister gibi ona bakarken daha doğrusu onu incelerken göz göze geldiler. Biraz önce çekingen ve kaçamaklı bakışlar fırlatan menekse gözlerin manası değişti.

Yırtıcı bir hal aldı. Fakat üç yıldan beri ruh mütehassisi haline gelen Ayse bu yırtıcılığın kendisine yönelmemiş olduğunu anlamakta gecikmedi. Bu sert bakışlar etrafa meydan okuyordu. Ayse Pusat, menekse gözlü kızın kendisine güldüğünü ve içinde çekingenlikten eser bulunmayan bir tavırla selam verdiğini görünce birdenbire bu meçhul kıza karşı bir sevgi duydu. Kendisi de gülümsedi. Aynı açık ve samimi tavırla, verilen selami aldı.

Birkaç saniye içinde gözlerle yapılan bu gizli konuşmayı yalnız cebir öğretmeni Rıza Beg görmüştü. Kadın hocaların, etrafı unutacak ve görmeyecek kadar hararetle havadan, sudan konuştukları bir sırada o Ayse Pusat'a ve kızlara bakmış, her şeyi görmüş, neticeden de memnun olmuştu.

Bu memnuniyetin dogurdugu gayri ihtiyari bir hareketle ayaga kalkarak Ayse'ye yaklasti. Eski hocaligin verdigi laubali bir tavirle

‘‘Ayse! Son siniflara dersin var mi?’’ diye sordu.

- Var efendim.

- Çok güzel.Bilhassa fen subesinden çok memnun kalacaksın.

Ayse,bütün öğretmen odalarının bitip tükenmez çekisme konusu olan edebiyat-fen davasını hatırlayarak gülümsedi.Rıza Beg bu gülümseyişin sebebini anlamıştı.

- Hayır, hayır! Onun için söylemiyorum, dedi. Bu sınıftan cidden memnun kalacaksın. On kisten mürekkep fevkalade bir sınıftır. Bilhassa içlerinde Aydolu, Güntülü ve...Ve...

Bu isimler Ayse'ye hiç yabancı gelmemiş ve hosuna gitmişti. Cebir öğretmenin üçüncü ismi bulmakta biraz güçlüğü ugramasını fırsat bilerek onun sözünü kesti:

- Aydolu ile Güntülü mü dediniz?

- Evet.

- Ne güzel isimler! Bunlar kardeş mi?

- Hayır, kardeş değil. Fakat kardeşten daha yakın. Bir arkadaşları daha var Nurkan. Bu üçü

birbirinden hiç ayrılmaz. Biraz önce buradaydılar. Güya fizik hocasına bir şeyler soruyorlardı ama hakikatte seni görmek ve hoş geldin demek istiyorlardı...

Birdenbire, Ayse'nin dimağında bir düğüm çözüldü. Deminki üç kızın ikisini, sağda ve solda duranların adlarını hatırlayarak tanıdı. Günes gibi sarı saçlı Aydolu, kestane renkli ve örgülü saçlı da Nurkan'dı. Ya ortada duran menekse gözlü kız? Herhalde o da Güntülü olacaktı.

- Ortada duran kizi hatirlayamadim. Acaba Guntulu o mu?

- Ta kendisi...Tanimamakla mazursun. Cunku senin ogrencin olmadi. Sen gittikten sonra geldi ve derhal oteki ikisiyle kaynasti. Bu ucu siniflarinin ve lisenin gozbebegi, iftiharidir. Ama butun derslerden boyledirler.

Sonra isi sakaya vurdu:

- Insaallah bunlari siir deryasina batirip fen derslerini ihmal ettirmezsın...

Yeni derse girilecegini bildiren zil calarken Ayse tekrar kendi ic alemine dalmisti. Deruni bir rahatlik duyuyordu. Mektebin en iyi uc talebesinin takindigi rahat tavir nasil karsilanacagini belli ediyordu.

Demek ki genç kızların gönüllerinde vefa duygusu silinmemisti. Hele Guntulu, kendisini ilk defa gordugu

halde en samimi tavrıyla selam vermiş, bu selami verirken etrafın ne düşünceğine aldirmamış, hatta etrafa meydan okumustu. Kendilerini yalnız ve kimsesiz sananlar, çevrelerinde dostlar gördükleri zaman nasıl bir insirah duyarlarsa Ayse de onu duyuyor, gönlünün ah u zar ile dolu olmasına rağmen yaşamaktaki zevki tadıyordu.

Yaşamaktaki zevki düşünmek, Ayse'ye birdenbire kocasını hatırlattı ve onun bu zevki müebbeden kaybetmiş olduğunu düşünerek içi sızladı. Felaketler ve kederler gibi bahtiyarlıklar da geçiciydi. İçinde ferahlik duymasıyla gönlünün kararması bir oluyor ve hep böyle devam edip gidiyordu.

Acaba şimdi kocası ne yapıyordu? Herhalde evde bir kösedan ufka melankolik bakışlarla dalmış olmalıydı. Yahut odada muttarid adımlarla geziniyordu. Belki de harb tarihine ait kitaplara egilmisti.

Ayse birdenbire içinin merhametle doldugunu hissetti ve 'Zavalli Selim' diye söylendi.

Selim Pusat üç yıl öncesine kadar ordunun iyi bir yüzbasiydi ve Harp Akademisi'nin son sınıfında bulunuyordu. Askerliği bir meslek değil, bir

inanç olarak kabul etmişti.Kendisine babasından ve dedesinden miras kalmis olan askerlikten gayri bir seyin mevcut olabilecegini düşünmezdi. Ona göre insanlar kumanda edenlerle kumanda edilenlerden ibaretti ve hayat denen nesne,süngü takip avci hattında yürümekten baska bir sey degildi. Selim Pusat, görünüse göre parlak istikbale namzetti. Asiri düşünceleri, inandigi fikirler ugrundaki sebatı yüzünden kendisini mahvetti. Çünkü o krallik taraftariydi ve cumhuriyet rejimiyle idare olunan bir memlekette kralci olmanın doguracağı tehlikeleri umursamıyordu. Harb tarihine iyice nüfuz etmiş ve bu nüfuz edis onu kralciliga götürmüştü.

Yüzbasi Selim Pusat bu kalbi taraftarligini ne kimseye açmış ne de kimseden saklamisti. Ona göre esas gaye harb sanati idi ve kralligi da harb sanati için iyi bir gelisme ortamı diye kabul ediyordu. Lüzumsuz yere konusmasını, sorulmadan fikir yürütmesini sevmediği için kralci oldugunu söylemeye imkan bulamamisti. Fakat kimseden de gizli bir şeyi olmadığı için bunu saklamaya lüzum görmezdi. Esasen bir askere asla yakışmayan yalancı söyleyecek olduktan sonra seçilecek birçok meslekler bulunabilirdi.

Selim'in felaketini hazırlayan şey Harb Tarihi vazifelerinin birinde kullandığı bir cümle olmuştü.

Plevne kahramanı Gazi Osman Pasa için "Türk Harb tarihinin son büyük simasıdır" demesi fırtınayı koparmisti. Öğretmenleri olan albay,vazifelerinin münakasası yapılırken bu cümledeki fikri siddetle ve Gazi Osman Pasa'yi küçültecek şekilde tenkit etmiş, bir askere değil, bir siyasetçiye, bir fırka adamına yakışan bir dille bu cümleyi düzeltmesini alenen talep etmişti. Yüzbasi Selim Pusat, kanaatinde samimi idi. Bir adama ihtarla kanaat degistirtmekteki saçmalığı kavriyordu. Ömründe geri dönmemiş, belaya doğru adım atarken bile pısmanlık duymamış ve askeri ahlak, düşünce gibi prensiplere Kuvvetle bağlanmisti. Onu hayrette bırakan şey, şimdiye kadar tam bir asker olarak tanıdığı albayın birdenbire basıbozuk halini alması, bir propagandacı haline inmesiydi. Fikrini degistirmesi hakkındaki talebi, askeri terbiyenin dışına asla çıkmayan sert bir ses ve sert bir hareketle reddetmiş, "Evet albayım!Askerlik sanati bakımından son büyük eser Plevne savunmasıdır" demisti.

Albay öfkelenmisti. Onu kiskivrak yakalamak için mutad taktığı kullanmaktan geri kalmamisti.

- Çanakkale ve Sakarya'yi hatırlamıyor musun?

- Çanakkale erlerin, Sakarya subayların zaferidir. Bu muharebelerde kumandanlık sanatının rolü

azdır.

- Bu ikisi kaybedilseydi ne olurdu, bir lahza düşündün mü?

- Bir lahzadan daha fazla düşündüm albayım. Çanakkale ile Sakarya'nın askeri sonuçları değil siyasi neticeleri mühim olmuştur. Dersimiz harb sanatı olduğuna göre hükümlerimizi askeri zihniyetle vermek doğru olur kanaatindeyim!

Otuz kişilik sınıf bu kavgayı büyük bir dikkatle dinliyordu. Ses çıkarmadıkları halde bir kısmının albaya, bir kısmının da Selim Pusat'a hak verdiği yüzlerindeki manadan anlaşıyordu.

Yüzbaşıyla albayın konuşması bir tartışma olmaktan çıkıyor, söz döğüsü haline giriyordu. Ders salonunda ilmi bir mesele üzerinde fikir yürütmeye ve itiraz etmeye cevaz olmakla birlikte bu kadari askeri disipline aykırı idi.

Selim Pusat her taarruzu yüksünmeden karşıları. Askeri lise öğrencisi olduğu zamanlardan beri kendisinde hakim olan bu mücadele ruhu dolayısıyla birçokları, hatta yakınlarından bazıları onun asıl adını bilmezler, yalnız 'Pusat' diye anarlardı. Şimdi karşılarındaki albay tartışmayı başka bir mecraya sürüklerken bunu da kabul ediyor, taarruz hangi cepheden gelirse gelsin derhal karşı cephe almaktan ve mukabil taarruza geçmekten geri kalmıyordu. Plevne ile Çanakkale ve Sakarya'nın mukayesesinden başlayan hırçın konuşma Moğaç, Çaldıran, Kosova ve Nigbolu'ya kadar uzandı. Sonra albayın öfke ve istihza içinde:

- Kurmay aday! Padişahlık devrine ne kadar hasret çekiyorsun. Bu rejime yemin vermiş olduğun halde tıpkı bir kralcı gibi konuşuyorsun, demesiyle en buhranlı noktasına erdi.

Pusat'ın sınıftaki dostları, buna vereceği cevapla mahvolacağını anlamakta gecikmediler. Selim hala esas vaziyetinde olduğu halde en sert eda ile:

- Evet albayım! Bu rejime vermiş olduğum halde fikren kralciyim. Çünkü birinci sınıf askerler ancak krallıklarda çıkar. Siz de vaktiyle krallığa sadakat yemini etmiş olduğunuz halde bugün cumhuriyetçi gözüküyorsunuz, diye karşılık verdi.

Bu cevap o ana kadar devam eden askeri disiplini bozmaya kafi gelmişti. Bütün sınıf ayaga kalktı. Suur durmuş, yerini öfke tutmuştu. Karşılıklı sert sözler de söylenmişti. Durum çok vahimdi.

Bu hal birkaç dakika sonra Harb Akademisi Kumandanı olan general tarafından duyulmuş general, başlarında bir yüzbaşı olan süngü takmış bir takımın sınıfına gelerek hadiseyi albaydan dinlemiş, Yüzbaşı Selim Pusat'la tartışmada ona taraftarlık eden Yüzbaşı Seref'i hapsedip ihtilattan menetmiş, sekiz subayı da göz hapsine alarak meseleyi resmiyete koymuştu.

Albay, hadiseyi çok mübalegal bir şekilde anlatmıştı. Ona inanmak gerekirse Yüzbaşı Pusat'ı bir vatan haini saymak gerekecekti. Nitekim umumi telakki de bu merkezde idi. O bir küstah, bir vatan haini, belki de bir casustu. Bu kadar çüretkar olabilmesi için mutlaka bir dış kuvvete dayanması lazımdı.

Sınıftaki taraftarlarının çokluğu da akıl sahipleri için gizli bir teşkilatın mevcudiyetini muhakkak kiliyordu.

Bunların yok edilmesi milli ve vatani bir zaruretti...

4. BÖLÜM

Yüzbaşı Pusat günlerce sorgusuz sualsiz bir odada tutuklu kaldı. Ay bası geldiği zaman maasını vermediler. İhtilattan men edilmiş olduğu için kimseyle görüştürmediler. Gazete ve kitap okumasına da engel oldular. Bunlara ehemmiyet verdiği yoktu. Onca asil üzülecek nokta askeri terbiyenin azalmış olmasıydı. Tutuk evine memur olan subaylar arasında rütbe kendisinden küçük olanlar kapısını açtıkları zaman selam vermiyorlar hatta süngülüler bile aynı saygısızlığı gösteriyorlardı. Bu kaygı arasında esiyle oğlunu düşünecek vakit bulamıyordu. Ayse her gün gelerek kendisine bir parça yiyecek getiriyor, fakat görüşmek imkanı olmuyordu.

Bir gün Ayse'nin getirdigi çamasir paketi Pusat için ölüm darbesi oldu. Çamasirlar üç gün önceki bir gazeteye sarilmis, gazete okumasi yasak oldugu halde nöbetçiler nasilsa dikkat etmemislerdi. Gazeteyi ilanlarına kadar okuyarak oyalanmak, hatta sonundaki bulmaca ile mesgul olmak hiç de fena olmayacakti.

Fakat bu oyalanmaya fırsat kalmadi. Çünkü ilk sayfanin ortasinda büyük harflerle dizilmis bulunan "Selim Pusat Meselesi" basligi birdenbire siddetle gözlerine çarpti.

Satirlari okurken önce sasirdi. Sonra müthis bir öfkeye kapildi. Kan beynine siçramis, yüzünü yakiyordu.

Daha sonra büyük bir kötümserlige düstü. Herhalde kani çekilmis olacakti ki, bu ilik bahar havasinda üsüyordu.

Gazetenin inanilir kaynaklardan alinan haberler diye heyecanla naklettiği satirlar bastan basa yalan, iftira ve tahriften ibaretti. Pusat, ömründe ilk defa kendisinden süphe ederek acaba yanlis mi anladim diye gazeteyi bir kez daha okudu. Hayir, yanlis anlamamisti. Hatta eksik anlamisti. Çünkü bu gazete memleket rejimini degistirmek için yapılan hain tesebbüsten, yabancı is birliginden bahsediyor ve bu fesatçi tesebbüsün ele basisi olarak Yüzbasi Selim Pusat'ı, en yakin arkadasi olarak da Yüzbasi Seref'i gösteriyordu. Tanidigi, tanimadigi birçok isimler daha sayiliyor, bir çok evlerin arandigindan bahs olunuyordu. Buna dair havadislerin sonunda Ayse Pusat'in da sorguya çekildigi ve lisedeki vazifesine son verildigi bildiriliyordu.

Pusat gazeteyi yatagina firlatarak küçük odasinda gezinmeye basladi. Bir çok erkek gibi o da gezindigi zaman daha iyi düşünabiliyordu. Fakat bir müddet sonra aciyla farkina vardi ki, bütün gezinmesine ragmen artık bir sey düşünemiyor, muhakeme yapmak kabiliyetinden mahrum bulunuyordu.

Bu umulmadik darbe kendisini sersemletmis, beynini uyusturmustu. O zaman kendisinin bir kurmay adayi oldugunu, bir kurmay için sasirmanin yasak bulundugunu hatirladi ve demir parmaklikli küçük pencereden ufuklara derin derin baktiktan sonra:

- Kendi ordusu bütün mevcudu ile düsman safına geçen bir kurmay ne yapabilir? diye düsündü.

* * *

Ertesi sabah ne olursa olsun deyip bir tesebbste bulundu. Neferlerden birine para vererek o günün gazetesini gizlice aldirdi. Bununla darbe tamamlanıyordu. Dn okuduğu satırlara hayasız bir gazeteci sarlatanlığı diye bakmak ümidi, kendisinin vatan haini olduğu hakkında resmi tebligle tamamen kirilmisti.

Pusat bunu okuyunca, en sez yerinden ölümcül yara alanlar gibi göklere bakarak Allah'ı aradı. Bosluktan baska hiçbir sey yoktu. İçinde azgin duyguların sahlanığını hissetti ve milyonlarca insana karsi tek basına kudurmuşçasına dgsmek için korkunç bir ihtiras duydu. Yazık, dgsebilmek saadetinden de mahrumdu... Büyük bir ugultu duyuyordu. Birçok motorun birlikte islemesinden dogan bir ses gibi bu ugultu kendisini neredeyse sagir edecekti. Bu sesin nereden geldiğini anlamak için pencereden bütün grs sahasına söyle bir bakındı. Hiçbir sey yoktu. Bu gürültü insanlık, erkeklik, askerlik gibi  büyük yapının çökmesinden geliyor ve bu yiginların altında kalan seref ve haysiyet heykelleri de tuzla buz olarak ortadan kayboluyordu.

Hasta degildi. Fakat basında ates vardı. Hiçbir sey dsnmeden muttarid adimlarla geziyordu.

Dsnmyor, fakat beyni mütemadi faaliyetten yoruluyordu. Geç vakit yatagina uzandıktan sonra da dimaginın bu hummalı faaliyeti devam etmistı. Uyku ile uyanıklık arasında, yattıka yorularak saatler geçerken yavaşça kapi açıldı. Ayse beyazlar giymis ve Tosun'un elinden tutmus olduğu halde içeri girdi.

Yüzüne gölge vurmus olduğu için iyi seçilemiyordu. Pusat, içi hüzünle dolu olduğu halde gözlerini açtı.

Birsam-i saadet biraz daha göründükten sonra yavas yavas kayboldu. O zaman Ayse ile Tosun' karsi dayanılmaz bir zleyis duydu ve dünyada bir kadınla bir çocuktan baska kimsesi kalmadığını dsnerek yalnızlığı

karsısında irkildi. O sabah odaya gelen inzibat tegmeni, Pusat'ı askerce selamladığı zaman artık karsısında bir yüzbasi değil, yaralanmış, ıgrenmiş kin ile isba haline gelmiş bir adam vardı.

- Bir emriniz var mı yüzbasım?

- Rica ederim tegmen, bana artık böyle hitap etmeyiniz ve beni selamlamayınız!..

Bunu söyleyerek gazeteyi gösteriyordu. Tegmen, onun her şeyi bildiğini anlayarak biraz sasirdi ve söyleyecek söz bulamadı.

Pusat, iyi markalı altın saatini tegmene uzattı:

- Bunu sattırmanızı ve parasını, yüzbasi değil akibeti anlaşılmış bir tutuklu olan bana getirmenizi rica ediyorum.

Tegmen halden anlıyordu. Onu üzmeyecek bir cevap verdi:

- Peki efendim!..

- Bir de zevcem geldiği zaman artık her gün bana yemek tasımak için zahmet etmemesini, ihtiyaçlarımın buradan sağlandığını bildiriniz.

- Peki efendim!

- Tesekkür ederim.

- Bir şey değil efendim.

Yalnız kaldığı zaman Pusat kendinde bir değişiklik duydu. Ömründe ilk olarak kendisini düşünüyordu.

Kudurmuş bir fırtınadan denize düşen bir insan gibi ümitsizdi. Fakat kendisini hain dalgalara teslim etmeyecek, çok uzaktaki karaya varmak için kulaçlar atacaktı.

Ya Ayşe? caba o ne yapıyordu? Onun ne suçu vardı da vazifesinden çıkarılıyor ve küçük bir çocukla birlikte sefaletin kucagina bırakılıyordu?

Bunlar hangi hak, hangi vicdan, hangi kanun, hangi mantıkla yapiliyordu? Pusat yine ömründe ilk olarak parayı düsündü. Kendisine haksiz yere ve keyfi olarak maasini vermemisler, esini hasiz yere ve keyfi olarak öğretmenlikten çıkarmislardi. Bu sartlar içinde para ihtiyaci birdenbire kendini gösteriyor ve para gibi asagilik bir nesneye muhtaç olmak da onun gururunu zedeliyordu.

Inzibat tegmeni altin saati satip parasini getirdigi zaman ondan Ayse'nin durumu hakkında izahat aldı.

”Bakanlik emrine alınma”nin ne demek oldugunu ve Ayse'nin dörtte bir nisbetinde aylık alabilecegini öğrendi. Saat parasinin bir kismini inzibat tegmenine vererek Ayse'ye götürmesini ve saatin satildigindan, kendisinin maas alamadigindan bahsedilememesini rica etti. Fakat bu taktik de bosuna idi. Tegmen parayı da geri getirmisti. Ayse kendisinin paraya ihtiyaci olmadigini bildiriyor ve yine her gün gelecegini haber veriyordu.

Ayse her şeyi biliyor ve Pusat'in maas alamadigindan haberdar bulunuyordu. O zaman Selim yapacak işi kalmayan ve mukadderati bekleyen insanların sessizligi ile karyolasina uzandı. Kendisini insanların bu kadar çirkeflestigi bir asırda dünyaya getiren kadere lanet ederek dinlenmek ve toparlanmak istedi.

Kurmay olarak yetismekte bulundugundan çabuk karar vermesini biliyordu. Nitekim biraz sonra kararini vermiş ve bu yüzden de sükunet bulmustu.

Kapisi açilip da bir binbasi içeri girdigi zaman Pusat, karyolasina uzanmış ve ayaklarini karyola demirlerine dayamış olduğu halde hafif hafif islik çaliliyordu. Binbasiyla göz göze geldikleri zaman durumunu hiç degistirmede. Bir üste karsi yapılan bu saygisizlik daha birkaç gün öncesine kadar onun asla bagislayacagi, hele bizzat kendisi tarafından yapilacagini aklina bile getiremeyecegi bir davranisti. Fakat askerlik öldükten ve yurt için gözünü kirpmadan ölüme atilacak yaratilista olan kendisi gibi bir askere vatan haini damgasi vurulduktan sonra artık askeri terbiye, üstlük, astlık denilen şeyler manali mefhumlar sayilamazdi.

Binbasi hakarete ugradiginin farkında idi. Fakat Pusat'in gözlerindeki kinli isik ve bakislarındaki cüretkarlık onu susmaya mecbur etti ve kısaca:

- Hazirlanin. Orgenerale cikacaksiniz, dedi.

Baska bir zamanda olsaydi orgenerali bekletmemek icin en buyuk hizla hazirlanir ve "hazirim binbasim"

diye mukabele ederdi. Simdi, belki kasdi bir agirlikla hazirlaniyor ve ceketle kasket giymekten ibaret olan bu hazirligi yaparken Harb Okulu Marsini caliyordu. Her sey tamamlaninca binbasiyla bakistilar. Bu bakismalarda iyi niyetten bir zerre bile yoktu. Birbirlerine atilmaya hazir iki dusman gibiydiler. Pusat hicbir soz etmeden kustah bir taviryla onden yurudu ve binbasi onu takibe mecbur kaldi. Bir palaskali ve iki sungulu de arkalarindan geliyordu.

Ordu mufettisinin odasina girdikleri zaman verdigi, icinde askeri ruh ve sertlikten eser bulunmayan selam, onun orgeneralligine degil, yasina verilmisti. Yasli asker asik yuzu, catik kaslariyla onu suzuyor, topuklarini bitistirmesini, esas vaziyetini almasini bekliyordu. Sahsina karsi saygisizlik gostermese bu yuzbasiya karsi yumusak davranacakti. Fakat beriki zorla belayi cagirir gibi kavgaci bakislarla bakiyor, toplanmiyor, aradaki buyuk rutbe farkini hesaba katmiyordu. Orgeneral gercekten ofkelenmisti. Kurmay baskaninin ve binbasinin yaninda bir yuzbasidan saygisizlik gormek gucune gitmisti. Sert bir sesle "Yuzbasi! Vaziyetini duzelt" diye cikisti. Pusat bu ihtara aldirmadi. Gozlerini orgeneralin gozlerine dikmekle mukabele etti.

Bazen sozle ifade edilmeyen seyler gozlerle ifade edilir. Simdi oyle bir anda bulunuyorlardi. Bazen sert bakmasina ragmen saygili olan gozler bazen en nazik bakislarla hakaret edebilirler. Simdi oyle bir anda bulunuyorlardi.

Orgeneral bu yumusak, fakat izarli bakislardan rahatsiz olarak daha sert bir sesle bagirdi:

- Sana soyluyorum yuzbasi! Vaziyetini duzelt!

Pusat yumusak ve sakin bir sesle cevap verdi:

- Benim vaziyetimin duzeltilecek bir tarafi kalmamistir general!..

Bu eda ve bu cümle ordu müfettisini kudurtmustu. Kendisine ‘orgeneralim’ demesi lazımkken ‘general’

diye hitap ediyor ve bunu bir siville konuşan başka bir sivil gibi söylüyordu.

İleriye doğru siddetli bir adım attıktan sonra yüzü kıpkırmızı olduğu halde haykırdı:

- Bana hakaret ediyorsun! Esas vaziyeti al!

- Bir vatan haininden saygı beklemeyiniz general!

Aynı sakin sesle verdiği bu karşılıktan sonra cebinden bir mendil çıkardı ve alını sildi. Bütün sükunetine rağmen laubalilesen tavri karşısında bir an ne yapacağını şaşırarak, hatta tabancasını çekip onu vurmaya bile düşünen ordu müfettişi birden ‘vatan haini’ sözlerine takıldı. O, karşısında pek büyük suçlu bir subay görmeye beraber vatan hainliğini hiç hesaba katmamıştı. Önce ne gazetelerin nesriyatı, ne hükümetin resmi tebliği bir mana taşıyordu. Her şey Divan-i Harbde anlaşılacaktı. Şimdi bu genç yüzbaşı ‘bir vatan haininden saygı beklemeyiniz’ derken orgeneralin kafası birden buna takıldı ve sordu:

- Hangi vatan hainliği? Ne demek istiyorsun?

Söz buraya gelince Pusat şoklanmasını muhafaza edemedi. En huzurlu insanın bile kabul edemeyeceği şeyler vardır. Bütün ömründe vatan ve şeref kavramları için yaşayan bir insana vatan haini demek onu şiddetlendirmek, her şeyin inkarına yol açmak, bu büyük iftira karşısında şaşkınlık da dahil olduğu halde herkese kin beslemesine sebep olmak demektir. Evet!.. Artık şoklanmasını muhafaza edemezdi. Artık elleri pantolonunun zırhına yapışmış olduğu halde konuşacağı günler geçmişti. Orgeneralin masasında duran bir gazeteye doğru şahadet parmağını tehditkar bir tavırla uzatarak sert bir sesle ‘‘Gazeteleri okumadınız mı general?’’ diye gürledi. General itidalini kaybetmişti. Yola getiremediği bir astla askerî disiplin ve terbiyenin dışında konuşmak onu şaşkınlandırdı. ‘‘Gazetelerden sana ne?’’ diye karşılık verdi. Pusat acı acı gülmüşü:

- Yaaa... Demek ben kendi serefimle ilgilenmeyeceğim! O resmi tebligden sonra insanlığın ve serefin bos mefhumlar olduğunu anlamistim. Onun için karsinizda istediginiz gibi duramiyorum...

Bunu söyleyerek küstahlığı biraz daha arttirdi. Mendiliyle alnini biraz daha sildikten sonra ellerini arkasına götürerek kavusturdu.

Orgeneral bunu görmemezlikten gelmeye mecburdu. Çünkü karsisinde her şeyi kabul etmiş, her neticeyi göze almış bir çilgin vardı. Fakat bu yüzbasinin içinden neler geçtiğini de merak etmiyor degildi:

- Sen, dedi, serefine bu kadar bağlı oluyorsun da neden kiralcilik ediyorsun?

- Kiralcilik serefsizlik midir? O halde siz ve bütün üstsubaylar da serefsizsiniz. Çünkü siz, şimdi aleyhinde bulduğunuz kirala vaktiyle sadakat yemini etmistiniz. Ömründe bir kere serefsiz olan bir insanın sonra yeniden serefli olduğunu bilmiyorum. Ben ise bu fikre mesleki bir zaruretle gelmiş bulunuyorum. Bu fikrimi de sirf bana sorulduğu için, yalan söylememek kaygisiyle açığa vurdum.

Orgeneral, bu apaçık sözlerden sonra çileden çıktı. Korkunç bir sesle bagirdi:

- Terbiyeni takin yüzbasi! Kanına mi susadin? Hala asker olduğunu unutma!

Pusat sesini diklestirdi:

- Askerlik öldü general! Sinsi siyasetçilere sirf üniformalı oldukları için asker diyemem! Asker olduklarını kapımda bekleyen inzibat tegmenleriyle erlerine öğretiniz. Üniformalı politikacılardan aldıkları telkinlerle bana, Önyüzbasi Selim Pusat'a selam vermiyorlar. Önyüzbasi Selim Pusat da onlardan aldığı dersi daha yukarılara ılastırmaktan başka bir şey yapmıyor...

Fazla konuşmak bosuna idi.Pusat,odasına gönderildi ve o andan itibaren hakkında daha sert muamele tatbik olunmaya başladı. Onu daha küçük bir odaya,hücre denilecek kadar dar bir delige tiktılar. Burası havasız, güneşi,

pis bir yerdi. Bu muamelelerden ve insanların topyekün kahpelesmesinden sonra artık onun ruhu ölmüştü. Ruhsuz bir ceset içinse üzölmeye degmezdi.

Siki kontrole ragmen ara sira gelen gazeteler vasitasiyla hakkında yazilanlari okuyor, bu kadar çok namussuz insan ve serefsiz kalemin mevcudiyetinin simdiye kadar nasil bir gafletle anlayamadigi için sasiyordu. Bu çalkanti, bu firtina sahsi bir kanaatini açiga vurdugu için çikiyor, kendisine iftira atanlar birçoklari tarafından riyakar jestlerle alkislaniyor ve kendisi yalan, iftira, isnad tufanlariyla bogulmak isteniyordu.

Pusat ayakta dimdik duruyordu. Solgun ve zayıflamis olmasına ragmen bütün bu güruhla tek basina bir ölüm-dirim döğüsüne hazirdi. Fakat bu imkani bulamadi.

Divan-i Harbde durusmalar baslarken, ordu müfettisiyle arasindaki sert konusmanin karsiligi olarak ellerine kelepçe vurulmustu. Bileklere takilan bir iftihar madalyasi gibi kelepçeyi tasiyarak dudaklarinda kindar bir tebessüm, gözlerinde lanet okuyan bir parilti oldugu halde mahkeme salonuna girerken bakislariyla etrafı arastirdi. Ayse orada idi. Hazin bakislarla kendisini süzüyor ve çevreyi saran düsman yiginina karsi gösterdigi istigna ile kendi yaninda oldugunu belirtiyordu.

Yüzbasi Seref, tipki kendi ugradigi hakaretlere ugramis oldugunu belirten çok agir ve ciddi bir yüzle uzaklara bakiyor, daha serbest olan öteki sekiz subay ise aksine,daha endiseli gözüküyordu. Çünkü

onlari kaybetmek kadar kazanmak sanslari da vardi.

Durusma sözde aleni idi. Fakat tutuklu subaylari esleriyle annelerinden baska kimse içeri alınmamisti.Dinleyici siralarini inzibat subaylariyla kralciliga düsman astsubaylar ve generaller, bir de sivil polislerle Milli Emniyet memurlari dolduruyordu.

Rüzgarli, serin, gamli bir gündü. Salonun açık pencerelerinden giren esinti bunaltici manevi havayi hafifletiyordu. Savci akla gelmez uydurmalar ve yakistirmalarla dolu iddianamesini okudugu zaman saniklar memlekete kralligi geri getirmek için gizli cemiyet kurmak ve orduyu buna alet

etmekle suçlandıklarını öğrendiler. Sorgular çabuk yapılıyordu. Selim Pusat'la Seref kesin,kisa,sert cevaplar veriyorlar, kaçamak yapmıyorlar, askeri terbiyenin gerektirdiği saygıyı göstermiyorlardı. Öteki sekiz kişi askeri terbiyenin icablarına riayet ediyorlardı. Zaten savcı da onlar için hafifletici sebepler ileri sürmüştü.

Selim'le Seref için istenen ceza çok ağırdı.

Haftada üç gün yapılan duruşmalar savcı ile Selim ve Seref arasındaki sert münakasalar halinde geçiyor, yargıçlar da tarafsızlıklarını unutarak bu tartışmalara savcı lehinde müdahalelerle bulunuyorlardı. Bazen krallık ve cumhuriyet üzerine akademik bir konuşma basılıyor, o zaman iki vatan haini yüzbaşı yargıçlarla savcıyi güç durumda bırakıyorlardı. Onlar her şeyi kabul ediyorlar, fakat krallığı iade, gizli cemiyet, düşmanla işbirliği isnadlarını siddetle, asabiyetle, karsılarından tahkir edici edalarla reddediyorlardı.

Selim yargıçlara 'Kırallık terbiyesiyle yetişen ve sadakat yemini eden sizlerin de kalben hala kralcı olduğundan eminim' derken Seref, 'Kıralcı olmak için tarihin en muhterem simalarını bir kez düşünmek kafidir' diye tamamlıyordu. Tartışmalar bazen çığırından çıkarak teferruata saplanıyor ve yargıçların, bilhassa, iki yüzbaşıyı zayıf noktalarından yakalamak için yaptıkları tesebbüsler halinde uzayıp gidiyordu.

Ayşe heyecanla bunları dinliyor, fakat Selim'i fikrinden çevirmek imkansızlığını bildiği için mütevekkil davranıyordu. Hangi sorulara Selim'in ne şekilde cevap vereceğini biliyordu. Onu ilgilendiren cihet duruşmaların sonu idi.

Bu son yalnız kendileri için değil, adalet ve ahlak için de pek feci olmuştü: Selim ve Seref on beser yıla mahkum edilmişler, diğer sekiz kişinin bazıları hafif cezalarla, bir ikisi de beraatle işin içinden siyirilmişlerdi.

Askeri Yargıtay daha cezayı tasdik etmeden acele ve kasdi bir merasimle ikisinin apletleri sökülmiş ve zindanlara götürülmüşlerdi.

Fakat nasıl oldu bilinmez, galiba Allah'ın bir müdahalesiydi. Yargıtay, kararı kökünden bozdu. Baska yargıçlar önünde yapılan ve pek çabuk bitirilen duruşmada iki yüzbaşı asiri disiplinsizliğe uyan maddelerden ikiser

yila mahkum edilip, vatana ihanetten beraat ettiler. Fakat onların yüzü bunlara da gülmüyordu. Hapiste iki yıldan çok yatmışlar ve asker olarak girdikleri tutuk evinden mesleksiz olarak çıkmışlardı.

İkisi birkaç defa buluştuktan, fakat hiçbir şey konuşmayarak dalgın bakışlarla sustuktan sonra yeryüzünde hiç kimsesi olmayan Seref, bir gün Pusat'a kısa bir yazı göndererek intihar etti. Yolladığı kagıda "Tiyatro bitti. Beklemeye lüzum görmüyorum" yazılıydı.

Pusat, arkadaşları için hiçbir tören yaptırmadı. Para ile tuttuğu üç kişiye kendisi de katılarak onun tabutunu en yakın mezarlığa kadar bizzat götürdü. Tabut kabre konduktan sonra üzerine küçük bir bayrakla bir kitap bıraktı. Mezarın toprağını tek basına doldurduktan sonra bas ucuna bir tahta parçası dikti. Bunun üzerinde 'Arkadasım Seref' kelimeleri yazılıydı...

5. BÖLÜM

Ayşe, maşiyi bir sinema filimi gibi gözlerinin önünden geçiren tahayyülati bıraktığı zaman dördüncü dersin zili çalmıştı. Bas muavin yani basında peyda olarak zoraki bir gülümseyişle "Sizi sinifa takdim edeyim"

dedi. Sonra Ayşe'ye bir şeyler çitlatmak lüzumunu duyarak:

- Simdi fen subesine dersiniz var. Bu sınıftan çok memnun kalacaksınız. Çok iyi kızlardır.

Derslerinden başka bir şeyle mesgul olmazlar, diye ilave etti.

Ayşe Pusat bu sözlerle kendisine kiralcilik propagandası yapmamasının ihtar olunduğunu anlıyordu. Gerçi onun bu gibi işlerle hiçbir ilisigi yoktu, ama kocasına yapılan isnadların izi kafalardan hala silinememiş, kocası bile başka sebeplerle hapis yattığı halde herkes körükörüne, onun aleyhindeki propagandaya inanmıştı.

Ayşe, bas muavinin imasını anlamamazlıktan geldi. Birlikte son sınıfın fen subesine doğru yürüdüler.

On kız birden ayaga kalktı. Hepsi sirin ve ciddi kızlardı. Fakat gözlerinin içi gülüyordu. Bas muavin somurtkan bir tavırla Ayse'yi tanıttı:

- Yeni edebiyat öğretmeniniz... Çok çalışınız ve kendisinden istifade ediniz...

Bu tanıtma ne kadar soğuk ve kaba idi. Yeni öğretmenin adı dahi söylenmemişti. Kızlar sessizlik içinde bas muavinin gitmesini beklediler ve o gidinceye kadar ayakta durdular. O zaman Ayse oturmalarını işaret etti ve deminden beri gözleriyle gülen kızlar bu sefer dudaklarıyla hafifçe ve nazikane gülümsediler.

Ayse sınıfa bir göz gezdirdi. On kişinin dokuzu üç yıl önceki talebeliydi. Önde yan yana oturan Aydolu ve Nurkan yalnız güzellikleriyle değil, çalışkanlıklarıyla da en ileride bulunan kızlardı. Diğerlerine de birer birer bakıp isimlerini hatırladıktan sonra arkada bir sıraya tek basına oturmuş olan Güntülü'de bakışları durdu ve onun gür ve açık kumral saçlarla çevrelenmiş ince ve manalı yüzünü takdirle seyretti. Bu kızın kendisine karşı bir dost kalbi taşıdığı muhakkaktı. Nereden, niçin, nasıl? Bunları bilmiyor, bilmeye de lüzum görmüyordu. Ayse'nin dost kalplere ihtiyacı vardı. Kendisi için fenalık istemeyen insanlara hasretti.

Böyle bir kalp taşıyan insan bir talebe bile olsa makbuldü. Yeter ki menfaatsiz olarak dostluk duyguları beslesin...

Güntülü, utangaç gülümsemelerle kendisine bakıyor ve yüzü pembelesiyordu. Sabahleyin menekseye benzeyen gözleri şimdi ela idi.

Ayse, bu ilk derste onların ders durumunu anlamak için yerlerinden kaldırmadan edebiyata ait sorular soruyor, hem onların bilgi derecesini öğreniyor, hem de çoktandır hasret kaldığı lisenin bir sınıfında öğretmenlik zevkini tadıyordu.

Aldığı cevaplar en müskilpesend hocayı bile memnun edecek mahiyette idi. Bu kızlar fen talebesi oldukları halde edebiyatı iyi biliyorlar, aruzdan anlıyorlar, siirin zevkini duyuyorlar ve edebiyat hakkında esaslı fikir ve kanata sahip bulunuyorlardı. Hele Nurkan ve sınıf mümessili bulunan Aydolu fevkalade idiler.

Simdi sira sonuncuya, Güntülü'ye gelmisti. Ela gzly, mahcup tebessml kiz kendisine hitap olununca ayaga kalkti ve Ayse, bütün digerleri gibi onun da oturarak cevap vermesini arzu ettigi halde sirf utanip kizarmasin diye, bir sey söylemedi.

- Edebiyat hakkındaki duyguların nasıldır, Güntülü?

Bu sual, edebiyat öğretmeninin mutadi olan sorulardan degildi. Bu kiz orijinal buldugu için böyle bir sey sormustu. Aldigi cevap hosuna gitti:

- Ders olarak da, sanat olarak da çok severim efendim.

'S' leri pek hafif peltek olarak söylüyor ve bu hafif pelteklik onun konusmasına güzellik veriyordu. Sesi de çok esrarlı ve ruha isleyici idi. Ayse, edebiyatçı olmanın verdiği kabiliyetle güzellikleri çekip çıkarmakta ustaydı. Gülümseyerek tekrar sordu:

- Niçin seversin Güntülü?

Güntülü, hocasına hayretle bakarak birkaç defa gözlerine bakti ve aynı esrarla sesle cevap verdi:

- Sevginin niini olmaz ki efendim... Dsnsem belki makul bir sebep bulabilirim. Fakat bu hakiki sebep olmaz. Çünkü biz önce severiz. Sonra sevdiğimiz şeyin güzel taraflarını bulmaya alısırız. Bu da hodbınlığımızden doğar efendim.

Ayse Pusat, kızın cümlelerine dalmıstı. Çok düzgün, gramer bakımından yanlıssız cümlelerle konusuyordu. Hele şimdi gözleri yine degismis, dalgın bir hal almıstı. Rengi de galiba yesildi. Nereye baktığı belli olmuyor, fakat büyük bir ruh kudreti taşıyordu. Onu bütün sınıf da hayranlıkla dinliyor, bilhassa samimi arkadaşları olan Aydolu ile Nurkan bu güzel konuşma karsısındaki memnuniyetlerini yüz çizgileriyle belli ediyorlardı.

Ayse, böyle bir talebesi olduğu için sevinç duydu. Gittikçe artan bir merak içinde sualini yeniledi:

- Peki Güntülü, bildigin siirler arasinda en çok begendiklerinden birkaini sayar misin?

Genç kız, basini biraz kaldirarak düsündü. Sonra gretmenine bakarak yavas yavas anlatmaya basladi:

- Efendim! Fuzuli'nin siirleri arasinda:

Can verme gam-i aska ki ask afet-i candir,

Ask afet-i can oldugu meshur-i cihandir

diye baslayan gazeli begeniyorum. Fuzuli'nin en güzel siiri süphesiz bu degildir. Fakat bunu anlayabildigim ve ahengine kapildigim için olacak, tercih ediyorum. Tasavvuf hakkında bilgim olmadigi için siirlerinden birogunu anlayamiyorum. Nedim'i daha kolay anliyor, fakat umumi telakki hilafina sarkilarindan zevk almiyorum.

Bir nim nes'e bu cihanin baharini,

Bir sagar-i kesideye tut lalezarini

diye baslayan gazelini çok begeniyorum. Namik Kemal'in meshur Vatan kasidesi olmakla beraber bana beyitler arasinda bir birlik yok gibi geliyor. Her beyit ayri ayri güzel. Fakat terkip kuvvetli degil. Onun için ben Namik Kemal'in siirleri arasinda:

Degismez bir fen mi vardir,mstakir esya mi kalmistir

diye baslayan murabbai seviyorum. Hamid'e gelince onun eserleri arasinda pek azini görüp okuyabildim.

Bazilarini hiç anlamadim. Esber'in Iskender'le konusmasini güzel buluyorum...

Buraya gelince Güntülü birdenbire sustu. Halbuki Ayse onun konusmakta devam etmesini istiyordu.

Trende hızla giderken bazen güzel manzaralar görülür. Yolcu biraz sonra bu manzaranın değişeceğini ve onun yerine ruhsuz bir görünüş geleceğini bilerek üzülür, güzel manzaranın hiç bitmemesini temenni eder.

Onun gibi, Ayşe'de bu kızın susmamasını, hep konuşmasını istiyordu. Bir öğretmen için en büyük haz çalışkan, akıllı ve kavrayışlı bir talebenin sorularına cevap vermesidir. Bu hazzın devamı isteğiyle yeniden sordu:

- Hamid'den sonrakilerin şiirleri arasında beğendiklerin yok mu Güntülü?

- Var efendim. Tercih yapmak için düşünüyordum. Bunların pek çoğunu okudum. Bir haylisi da ezberimdedir. Çokluk arasından tercih yapmak güç oluyor efendim. Müsaade ederseniz şiir ismi değil de sair adı söyleyeyim. Önce Yahya Kemal'le Faruk Nafiz'in, sonra da Ali Mümtaz'ın şiirlerini beğeniyorum.

Bunlardan başka tanınmış veya tanınmamış birçok sairlerin eserlerinden çok hosuma giden parçalar da yok değil. Bazen alelade sairlerden birinin bir tek şiiri, bazen bir şiirin herhangi bir dörtlüğü veya beyit, bazen de tek misra bende kuvvetli bir intiba bırakıyor, tesir yapıyor. Ezberimde sahiplerinin adını bilmediğim epey misra var. Mesela sairinin kim olduğunu unuttuğum, nerede okuduğumu hatırlamadığım bir misra var ki çok hosuma gider:

Bizi arza bağlayan: Yaratmak ihtiyacı.

Belki bu misrada şiir sanatı bakımından bir üstünlük yoktur. Fakat yaşamayı güzel bir sebebe bağladığı için çok hosuma gidiyor efendim.

Güntülü yine sustu. Ayşe takdirle gülümsüyordu:

- Bu misra Osman Faruk Verim'indir. Bizi Arza Bağlayan adındaki küçük bir şiir mecmuasının ilk manzumesidir dedi ve bugünlere göre daha kuvvetli talebelerin yetistigi kendi zamanında bile bu kadar seçkin bir kızın bulunmadığını düşünerek onu daha çok sevdi.

Bütün sınıf dikkatle Ayşe'ye bakıyordu. Onda üç yıllık ıztırabın bıraktığı izleri araştırıyordu. Genç

hocalarının omuzlarına dökülen saçlarındaki ak teller göze çarpacak kadar çoğalmıstı. Kara saçlar üzerinde daha kolay belli olan bu beyazlar üç yıllık çilenin hatıraları idi.

Ayşe, onların gönüllerinden geçen şeyleri hemen hemen anlıyordu. O dakikada kalbi onlar için o kadar büyük bir sefkatle doluydu ki, bir yandan sorularla mesgulken bir yandan da ‘‘Yarabbi! Bu kızlardan hiçbirinin mukadderatı benimkine benzemesin’’ diye dua ediyordu.

Güntülü, sırasının yanında ayakta durarak beklerken elini yüzünde gezdirerek zarif bir hareketle saçlarını düzeltti ve yine o mahcup gülümseyişle öğretmenine baktı. Ayşe suallerini kesmiyordu:

- Ya en çok beğendiğin roman hangisi Güntülü?

- Roman hususunda galiba biraz müskülpesendlik ediyorum efendim. Manzumeler kısa olduğu için tesiri ani ve kuvvetli oluyor. Roman uzun olduğundan herhangi bir yerindeki aksaklık, kuvvetli taraflarının tesirini gideriyor ve ben hissi hareket ettiğim için onun güzel ve kuvvetli kısımlarını da inkar ediyorum. Bu yüzden, en çok beğendiğim roman, bir kadın romancının o kadar tanınmamış bir eseri oldu efendim.

Güntülü biraz durdu ve Ayşe üzüntüyle içinin burkulduğunu hissetti. Güntülü’nün çocukça bir tercih yaparak bayagi romancılardan birinin bayagi bir eserini söylemesinden korkuyordu. Bu kız ilk görüşte o kadar beğenmişti ki onun bilmeyerek kötü bir romani sevmesini bile istemiyordu. Bu suali sorduguna pısmam olmuştı. Alacağı cevaptan çekinerek:

- O romani söyler misin Güntülü, dedi.

- Safiye Erol’un Cigerdelen’i efendim.

Ayşe geniş bir nefes aldı ve gülerek:

- Sana tamamiyla hak veriyorum Güntülü. Ben de senin fikrine istirak ediyorum, diye cevap verdi.

Genç kız, güzel bir gülümseme ile sevincini gösterdi ve yine menekseye benzemeye başlayan gözlerini Ayşe Pusat'a çevirerek yeni sualleri bekledi.

Ayşe memnundu. Bu kız yetistirilirse Edebiyat Fakültesi kürsülerinden birini büyük bir ehliyetle doldurabilirdi diye düşündü ve bu düşüncenin sevgiyle birdenbire:

- Liseyi bitirince nereye gitmeyi düşünüyorsun Güntülü? Diye sordu. O, yüzü hafifçe pembeleserek cevap verdi:

- Çocuk doktoru olmak istiyorum efendim.

- Herhalde bu mesleği niçin seçtiğini izah edebilirsin Güntülü...

Genç kız gülümsedi:

- Şüphesiz efendim. Çocukları çok severim de... Onlara faydalı olabilmek için uzun tıp tahsilini göze alabiliyorum.

Ayşe de bütün öğretmenler gibi kabiliyetli talebelerinin kendi mesleğine girmesini isterdi. Güntülü'ye söyleyecek pek çok sözü, verecek hayli öğütleri vardı ama daha ilk derste samimiyeti ileri götürmek istemiyordu. Müdürün bu sabahki davranışını düşünerek nesesini kaybeder gibi oldu. Fakat duygularıyla mücadeleyi öğrenmişti. Gönlüne dolmak üzere olan kederi yenerek sordu:

- Tabiatüstü masal unsurlarıyla dolu olan milli destanların hakikatle bir ilgisi var mıdır?

- Herhalde vardır efendim. Fakat vakalar, şahıslar, şahısların karakterleri o kadar değiştiriliyor ki, hakikati anlamak güçleşiyor efendim.

Burada bütün sınıf Ayşe Pusat'ın yüzünden bir keder dalgasının hızla geçip kaybolduğunun farkına vardı.

Güntülü devam etti:

- Mesela bizim Oğuz Han destanındaki mübalegalar ve fevkaladelikler arasında çıkarabileceğimiz netice: Destanın Oğuz Han adını verdiği bir

sahsiyetin büyük fütuhat yapmış olmasıdır. Hatta belki de bu Oğuz Han hakikatte bir tek şahıs değildir de birbirini ardınca gelen birkaç hükümdardır. Hatta belki de hükümdarlardan hiçbirinin adı Oğuz değildir de bu adı destana dini bir sebeple veya içtimai bu zaruretle daha sonraki asırların destancıları sokmuştur. Bir de destanlar milletlerin ülküsünün tohumlarını taşırlar efendim. Bu bakımdan geçmişi anlattıkları kadar geleceği de tasavvur ve tahmin eder. Tabii, istikbal hakkındaki tasavvur ve tahminler vuzuhsuz ve gayrisuuri bir haldedir.

- Çok güzel anlattın Güntülü. Şimdi biraz da vezinler hakkında düşünce ve kanaatlerini anlat.

- Bugünlük aruz daha çok hosuma gidiyor efendim. Ama bunun niçinine cevap verebilirim. Daha büyük üstadlar elinde işlenip olgunlaşmıştır. Zannedersen ilerde hece, ahenk bakımından aruzu geçecek fakat heceyi tekamül ettirecek büyük şairler aruzun ahenginden, musikisinden çok istifade edeceklerdir.

Belki de hece ile aruzun birleşip kaynasmaından yeni bir vezin doğacak ve bu yeni vezin aruzun ritmini, hecenin mana kuvveti için elzem olan serbestliğini kendisinde toplayacaktır. Bugün serbest vezin denilen şeyi beğenmiyor ve bu türlü yazılara serbest vezinli değil, vezinsiz demenin daha çok yakışacağını zannediyorum. Fikrimce serbest vezin, yine vezinli olmak şartıyla, misraların birbirlerine tabi olmayarak serbest bulunmasıdır. Onun için divan şairlerinin müstezadları serbest veznin ilk örnekleri sayılabileceği gibi yenilerden Orhan Seyfi'nin "Fırtına ve Kar" adlı güzel manzumesiyle Enis Behic'in "Gemiciler",

"Süvariler" gibi şiirleri serbest veznin yeni ve güzel örnekleridir. Mesela Süvariler şiirinde: Ey vatan!

Güzel Turan!

Sana feda biz varız.

Düşman oğlu meydana çık!

Kahramanlık kimde ise anlarız

misralarında hecelerın yavas yavas çoğalması keyfi değil, ritmik bir kanuna göreğir. Fakat bu kanun ifade edilmekten ziyade hissedilir mahiyettedir. Serbest vezinli denilen yeni yazılarda ise bu ritim olmadığı için bunlar manzume olmak vasfını tasimiyor.

Ayşe hazla dinlerken bu kadar sağlam bir edebi zevke malik olan bu kız tip mesleğine gireceği için cidden esef duyuyordu.

- Peki Güntülü, sana bir de kendin hakkında soru sormak istiyorum. Gerçi fen talebesinin ama bu nihayet son yılların sana verdirdiği bir kararın neticesidir. Ondan önce, birçok öğrenciler gibi sen de siir yazmak arzusuna kapıldın, manzume yazdın mı?

- Hayır efendim. Edebiyatı daima sevmeme rağmen manzume yazmayı denemedi ve düşünmedim.

Ayşe kol saatine baktı. Ders bitmek üzere idi:

- Son olarak sana aruzla yazılmış bazı misralar soracağım. Sen de bana onların veznini bulacaksın Güntülü.

- Peki efendim!

Ayşe bu kadar çok isindigi bu kızın hiçbir soruyu cevapsız bırakmaması için ilk önce basit ve kolay vezinlerle işe girmek istiyordu. Hafızasını yoklayarak sormaya başladı:

- Şimdi ay bir serv-i simidir suda

- Failatün failatün failün.

- Gecenin bir kederli zairiyim.

Güntülü bir saniye düşündü ve derhal “Failatün mefailün feilün” diye cevap verdi.

Sanki kendisi imtihan daymış gibi Ayşe’nin içi titriyordu. Bununla beraber talebeler için daha güç sayılan vezinlere gitmekten geri kalmiyordu:

- Simsek gibi bir semte atildik yedi koldan.

Güntülü misrai tekrar ettikten sonra dalgın bakışlarını Ayşe'ye çevirdi ve yine eliyle saçlarını düzelterek vezni söyledi:

- Mef'ulü mefailü mefailü feulün.

Ayşe memnundu. Artık son vezni de bilmese üzülmecekti. Aruzun en güç veznini sormaktan çekinmedi:

- İlk hasretiyle gençliğimin ilk elemleri

Ey paslı tellerinde gülen, ağlayan aruz!

Güntülü'nün yüzüne birdenbire o tatlı pembelik bastı. Kendi kendine ilk misrai bir iki defa tekrarladı.

Tekrarlarken parmaklarını gayet hafif şekilde, tirampet çalar gibi siranın üstüne vuruyordu. Öteki kızlar da kendi aralarında bunun veznini bulmaya çalışıyorlardı. Hatta birkaçı kâğıt üzerine hat, nokta çizerek veznini bulmak istiyorlardı. Fakat Güntülü onlardan önce buldu:

- Mef'ulü failatü mefailü failün.

- Aferin Güntülü...

Bütün sınıf memnun ve müftehirdi. Ayşe'nin soracak bir şeyi kalmamıştı. Fakat zil henüz çalmadığı için bos durmak da istemedi ve son sorusunu sordu:

- Şimdiye kadar ben misra söyledim, sen de veznini buldun Güntülü. Şimdi ben vezni söyleyeceğim, sen de o vezinde bir misra bulacaksın. Bana "mef'ulü mefailün feulün" vezninde bir misra bulabilir misin?

Güntülü yine basını hafifçe kaldırdı. Aklından birçok şiirler geçtiği muhakkaktı. Daha ilk derste onu bu kadar ağır sorguya çekmek haksızlıktı, ama bununla yıl sonundaki numarasını da şimdiden almış olacaktı.

Arkadaşları da yüzlerini merakla ona çevirmişlerdi. Güntülü bunun farkında olmadan cevabını verdi: Gönlüm dolu ah u zar kaldı!

Ayşe'nin daima gülümseyen yüzündeki tebessüm bir anda silindi. Genç kız bunun farkındaydı. Telasla

“Yanlış mı söyledim efendim?” diye sordu. Öğretmen zoraki olarak yeniden gülümsedi: “Hayır Güntülü.

Çok doğru söyledin” ve sınıf kapılarında çınlayan zil dersin bittigini haber verdi.

6. BÖLÜM

Ayşe eve geldiği zaman Selim masanın başında harp tarihine ait kitaplarla mesguldü. Epey zamandan beri bir gazeteye müstear isimle askeri makaleler yazıyor, Ayşe'nin omuzlarındaki ağır yükü böylelikle hafifletmeye uğraşıyordu. Fakat bütün bunların zoraki bir didinme ile, kendisini sıkarak yaptığı belliydi.

Eskiden o kadar faal olan Selim şimdi durgun, düşünceli, mahzun bir adam olmuştü. Pencereden ufka dalarak öldürdüğü saatler, haftalarca gülmeden geçirdiği zamanlar ruhi bir buhranın olduğu kadar müthiş bir kararsızlığın da alametleri olabilirdi. Hiçbir şeyden şikayet etmiyor, fakat hiçbir şeyi de beğenmiyordu.

Hayattan zevk almak hassasını da kaybetmişti. Hiçbir yere çıkmıyor, hiçbir eğlenceye gitmiyor, kimseyi aramıyor, kendisini ziyaret edenlerin yüzüne bakmıyordu. Çok az konuşuyordu.

Eskiden sık sık içki içer, içtiği zaman çok neselenir, yanındakilerle sakalasirdi. Şimdi daha çok içiyordu.

Fakat asiri derecede içmesine rağmen yüzü gülmüyor, aksine daha karanlık ve kederli bir hal alıyordu.

Garip garip huylar edinmişti. Böyle gecelerde apoletleri sökülmüş subay üniformasını giyiyor, evin en geniş odası olan çalışma odasında muttarid adımlarla dolasıyordu. Marslar çalıştığı zaman radyoyu dinliyor, içiyor, içiyor, bazen sendeleyecek kadar sarhos oluyor, fakat neselenemiyordu.

Odada gezinirken bazen kitapların önünde duruyor, büyük meydan savaşlarından birini anlatan bir cildi çekiyor, sayfalarından birine yahut haritasına baktıktan sonra yerine koyuyordu.

Selim Pusat harb tarihine ait tetkikler de hazırlıyordu. Bunlarla mesgulken ruhen rahat olduğu yüzünden anlaşıyordu. Bilhassa Mete ile Anibal'ı yaptıkları imha savaşlarına göre mukayese eden etüdü orijinaldi.

Fakat onu da bitirmeden bırakmıstı.

Sevdiği büyük askerler arasında Mete basta gelirdi. Çünkü o hem asker hem de teskilatçıydı.

Ordu değil millet yaratan adamdı. Aylarca uğrasarak yaptığı haritalar üzerinde Bilge Tonyukuk ve Kül Tegin'in seferlerini incelemiş ve bu iki kumandana hayran olmuştı. Selçuklulardan Çağrı Bey'i çok beğenir, fakat 'kumandanın ziyade kahramandır' derdi. Her girdiği savaşı kazanan Afsin Beg hakkındaki bilginin eksik olmasına acınırdı.

Büyük kumandanlar ve büyük imha savaşları üzerinde uğrasa uğrasa savaş ve kumandanlık felsefesine girmiş, büyük askerlerin hangi şartlar altında yetistğini araştırmıstı. Vardığı sonuç şuydu: Büyük askerler kirallıklarda yetişir!

Selim Pusat tam bir asker olduğu için siyasi bir mesele olan rejim işleri üzerinde fikir yormamıstı.

Ona göre rejim aşağı yukarı milletlerin, cemiyetlerin elbisesiydi. Elbiselerin sihi ve gayrisihi olanları, yakışanları, yakışmayanları bulunduğu gibi rejimlerin de yarayanları, yaramayanları vardı. Cumhuriyet belki çok güzel bir rejimdi. Fakat büyük kumandan yetistirmek bakımından kifayetsizdi.

Bu tipki sıcak iklimler için pek sihi olan beyaz, açık, keten elbiselerin Sibiryâ bölgesinde, zararlı öldürücü olusuna benziyordu. Bu kanaatından dolayı uğradığı haksızlık ve iftiralar aklına geldikçe çilgin bir öfkeyle sarsılıyor, gözünde kan tütüyordu. Daima asiri olduğu için kendisine düşmanlık edenlere karşı duyduğu nefreti yavaş yavaş baska insanlara da tesmil etmişti. Kötülükleri gördükçe hayatta faziletli olarak

kalinamayacagini kabul ediyor, kendisi bu yola asla giremeyecegi için yaşamaktan soguyor, robot haline geliyordu. Denilebilir ki, Selim'in kalbinde sevginin eseri kalmamis,onun yerine kin ve tiksinti dolmustu. Ayse'yi üzen nokta bu idi. Gönlünde sevginin eseri kalmamis olan kocasi kendisine ne verebilirdi? Onun gözlerinde sevgiyle yanan eski isiklari bosuna aramisti. Vaktiyle o kadar canli olan bu adam artik bir gölge, bir hayal, bir ruh gibi dolasiyordu. Bununla beraber Ayse henüz bütün ümitlerini kaybetmemisti. Onda ara sira bu dünyaya ait insanligin izlerini, kivilcimlerini görüyordu. Bir gece radyoda

'Eski Arkadaslar' marsi çalilirken gözleri önce enerjik bir sevinçle parlamis, sonra hafifçe nemlenmisti.

Baska bir gün Ayse'ye eski edebiyatin garami sairleri hakkında sualler sormustu. Garami siirlerle mesgul olmak hayata dönmenin isareti gibi idi. Ayse bunu o kadar istiyordu ki, kocasinin kalbinde yeniden atesin yanmasi için onun bir baskasini sevmesine bile raziydi.

Arasira, onu nisbeten sakin ve yumusak gördüğü zamanlarda münakasa açar, biraz neselenmesi, gezip tozmasi için ısrar eder, dil döker,fakat sessiz ve hissiz bir mukavemetle karsilasirdi. Pusat artik hiçbir seye inanmiyor, herkesi igrenç görüyor, her zevki bayagi buluyor, her seyle ince ince istihza ediyordu.

O yarali bir insandi. Kalben ve hissien askerlige bagli kalmis, fakat bu çirkef asirda bazi askerlerde bile askerlik ruhunun tavsadigini görerek en derin yerinden incinmisti. En alçak iftiraların çamuruyla bogulurken, görülmemis haksizliklara ugrarken Tanri kendisine yardım etmemis,ummanlar gibi olan rahmetinden bir damlacik bile saçmamisti. Ahlaki, adaleti, insanligi, dostlugu,her seyi görmüs,bunların birer serap oldugunu aci tecrübelerle öğrenmisti . Altı uçurum olan çürük bir tahta köprü üzerinde kendisini nasıl emniyette sayardi. Ayse ile Tosun olmasa...

O zaman arkadası Seref'i hatirlardi.Tiyatro bitti,beklemege lüzum görmüyorum...

Acaba kendisi neyi bekliyordu? İçinde anlasilmaz bir duygu vardi ki, ona bir sey bekledigini söylüyordu.

Bunun ne olduğunu düşünüyordu. Bazen bir sesin kendisine ‘belanı bekliyorsun’ dediğini duyar gibi oluyor, sonra iradi bir cihetle bunun tesirinden kurtularak harb tarihine, gezinmesine veya kederine dalıyordu.

Ayşe odaya girince Selim basını kaldırdı ve onun gülümseyen gözlerine hüznü bakışlarla karşılık verdi. Ayşe bugün bahtiyardı. Kocası biraz neseli olsa, daha da mesut olacaktı. Saadetlerin de baskalarına geçici olduğunu bildiği için Selim’e bazı şeyler söylemek istiyordu. Hapisten çıkaldan beri ona

‘nasılsın’ demeyi bırakmıyordu. Kocası iyi değildi ve iyi olmadığını bilen Ayşe’nin nasılsın diye sormasına hiddetleniyordu. Onun için her karşılaşmalarında ayrı bir şey söylemek icab ediyordu. ”İyi çalışabildin mi?” diye sordu. Pusat dudaklarını bükerek bir memnuniyetsizlik hareketi yaptıktan sonra masadan kalktı, gezinmeye başladı.

Ayşe eskiden kocasıyla dertleşir, gündüz gördüklerinden ilgi çekici bulduklarını ona anlatır, onun da kendisine anlatmasını beklerdi. Fakat artık Pusat böyle şeyleri dinlemiyordu. Dinliyor gibi gözüktüğü

zamanlarda da kafası daima başka şeyle meşguldü. Ayşe de bunu bildiği için Selim’i ilgilendirecek şekilde bir şeyler söylemeye arzu duyuyordu:

- Dünyada herkes kötü ve vefasız değilmiş. Bize dost olanlar da varmış, diye başladı. Bu sözle beraber kocasının yüzünde istihza çizgilerinin belirmesi bir oldu. Ayşe, istihzanın söze inkılabını önlemek için hemen devam etti:

- Kızların beni karşılayışını görseydin sözüme hak verirdin!

- Kızlar dediğin çocuklar senin kim olduğun ne bilecekler?

- Hemen hemen hepsi eski talebelerim. Yeniler de kim olduğumu eskilerden öğrenmişlerdir.

- Bu eski vefalı çocuklar üç yıl önceki vukuatı hatırlayabilirler mi acaba?

- Niye hatırlayamazlar? Üç yıl nedir ki?

Pusat geziniyor ve Ayse'ye bakmiyordu. Herhalde alay olacakti: "Bu kadar kesin hafizali talebelerin oldugu için tebrik ederim", dedi.

Eskiden olsaydi Ayse bu sözlerle gönlünün ta içinden kirilirdi. Fakat gönlü kirila kirila toz haline gelmis, kirilacak tarafı kalmamisti. Hayatin ah u zar ile doldurduğu bir kalb, yine hayatin kirdigi birisinin istihzarından yüksünecek degildi ya. O zaten kendisinin bir hastabakici oldugunu biliyordu. Fakat öyle bir hastabakici ki, hastasinin derdi anlasilmiyor ve hasta sikayet etmiyordu. Selim'i hayata karistirmek için her seyi deniyor, fakat hiçbirinde muvaffak olamiyordu. Sebatçi karakteri olmasa simdiye çoktan vazgeçer, kocasini kendi haline birakarak hayattan kendisi de meyus olurdu. Arasira bezginlik duymasina ragmen ugrasmaktan caymiyor, yeni usullerle onu oyalayacak isler bulmaya, zevk alacagi seyleri kesfe çalisiyordu.

Selim'in cesareten hoslandigini bildigi için kizlarinin cesur hareketlerinden söz açti:

- Muhitten korkmayan kizlarmis. Idarenin bariz sekilde yaptigi baskiya ragmen dostluk hislerini göstermekten çekinmediler. Hele bir tanesi vardi ki...

Ayse sustu. Bir kasitla degil, Güntülü'yü hatirlayarak, bazen dalgın, bazen yirtici, bazen mahcup bakan ve rengi anlasilamayan gözlerini düşünerek, uzun ve muntazam cümlelerini duyar gibi sustu. Pusat gezinmesine devam ederek sordu:

- Evet, o bir tanesi ne yapti? Kiralci oldugunu mu söyledi?

Selim her zaman,her yerde böyle konusuyordu. Alay ediyordu. Yahut samimi idi de alay intibai birakiyordu. Ayse bunlara alismisti. Mazinin kuvvetli baglari olmasa, müsterek felaket ikisini birbirine yaklastirmis bulunmasa ona bir lahza bile tahammül edemezdi. Fakat mazinin bagi ve istikbalin ümidi kendisini tahammüle sevk ediyor, cefakes bir dervis her seye katlaniyordu. Nitekim kocasi da hayat cehennemine, ne oldugu Ayse tarafından çok merak edilen meçhul bir sey için dayaniyordu.

- Kiralci oldugunu tabii söylemedi. Fakat eski talebem olmadigi halde dersten önce ögretmen odasına gelerek etrafa meydan okurcasına beni selamladi.

- Büyük kahramanlik! Alkislanmaya layik kizmis.

Bu sözler büyük bir ciddiyetle söylenmisti. Fakat o kadar büyük bir istihza hamulesi sakliyordu ki, bu kadarina Ayse bile tahammül edemedi. Isyan edecekti. Bir hastayi kirmaktan çekinerek bu alayi sineye çekti:

- On kisiden mürekkep fevkalade bir sinifim var. Hele içlerinden üç tanesi bulunmaz çocuklar.

Isimleri de çok güzel...

- Biliyorum. Ya Oya'dir, ya Birsen'dir, yahut Fügen...

Ayse gülümsedi. Bütün istihzasina ragmen kocasinin bu kadar konusmasi yine bir seydi.

- Bilemedin, dedi. Öyle moda isimlerden degil .Bak, seninde hosuna gidecek. Aydolu, Nurkan ve Güntülü...

Ayse, kizlarin adini söylerken Selim, Napolyon'un harblerine ait bir cildi gözden çekmis, karistiriyordu.

Hizla basini çevirerek:

- Güntülü mü dedin? diye sordu.

- Evet.

- Ne garip ad! Ötekiler neydi?

- Nurkan, Aydolu.

Pusat, kitabi aldigi yere koyarak gezinmeye basladi. Çok dalgın bir hali vardı. Yine Ayse'ye bakmadan sordu:

- Bu eserlerde bir telif zaafı görmüyor musun?

Ayşe sasırmıstı:

- Hangi eserlerinden bahsediyorsun?

Öteki hafifçe gülümsedi:

- Özür dilerim. Napoleon'a ait eserle senin sevgili kahraman kızlarını karıştırdım. Yani bu kızların adında dil bakımından bir gayritabiilik bulmuyor musun demek istemistim.

- Hayır.

- Yaaa... Nurkan ne demek acaba?

- Nur kanlı demek.

- Ya Aydolı?

- Ayın on besı.

Pusat basını salladı.

- Zoraki yakıstırma... Dolu ay demek lazımdı. Ama sen öyledir dersin öyledir. Güntülü'yü de ben kabul ediyorum. Vaktiyle okuduğum fars derlerine göre ikinci nevi izafet terkibidir. Her ne kadar günün tülü olmasa da gramer bakımından doğrudur.

Ayşe memnundu. Çoktandır duymadığı bir nese ile devam etti.

- Bir görsen sen de çok seversin. Pek zeki ve bilgili kızlar. Üstelik o kadar da güzel seyler ki...

Birer siir kadar...

- Bir imha savası kadar da güzel mi?

Ayşe onun bu gibi garipliklerine alışık olmakla beraber yine nesesini kaçıran bir hayrete düşerek bakmaktan da kendini alamadı:

- İmha savası güzel bile olsa bir kızın güzelliği ile onun arasında nasıl bir benzerlik kurabiliyorsun?

- Kızların güzelliğini siire benzetmistin de...

- Evet?

- Siir ince sanatlardan birisi olduğu için siirin güzelliğini kızların güzelliğine benzettin. Harb sanatı ince sanatların başında gelir. En güzel örneklerini de imha savaşlarında bulabilirsin.

Ayşe kocasını kırmamaya çalışarak itiraz etti:

- Kabul ama, bu ince sanat kan ve ölümlle doludur. Bir genç kızın güzelliğine benzer mi?

- Siir göz yasıyla, harb kanla doludur. Kızın güzelliğini siire benzetirken kızla siirin benzer tarafları olarak neleri buluyorsun? Siir ince, kız da ince... Siir hosa gidiyor, kız da hosa gidiyor... Siir göz yası döküyor, kız da göz yası döküyor, değil mi?

Ayşe neticenin nereye varacağını kestiremeden başıyla bir kabul işareti yaptı. Selim odada gezinerek ve Ayşe'ye bakmayarak devam etti:

- Birkaç kişiye göz yası döktüren bir kızı güzel kabul ediyorsun da bir kalabalığı kana bulayan kızı neden çok güzel demiyorsun? İmha savası yüksek ve ince bir sanatla ve cesaret mayasını kullanmak suretiyle vücuda getirilmiş bir eserdir. Sermayesi candır. İmha savaşına benzeyen bir kız, şüphesiz siire benzeyen bir kızdan, daha güzeldir. Çünkü imha savaşında bir kesin sonuç vardır. Siirde ise hiçbir şey...

Ayşe sefkatle gülümsedi. Selim yine asirlik ediyordu:

- Dikkat et, dedi. Siiri bu kadar küçümserken kendinin de sair olduğunu unutuyorsun.

Kocasi birdenbire durdu.Dikkatle Ayse'ye bakarak yüzündeki manayi okumaya çalistikten sonra:

- Bir edebiyat öğretmeni olarak beni sair telakki edebilir misin? diye sordu. Ayse ciddileserek cevap verdi:

- Elbette. Senin bazi siirlerin antolojilere alinabilecek degerdedir.

Selim Pusat, askeri lise talebesi oldugu zamanlardan beri siir yazardi. Harb Okulu'nda bu merak devam etmis, subayligi sirasinda da siirle ugrasacak vakit bulabilmisti. Fakat Harb Akademisi'ne girince her seyi birakmis ve sanatlarin en ciddisi, güzel sanatlarin en üstünü olarak harb sanatini kabul etmisti.

Yazdigi siirler arasinda coskun mizacinin mahsulü olan birkaç lirik misra yok degildi. Fakat kendisini hiçbir zaman sair saymamis, daha sonra da siirden nefret etmisti. Basina felaket geldikten sonra ise dünyada siir sanati diye bir sanat oldugunu hatirlamaz olmus,hele kendisinin de bir zamanlar siir yazmis oldugunu tamamiyla unutmustu.

Ayse kendisine sair oldugunu hatirlatinca eski yazilarini hafizasinda bulmaya çalisti: Askinla senin bunca gönül etmede nale...

Ugrunda akan göz yasimiz oldu selale.

Onmaz kara sevdamizi kan söndürecektir...

Bunlarda ne vardi? Hiç... İçinde aruzun ahenginden baska bir sey bulunmayan bu misralari Selim gülünç

buldu.

O füsunkar ve güzel gözleri her kalbi desen

Öyle bir nazli kizin askina düstüm ben ki...

Selim bunun arkasini hatirlamak istemedi. Nazli kizlardan nefret ediyordu. Bütün kadinlarin ve kizlarin Ayse gibi enerjik ve metin olmasini istiyordu. Bir anda talebelik zamaninin hatiralari beyninden geçti, bu arada birkaç

kizin hayali hafizasinda parladi. Artık onlar kendisine yabancı ölülerin isimleri gibi bos ve ruhsuz geliyordu. Aruzla yazılmış olan bu misralarda hiçbir güzellik yoktu. Birdenbire aruza karsi bir igrenti duydu ve onu boya ile çirkinliğini saklayan bir kadina benzetti.

Simdi hece vezniyle yazmış olduğu misralari hatirlamaya ugrasiyordu. Kafasına bir takım müphem beyitler gelir gibi oluyor ve hepsi birbirine benziyordu: Ask, ask, ask. Kendi kendine “Ne kadar da çok ask” diye mirildandi. ”Yalan olduğu bundan da belli”... Birdenbire dudaklarından hafifçe iki misra döküldü:

Ey bir esi bulunmaz fedakar,mert arkadas!

Kiskandirdin bizi sen,bak ölümün ne sanli!

Sanli ölüm anilince Pusat heyecanlandı ve bunun ne zaman,kimin için yazıldığını düşünmeye koyuldu.

Aklina iki misra daha geliyordu:

Arkadasimizin mert ve san dolu göğsünde

Sehitligin nisani bir kızil gül açildi...

Selim pencereden ufka bakarak arkadası Seref’i düşündü. Acaba bu beyitler eski ve unutulmaz bir manzumenin parçaları mıydı? Yoksa şimdi Seref’i hatirlayarak irticalen mi söylemişti? Ne garip!.. Yine beyinde garip bir seyler oluyor, kendisini çok eski zamanlara götürüyordu. Son günlerde onda acayip bir hal peyda olmuştü: Bir hadise,bir söz onda acayip tedailer yaparak asirlarca evvelki bir zamani, bir sahsi düşündürüyor, kendisi o zaman varmış da,o hadiseyi veya sahsi hatirliyormuş gibi oluyordu. Simdi yine içinde, kökü çok eskilerde olan bir sikinti vardı. Bu öyle üç yıl önceki bir iztirabin eseri degildi. Birdenbire Ayse’ye bakti ve gayriihtiyari, biraz önce begenmediği misrai okudu: **Onmaz karasevdamizi kan söndürecektir.**

7. BÖLÜM

Selim Pusat, odanın içinde kilometrelerce yürümeye alismisti. Yürümek ne güzel seydi. Piyade subayi oldugu için yürümeyi sevmis, sonra bu,kendisinde itiyad haline gelmistti. Hapiste iken hücrenin üç metrelik mesafesinde saatlerce yürür, halsiz kalincaya kadar gezinirdi. Simdi o hücreye göre bir talim meydanı kadar geniş olan odada gidip gelirken süphesiz daha memnundu. Fakat artık sevinç ve kederden bir sey anlamıyordu. Alistigi hüzün esas tabiati olmustu.

Arasira Çamli Koru'ya gidiyor, fakat kimsenin bulunmadigi aksam saatlerini yahut yagmurlu ve rüzgarli havalari seçiyordu. Son zamanlarda sik sik bir yere gittigi de Ayse'nin dikkatinden kaçmamisti.

Önceleri, bazen yaptigi gibi kirlara, tepelere gittigini sanmistti. Sonra bu ziyaretlerin issiz kirlara degil, daha issiz bir yere, Seref'in mezarına yapıldigini kesfetti.

Selim'in yasayanlarla ilgisi kalmamisti. Kendisi de yasiyor sayilmazdi. Inandigi mefhumlar arasında arkadaşlık diye bir sey vardı ki, onu Seref'in mezarında buluyor ve oraya, yasayan bir insana gider gibi gidiyordu. Zaten Selim'e göre yaşamak sadece yaşamak, ölüm ise hatiralarda,gönüllerde, tabiatta ve ebedi karanlıkta yaşamakti. Yahut da sadece hatiralarda, hatiralardan silindikten sonra, tabiatta, tabiatta parçalandiktan sonra ebedi karanlıkta yaşamakti. O karanlıkta kaybolmak,unutulmak ne güzeldi!

Dünyanın bütün güzelliklerine veda etmekte büyük bir fedakarlık vardı ve her fedakarlık gibi bu da muhtesem bir seydi. Ayse ile Tosun olmasa Pusat şimdiye kadar çoktan ebedi karanlığa gömülür, giderdi.

Tek basına Çamli Koru'da dolasirken ölümü düşünür, hayatın manasizligi karsisinde onun derin manasını daha çok kavradı. İnsanlar su manasiz hayata siki sikiya yapismis oldukları için Selim'in onlarla anlaşmasına imkan yoktu. Bundan dolayı Çamli Koru'ya kimsenin bulunmadigi zamanlarda gidiyordu. Iste surasi sevisenlerin dolastigi yerdı. Berideki düzlük küçük çocuklu annelerin kösesiydi. Asagıda yaslılar ve hastalar gezinirdi.

* * *

Çok yağmurlu bir aksamdi. Arasira yagmur da çiseliyordu. Rüzgarin dallara çarparken çikardigi ürpertici ses en hasmetli musikiden daha güzeldi. Selim Pusat tek basina dolasiyor, anlasilmaz bir atesle yanan bagrini serinletmeye çalisiyordu.

Böyle yapayalniz, tabiatla bas basa kalarak düşünmek, duymak, yalnızlık... Fakat Selim yalnız olmadigini seziyordu. Ona bir seslenen vardi. Ama nereden, nasıl? Bunlari anlamak için etrafina bakmaya lüzum görmüyordu. Hiçbir seye aldiris etmek aliskanligini kazanmisti. Gece iyice bastirirken rüzgarin en ahenkli çinladigi yerde, tahta bir kanepeye ilisti. Serin rüzgar, sefkatli bir ana gibi onu sariyor, alnindaki harareti aliyor, yüzünü oksayarak herkesin anlayamayacagi bir dille teselliler sunuyordu. Pusat bu avutmalarla oyalanirken uzaklardan mi, içinden mi geldigi belli olmayan seslenmeleri dinliyor, dinledikçe mest oluyordu:

Gögsünde vurup parçalanan kalbi,nihayet

Bir saçlari kan,gözleri keskin disi çeldi.

Artik bitecek ruhunu sarsan bu seamet.

Zira saçi kan sevgilisinin ismi eceldi...

Selim ölüme susamis bir gönüllü gibi bu sestem haz duyarken birdenbire Ayse'yi hatirlayarak dalginligindan uyandi ve kendisini bu kadar tatli ve ilahi bir sesi duymaktan alikoyan zevcesine karsi derin bir igbirar hissetti. Fakat igbirarini çabuk unuttu. Ses o kadar yakindan geliyordu ki, basini çevirse sahibini görecegi muhakkakti. Böyle olmakla beraber garip bir duyguyla basini çevirmiyor, sesi dinliyordu. Bu ses esrarli, ruha isleyici bir kadin sesiydi:

İçtin ecel zehrini sen kendi elinle

Hala bu gönül hangi uzak gölgeyi bekler?

Bak,haykiriyor 'bostur ümitler' diye dinle,

Zulmette keder besleyen gamli köpekler.

Selim ürperiyor, korkuya benzer bir sey duyuyordu. Ömründe korku nedir bilmis olan Selim Pusat simdi karanlıktaki meçhul, esrarli kadından mi korkacakti? Asla! Yüregindeki duygu korku degil, zevkten ürperise benzeyen bir seydi. Kendisini ebedi karanliga çağiran bu kadin sesini o, bir yerde daha duymustu. Fakat simdi nerede duyduğunu hatırlamak için zihnini yoramıyordu. Çünkü kendisini sesin güzel ahengine kaptırmisti:

Bir dinle adem ülkesinin ruhunu: Yer yer

Davet ediyor bak seni binlerce kucaklar...

Bir sir gibi,sevda gibi sessiz gezinenler

Bir gün seni otlarda uzanmis bulacaklar...

Bir fisilti halindeki sesle gasyoluyor ve titriyordu. Karanlıktaki kadin çok yakinda,yani basındaydi. Selim kendi yüreginin atisiyla birlikte onun kalb çirpintilerini da duyuyordu. Niçin basini çevirip bakmiyordu?

Çünkü içinden gelen bir kuvvet öyle emrediyordu. Bu meçhul kadinin sesi simdi daha kuvvetli, daha ürpertici, daha esrarli ve amirdi:

Kalbin benim olsun diyorum,çünkü mukadder...

Cismin sana yetmez mi?Çabuk kalbini sök ver!

Yoktur öte alemde de kurtulmaya bir yer!

Mutlak seveceksin beni,bundan kaçamazsin...

Selim birdenbire unutulmus eski bir sevgiliyi hatırlar gibi oldu. Ses onun sesiydi. Enerjik bir zihin hamlesiyle eskiden az veya çok gönül yakınlığı duyduğu bütün sevgilileri aklından geçirdi. Bu ses onlardan hiçbirisinin degildi. Fakat tanidigina o kadar emindi ki,yanılmamasına imkan yoktu. Hatırlamak istedikleri bir adi düşünen, bulamayan, dilinin ucuna kadar geldigi halde söyleyemeyen insanların sikintisi ile elini alnina götürdü. Evet biliyordu, bu sesi çok iyi biliyordu. Fakat içindeki garip bir duygu bu bilis ve hatırlayisin zamanini çok eski, inanılmayacak kadar eski zamanlara götürüyordu. Alnındaki eli yagmurla islanirken ses yeniden hitaba basladı:

Ram ol bana,ruhun yeni bir aleme girsin...

Yazmis kaderin:Askima ömrünce esirsin!

Aklinla,suurunla,hayalinle bilirsin.

Mutlak seveceksin beni,bundan kaçamazsin...

Selim simdi anlasilmaz sekilde izarap duyuyordu. Hiçbir maddi aciya benzemeyen bu izarap bir insani delirtebilirdi. Kendisini oraya baglayan esrarli sese ragmen sert bir hareketle ayaga kalkti. Çamli Kuru'dan çıkarak eve gidecekti. Birdenbire durdu. Tahta kanepenin öteki ucunda genç bir kadin oturuyor ve dikkatle kendisine bakiyordu.Yaninda bir baskasinin durmus olmasi siddetle canini sikti.

Yürüyecekti. Fakat onun yakin bir dost gibi baktigini görünce bir anlik tereddüt geçirdi. Kadin hafifçe gülümsedi ve 'Rica ederim, gitmeyiniz' dedi.

Selim biraz önce duyduğu sözlerin bu kadin tarafından söylenmediginden emindi. "Rica ederim, gitmeyiniz" diyen üzüntülü sesinde fevkaladelik, hiçbir esrar yoktu. Soguk bir sesle:

- Ne zamandan beri burada oturuyorsunuz?, diye sordu. Genç kadin kederli, hatta belki de biraz nemli gözlerini ona dikti:

- Hemen simdi geldim,dedi.Ben oturur oturmaz siz kalktiniz.

Pusat o zaman karanligin müsaadesi nisbetinde ona bakti. Peri yüzlü çok genç bir kadin, hatta bir kizdi.

Ayni soguk sesle yeniden sordu:

- Kimsiniz? Niçin kalmami istiyorsunuz?

Samimi bir tebessümle gülümsedi:

- Beni tanimadiniz mi Selim Beg?

Selim bir adım daha yaklaşıyor onu dikkatle süzdü ve soğuk bir kayıtsızlıkla:

- Sizi ilk defa görüyorum, diye cevap verdi.

- Unutmuş olacaksınız.

Selim Pusat şimdi bölüğüne kumanda veren bir yüzbaşı gibiydi. Dik bir sesle:

- Peki! Farzedelim ki unuttum. Benden istediğiniz nedir? diye sordu.

Kız ayağa kalktı. İleride bir yeri işaret ederek:

- Onunla karşılaşmak istemiyorum. Beni evime kadar götürür müsünüz? dedi. Pusat işaret edilen yere baktı. Bir lambanın ışığı altında kiliksiz, çok çirkin yüzlü bir adamın kendilerine bakarak aksak adımlarla geçip gittiğini gördü. Aralarında epey mesafe olmasına rağmen ondan öyle bir tiksinti duydu ki, öfkeyle 'Kim bu mendebur herif?' demekten kendini alamadı. Kız korkuyor gibiydi. Gayriihtiyari bir hareketle Selim'in koluna girdi ve ona sokuldu. Vücudunun titremesi korku ve heyecanının derecesini belli ediyor, fakat Pusat iğrenilmesi gereken bir adamdan bu kadar korkmayı mazur görmüyordu:

- Kolumdan çıkın ve yürüyün. Sizi evinize götüreceğim, dedi. Bu sözler hoyratça bir eda ile ve kumanda eder gibi söylenmişti. Fakat kız itaat etmedi. Bilakis Selim'in kolunu daha sıkı tuttu ve: 'Hayir'

diyerek ileriye baktı.

Selim otomatik bir hareketle basını onun baktığı yere çevirdi. Hayret! Biraz önceki manzarayı tekrar ve aynen görüyordu. Lambanın ışığı altında kiliksiz ve çirkin yüzlü adam kendilerine bakarak aksak adımlarla geçiyordu. Lambanın aydınlattığı kısa mesafeyi şimdiye kadar onun çoktan geçip gitmiş olması icab ederdi. Tanımadığı kızla konuşması sırasında geçen zaman buna kafiydi. Böyle olduğu halde, bir filmi iki defa seyrederek gibi aynı şeyi kısa bir zamanda iki defa görmesi garipti. Selim, bu garabeti tamamlamak için, deminki sözünü tekrarlamaktan kendini alamadı:

- Kim bu mendebur herif?

- Dünyanın en fena adamı...Sik sik karsima çikiyor ve bana...

Kız, sözünü bitiremedi ve Selim'in kolunu tekrar kuvvetle kavradı. Pusat, onun sözlerinin manasını anlayamamıştı. Çünkü o dakikada zihni, kızın sözleriyle değil, sesiyle meşguldü. Bu ses ,o ses değildi. Oadaki ürpertici ve esrarlı ahenk bunda yoktu. Bunu kesin olarak bilince dikkatle çehresini gözden geçirdi. Güzel, fakat hiçbir hususiyeti olmayan bir yüzdü. Böyle hususiyetsiz yüzü olan bir kızın sesinde de bir fevkaladelik olamazdı. Selim birdenbire ona karşı bir nefret duydu ve içinden gelen "onu kolundan silkip atmak" arzusuna güçlkle karşı koydu. Merhamet de duymuyordu. Eski zamanlardan kalma bir alışkanlıkla kendisinden yardım isteyen birisinin arzusunu yerine getirecekti. O kadar...

Yürüyorlardı .Selim, korkunun ve korkağın her türlüşünden iğrendiği için koluna bu yabancı kızın yapışmış olmasından büyük bir azap duyuyor, ruhunun yalnızlıktan duyduğu tatlı ürpertiye bozan bu mahluğunu bir an önce evine götürüp bırakmaktan başka bir şey düşünmüyordu. Demin,ışığının altında o kiliksiz ve çirkin adamı gördükleri adamı gördükleri lambaya varınca Selim Pusat etrafına bakınarak onu aradı. Yoktu. Bu kadar kısa zamanda onun aksak adımlarla gözden kaybolacak kadar uzaklaşmasına imkan olmamakla beraber buna da hayret etmedi. Sert bir sesle:

- Nereye gideceğiz? diye sordu.

Kız hala titriyordu. Eliyle nemli gözlerini silerek hafifçe gülümsedi:

- Evim size pek uzak sayılmaz. Yabancı da sayılmaz. Beni hatırlayacaksınız.

Cevap alamayınca devam etti:

- Ayşe Hanım'ın talebesiyim...

Selim, geçit resminde selam vermek için baş çevirenlere yakışır sert bir hareketle ona baktı.

Birkaç saniye dikkatle süzdü. Sonra yüzünde bir istihza çizgisi belirdiği halde sordu:

- Sakin o kahraman kızlardan biri olmayasınız?

- Hangi kahraman kızlar?

Bu soru o kadar garip bir safiyetle sorulmuş ve yabancı kız, Selim'e öyle bir hayretle bakmıştı ki, gülümsemek elinden gelmedi ve sesinde açığa vurulan bir alayla:

- İsimlerinde telif zaafı olan kızlar... diye cevap verdi ve o hala sakin bakışlarla kendisini süzerken lambanın ışığı altında bütün çizgileri iyice görülen yüzüne dikkatle bakarak:

- Hayır! Ayşe'nin tarifine göre onlardan biri olamazsınız. Çünkü siir kadar güzel değilsiniz, dedi.

Yürümekte devam ediyorlardı .Hala Selim'in kolundan çıkmamış olan kızın titremesi geçmiş, yerini hayret ve merak kaplamıştı. Hiçbir şey anlamamakla beraber bu sözlerden hoşlanmıyordu.

Selim Pusat birdenbire durdu. Öfkelenmişti. Son zamanlarda içine düştüğü ruhi bir hal ile böyle ani buhranları, öfkeleri, köpürmeleri oluyor, küçük bir kibritin büyük bir barut fişisini parlatması gibi en ehemmiyetsiz bir sebeple kızdığı çok görülüyordu. Şimdi yine bir an içindeki çagrisimlerle o buhranlı noktaya gelmişti. Sert bir sesle:

- Liseli bir kız, bu zamanda, burada, yapayalnız ne arıyor? diye sordu.

- Bana mi söylüyorsunuz Selim Beg? Ben liseli değilim ki... Öğretmenim...

Selim yine hüzünlü ciddiyetini takinmişti.

- Ayşe'nin talebesi olduğunuzu söylemediniz mi?

- Eski talebesiyim. Ayşe Hanım beni size tanıtmıştı. Birkaç defa da görüşmüştük.

Bu kizin Selim için Ayse'nin eski bir talebesi olmaktan baska manasi kalmamisti. Bir takim kiz isimlerinin birbirine karistigi hafizasini yorarak bunlarin arasinda seçmek ve onu kolundaki kiza yakistirmek sikici bir isti. Sikintiya gitmedi:

- Adinizi söyler misiniz? Dedi.

- Leyla... Leyla Mutlak...

Selim Pusat bir hayal kirikligi, hayir, hayal kirikligi degil, fenayi umarken iyiyi bulan insanin ruh hali içinde yeniden kiz bakti. Bu hayal kirikligi, yahut bu ummadigini bulus nereden geliyordu? Kizin adindan mi?

Yine o garip kiz isimlerinden biriyle karsilasacagini sanmisti? Yoksa... Sakin... Acaba?..

Biraz önceki kadin sesi neler söylüyordu? Selim birdenbire: Mutlak seveceksin beni,bundan kaçamazsin

misraini hatirladi ve yanindaki kizin "Leyla Mutlak" diye adini söylerken sesinden yükselen ahengi meçhul sesin ahengiyle birlestirdi.

Selim'in iradesiyle durdular. Yüzü sertlesmis hatta biraz da heyecanlı bir hal almisti. "Leyla Mutlak"...

"Mutlak seveceksin"... "Mutlak"... "Mutlak".

Bu ses o sestti. Zaten baska türlü olmasına da imkan var miydi? Kizin gözlerinin içine bakarak:

- Deminki siiri bir daha okur musunuz? dedi.

Leyla'da karsisindaki adami garip bulan,fakat tabii karsilayan bir hal vardi:

- Hangi siiri?

- Mutlak seveceksin beni bundan kaçamazsin, diye biten siiri...

- Ben bu siiri bilmiyorum ki...Edebiyatçı degilim.

- Zarar yok. Misrai tekrarlayin!

Leyla duraksadi ve Selim'e bakti. Selim sabirsizlandi:

- Akliniza hiçbir ihtimal getirmeden tekrarlayin: Mutlak seveceksin beni, bundan kaçamazsin.

- Bir daha!

Misra tekrarlandi. Kizin yüzüne bakmadan dikkatle dinleyen Selim 'Hayir' dedi ve 'Bu ses o ses degil'

diye düşündü.

O halde demin "Leyla Mutlak" derken sesi öteki sese nasıl benzemisti? O siiri okuyan kadın Leyla degilse kimdi? Selim Pusat'in beyni bir anda karisti. Ruhunu sarsacak bir ihtilal baslamak üzereydi.

Her zaman yaptigi gibi iradesini takindi ve aldirmamak itiyadini kullanarak sarsintiyi atlatti. Suurundaki son menfi intibalari da silmek için Leyla'ya sordu:

- Ne okutuyorsunuz?

- Tarih.

- Ne tarihi?

- Umumi tarih.

Selim Pusat her zamanki müstehzi halini almisti:

- Yani çocuklara masal anlatiyorsunuz.

Ihtisasina saygisizlik gösterilince Leyla degisti:

- Tarihi masal mi sayiyorsunuz?

- Tamamile!

- Nasil olur Selim Beg? Ben sizin meydan savaslari hakkindaki bir yazinizi okumustum.

- Bana seref vermissiniz. İnsanlar gözleriyle gördükleri basit vakalari bile birbirinden ayri sekilde anlatirken, vesika denilen kirintilarin yardimiyla binlerce yillik hadiseleri tesbit etmek iddiasi size ciddi geliyor mu? Vesikalari birakanlari aklindan,görüs kabiliyetinden ve bilhassa vicdani ile namusundan emin misiniz?

- Fakat metod? Tarih metodu?

- Metod dediginiz uydurmanin riyazi bir katiyeti var mi? İnsanlar hem dogruyu bulmak hem de aldanmak için yaratilmistir. Hadiselerin kirk veçhesi bulundukça ve insanlar kirkina birden nüfuz imkanindan mahrum kaldikça gelip geçen seyleri kendine dar çerçevelerinden görmekte devam edeceklerdir. Körlerle filin hikayesini biliyorsunuz degil mi?

- O halde sizin meydan savaslariniz da birer dedikodudan, birer masaldan mi ibaret?

- Onun hakikati öyle bir meydan savasinin gerçekte veya tasavvurda yapilmis olmasindan ibarettir.

Yoksa o savasin günü de, askerlerin sayisi da,harbin yapildigi yer de, hatta bazen ordulara kumanda edenler de yüz kesinlikle belli degildir. Tarihin yari buçuk hakikate yaklasan kısmi askeri tarih oldugu halde meydan savaslarinin bile meçhuliyet perdesi arkasindan görüldüğü muhakkaktır. Gerçi bir meydan savasini anlatan eserler yazilir, krokiler çizilir, harita üzerinde o muharebenin hareketleri gösterilse de bunun degeri nazari olarak o meydan savasinin orada anlatildigi sekilde cereyan etmis olmasina göredir. O

savas o sekilde olmayip da baska bir sekilde olsa yine kurmayin ondan alacagi bir ders vardir. Malazgird Savasi 26 Agustos 1071 yerine 26 Mart 1761 de geçseydi kurmay için daha serin bir havada ve bazi atesli silahlarla yapilmis olmasi gibi bir degisiklik göstermesinden baska ne fark olabilir? Kurmaylar için kitap ve harita üzerinde, vaktiyle yapilmis muharebeleri incelemekle tamamen hayali muharebeleri incelemek arasinda bir fark

yoktur. Maksat onun beynini muhtemel durumlara göre isleri bir hale getirmeye alistirmaktır. Askeri tarih bu bakimdan ehemmiyetlidir. Çünkü tek ve büyük sanatın, yani askerliğin hazırlayıcı ve yetistirici unsurlarından birisidir. Kalaninin masaldan farkı yoktur. Siz, tarih öğretmeni! Mesela Yildirim Bayezid'in Harbde esir edilip esaret öldüğüne veya intihar ettigine emin misiniz?

- Elbette eminim. Bütün kaynaklar agiz birligi ile yazdiktan sonra.

Selim'in yüzü istihfaf ve istihkarla degisti:

- Kaynaklar... O kaynaklar agiz birligiyle benim de vatan haini oldugumu yazmislardi. Buna da inaniyor musunuz?

Çilginca bir öfkeyle söylenen son cümle Leyla'yi ürkütmüdü:

- O baska... Size iftira attilar...

Selim sustu. Yeniden bir tedai silsilesiyle deminden beri beyninin içinde kurcalanan noktayi buldu:

- Sizi, birisiyle karsilasmak istemediginiz için evinize götürdüğümü biliyorum. Fakat tek basiniza böyle ıslak ve karanlık bir gecede Çamlı Kuru'da dolasmanızın sebebini bilmiyorum.

- Muhakkak bir sebep mi lazim?

- Süphesiz

- Bu, sizi buraya getiren sebep gibi bir sey olamaz mi?

Selim'in yüzünde yeniden bir istihfaf belirdi:

- Beni buraya getiren sebebi biliyor musunuz?

- Tahmin ediyorum.

* * *

Leyla'nin kapisina gelinceye kadar bir kelime konusmadilar...

8. BÖLÜM

Selim o gece çalisma odasinda muttarid adimlarla gezinmeye baslarken Leyla'yi da, siiri de tamamile unuttu. Daha dogrusu iradi bir didinme ile Leyla'nin ve siirin beynindeki izlerini suurunun arkasindaki en karanlik yere, daha önce gelisigüzel yigilmis baska izlerin yanina atti.

Biraz önce Tosun'u yatirmis olan Ayse masa basinda vazife tashih ediyordu. Kagitlari dikkatle gözden geçirip bazi kelime veya satirlarin altini renkli kalemle çiziyor, okunmasi biten kagitlarin bütününe bir defa daha baktikten sonra talebenin notunu koyuyordu. Besinci kagit mi, onuncu kagit mi ne, fazla dikkatini çekti ve bir kizin büyükçe çocukça bir yanlisi ile gülümsedi:

- Selim, bak. Bir talebe ne yazmis!

Selim bir sey söylemeden gezinmesine devam ediyordu. Adeti böyleydi. "Ne yazmis?" yahut "Evet, dinliyorum." demezdi. Ayse gülümsemeye devam ederek anlatti:

- Orkun yazitlari hakkında bir soru vermistim. Kizlardan biri ne yazmis, biliyor musun? Orkun yazitlari on altinci asirda Gök Türk'lerin Cumhurbaskani Kül Tegin adina dikilmistir diye yazmis...

- Güzel yazmis! Herhalde disisleri bakaninin kizi olacak...

- Neden?

- Bu kadar siyasi olabilmek ancak onun harcidir.

Ayse hala gülümsüyordu:

- Sekizinci asir yerine on altinci asir diye yazmasa pek büyük bir yanlis degildi ama...

- Yine de büyük sayilmaz. Nihayet bir kiz çocugudur ve ona göre mazideki sekiz asirlik fark istikbaldeki bir gün kadar mühim degildir. Bir prensle bir

cumhurbaşkanını karıştırmak da mazurdur. Onun için ehemmiyetli olan hayalindeki prestijdir.

- Yani yarınki hayat arkadaşısı. Evleneceği adam...

Pusat hiç ara vermeden geziniyor ve Ayşe'nin yüzüne bakmadan konuşuyordu. Ayşe bu konuşma tatsızlaşmasın diye sözü biraz çevirmeyi doğru buldu:

- Daha tuhafı var. Felsefe öğretmeni anlatıyordu. Geçen devrelerin birinde, Kant idealist midir, realist midir sorusunu bir kız "Kant ne realisttir, ne de idealisttir, Kant Alman'dır." diye cevap vermiş.

Pusat istihza ile Ayşe'ye baktı:

- Öğretmen de buna gülmüş, değil mi?

- Elbette.

- Ben öğretmeni daha gülünç bulurum.

- Niçin?

- Çünkü idealist veya realist olmak Kant'a baskalarının yakıştırdığı sıfatlardır. Bu bakımdan süphelidir.

Alman olmak ise tabiatın ona verdiği kesin ve su götürmez sıfattır. Bu bakımdan kız haklıdır.

Ayşe, susmak icab ettiğini anlayarak sustu. Selim masasının önünde durmuştu:

- On altıncı asırdaki Türk cumhuriyetini yaratan kızın adını söyler misin?

- İnci Devrim.

- Tebrik ederim.

- Kimi?

- İkinizi de...

Ayşe endişeli gözlerle baktı:

- İkimizi de mi? Anlamadım!

- Onun soyadına sadakat göstererek verdiği cevap için... Seni de...

- Beni de?..

- Bu hata kahraman kızlardan sadık olmadığı için...

Ayşe mahiyeti belirsiz bir ferahlama ile gülümsedi:

- Okuduğum kâğıtlar onuncu sınıfın kâğıtları...

Selim yine istihzaya başladı:

- Yaaa... Onuncu sınıf Orkun yazıtlarını okursa son sınıf kim bilir neler okur... Değil mi?

Ayşe bu bitip tükenmez alaylardan usanç getirmisti. Fakat bir şey belli etmeden, en büyük sabırla cevap verdi:

- Son sınıf Tanzimat'tan sonraki edebiyat tarihini okur ve günümüzdeki nevilere mesgul olur.

Selim geziniyor:

- Edebiyat tarihi... Tanzimat'tan sonraki edebiyat tarihi... Bunların yerine hakiki tarihi, ciddi tarihi okutsanız olmaz mı?

- Ciddi tarih mi? Yani?..

- Yani askerî tarih... Meydan savaşları...

- Kız çocuklarına bunun faydası ne?

- Kahraman anasi olmak!.. Hiç olmazsa kahraman anasi olmayı istemek... Sana soruyorum. Kül Tegin'in adına dikilen taş parçası mı önemlidir, yoksa onun savaşları mı? O taşların üstündeki yazının lehçesi mi önemlidir yoksa Kül Tegin'in kendisi mi? Oğlunu kahraman olarak yetistirdiğini yazılardan öğrendiğimiz o Umay gibi kadın, yani Kül Tegin'in anası hiç şüphesiz edebiyat tarihi okumamıstı. Ama mazideki savaşları herhalde biliyordu. Yarınki su muhterem profesörün, yahut muhterem bakanın, yahut muhterem cumhurbaşkanının ve hatta belki de muhterem baskumandanın bu şartlar altında mevkiine layık bir adam olacağından emin misin?

Ayşe konuşmayı açtığına pişmandı. Zaten hep böyle olurdu. Selim'i daldığı mezar sessizliğinden, yürek parçalayıcı hüznünden ayırmak ve siyirmek için bir konuşma açar, fakat sonunda onun garip fikirleriyle muhayyalesi tirmalanarak ve bazen kalbi kırılarak pişmanlık duyar, üstelik Selim de biraz öncekinden daha ağır, daha ciddi, daha vahim bir ruh buhranına gömülerek sonsuz sessizliğine, sonsuz gezinmesine devam ederdi. Yine öyle oldu ve Selim'in ne demek istediğini anlamayarak sormak mecburiyetinde kaldı:

- Hangi muhterem profesör veya bakan? Hangi şartlar?

- Muhterem İnci Hanım'ın yarınki çocuğu... Ve su muhtesem ders programı ile yetisen annesinin ona vereceği terbiye...

Ayşe kocasıyla münakasa etmeyi yalnız bir tek sebepten dolayı arzu ederdi. Bu suretle onun ölüm sessizliğine aralık verilir ve Selim sert tesbihler, kirici istihzalarla bir fikri savunurken geçici bir zaman için hayata bağlanmış olurdu. Fakat onu incitmemek şartı. Gerçi incindiğini belli edecek bir tepki göstermezdi ama Ayşe onu anlardı. O zaman Selim daha sessizlesir, gezinmeleri daha uzar, ufka dalışları daha çok sürerdi.

- İnci çok iyi kızıdır, dedi. Yalnız derslerini çabuk kavrayamaz.

- Zaten sana göre dünyada kusurlu insan yoktur ki...

- Öyle değil mi ya? Hukuk ilminin baş kaidesi: Beraat_i zımmet asıldır.

Selim yüzü acı bir istihza ile değişti:

- Hukuk da mi ilim? Ne de çok ilim varmis... Bu hukukun askerlige yardimci bir tarafi olmadigi halde acaba ne diye ilim sirasina koymuslar?

Ayse gülüyordu:

- Selim, asirilik ediyorsun. Dünyanın bütün üniversitelerinde ilim diye okutulan ve Romalilar zamanindan beri mevcut olan hukuku inkar etmek haksizlik olur.

- Eksik söyledin.Romalilar'dan daha önce, belki yamyamlık çağında da hukuk vardı ve süphesiz o hukuk, kendi çapında ve çerçevesinde simdikinden daha faydalı ve adil bir müessese idi. Çünkü vicdana ve adalete değil, sihirli ve semavi kuvvetlere dayanıyordu. Fakat o zamandan bugüne kadar geçen tekamül devresinde hukuk yine bir sihir isı,hatta sihirbazlık isı olarak kalmıstır.Hukuk ve ilim...Gülünç

yakıstırma... İttifakla idam kararı... Yargıtay bozdu... Bu sefer ittifakla beraat... Aynı suç, aynı sanık, aynı yargıçlar, aynı kanun kitabı ve önce idam sonra beraat... Bu ne güzel ilim böyle? Sen herhangi bir yılın herhangi bir ayında, yüz derecelik isıda kaynayan bir suyun, birkaç ay sonra aynı hararete donduğunu isittin mi?

Ayse'nin gülümseyisi yavaş yavaş kayboluyordu:

- Askerlik de öyle değil mi? Mesela...

Söz, Ayse'nin dudaklarında kaldı ve sert bir "Hayır"la kesildi:

- Hayır!.. Askerlikte tek değişmez kanun vardır: Üstün olan kazanır. Üstünlük maddi ve manevi kuvvetlerin muhassasıdır. Çaldıran Savaşı'nda Safevi ordusunun başında Şah İsmail olmayıp da Aksak Temir bulunsaydı belki Safevi ordusu kazanırdı. Çünkü Temir'in zekası ve kumandanlık vasfı, Safevi ordusunun kefesine eklenince ağır basacaktı. Halbuki hukuk, mahkemede verilecek kararların muhtelif hakimlere göre değişebileceğini kabul etmiyor. Karar adaletin sesidir diyor... Hem, senin benden böyle bir konferans dinlemeye ihtiyacın yok... Gördün... Adaleti, hukuku, her şeyi birlikte gördük... Eğer unutmadınsa...

Konusma bu sekle dökülünce Ayse onun nereden basladigini unuttu ve söyleyecek bir söz bulamadi.

Selim devam etti:

- Inci Hanim' a gelince: Müsaade et de onun iyi bir kiz oldugu hakkındaki hüküm biraz sonraya kalsin.

- Ben onu eskiden de tanirdim. Hocasi olarak, hakkında bir hüküm vermemi erken mi sayiyorsun?

- Çok erken. Bir insan hakkındaki hüküm ancak onun tabutu geçtikten sonra verilebilir.

Ayşe itiraz etti:

- Yoo... Bu biraz fazla ihtiyatkarlik olur. Tarihe geçen sahsiyetler için belki fikrin dogrudur. Fakat herkes için? Asla...

Selim yine istihza ile gülümsedi:

- Tarihe geçen sahsiyetler için ölümden sonra bile kesin bir karar verilemez. Çünkü zaman onların degerini degistirebilir. Sizin bir sairiniz vardi, neydi onun adi? Hani sen anlatmistin. Vaktiyle edebi çevrelerde küçümsenmiş de sonra yirminci asirda birinci sinif bir sair oldugu kesfolunmuş, söylesene adini...

- Yunus Emre!

- Evet, Yunus Emre. Kaçinci asrin adamiydi o?

- On dördüncü asir baslarinda ölmüştür.

- Demek ki zavalli sair hakkında dogru bir hüküm vermek için alti asir beklemek lazim gelmiş.

Acaba on asir sonra anlasilacak insanlar yok mu? Acaba ebediyen yanlis anlasilarak yanlis hüküm giymeye mahkum bedbahtlar yok mu? Aksine, ilahlastirilan alçakların bulunabilecegini kabul etmez misin?

Ayşe kocasının cosmaya başlamasından korkuyordu. Sükunetle coskunluk arasındaki mutedil noktayı bir türlü öğrenemeyen Selim'i yatistirmek için:

- Ifrat tarafı çıkarılırsa fikirlerin hakikati ifade ediyor. Sen de kabul et ki, tarihte tamamiyle yanlış anlaşılmış insan pek yoktur, dedi.

Fakat artık onu yatistirmanın imkanı kalmamıştı. Görünüsünde fazla bir heyecan yoktu . Çünkü

heyecanını, kederini ve sevincini hareketlerle ve sesinin tonu ile belli etmezdi. Onu yalnız Ayşe anlardı. Ne zaman bir kederle ölecek hale gelmiştir, ne zaman heyecanla yüreği duracak gibidir ve ne zaman korkunç

bir melankoliye gömülmüştür, bunları yalnızca Ayşe bilirdi. İşte yine cosuyordu. Hırsla ve kinle. Öfke ve hinçle kabarıp tasan bir ırmaga benziyor, bu duyguların tek görünüşü de gülümseyişinde belli oluyordu. Bu onun tabii gülümseyişi değildi:

- Demek tarihte tamamiyle yanlış anlaşılmış insan yok, öyle mi? Senin tarih dedigin hoparlör yalnız imparatorluklarla meşhur insanların değil, hakikatlerin de mezarıdır. Ne yapalım ki, muhterem tarih bizatihi mevcut değildir ve biz onu yine tarihin çocuğu olan bir insanın ağzından dinlemeye mecburuz. Tarih, insanları; insanlar da tarihi yarattığına göre ebediyete kadar devam edecek bir fasid dairesinin içinde kapalıyız demektir ve tarihin bedbahtlığı da kendisinin, menfaat gördükleri zaman en ilahi hakikati bile red, inkar, tahrif, veya ihfa edebilen insanlar tarafından hikaye edilmesindedir. Uzaga gitmeden, çatırtıları hala isitilen bir haileyi misal vererek fikrimi ispat edeceğim: İkinci Abdülhamit çok kötü bir adamdır ve onun sadrazamı Said Paşa da istibdada alet olmuş kötü bir vezirdir, değil mi? Tarih böyle yazıyor.

- Evet!

- Evet değil, hayır! Tarihin suuru ve vicdani olsaydı böyle demeyecekti. Çünkü tarih Sultan Hamid'le sadrazamını bize onların düşmanları olan hürriyetperverlerin ağzı ve gözüyle anlatıyor ve esref-i mahlukat sayılan, fakat hakikatte bir sürüden başka bir şey olmayan insanlar da bu sahane safsatayı kabul ediyor. Acaba Sultan Hamid'in gözüyle tarih yazılsaydı

hürriyetçiler için verilen hüküm ne olacaktı? Bu hükmün doğruluğu ne malum diyeceksi. Suradan malum ki, Sultan Hamid'in siyasi idamlar yapmadan otuz yıl ayakta tuttuğu imparatorluğu hürriyetçi takım siyasi idamlar, korkunç istibdadlar arasında ve on yılda tasfiye ettiler. Şimdi su kıyaslamaya göre daha başka neticelerde kendiliginden çıkmaz mı? Hürriyet kahramanları ortaya fırlamasaydı da Abdülhamid yerinde kalsaydı Balkan Harbi çıkmayacaktı. Çıksa bile Abdülhamid'in siyasi dehşi Balkanlılar'ın arasına tefrika sokacak ve belki birini kendine çekecekti.

Çekmese bile memlekette hürriyet, yani partizanlık, yani hastalık olmadığı için Türk ordusu normal kuvvetleriyle ve tabii bir netice olarak Balkanlılar'ı birkaç ayda yenecek ve Abdülhamid onlardan hiçbir toprak almamak suretiyle Avrupa'nın gözünü boyayarak Balkan muvazenesi bozulmadığı için de, bu muvazenenin bozulmasından doğan Birinci Cihan Harbi çıkmayacaktı. Hem Türkiye hem de Avrupalılar için bu kadar felaketli neticeler doğuran, adeta ahlaksızlığın ve komünizmin temellerini atan Cihan Harbine mani olmak az şey midir? Mantiki bir neticeler silsilesine dayanmak için bunları kabul etmesek bile Osmanlı İmparatorluğu'nu onun otuz yıl yasatılmasıyla berikilerin çökertilmesi, ikincilerin birinci hakkında verdiği hükmün sahteliğini, gülünçlüğü ortaya koymaya yetmez mi? Onlar ne feci mahluklardır ki hürriyet ve adalet çigirtkanlığı ile sürüleri peslerine taktıkları halde iş başına geldikten sonra istibdadın koyusunu ve zulmün en hasını yaptılar. İşte bu feci mahlukların görüşüyle yazılan, yani daha başlangıçta yanlış bir hükümle işe koyulan tarih, Abdülhamid'i ve onun veziri Said Paşa'yı hicvederse ben ona nasıl inanırım?

Manzarayı iyi kavra. Biri kuruntulu, şüpheli, fakat aynı zamanda hamiyetli, vicdanlı ve siyasi dehşaya malik bir kiral, bir imparator, İkinci Abdülhamid. Zaafından kendisinin sorumlu olmadığı koca bir ülkeyi idare ediyor. Otuz milyonluk bir mahser ki, içinde dinler, milliyetler ve ihtiraslar çarpışmakta ve dış alemin azgın bakışları karşısındaki hakim unsurun sayısı üçte biri nisbetini bile doldurmamaktadır. İkincisi, fikirlerinde en ufak bir hafiflik olmayan ciddi, sağlam muhakemeli, memleketin çilesi ve kahri içinde yetmişmiş, uzagi gören bir vezir, Said Paşa. Hayır, mesrutiyet girerse hakim unsurun Mecliste azlıkta kalacağından korkuyor.

Öteki disipline ve hiyerarsiye aliskin bir toplulugun bir basibozuk sarhoslugu arasinda muvazeneyi kaybedeceginden ürküyor. Netice? Netice meydanda: Küfürlerle ve iftiralarla yerin dibine geçirilen iki kisinin hakli oldugunu zaman ispat etti. Ya hürriyet kahramanlari? Onlar meydanda yok...

Burada Selim Pusat'in yüzü degisti. Küçümsemekle igrenme arasinda bir ismizazla devam etti:

- Çünkü onlar zaten yoktu. Onlar hiçbir zaman yoktu. Çünkü yanlış ve yalan davalar daima parlak gözükür . Fuhsun felsefesini yapmak, namusun müdafaasını yapmaktan daha kolay olduğu gibi...

Ayşe bunalmıstı. Bu çekismenin nereden başlayıp nerede biteceğini de kestiremez olmuştı. Fakat kocası, başladıkları noktaya gelmekte gecikmedi:

- Artık bu kadar misallerden sonra İnci Hanım hakkındaki hüküm sonraya kalsin dersem kabul etmez misin? İnsanlar okunmamış birer kitaptır. En basitleri hakkındaki hükmü bile tamaminin okumasına bırakmalı. Biraz derince olanların ise, iyice okunduktan sonra üzerinde az veya çok düşünmek lazım.

Sustular. Ayşe kâğıtlara bakıyor, fakat tashih etmiyordu. İçinden "Yarabbi! Bu adam niçin böyle ? Artık hiç değişmeyecek mi? Ne yapmalı da onu biraz degistirmeli?" diye düşünüyor ve Selim gezinmesinde devam ediyordu. Kitaplıktan Mohaç seferine ait bir cilt çekerek açtı. Bir iki yerine baktı ve meseleyi kapanmış sanarak yeniden vazife tashihine baslamak üzere bulunan Ayşe'ye döndü.

- Kanuni Sultan Süleyman hakkındaki fikrin nedir? Edebiyatçı olmak dolayısıyla belki bunun üzerinde durmadın. Duranların düşüncesi nedir? Niçin bütün yaptıkları hakkında aynı bilgiye sahip olan insanlar onun üzerinde zit fikirler yürütüyor? Oglunu öldürttüğü için zayıf midir? Kanun ve nizam adamı olduğu için büyük müdür? Ülkeler aldığı için kahraman midir? O serseri ve dalkavuk devsirmeyi yükselttiği için alçalmış midir? Görüyorsun ki, tarihin isildakları altındaki bir adam için bile, ölümünden beri aşağı yukarı üç buçuk asır geçtiği halde değişmez hüküm verilemiyor. Çünkü herkes her hadiseyi yalnız kendi görüş noktasından seyrediyor.

Acaba kahraman sehzadesini öldürmekle hakli degil miydi? Hurrem Sultan' a esir olmasi tabii sayilmaz miydi? Devsirme Ibrahim'i önce yükseltip sonra idam ettirmesinde yüksek bir devlet politikasi yok muydu? Bunlar o kadar düşünölmüyor...

Selim son cümlelerini söylerken Ayse dikkatle onun yüzüne bakiyordu. Selim'in sesi bir tuhaflasmisti.

“Hakli degil miydi,tabii sayilamaz miydi, yüksek bir devlet politikasi yok muydu?” derken ciddi mi söylediği, yoksa alay mi ettiği belli degildi. Kanuni muhtesem bir kiral, bir imparator olduğu için Selim'in onunla eğlenmeyeceği muhakkakti. Öyleyse ne oluyordu? Bu, simdiye kadar Ayse'nin onda görmediği bir haldi. Vazife tahsisi isini bir tarafa birakmisti:

Selim, dedi. Hadiselerin en deruni saikleri hiçbir zaman anlasilamayacaktır. Bunlari anlamak için insan ruhunun o pek çaprasik mekanizmasini iyice bilmek lazim. Bu da kabil olmadigina göre her hadisede bizce meçhul taraflar bir ukde olarak kalacaktır. İnsanlar ve hadiseler hakkındaki hükümlerimiz bütün bu meçhullerin halline birakirsak hiçbir hadise anlasilmayacak demektir. Mutlak olarak sunu iddia...

Ayse'nin sözü yarida kaldi. Selim “mutlak” kelimesini isitince arkasini duymadi ve ona bakarak adeta azarlar gibi:

- Mutlak mi? Diye sordu.

Ayse bir sey anlamamisti:

- Evet. Mutlak?, diye cevap verdi.

Selim bir anda Leyla'yi da, karanlıktaki meçhul kadın sesini de hatirladi ve unutmus olduğu halde birdenbire gönlüne yeniden dogan misrai içinden tekrarladi:

Mutlak seveceksin beni,bundan kaçamazsin!..

9. BÖLÜM

Ertesi aksam, hava yagmurlu ve rüzgarli olmadigi halde, Selim Pusat içinden gelen bir dürtüyle yine Çamli Kuru'ya gitti. Gönlünde dayanılmaz bir ibtila duyuyordu. Karanliktaki meçhul kadin sesini isitmezse, muayyen zamanda morfin bulamayan hastalarin tutulacagi buhran gibi ruhi bir sarsintiya ugrayacagini biliyordu. Neticeye bakan ve teferruata kaçmayan asker kafasiyla karanliktaki seste bir gayritabiilik bulmuyor, fakat bundan kimseye bahsolunmayacagini gayet iyi anliyordu. O ses, o esrarli ses Selim'i bir defa daha kendinden geçirmisti. Selim'e azap veren sey, o kendinden geçisin zamanini hatirlayamamakti.

Zihnini bununla yorarken sakaklarindan asagiya dogru anlatilmaz bir sey in indigini ve beyninin içinde ince ve örseleyici bir seyyalenin dolastigini seziyordu. Bu dolasma sirasinda zaman zaman kafasinin içinde bir yer aydinlanir gibi oluyor, meçhul sesi tanimasina ramak kaliyor,sonra yine karanlik basarak Selim Pusat'in içinde derin bir aci birakiyordu.

Çevresini görmeyerek yürürken birdenbire kendisini dün aksamki tahta kanepenin önünde buldu ve istigrak halinde oturarak havanın biraz daha karamasini,meçhul kadin sesinin esrarli ve emreden sesiyle konusmaya baslamasini bekledi. Fakat daha bir dakika geçmeden yaninda isittigi tikirti ile basini çevirince sirasinin öteki ucunda Leyla'nin oturduğunu gördü ve hayal kırıkligi ile arzu arasinda bir tereddüd geçirdikten sonra memnuniyetsizligini yendi. Leyla gülümsüyordu:

- Bu aksam da geleceginizi biliyordum Selim Beg, dedi ve bunu söylemesiyle istihza tufanina bogulmasi bir oldu:

- Maziyi bilmek olan tarih, demek sizde gelecegi de bilmek kabiliyetini gelistirmis.

- Alay etmeyin. Geleceginizi tabii bir netice olarak biliyordum. Saatin sekizden sonra dokuz olacagini daha önceden nasil biliyorsam,bunu da böyle biliyordum.

- Bazen münasebetsiz bir el saati geriye alabilir. O zaman sekizden sonra dokuz degil, yedi gelir.

Bu aksam Leyla'da baska türlü bir hal vardi. O da alaya basladi:

- Fakat siz, hiçbir münasebetsiz elin uzanamayacagi bir saatsiniz.

Selim sert sert bakti:

- Böyle giderse o el siz olabilirsiniz...

Leyla Mutlak kizmadi, alinmadi. Gülümsüyordu. Suh denecek bir nese içinde Selim'e bir seyler anlatiyor, hatta eski dostlara yarasan samimi bir tavir takiniyordu. Öteki, söylenenlerin manasini kavramaktan uzakti. Yalniz Leyla'nin sesini dinliyor,diledigi kelimelerin bazi hecelerindeki seslere takilarak bunlari dün geceki sesle mukayese ediyordu. Ne kadar zaman geçti, farkinda degildi.

Leyla'nin sustugunu görünce:

- Her zaman bu sesle mi konusursunuz?, diye sordu. Genç kız dün geceyi hatırladı:

- Dün de bana böyle garip sualler sormus ve bir siir okutmustunuz. Beni birisine mi benzetiyorsunuz?

- Kendinizden başka kimseye benzemediginiz muhakkak. Yalnız...

Pusat birdenbire sustu. Leyla biraz daha yakına geldi ve aynı suh eda ile:

- Galiba sizi buraya getiren meseleye yaklaştık, dedi.

Selim'i gölge gibi takip eden istihza kaybolmuş, yerine gölgeden daha yakın bir şey, bizzat kendisi diyebileceğimiz bir hal, hüznün gelmişti. Kararan göge baktıktan sonra:

- Bu gece o aksak mendeburun karsınıza çıkacağından korkmuyor musunuz?, diye sordu.

Leyla gülüyordu:

- Yanımda siz varsınız.

- Bana o kadar güvenmeyin.

- Neden?

- İnsanlar güvenilmeye layık değildir.

Leyla suh bir eda ile güldü ve hüznü gözlerle ona bakan Selim, yanındaki genç kızın cidden güzel, hele gülerken çok daha güzel olduğunu fark etti.

- İnsanların çoğu belki güvenilmeye layık değildir. Fakat siz... Selim Pusat... Size güvenilir.

Çünkü siz, başka hiçbir şey olmasanız bile kirallik taraftarısınız!..

Selim hayatında pek seyrek sasırırdı. Herkesin hayretten donduğu nice zamanlarda onun buz gibi kayıtsızlıkla hayretleri üzerine çektiği çok

görülmüştü. Fakat şimdi bu genç kizin sözleri onu birdenbire saskina çevirmisti. Bununla beraber o bir kurmaydi. Sasirmasi uzun süremezdi. Bir darbe yiyen usta bir mubariz gibi derhal mukabil darbeyi savurdu:

- Hanimefendi (kizdigi zaman böyle hitap ederdi)! Ben sizin hakiki mesleginizi öğretmenlik saniyordum. Stratejik basariniza diyecek yok. Fakat tabiyede acemisiniz!..

Leyla'nin güler yüzü birdenbire kederle degisti. Sesinde içli bir elem titredigi halde Pusat'a bakti:

- Yaniliyorsunuz Selim Beg, dedi ve yere bakarak ilave etti:

- Beni çok kirdiniz.

Selim kendisini kiranlara karsi tepki göstermedigi gibi kirdiklarına da aldiris etmezdi. Fakat şimdi bu genç

kizin kederinde bir güzellik, bir sahanelik vardi. Erkeklerin, bilhassa romantik erkeklerin tahayyüllerindeki prenseslere benziyordu. Af dilememek prensibi olmasaydi onun gönlünü almaya çalisir, hatta tarziye de verirdi. Fakat tarziye vermek, yani geri dönmek... Bu, onun yapabilecegi sey degildi. Tekrar dikkatle ona bakti ve "İki sahsiyetli kiz" diye düsündü. Sesi nasil zaman zaman iki ayri insanin sesi oluyorsa, yüzünün manasi da iki ayri insani gösteriyordu. Dün geceki hususiyetsiz kizla bu simdiki mana dolu kizin ayni insan olmasi inanilir sey degildi.

Selim Pusat da bütün insanlar gibi kendisini biraz yanlis ve eksik taniyordu. O, yalnız kuvvete saygi gösterdigini sandigi halde güzellige karsi da ayni hürmeti beslediginin hiç farkinda degildi. Askerlikte kuvvet birbirini tamamlayan iki sey oldugu için Selim kuvvete deger veriyor ve güzelligi de askeri kabiliyetin, meydan savaslarinin görünüsünde ve yapilisinda buluyordu. Kadın güzelligi bunlarla ilgili olmadigi için ondan ancak bir erkek olarak zevk aldigini zannediyordu. Fakat yaniliyordu. Hem de çok yaniliyordu. Selim,kadin güzelliginden zevk aliyor degil, bu güzellige saygi duyuyordu. Ancak onun ruhunu dolduran askerlik baska her seyi o kadar ezip kirmisti ki, kadin güzelligine karsi olan duygulari da kalbinin derinliklerine sinmis ve artik kendisi de bu hissinin varligindan habersiz

yasamaya alismisti. Bu yüzden simdi yani basinda duran kederli kizin sahane güzelligi karsisinda duydugu saygiyi merhamet saniyor ve onu kirmis oldugu için gönlünü almak lüzumunu duyuyordu. Bu istekle:

- Yürüyün! Sizi evinize götüreceğim, dedi.

Leyla'nin bakislari hala yere sapliydi. Yavas yavas gözlerini kaldirarak Selim Pusat'a bakti. Kendisini sasilacak kadar asil gösteren garip,essiz bir hüznle:

- Size sikinti vermezse çok memnun olurum, diye cevap verdi.

Konusmadan yürümeye basladilar. Selim bir eksiklik hissediyordu. Birkaç adım sonra bunun ne oldugunu kesfetti ve kendisine kizdi.Dün gece oldugu gibi kizin yine koluna girmesini beklemisti. Bu hayali,yahut daha dogrusu bu ümidi attiktan sonra Leyla'nin yüzündeki güzelligi seyretmeye daldi. Bunu, Leyla'ya hiç

bakmadan yapıyordu. Bakmadan görmesini iyi bilirdi.

İçinde Leyla'ya karsi anlasilmaz bir yakınlık duyuyordu. Bu bir sevgi, yahut kadın güzelligine karsi duyulan bir ilgi degildi. Selim bunu merhamet sandigi için kendisine içerliyor, fakat bu garip yakınlıktan da bir türlü kurtulamiyordu. Böyle düğümlenmis hisler arasinda onu evine kadar götürdü. Mutad veda kelimelerinden baska bir sey konuşmadan ayrıldılar.

Selim için artık bu gecenin manasi kalmamisti. Esrarli kadın sesini duymak için geldigi halde Leyla'ya karsi anlasilmaz bir his duyarak dönüyordu. Beyni bu münasebetler üzerinde yorulurken birdenbire durdu ve irkildi. Gözleri sert bakislarla karsiya dikildi ve kaçamakli sekilde çevresine bakindi. Hayret!.. Eve dönmek üzere Leyla'dan ayrilmisti ve eve dogru gittigini saniyordu. Halbuki hiç farkina varmadan tekrar Çamli Koru'nun yolunu tutmus ve Koru'nun kiyisina, büyük lambanın altina kadar gelmisti. Ancak, Selim'i sasirtan ve irkilten sey farkina varmadan buraya gelmesi degil, dün geceki mendebur herifi karsisinda bulmasiydi. Simdi, biraz da Leyla'yi kirmis olmanın verdigi öfkeyle bu çirkin ve igrenç mahluka çıkismaya, hatta onu tepelemeye hazirdi. Bu düşünceyle daha sertlesen

bakislarini ısrarla ona dikmis ve agir oldugu kadar azimkar adimlarla yürümeye baslamisti. Fakat arzusunu yerine getiremedi. Çünkü

öteki, Selim'in yaklastigini görünce berbat bir gülüsle güldü ve zelilane bir sekilde egilerek onu selamladi.

Aksakligindan baska hafifçe kanbur oldugunu da görerek aciyacak yerde büsbütün igrenen Pusat onun çipil ve riyakar gözlerine bakarken, Leyla'ya takilan bu miskinın yasini anlamak için dikkatle yüzünü

süzdü. Ne tuhaf! Bu mendebur yaratigin yasini anlamaya imkan yoktu. Selim dogrudan dogruya maksada ve hedefe yürüyen askeri mizaci ile ona "Kaç yasindasin miyminti mahluk?" diye soracakti. Fakat miyminti mahluk Selim'den atik davranarak:

- Geceniz hayirli olsun Selim Beg, dedi ve tekrar egildi.

- Sen beni nereden taniyorsun?

Bu sözler öfke ve tahkirle söylenmisti. Selim Pusat,mendeburun üzerine atilmek üzere idi. Küçük bir sebep, bahane, fırsat bu sinir bozucu herifi yere sermeye yetecekti. Fakat o her hakareti kabul eden bir tavirle yine gülümsedi, egildi ve:

- Söhretiniz dolayisiyla sizi tanimamaya imkan var mi?, diye cevap verdi.

Selim bütün dikkatini karsisindaki adamin yüzüne yöneltmisti. Bu yüz, yipranmis bir gencin yüzüne oldugu kadar, genç kalmis bir ihtiyarin yüzüne de benziyordu. Fakat sasilacak kadar çirkin bir görünüsü vardi.

Insana istemeksizin tiksinti veriyordu. O kadar igrençti ki, Selim, bu çehreyi tasiyan adama, temasın verecegi büyük tiksınme dolayisiyla el kaldirilmayacagini derhal anladi ve askeri bir eda ile sordu:

- Kimsin? Adın ne?

Adam, riyakarlikla hiylenin bütün hususiyetlerini tasiyan çehresinde türlü ismizazlar olarak hafifçe egildi:

- Yek efendim, Yek bendeniz...

Bu “Yek”ten Selim bir sey anlamisti. Herhalde bu herif yalnız soyadini söyleyen bir asrılık dükünüydü.

Sesini yükselterek:

- Bu saçma soyadini bırak da asil adini söyle, dedi.

Öteki yine hafifçe eğildi ve biraz gülümsedi:

- Bendenizin ayrıca bir soyadım yoktur efendim. Adım, soyadım, hepsi Yek...

- Yek mi? Sen Acem misin?

- Ya nesen?

- Bendeniz ayrıca hiçbir millete mensup değilim. Sadece Yek'im.

Selim Pusat kızdı:

-Serseri! Milliyetsiz adam olur mu?

Yek riyakar bir tavırla ellerini ogusturdu:

- Yasamak için muhakkak bir millete mensup olmak mi lazım, Selim Beg?

- Elbette. Hayvanların milliyeti olmaz!

- Ne çıkar efendim? İnsan, hayvan... Hatta ot ve camad...Hepimiz aynı kökten gelmiyor muyuz?

Selim'in yüzü öfke ve istihza ile karıştı:

- Ne derin fikirler!.. Fakat bugünün gerçekleriyle bağdasmasına imkan yok. Milletler olmayınca birbiriyle çarpisacak orduları nasıl kuracaksın? Bir tarafta insanlar, bir tarafta da otlar veya madenler mi bulunacak?

Yek, Selim'i çileden çıkaracak kadar riyakar olan eğilimlerinden birini daha yaparak cevap verdi:

- Ordular kurup çarpışmak için bir mecburiyet yok ki Selim Beg! Bu dünyanın nimetlerinden bol bol faydalanmak dururken neden ordular kurulsun? Neden kanlar dökülüp kahramanlar topraga serilsin?

- Ya ne yapilsin?

- Yasansin efendim, yasansin...

Selim'in ne kadar igrendigi yüzünün çizgilerinden ve bakislarindan belli oluyordu. Karsisinda yalnız yüzü

degil, düşünceleri de igrenç bir soysuz vardi. Ancak zevki düşünen, kutlu bir sey tanımayan soysuzlardan biri...

Hem hakaret, hem de alay dolu bir eda ile cevap verdi.:

- Evet yasansin... Ciddi maksatlar kaybolsun. Yalnız eglenilsin ve kudurmuş kart köpekler, zevk felsefesi ugruna torunu yasındaki kizlara sarkintilik etsin, degil mi?

Yek, Selim Pusat'in hakaret dolu sözlerini bile sükunet ve saygi ile dinliyordu. Hilekar gözlerinde garip bir isilti vardi:

- Yaniliyorsunuz Selim Beg, dedi. Beni o genç kizin yaninda görmeniz size yanlis hüküm verdirmesin. Ona büsbütün baska sebeplerle yaklasiyorum.

Selim gülümsemeye basladi:

- Kim bilir ne yüksek ve insani maksadlarin vardir. Fakat ne çare ki, o cahil kiz bunu anlamiyor.

Bilhassa senin kadar yakisikli bir erkegi reddetmekle neler kaybettiginin farkinda degil...

Selim bunu söyleyerek kısa ve tok bir kakhaha atti. Nefret ettigi zaman duygusunu böyle ifade ederdi.

Yek, basini sallayarak cevap verdi:

- Benim gördüklerimi gören, çektiklerimi çeken kim olsa bana benzerdi.

Bu sözler Selim'i lüzumundan fazla ciddilestirdi. Yüksek bir sesle:

- Neler çekti?, dedi. Ordudan mi kovuldun? Sana vatan haini mi dediler? Seref gibi bir arkadas mi kaybettin? Ne oldu?

Yek gülümsüyordu:

- Hayir Selim Beg! Bunlarin hiçbiri degil. Düşüncelerimiz aykiri oldugu için bize keder verecek seyler baska baskadir. Böyle oldugu halde içimde baskalarinin anlayamadigi büyük üzüntülerin birikmesi ve insanların beni oldugumdan daha kötü tanıyarak daima lanetle anmasi az sey midir? İnsanlar acayip yaratiklar. Bir seyi bir defa nasıl bellerlerse sonuna kadar öyle gidiyorlar. Artık hiçbir sey onların gözünü

açmıyor. Beni bir kere fena tanıdılar. En büyük hakikati söylediğim zaman da inanmıyorlar. Siz de gerek bütün maziniz ve bilhassa basinizdan geçen mahkemedeki sözleriniz dolayisiyla dogru bir insan olarak tanindiniz. Artık günün birinde bir yalan söylemeniz bile kimse buna ihtimal vermez. Hatta yalanınız ispat olunsa da yine inanmazlar. Yanlislik derler. Isin içinde is var derler. Fakat Selim Pusat yalan söyledi demezler. İnsanların sik sik "Gözümle görsem inanmam" dediklerine dikkat etmissinizdir. Bu ne demektir?

İnsan gözüyle gördüğüne de inanmayacaksa görmenin manasi kalir mi? Bu dogrudan dogruya ilk inanca sadik kalmanın neticesidir. Yani insanlar bir nevi hastadır...

Pusat yine alayla gülümsedi:

- Meger sen ne muhtesem filozofmussun. Ama neyleyeyim ki, oturup eser yazmak, insanları aydınlatmak dururken bunu yapmıyor da kendi pörsük gönlünü aydınlatmak sevdasına kapılıyor, bunun için de genç ve güzel bir kıza musallat olup kendini büsbütün kepaze ediyorsun... Bütün insanlara birden

“İlk inanca sadık kalma hastalığı” teshisi koyan ünlü filozof, acaba kendisinin bu igrenç hastalığına ne ad takıyor?

Yek yine aynı riyakar tavırla eğildi:

- Yanılıyorsunuz yüzbasım! Ask her ne kadar yas diye bir engel tanımazsa da ben Leyla’ya bir ask için değil, büsbütün başka ve asktan daha ciddi bir mesele yüzünden sokulmaya çalışıyorum. Fakat ne yazık ki...

Selim,onun sözünü siddetle kesti:

- Askı ciddi bir mesele saydığına göre ne kiratta adam olduğun anlaşıyor. Leyla’ya bahsetmek istediğin asktan daha ciddi bir mesele de şüphesiz evlenmedir. Doğrusu bu yas ve bu suratla da ona fevkalade yakırsın...

Yek yine eğildi:

- Yası karıstırmayın yüzbasi beg. Siz de kendinizden yirmi bes yas küçük bir kıza asik olabilirsiniz.

Pusat, bu sözler üzerine öfkeli ve alaylı bir bakışla bakarken Yek, sözlerini söyle bitirdi:

- Ve olacaksınız da...

Selim’in alaylı sesi çinladı:

- Sen ne cevhermissin! Ask ve felsefeden başka geleceği keşfetmek ilmine de mi vakıfsın? Bu hezeyanı hangi fal kitabında gördün? Yahut hangi çingene karısından öğrendin?

Yek sasilacak derecede ciddileserek cevap verdi:

- Hiçbir fal kitabında okumadım.

- Ya nereden biliyorsun?

Yek, Selim Pusat’ın yüzündeki bütün istihza çizgilerini silen bir sogukkanlilikla:

- Levh-i Mahfuz'da okumustum, diye karsilik verdi.

Birkaç saniye bakistilar. Pusat anlamisti. Bu kambur mendebur deliydi.

Selim'in öfkesi kabarmaya basliyordu:

- Leyla'ya da Levh-i Mahfuz'da gördüklerini mi anlatmaya çalisiyordun?

- Hayir!

- Ya ne söylüyordun da kizcagizi ürkütüyordun?

- Ben kimseyi ürkütmem. Ürkütmek elimden gelmez.

- Ama o ürküyordu.

- Sözlerimden degil, zevkinin ve heyecaninin büyüklüğünden ürküyordu.

- Kim bilir ne bilmedigi seylerden bahsediyordun!

- Hayir! Bildigi seylerden bahsediyordum.

Selim'in gözleri simseklendi:

- Budala! İnsan bildigi seyi baskasindan duyunca ürker mi?

Yek çok sakindi. Gülümseyerek egildi.

- Bildigi seyden degil, tavsiyelerimden ürküyordu.

- Ne tavsiye ediyordun?

- Harekete geçmesini...

Selim her saniye öfkesi artarak kinli gözlerle bakarken Yek sözlerini tamamladi:

- Leyla Mutlak tahtin varisidir!

Selim Pusat, bu sünepe deliye daha fazla tahammül edemezdi. Çilginca bir öfkenin verdiği kuvvetle önlerindeki tahta kanepeyi kaldırarak korkunç bir hızla kafasına indirdi. Aynı anda bütün şehirde isilar kesilmiş, ortalık zifiri karanlığa gömülmüştü. Yek'in böyle bir vurus altında sağ kalmasına imkan yoktu.

Pusat, tekrar yanan elektriklerin isigi altında kanepenin parçalandığı yere bakti. Yek'ten eser yoktu...

10. BÖLÜM

Ayşe Pusat kocasındaki endişe verici değişikliğin sebebini anlayamamıştı. Selim'in bu durumu hiçbir zaman iyiye doğru gitmiyordu.ama bu derece hızlı bir değişim de şimdiye kadar görülmemişti. Disarıdan gördüğü şey sadece öfkeli bir susuştü. Bu susma o kadar korkunç bir hal almıştı ki, Ayşe sormadan söz söylemiyor,dakikalarca gözlerini bir yere dikerek kipişdamadan durduğu oluyordu. Bunlar iyi belirtiler değildi. Fakat bir taraftan da o kadar enerjik ve mücadeleci bir hali vardı ki, bir ruh ve akıl hastasında bulunmasına imkan yoktu.

Ayşe, yalnızlık insani yıpratır diye düşünüyor, Selim'i yalnızlıktan bir kurtarabilse, bazı kimselerle hasır nesir edebilse bu hüznü ve açığa vurulmayan öfkeden onu sıyrabileceğini sanıyordu. Selim, hoşlanmasa da yine esinin tekliflerini reddetmezdi. Ayşe buna güvenerek:

- Selim! Yarın hem arkadaşlarım, hem de talebelerim gelecek. Seninle de tanışmak istiyorlar.

Kabul edersin değil mi? Diye sordu.

Selim, düzensiz birlik görmüş subay gibi bakti:

- Arkadaşların öğretmen mi?

- Evet.

- Öğretmenlerle öğrencileri aynı zamanda çağırmakta bir disiplin mahzuru yok mu?

Ayse sefkatle gülümsedi:

- Neden mahzur olsun?

- Nedeni var mi? Kumanda edenlerle edilenler ayni odada oturup hosbes ederse bundan bir laubalilik dogmaz mi?

- Biz asker degiliz ki. Bizde kumanda eden veya edilen diye bir sey yok ki? Öğreten ve öğrenen var. Ders disinda talebelerimizle pek samimi sekilde konusur, hatta dertlesiriz bile. Laubalilige kaçmak istidadi gösterenleri de usulü ile uyaririz.

Pusat, bir memnuniyetsizlik ifadesiyle:

- Bunlar basibozuk düşünceler, diye söylendikten sonra,talebelerin herhalde su kahraman kizlar olmalı, diye ilave etti.

- Evet onlar. Arkadaslarim da fizik ve tarih hocalari.

Tarih hocasinin geleceğini duyunca Selim garip bir ürperti duydu. Bir an için gözlerinin önünden Leyla Mutlak geçti. Sonra her zamanki gibi içine gömülerek:

- Peki, dedim. Tanisalim.

* * *

Ertesi gün kapi çalindigi zaman Pusat, oğlu Tosun'la konusuyor, onun çocukça sorularina yari saka yari ciddi cevaplar veriyordu. Zil sesini isitince onu kucagindan indirerek:

- Kahramanlara saygi gösterelim oglum, dedi.

Yanilmamisti. Ayse, odaya üç kizla beraber giriyordu. Selim, sokakta ve vasitalarda gördüğü

çirkin ve bayagi kizlardan o kadar bezmisti ki, birden bire karsisinda üç tane güzel ve kibar duruslu kiz görünce ferahlamis ve onlar için “Siir kadar güzel” diyen esine içinden hak vermisti.

Ayse, neseli bir sesle:

- Sana talebelerimi takdim edeyim, diye söze basladı. Fakat Selim takdime mani oldu:

- Ben onlari taniyorum...

Ve ellerini sikarken ilave etti:

- Hocanız sizi bana ezberletti..

Bununla beraber Selim Pusat siir kadar güzel kızlarla hiç ilgilenmemisti. Leyla'nin gelmesini bekliyordu. Kızlar da az konuşuyor, Ayse'yi dinliyor ve Selim'i tetkik ediyorlardı.

Zilin yeniden çalması onda garip bir duygu yarattı ve Ayse misafirleri karşılamak için odadan çıkarken:

- Tarih hocanız nasıl bir kadındır? Diye sordu.

Kızlardan üçü birden gülümsedi. Bu gülümsemelerde, çevresine nese saçan bir insanın hatırlanısındaki hususiyet vardı. Güntülü cevap verdi:

- Çok iyidir efendim. Dersini çok iyi öğretir. Fakat zavallı çok bedbaht. Kısa aralıklarla kadesini, kocasını ve çocuğunu kaybetti.

Selim bir an daldı. Çamlı Kuru'daki bu yalnız dolasmalar genç bir dulun avunmasına mı işaret diye düşündü. Disarıdan gülüşme sesleri geliyordu.

Pusat hemen igneleyici tavrını takinmisti:

- Bu kahkahalar büyük bir kederin ifadesi mi oluyor?

Genç kız hayretle baktı. Bakışları güzel ve tesirliydi. Fakat Selim bunun farkına varmadan öğretmen hanımlar içeriye girdiler. Selim,kapıya sert bir nazar fırlattı. Leyla Mutlak yoktu. Ayse'nin sesi Selim'in zihnini kargasalıktan kurtardı:

- Fizik hocası Leman Pinar... Tarih hocası Kadriye Kozanlı...

Selim aradigini bulamamisti. Oturdugu yerde Leyla'yi düşünüyor,konusulanlari dinlemiyor, sorulara tek kelimeyle cevap veriyordu. Onu yine daldigini,konusulanlari duymadigini Ayse anlamisti.

Kadriye Kozanli pek neseli bir kadindi. Belki de geçirdigi felaketlerin verdigi kalenderlikle böyle zoraki sekilde nese yaratir olmustu. Bu dünyada herkes bir yol tutturmus gidiyordu. Bu talihsiz kadin herhalde mihneti kendine zevk etmekte bir teselli bulmustu. Mecliste en çok konusan oydu. Vakalar,fikralar anlatiyor, dinleyenleri güldürüyor, kendisi de gülüyordu.

Selim bir aralik kendisini zorlayarak konusulanlari dinlemek istedi. Umumiyetle dersler, mektep, mektep hatiralari üzerinde geçen sözlerin hiçbir çekici tarafı yoktu. Fakat su da vardi ki,kizlar öğretmenleri karsisinda çok saygili idiler. Bu hal, Selim Pusat'in hosuna gitti ve yeniden düşüncelerine dalmak üzere iken, öğretmenlerin konusmalari arasinda, Güntülü'nün kendisini seyretmekte oldugunu fark ederek gözlerini ona çevirdi. Bu kiz tanıyordu. Fakat nereden? Iste yine o garip ve anlasilmaz sikintiya düşüyordu. Kendisine bakan bu yesil gözler hiç de yabancisi olmadigi halde asinaliginin çok eski, tasavvur olunamayacak kadar eski bir zamanda olması intibai Selim'i çileden çıkariyordu. Güntülü, bütün odayi kaplayan kitaplari isaret ederek:

- Hepsi askerlige mi ait? diye sordu.

Selim bu soruyla birdenbire canlandi:

- Baska ne olabilir ki?.. Tabii, hocanızinkiler müstesna...

- Askerligin disinda hiçbir seyle ilgilenmez misiniz?

- Askerligin disinda kayda deger bir sey var midir?

Güntülü mahcup ve tatli bakislarini Selim'e dikerek sustu. Nurkan sordu:

- Müzik de sizi ilgilendirmez mi?

- Askeri müzigi çok severim.

- Yani?

- Marslari...

Pusat tok ve keskin konusuyordu. Aydolu, gözlerinden ziyade dudaklariyla gülümseyerek söze karisti:

- Nurkan'in piyanosunu dinlerseniz fikrinizi degistirirsiniz saniyorum.

- Nurkan Hanim mars çalmaz mi?

- Mars da çalar, ama ondan bir defa Çardas'i yahut Karmen Silva'yi dinlemezsensiz yazik olur...

Güntülü, gözlerini kitaplara dikmisti. Basini çevirmeden:

- Nurkan, Eski Arkadaslar Marsi'ni da çok güzel çalar, dedi. Herhalde bu marsi çok seversiniz.

Selim, kendi gizli veya hususi düşüncelerini, zevklerini, isteklerini, bilenlerden hazzetmezdi. Alayli bir tavirle sordu:

- Keramet sahibi misiniz?

Genç kız gözlerini kitaplardan çevirerek Selim Pusat'a bakti:

- Keramet degil, istihraç, dedi ve açıkladi. Asker oldugunuz için marslari seviyorsunuz. Marslar arasinda tercihiniz de süphesiz bestelerine ve isimlerine göre olacaktır. Eski Arkadaslar isminde bir güzellik oldugunu kabul etmiyor musunuz? Eski Arkadaslar denilince açık veya silik birçok hatiralariniz canlanmiyor mu? Arkadasligin en özlüsü askerlikte olacagina göre sizin gibi firtinali bir hayat yasamis bir askerin bu kelimelerden ve bu marstan zevk almasina imkan var mi?

Selim Pusat bu sözlerde kendisine medyan okuma oldugunu vehmetti. Fakat bunun üzerinde durmayarak kizin gözlerine daldi. Bu gözleri nerede görmüs oldugunu hatirlamaya çalisiyordu. Bakislarini, kizin hem munis, hem de yirtici gözlerinden ayirmayarak:

- Soyunuzda, akrabanizda hiç asker var mi? Diye sordu.

- Yok! Yalniz kardesimin deniz subayi olmak ihtimali var.

- Neden kara subayi degil de deniz subayi?

- Deniz subayligi daha eglenceli, daha hos...

Selim Pusat birdenbire parladi:

- Askerligin bir eglence meslegi oldugunu da hocalarinizdan mi ögrendiniz? Eglence arayanlar subay degil, Holivut sanatkarı olsunlar. Bir bakıma göre dünya zevk arayan insanlarla doludur. ve askerler de zevk pesindedir. Ancak askerlerinki asagilik zevkler degil, fedakarlik etme, bir fikir ugrunda can verme zevkidir. Hepsi de zevktir diye asil zevklerle adi zevkleri birbirine karistirmayiniz...

Güntülü nazik bir gülümseyisle ve dikkat kesilmis olduğu halde bu sözleri dinliyordu. Yüzü

pembelesmisti. Deminden beri kendi aralarında konusan öğretmenler de Selim'in son sert sözleri üzerine susmuslar, onu dinlemislerdi. Ayse söze karisti:

- Kizlarimi azarlama Selim! Askeri düşüncelerinizle onlari korkutacaksınız. Unutma ki, onların üçü de, askerlikten sonra en büyük fedakarlik meslegi olan doktora intisap edecekler.

Kadriye Kozanlı, Selim'in öfkelenmesini anlamisti. Bu adamın muayyen kanatları ugrunda zaman ve mekan dinlemeden çıkışlar yaptığını isitmisti. İsi tatlıya bağlamak için yine saka yoluna saptı:

- Selim Beg, dedi. Siz askerlerle bizim doktor adayı kızlarımız meslektas sayılırsınız. Küçük bir farkınız var. Siz insanları açık havada öldürürsünüz, onlar da dam altında öldürür. Onlar da, siz de öldürdüğünüz insanlardan sorumlu olmazsınız.

Kadriye,serlesen havayı yumusatmisti. Selim şimdi onun sakacı fıkralarını dikkatle dinliyor ve oyalanıyordu. Hatta diğerlerini güldüren hikayelere gülümsemeye bile başlamisti. Sekizinci sınıf kızlarından birinin Lale Devri

hakkındaki soruyu: “Efendim, Lale Devrinde laleler açtı” diye özetleyivermesi çok hosuna gitmişti.

Kadriye Kozanlı, fikralarının bu asik yüzlü eski subay tarafından da begenildiğini görünce sevke geldi:

- Selim Beg! Askerlik bilgisi bakımından bizim kızları hiç begenmeyeceksiniz dedi. Bir altıncı sınıfım var. İlkokuldan yeni gelmiş küçük kızlar. Bir gün bu sınıftan bir kız ne dedi, dünyada tasavvur edemezsiniz. Makedonyalı Iskender’in ordusu hakkında kitabın verdiği bilgiyi iyi kavrayamayan kızcağız, Iskender’in hiçbir düşman askerini öldürmeden bu zaferi nasıl kazandığını sordu. Bunu nereden çıkarıyorsunuz dedim. Meger kız ne zannedermiş biliyor musunuz? Kitaplarındaki ,Iskender ordusu dirsek dirseğe harbederdi cümlesini, düşmana dirsekleriyle vurarak harbederdi diye anlamış. Dirsek vurusu ile de insan ölmeyeceği için...

Tarih öğretmenin hikayesi gülüsmelerle kesilirken Selim'in alaycı sözleri isitildi:

- Böyle annelerin yetistireceği askerler tarafından korunacak memleketin parlak geleceği insanın gözlerini kamastırıyor!..

Aydolu itiraz etti:

- Efendim, iyi ki hocamız değilsiniz. Altıncı sınıf çocuklarına bile müsamaha etmedikten sonra bizi mutlaka topyekûn sınıfta bırakırdınız.

- Altıncı sınıf çocuklarını bebek mi farzediyorsunuz? On bir, on iki, on üç yaşlarındaki kızlar bir harbin nasıl yapıldığını bilmezle mi? Bu küçükler moda cereyanlarını, artist isimlerini, dans nevilerini kimse kendilerine öğretmeden biliyorlar. Çünkü çevrelerinin manevi havası onu icab ettiriyor. Böyle menfi bir manevi hava yerine müsbet bir manevi hava içinde olsalardı askerliğin de ne olduğunu öğrenir ve kafalarını havayı seyler yerine gerçek fazilet prensipleriyle doldururlardı.

Selim birdenbire durdu. Bosuna konuşmuş kanaatine varmış ve her zaman olduğu gibi melankolisine gömülmüştü. Artık konuşmuyor, baktığını

görmüyor, söylenenleri isitmiyordu. Beyni iki nokta arasında gidip geliyordu. Leyla ve Güntülü... Leyla'yi neden düşündüğünü bilmiyordu. Güntülü'nün gözlerini, bu gözleri nerede gördüğünü düşünüyordu. Bu gözler Selim Pusat'a bir şeyler söylüyor, bir şeyler hatırlatıyordu. Üzücü olan şey bu söyleyiş ve hatırlayışın açık ve aydınlatıcı değil de sisli ve dumanlı olmasıydı. Bir ara, acaba kızın güzelliğinin altında mi kaldım diye düşündü ve üçünü dikkatle süzdü. Hayır, hayır!.. Öyle olsa ilk önce Aydolun'un tesirinde kalması icab ederdi. Çünkü bu kızın o kadar düzgün çizgileri vardı ki, onu beğenmeyecek, tesirinde kalamayacak erkek düşünülemezdi. Ya Nurkan? Onda çarpıcı değil, isleyici bir güzellik gözleri kamastırıyor, insan ona baktıkça daha güzel buluyor, güzel buldukça tesiri altında kalıyordu. "Kız" kelimesi bütün inceliği bu muhteşem kızda tecelli etmişti. Güntülü

ise ne biri kadar çarpıcı, ne öteki kadar isleyici idi. Ama garip bir büyü, kuvvetli bir çekiciliği vardı.

Galiba bu çekicilik bakışlarındaki füsundan geliyordu. Fakat onu nerede görmüştü? Selim, yüzünün kızardığını sezdi ve içinde yaman bir sıkıntı duydu. Bu meclisten çekilmek istiyordu.

Kızların gitmek üzere Ayşe'den müsaade almaları onu birdenbire ferahlattı. Kabustan kurtulmuş bir insan gibi yüzü aydınlandı. Fizik öğretmenini Leman Pinar da kızlarla birlikte kalktı. Vedalaştılar.

Ayşe, misafirleri geçirmek için çıktığı zaman, tarih öğretmenin kitap raflarını dolastığını ve bir kitabı çekerek karıştırdığını gördü. Kadriye Kozanlı gülümseyerek "Su kitabı okumak isterdim" dedi.

Elinde Fuzuli'nin "Leyla ve Mecnun"u vardı. Selim, Leyla kelimesiyle birden Leyla'yi hatırladı ve büyük bir bilmeceyi çözmek isteyen insanların sabırsız merakı ile sordu:

- Meslektaşınız Leyla Hanım'ı tanır mısınız?

Tarih öğretmeni elindeki kitabı yerine koyarak cevap verdi:

- Prenses Leyla'yi mi soruyorsunuz?

Selim sasirir gibi oldu:

- Hayir efendim. Tarih öğretmeni Leyla... Leyla Mutlak...

Kadriye Kozanli, Pusat'ı donduran bir sogukkanlilik içinde cevabi verdi:

- Evet! Ben de ondan bahsediyorum. Yalniz adini biraz yanlis öğrenmissiniz. Leyla Mutlak degil,Leyla Mutlu olacak. Su genç tarih hocasi. Prenses Leyla...

11. BÖLÜM

O gece yemekten ve Tosun'un uyumasindan sonra çalışma odasına geçtikleri zaman Ayse Pusat memnundu. Hatta kocasinin küçük masa üzerine içki sisesiyle kadehini koymasindan da, her zamankinin aksine olarak huzursuzluk degil, sevinç duymustu. Selim'in bugünkü konusmalari, ilk gördüğü kimselerle askerlikten baska konular üzerinde de bir iki söz etmesi hayirli bir baslangıçti. Kocasi kendi kendisine benzemekten kurtulup herkese benzemeye baslasa, bütün erkekler gibi kadin meclislerinden zevk alma yoluna girse, genç ve güzel kizlarin sohbetinden hoslansa içine gömüldüğü ruh hastaligidan kurtulacak, hayati sevecek, Ayse'de aile ocaginda bahtiyar olacakti.

Selim o gece yemegi çok az yemis,kitap odasindaki masasına hiç oturmamisti. Ayse kendi masasına geçip vazife kagitlarini yaydigi zaman o muttarid, sonsuz gezinmesine baslamisti. Bu gezinme yalniz içki içmek için arada bir bozuluyordu. Ayse bu içkiyi,bu gezinmeyi, bu sükutu hayata dönmenin baslangici diye kabul ediyor, Selim üzerinde yeni bir deneme yapmak istiyordu. Bir müddet, kendisinse hiç bakmadan gezinen kocasini seyrettikten sonra:

- Kadriye'nin fikralari ne kadar hostu degil mi? diye söze basladi.

Selim'in cevabi kuru bir "evet" oldu ve Ayse, onun bu cevabi otomatik olarak verdigini,baska bir konu üzerinde derin bir düşünceye dalmis oldugunu anladi.

Selim'in kafasi Leyla'ya, daha dogrusu Prenses Leyla'ya, tahtin varisi Leyla'ya, Leyla Mutlak yahut Leyla Mutlu'ya takilmisti.

O mendebur Yek, Leyla için tahtin varisi derken Selim bunu bir delinin hezeyani, yahut kendisinin kralci sahsiyetiyle alay eden bir küstahin uydurmasi diye dinlemisti. Kadriye Kozanli da deli degildi ya...

Fakat kimin, neyin, hangi hanedanin prensesiydi? Türkiye'de prenslik, prenseslik bulunmadigina göre bu unvan nereden çikiyordu? Süphesiz Kadriye ve Yek kendisini sasirtmak için söz birligi etmis olamazlardi.

Ayse, tesebbüslerinden kolay vazgeçmezdi. Yeniden konusmaya basladi:

- Kizlarimin zekasini, kültürünü nasıl buldun?

Selim içkiyi siklastirmis ve yüzü kızarmisti. Müstehzi tavrini takinarak cevap verdi:

- Zeka testi yapmadigim için zekalari hakkında bir sey diyemem. Kültürlerini ölçmeye de benim kültürüm elverisli degil. Fakat zihniyetlerini hiç begenmedigim söyleyebilirim.

- Ne kusurlarini gördün?

- Askerligin hos ve eglenceli taraflarini arayan bir zihniyet elbette kusurludur.

Ayse, kocasina inatçi ve masum bir çocuga bakar gibi bakmaya alismisti:

- Bu bir kusur olsa bile bunu bir tanesi söyledi. Ötekilerin zihniyetinin de ayni oldugunu nereden çikariyorsun?

Pusat bir kadeh daha içti:

- Karsi ki çaliliktan düşman atesi geliyorsa onun saginda veya solunda da düşman ver demektir.

Ayse gülümsedi:

- Kusur saydigin taraflarini biraksan da yalniz meziyetlerini görsen onlara daha çok isinmaz misin?

- İnsan meziyet sahibi olmaya mecburdur. Anormal olan kusurdur. Bir asker cesurdur diye alkislanmaz ama korkarsa ayiplanir.

- Su sert askeri düşüncelerine etrafı ne kadar korkuttugunu bir bilsen.

Selim buna cevap vermedi.Uzun bir gezinmeden sonra birdenbire:

- Fuzuli'nin Leyla ve Mecnun'u mühim bir eser midir? diye sordu. Ayse, isi sakaya vurdu:

- Mühim bir eserdir ama içinde hiçbir askeri fikir yok!

Selim gözlerini Ayse'ye dikti. Israrla bakiyordu. Bu bakis bir hiddetlenmenin degil, tereddüdün mahsulü idi. Nihayet tereddüdünü yendi:

- Senin de Leyla adında bir taleben vardi, degil mi?

- Evet. Seni onunla tanistirmistim ya...

Selim bu tanismayi degil,fakat Leyla'nin tanismistik demesini hatirliyordu:

--Leyla Mutlu idi, degil mi?

- Soyadi pek belli degil. Mutlu veya Mutlak olacak.

Bu cevap çok ilgi çekici idi. Selim, esinin önünde durarak:

- Bu nasıl is? dedi. Bir insanın adı süpheli olur mu? Nüfus kagidında ne yaziyorsa odur.

Ayse hayretle kocasına bakıyor, durup dururken Leyla'yi nereden çıkardigina sasiyordu. Selim masanın basından çekilmemisti:

- Peki! Bu kızın prensesligi nerden geliyor? diye sordu.

Ayşe'nin merakı katmerlenmişti. Kocasının bir insanla bu kadar ilgilenmesi fevkalade bir şeydi.

Hazır, Selim konuşmaya, sualler sormaya başlamışken ondaki bu dış alakayı kesmekten korkarak derhal cevap verdi.

- Prensesliğin nereden geldiğini bilmiyorum. Talebe iken de giyabında hep prenses derlerdi.

Zannedersen bu, fevkalade kibar halinden dolayı takılmış bir lakaptı. Bu kızın öyle vakur ve asil bir hali vardı ki, öğretmenlere bile saygı telkin ederdi. Çalışkanlığı, zekası normaldi. Normalin üstünde olan tarafı asaleti idi. Bir de pek esrarengiz bir kızı. Fakat telkin ettiği hürmet dolayısıyla kimse mahremiyetine sokulmaya cesaret edemezdi.

- Sen öğretmen olarak talebelerinden Leyla'yı mi üstün bulursun, yoksa bugünkü kahraman kızlarını mi?

Ayşe biraz düşündü:

- Leyla'yı ortaokulda ve bir yıl okuttum. Aradan yedi sekiz yıl geçtiği için intibalarım zayıflamıştır.

Fakat çocukların bilgi ve çalışkanlık bakımından her sene biraz daha gerilediğini dikkate alarak diyebilirim ki, benim kahraman kızlarım senin Leyla'ndan üstündür.

Selim, Ayşe'ye baktı:

- Neden benim Leyla'm oluyormuş? Sen de herkes gibi bana mecnun diye mi bakmaya başladın?

Ayşe yine sefkatle gülümsüyordu:

- Prenses olunca elbet senin olacak, dedi ve aklına gelen sakayı yapıp yapmamak hususunda bir tereddüd geçirdikten sonra ilave etti:

- Prensesi kabul etmezsen onu da ben alırım. Fakat kahraman kızlarımı almak istersen...

Vermem!..

Selim'in yüzü öfkeden kipkirmizi oldu:

- Prensesler kiral dogurduklari için mühimdir. Leyla Hanım hiçbir zaman bu serefe erisemeyecegine göre gerçekten prenses olsa bile...

Cümlenin arkasi gelmedi. Önüne yaydigi kagitlarla mesgul bulunan Ayse, niçin sözünü kesti diye kocasına bakmak için basini kaldirinca onun pencere önünde durmus oldugunu gördü. Selim tül perdeyi kaldirmis, dikkatle ve gayet sert bir yüzle sokagi seyrediyordu. Günün her saatinde تنها olan sokagin, bu gece vaktinde büsbütün bos olmasi gerekirken Selim, gözlerini neye dikmis olabilirdi?

Onu böyle dikkatle ve hiddetle sokaga baktiran sey o ugursuz kamburun aksak adimlarla geçmesiydi. Pusat, iki gece önce olanlari hatirladi. Tahta kanepeyi kaldırıp Yek'in tepesine indirmisti. O

simsek gibi hizli darbeden kurtulmak için bu ihtiyarin ne çevik ve ne atik bir insan olmasi lazimdi. Iste, belli ki, kendisine hiçbir sey olmamisti.

Darbeyi indirdikten sonra kanepenin altinda kimsenin bulunmadigini gördüğü zaman Selim bu kadar hayrat etmemisti. Simdi melunu tekrar görünce hadisenin sasilacak taraflarini idrak edemiyordu.

Ihtiyari disinda dudaklarindan "alçak" kelimesi döküldü. Ayse heyecanlanmisti. Adeta bagirarak:

- Kime söylüyorsun Selim?, diye sordu.

Selim perdeyi birakirken:

- Kime olacak? Yek adindaki su melun herife, diye cevap verdi. Ayse yerinden fırlayarak pencereye yaklasti. Uzun sokak bombostu. Kocasi bir hayalet mi görmüstü? O zaman kafasinda bir aydinlanma oldu. Selim'e bakarak sordu:

- Ne dedin? Yek mi dedin?

- Evet!
- Bu bir insan adi mi?
- İnsan degil, insan müsveddesi...
- Fakat sokakta hiç kimse yok.
- O melun öyledir. Bir anda kaybolur.

Ayse'nin bakislarinda belli belirsiz bir korku vardı. Kocasi hasta mi idi? Yoksa çok mu sarhostu?

Onun durumunu anlamak isteyen bir merakla konuşmanın arkasını kesmemeye çalışıyordu. Yek'i nereden çıkarmıstı? Yek'in manasını biliyor mu idi? İçindeki ümitsizliği yenmek isteyen bir irade ile tipki bir doktor gibi teşhis pesinde idi. Fakat nereden başlayacağını bilemiyor, dikkatsiz bir soru ile kocasının ruhunu perisan etmek istemiyordu. Sözü açan yine Selim oldu:

- Leyla Mutlak hakiki bir prensesse hangi hanedana mensup olabilir? Osmanlı mı?

- Osmanlılardan başka Türk Hanedanı hemen hemen mevcut olmadığına göre Osmanlı Hanedanı akla gelebilirse de bu ailede Leyla adının kullanıldığını sanmıyorum. Bir de Cengiz Hanedanı,yani Kırım Kireyleri var, ama bunlar aşağı yukarı iki asırdan beri hanlığı kaybettikleri için unvanlarını da kaybetmiş sayılabilirler.

Selim içiyordu:

- Su prensesin soyadı üzerindeki bir ihtilaftan bahsettin. Leyla adı da takma bir isim olamaz mı?

- Ortaokul talebesiyken adı Leyla idi. Bu yastaki bir çocuğun takma ad taşıyacağını sanmam.

- Bu kızın anası, babası yok mu? Kimlerdir?

- Bilmiyorum.

Selim son kadehini de içmişti. Artık basi iyice dumanlanmisti:

- Siz ne biçim öğretmensiniz?, dedi. Bir subay, bölüğündeki bütün erleri, soyu sopu, ailesiyle bilir.

Siz bu kadar meshur bir kizin babasını tanımiyorsunuz.

- Bu kadar teferruata her öğretmen karışmaz. Ancak her sınıfın bir hususi öğretmeni vardır ki, o sınıftaki bütün talebelerin her şeyini bilir. Leyla'nın öğretmeni ben degildim.

- Kimdi?

- Zavallı kadın öldü.

Selim bu habere “yazık” diye karşılık verdi. Fakat bu kelimedede ölen kadına duyulan bir acıma değil, kapanan bir kapı için yerinme vardı.

Ayşe, kocasının bir genç kız da olsa başka birisiyle böyle derinden ilgilenmesine cidden seviniyordu. Kocasındaki ölüm sessizliği ve durgunluktan o kadar yılmisti ki, bu tuhaf alakayı bile memnuniyetle karşılıyordu.

Fakat Ayşe'nin yürek ferahlığı uzun sürmedi. Selim her zamanki sessizliğinin içine gömülerek büyük odadaki muttarid gezinmesine başladı. İyice sarhostu. Yüzünde kindar bir gülümsemenin izleri vardı. Bir şeyler söylese, konussa hatta kendisiyle kavga etse Ayşe bu kadar muzdarip olmayacaktı. Bu sessizliği, bu içine kapanıklığı Ayşe'yi bedbaht ediyor, yüreğine, hayatta yalnız kalmış olanların melali doluyordu.

Dirseklerini masaya dayamış ve çenesini avuçlarına almış olduğu halde, kendisine asla bakmadan yürüyen kocasını seyrederken, ölmüş olan hayat arkadaşlarını bir filmde gören talihsiz bir kadına benziyor, içleniyordu. Hatta ağlıyordu. İki damla göz yaşı yanaklarına inmisti.

Bu hayat neydi? Yürümesine, konuşmasına rağmen Selim'e yasiyor denilebilir miydi?

Ayşe kederli düşüncesine dalmış giderken birdenbire kapı çalındı. Gecenin bu saatinde gelen olmazdı. Bu sebeple bu, fevkalade bir hadiseydi. Fakat ondan daha fevkalade bir şey oldu. Selim, kapıyı açmak üzere aşağıya yöneldi. Ayşe bile kapıyı anahtarla açarak içeri girerdi. Kocasının nasıl bir değişikliklerle kapıyı açmaya gittigini düşünürken Selim aşağı kata inmiş, kapıyı açmış ve karsısında postacıyı bulmuştu. Bu saatte bir telgraf... Fakat o bunları düşünenecek halde değildi. Makbuzu otomatik olarak imzalamış, kapıyı sertçe kapamış ve telgrafi açmıştı. Gözüne ilk çarpan şey telgrafın çekildiği yer oldu.

Hayret! Erzurum'dandı. Erzurum'da hiçbir tanıdığı yoktu. Yanlış olmasın diye adresi okudu. Evet kendisine, Selim Pusat'a idi. Sonra ne zaman çekildiğine baktı. O gün ve aşağı yukarı üç saat önce çekilmişti. Meraka benzer bir duygu ve tuhaf bir huzursuzluk ile telgrafi okudu:

“Prenses Leyla hakiki bir prensesdir. Fakat asıl adı Leyla olmayıp Hanzade'dir. Elde edilecek diğer malumat da incelemelerinize medar olmak üzere bildirecektir. Hürmetler.”

Bu müthiş telgrafın altında daha müthiş bir imza vardı: Yek. Yarım saat önce Selim'in kapısı önünden geçen Yek...

12. BÖLÜM

Selim, uyku ile uyanıklık arasında sabahı etti. İçti iztirapla dolu idi. Leyla ve Yek, iki muamma halinde beynini oyuyordu. Bu ikisini de göreceği, bulabileceği tek yer Çamlı Kuru idi. Adımları kendisini oraya sürükledi.

Çamlı Kuru, Selim Pusat'a her zaman sürprizler hazırlamıştı. Bu sefer de öyle oldu. Saatlerce dolastıktan, birkaç defa girip çıktıktan sonra Leyla'yi veya Yek'i değil, eski arkadaşlarından Tahsin'i buldu. Tahsin, kurmay yarbaydı. Sakacı, söz eri kişiydi:

- Seni tam aradığım yerde buldum Pusat, dedi.

- Burasını bana yakistiriyor musun?

- Senin için biçilmiş kaftan. Asikların, münzevilerin, insanlardan hoslanmayanların yerine konmaz zarara uğrayanların yeri. Dogrusunu ararsan buraya senden baska kimsenin girmemesi lazim,ama giriyorlar iste...

Selim gülümsedi:

- Su söylediklerine göre, bilakis yalnız benim buraya girmem lazim. Ask denilen hastalıktan uzagim.

Insanlara bayiliyorum. Hatta çoluk çocuk makulesi, kiz ve kadin meclislerinde bile bulunmaya basladim.

Zarar gelince de görüyorsun ki, hiçbir kaybim yok. Zamanimi nasıl harcayacagimi bilemeyecek kadar bahtiyarim. O yüzden buralarda dolasiyorum.

Tahsin kavrayisli insandi. Konusmayi tadinda birakarak:

- Pusat, dedi. Ben simdi Nesriyat Subesi'nde bulunuyorum. Askeri tarihe ait evraki tasnif için bir komisyon kurduk. Senin gibi elemanlara ihtiyacimiz var. Kabul eder misin?

Selim hiç düşünmedi. Is, her ne olursa olsun,bir baltaya sap olmak, issiz,güçsüz dolasmaktan iyiydi. Kabul etti.

* * *

Ertesi günü vazifeye baslamis bulunuyordu. Tarihi Evrak Komisyonu bir takim yasli emeklilerden mürekkepti. Adamlarin kalibi Selim'in hiç hosuna gitmemisti. Askeri edalari yoktu.

Basibozuk softalari andiran bir durumlari vardi. Tanistirma sirasinda çogu,Pusat'i tanidiklarini ima eden sözler söylediler. Bu da hosuna giden sey degildi. Masasina oturduktan sonra artik hiç yüzlerine bakmadan basini evraka egdi. Kendisine tenbih olunan sekilde, birer birer okuyarak özetlerini kaydetmeye ve birbiriyle ilgili olanlari dosyalar halinde toplamaya koyuldu.

Selim Pusat, önündeki kagitlarla çok ilgilenmişti. Yakın tarihin askerliğini,kumanda sanatının inceliklerini gösteren yazılara dalınca,adeti üzere, çevresiyle bütün bağları kesilmiş, hatta is arkadaşlarının Arasira birbiriyle konusmalarini dahi isitmez olmuştü. Zaten onlar da Selim'in kendilerinden olmadigini ilk görünüste sezmişlerdi. Üstelik onu,kendilerine göre çocuk, acemi ve bilgisiz görüyorlardı. Yalnız alçak gönüllülüğünü beğenmişlerdi. Söze karışmıyor, sorulmadan konuşmuyor, güçlüğü olursa fikir danisiyordu.

Selim üç bes günde isini kavramış ve odaya göz atmaya başlamıştı. Sekiz kişiydiler.

Kendisinden başka hepsi altmışını asmış kimselerdi. Yetmişini geçenler de vardı. Fakat çalışmalarının metodlu ve sistemli olmadığı apaçık görülüyordu. Bir de su vardı ki, arasira kendi aralarında yaptıkları konuşmaların konusu askerlik veya harb tarihi değil,din ve tasavvuftu. Selim Pusat şimdiye kadar kimseyle din üzerinde bir tartışma yapmamıştı. Bu insanların nasıl bir sebep yaratarak bunu konuştuklarını anlayamıyordu. Hele askerliğe hiçbir faydası olmayan tasavvufun burada konuşulması çok garibine gidiyordu.

Saat on iki olduğu zaman çalışma masaları yemek masası haline geliyor, tatlı konuşmalar arasında yemek yeniyordu. Selim, evden yemek getirmediği için öğle yemeği yemiyor, çok hoşlandığı vesikaları okuyarak öğle tatilinde de çalışmaya devam ediyordu. İ arkadaşlarının arasira nöbetlese odadan kaybolmalarının sebebini de biraz sonra anladı. İlerdeki küçük bir odada teker teker namaz kiliyorlardı. Bunu keşfettiği zaman “Bahtiyar adamlar” diye düşündü ve gözlerini pencereden göğe dikerek uzun uzun daldı.

İse başladığının dördüncü mü,besinci mi gününde idi, masa komsusu kendisine bir şey sordu ve Selim,yüzüne bakmadan yaptığı kısa konuşmada yanındaki bir yabancı sivesiyle konuştüğünü görerek basını ona çevirdi. Aynı anda hayretler içinde kaldı. Çünkü bu adam su mendebur Yek'in ya ikiz kadesi, yahut kendisiydi. Adam bir şeyler söylemekte devam ediyor, fakat Pusat söylenenleri asla duymadan masa komsusunun yüzüne bakıyordu. Birdenbire:

- Adiniz nedir?, diye sordu. Bu soru, Tasnif Komisyonunun odasında hiçbir zaman görülmemiş öyle bir sertlikle yapılmıştı ki, herkes ismini bırakarak gözlerini Selim'e dikmiş ve dostça olmayan bakışlarla onu süzmeye başlamıştı. Adam kısaca cevap verdi:

- Osman.

- Soyadınız Yek mi?

Beriki gülümsedi:

- Böyle bir soyadı alacak olsam "dü" yü tercih ederdim. Çünkü yekle daha ziyade iki bir, dü ile ise dubara atılır.

Selim Pusat aksi bir karşılık vermek üzere iken odaya giren bir hademe:

- Osman Beg! Müdür Beg sizi istiyor, dedi.

Osman Beg masasından kalkıp giderken Selim onu inceliyordu. Yüzünün bütün benzerliğine rağmen Yek olamazdı. Ondaki uzun boylu olduğu gibi kamburumsu ve aksak da değildi. Fakat bu benzerlik?

Odadakilerden biri Selim'i aydınlattı:

- Sivesi tuhafınıza gitti, değil mi? Dönmedir

- Dönme mi? Hangi milletin dönmesi?

- Alman Yahudisi'dir. Asıl adı Oskar iken Müslüman olunca Osman'a çevirmiştir.

- Soyadı nedir?

- Soyadı Fiser'dir. Onu değiştirmedim. Yalnız Türk imlasiyle yazmaya başladım.

Selim ilgilenmişti. Sordu:

- Neden Müslüman olmuş? Asıl mesleği nedir?

- Hitler iradesinin baskısına ugradigi için Müslüman olmus diyorlar.
Memleketinde sarkiyat profesörü

imis;Türkçe, Arapça, Farsçadan baska birkaç Avrupa dili bildigi için asker
olmadigi halde komisyona aldilar.

Pusat din ve tabiiyet degistirmeyi ordu degistirmeye benzettigi için bu isten
hoslanmazdi. Sözü

uzatmadi. Ileriki masalarda oturan iki memurun konusmasi dikkatini
çekmisti. Tasavvuf üzerine konusuyorlardi. Biri Kuran'dan ve hadislerden
taniklar getirerek tasavvufun hakiki Islamiyet oldugunu, öteki de yine ayni
kaynaklarin yardimiyla bid'at sayilmasi gerektigini ileri sürüyordu.

Bu arada Selim'e yabancı veya uzak birçok isimler geçiyordu: Muhyiddin-i
Arabi, Mevlana, Kemal Pasazade, Çivizade...

Münakasacilar,arada bir misralar ve beyitler de söylüyorlardi. Bir tanesi
aklinda kaldi: Tasavvur yar olup bar olmamaktır,

Gül-i gülzar olup har olmamaktır.

Selim, zihninde beyti tekrarlayarak güzel mi,derin mi,sathi mi oldugunu
anlamaya ugrasirken yani basinda:

- Siz de ayni fikirde misiniz?, diyen bir ses duydu. Bunu Osman Fiser
söylüyordu. Selim onun gözlükler arkasından bakan gözlerini Yek'e
benzeterek yeniden iç huzurunu kaybetti ve ne zaman yerine döndüğünü
anlamadigi bu eski profesöre bakarak:

- Hangi mesele hakkında fikrimi soruyorsunuz?

- Tasavvuf hakkındaki fikrinizi...

- Tasavvuf hakkında hiçbir fikrim yok.

Fiser, müstehzi bir bakisla digerlerini isaret ederek:

- Bunların çoğu tasavvufu İslamiyet sanıyor. Halbuki Budizm ve maniheizmin çorbasıdır. Tuz ve biber olarak da içinde epey hristiyanlık ve yahudilik var, dedi.

Selim Pusat Budizm ve maniheizmi aşağı yukarı yalnız isim olarak biliyor, hele savaş aleyhinde olan budizmden nefret ediyordu. Bu fikrin, savaşçı bir din olan İslamiyet'e girmiş bulunmasını garipseyerek:

- İslam büyükleri arasında bu hakikatleri bilen yok muydu? Neden önlemediler?, diye sordu. Osman Fiser'in cevabı çok garipti:

- Bu domuz yahudiler, Müslüman olarak Müslümanlığı bozmak için bu bid'atleri soktular.

- Yahudilerin Müslümanlığa Museviligi sokmaları tabii olurdu. Kendilerinin de bilmediği eski dinleri öne sürsünler?

Osman Fiser:

- Onu da yaptılar, dedi. Arkasından gariip bir hikmet savurdu. "İyi bir imam olmak için önce iyi bir haham olmak şarttır".

Selim Pusat öfkelenir gibi oldu.

- Yahudilerin niçin bu kadar aleyhinde bulunuyorsunuz? Siz yahudi değil misiniz?

Profesör cevap vermedi. Eliyle yaptığı işaret red manasına gelebilirdi. Selim, sorgusunu bırakmadı:

- Ya hangi ırktansınız?

Osman Fiser basını önündeki kâğıtlara egerek:

- Seytan irkinden, diye cevap verdi ve kâğıtlarla meşgul olmakta devam ederek sustu.

Pusat bir an ileriye, odanın camakanından ağaçlar ve çiçeklerle göze ve gönüle hoş gelen bahçeye bakarak düşündükten sonra basını evraka egdi.

Bu adama öfkelenmiş, aynı zamanda da ilgi çekici bulmuştu. Onun, kimseyle konuşmazken kendisine bu şekilde açılması tuhaftı.

O akşam eve döndüğü zaman tasavvuf hakkında Ayşe'den öteberi öğrenmek niyetindeydi.

Fakat onu üzgün bulunca vazgeçti. Tosun biraz hasta ve ateşli idi. Doktor gerekip gerekmediğini her zaman Ayşe tayin ederdi. Bir şey söylemediğine göre hastalık mühim değildi.

Ayşe'nin vazife tashihlerini bitirdiği ve Tosun'u yatağında yoklayarak endisesizce çalışma odasına geldiği sırada Selim Pusat damdan düşer gibi, Ayşe'yi adeta saskına döndüren bir soru sordu:

- Tasavvuf nedir?

Aslında, sasilacak bir soru değildi. Ancak Selim'in böyle bir konuyu öğrenmek istemesi, mübalega ile söylemek gerekirse, tarihte yeni bir çağın açılması kadar mühimdi. Bunu Selim değil de Tosun sormuş olsa Ayşe yine bu kadar sasirirdi. Fakat bu saskınlığının arasında sevinç de vardı. Kocası artık hayattaki meselelerle ilgileniyor, askerliğin dışındaki gerçekleri de kabulleniyordu. Ayşe'nin dilinin ucuna gelen ilk söz "Bu da nereden esti?" gibi bir şeydi. Fakat söylemedi. Selim'i ürkütmemek lazımdı.

Kendisine böyle bir soru sorulmasını da hiç umursamıyormuş gibi görünmeye dikkat ederek:

- Din felsefesidir, diye cevap verdi ve Pusat'ın vereceği alaylı karşılığı bekledi.

Bu gece Pusat'ta başka bir hal vardı. Alaya gitmedi:

- Din bir takım kesin buyruklar ve kaidelerden ibaret değil mi? Bu kadar sert ve değişmez kaideler manzumesinin felsefesi olur mu? Ayşe'nin saskınlığı artıyordu. Acaba ne olmuştu da Selim bunları soruyordu? Hidayete mi ermisti? Onun tasavvuf hakkında hiçbir şey bilmediğini, bilmeye de lüzum görmediğini çok iyi biliyordu. Tasavvuf için Selim'den beklenen düşünce "dilencilik felsefesi" gibi bir şey olabilirdi.

Böyle demeyip de ciddi ciddi sorması,öğrenmek istemesi Ayse'ye Tosun'un hastaligidan dogan üzüntüyü unutturdu. Anlatmaya basladi:

- Din, naslardan ibarettir,ama insanlari kendi duygu ve düsüncelerine, kendi mizaçlarına göre degisik sekilde anlayacaklari ve birbiriyle çekisecekleri noktalar bulunabilir. Nitekim türlü mezhepler arasindaki çatismalar da bunu gösteriyor. Tasavvuf,teferruata ehemmiyet vermeden genis bir müsamaha içinde ve yalnız sevgiye, iyilige dayanarak insani, dünyayi, kainati, Tanri'yi anlamak sistemidir.

Selim Pusat o gün Osman Fiser'in söylediklerini hatirlayarak:

- Tasavvufta Budizm, maniheizm, hristiyanlik gibi yabancı tesirler de var midir?, diye sordu.

Ayse biraz daha sasirdi. Selim'in agzindan Budizm veya maniheizm kelimelerini duymak Tosun'un Yunus Emre'den bahsetmesi gibi bir seydi. Hayretini saklamakta devam ederek cevap verdi:

- Olabilir. Vardir. Tasavvuf bütün dinleri, bütün insanlari kavrayan bir felsefedir.

Ayse, ancak bir askere yarasan yüzle kendisine bakarak,vurus-kirisin aleyhindeki tasavvufu öğrenmek isteyen kocasinin, sözü nereye getireceğini merakla bekleyip ona bakti. Acaba Selim'de bir yumusama mi baslamisti? Bunu asla ummuyordu. Öyleyse neydi? Ayse bunu düşünürken Pusat yeniden sordu:

- Bu tasavvufun bir faydasi var mi?

Ayse, önce askerlige, savasa, savasi kazanmaya faydasi ver mi diye soruyor sandiyse da öyle olmadigini anlayarak cevap verdi:

- Elbette var! İnsani huzura kavusturmasi bakımından tasavvuf gibi bir ilaç bulunamaz.

- Hayati karmakarisik oldugu halde tasavvufla huzura kavusmus kimseyi taniyor musun?

Bu soru ile Selim Pusat acaba biraz da kendisi hakkında mi sormak istiyordu? Ayse birkaç

saniye düsündükten sonra cevap verdi:

- Tarih böyle insanlar kaydettiği gibi zamanımızda da örnekleri var. Geçende bizi ziyaret ettiği zaman tanıdığı Kadriye Kozanlı'nın amcası bunlardan biridir.

Ayse sustu. Zihnini toparlamaya mi çalışıyordu, yoksa söyleyip söylememek için karar mi veremiyordu, belli değildi. Sonunda söyledi:

- Senin çok merak ettiğin Leyla'nın, tarih öğretmeni Leyla'nın babasının da pek büyük bir mutasavvif olduğu herkes tarafından söylenir...

13. BÖLÜM

Bayram günlerinin güzel havalara rastlamasını fırsat bilen Ayse bir kir gezintisi hazırlayarak Selim için bir eğlence, kabilsen bir huzur yaratmak istedi. Tıpkı bir kurmay gibi her şeyi düşünerek, en ince hesaplara kadar inerek planını yaptı. Yeni açılan, daima seviyeli insanların uğrağı bulunan, adı da Huzur olan çayhanede kahvaltı edildikten sonra kıy yolundan Çamlı Kuru'ya gidilecek, güneş batarken dönülecekti. Gezintiye Kadriye Kozanlı ile bir iki öğretmen daha ve Ayse'nin üç sevgili kızı çağırılacaktı.

Selim Pusat'a teklifini yaptığı zaman kabul olunup olunamayacağı hakkında hiçbir fikri yoktu.

Kocası, Ayse'yi tas sessizliği içinde dinlemiş, sonra yine disariya iz vermeyen bir yüzle:

- Güzel olur. Yalnız bir eksigi var, demisti.

- Nedir?

- Prenses Leyla... Leyla Mutlak...

Ayse Pusat bir an donakaldı. Fakat cevap vermekte gecikmedi:

- Adresini bilsem onu da çağırırdım ama...

Selim saka ile istihza arasında bir sesle onun sözünü kesti:

- Yok canım... Senin kahraman kızların olduktan sonra Prenses Leyla'ya lüzum yok!

“Kahraman kızlar” tabiri bu sefer Ayşe'nin hosuna gitmedi:

- Selim! Su kahraman kızları bırak. Onlar kahraman olmadıkları için bu tabirle bana küçümsenmiş gibi geliyorlar. Halbuki kendilerini çok severim. Onun için, rica ederim, bu tabiri kullanma.

- Ne diyeyim? Bu tabiri, üçünü birden anlatmak için kullanıyordum.

Ayşe'nin sustuğunu görünce yine alaycı tavrını takınarak:

- İstersen Isık Kızlar diyelim, dedi. Nur, Ay, Gün... Isıklardan yapılmış bir mahser...

Isık kızlar tabiri Ayşe'nin hosuna gitmiş olmakla beraber:

- Neden mahser?, diye sormaktan da kendini alamadı. Pusat gülümsüyordu:

- Nedeni var mı? Ölülerini bile ayakta kaldıracak kuvvette üç isik... Mahsere yarasan kızlar.

Ayşe, konuşma tatsız bir yola dökülmesin diye fazla bir şey söylemedi. Zoraki bir gülümseyişle:

- İşte sairliğini kullandığın zaman başarı sağladığına bir örnek... Isık Kızlar ciddi güzel ve onlara yarasan bir tabir. Edebiyat öğretmeni olarak sana aferin diyebilirim, dedi.

Selim cevap vermedi. Böylece bundan sonra Aydoğu, Güntülü ve Nurkan için Kahraman Kızlar yerine Isık Kızlar denilmesi hakkında aralarında sözsüz, imzasız, törensiz bir anlaşma yapılmış oldu.

Huzur ayhanesi'ndeki ilk dakikalar Kadriye Kozanlı'nin fikralari ve nkteleriyle çok hos geçti. Bu dertli kadın, mihneti kendine zevk etmenin sirrina ermiş, hem gülüyor, hem de yanındakileri neselendiriyordu.

Glmemekle beraber Selim Pusat da onu dikkatle dinliyordu. Kocasini, sezdirmeden daimi bir kontrol altında tutan Ayse, dinler gzktg halde onun Kadriye'yi dinlemediğini, kendi aleminde başka dsncelere daldığı, hatta belki de nerede olduklarını bile unutmuş bulunduğunu anlamakta gecikmedi.

Halbuki bu günü sadece onun için dzenlemisti.

Dogruydu. Selim o anda tamamiyla başka seylere dsnyor ve altinci duygusuyla, birisince kontrol edildiğini seziyordu. Manevi bir silkinisle, daldığı alemden kurtuldu. Kendisine bakmakta olan Ayse ile göz göze geldikten sonra, ne olduğunu anlamadığı bir kuvvetin zoru ile bakışlarını Güntülü'ye çevirdi ve onun kendisine dikilmiş bakışlarıyla karsılasınca ürperdi. Bu bakışlar ona hiç de yabancı olmayan korkunç pars bakışlarıydı. Fakat nerede grmst? İste yine içi aci ile dolmaya baslıyordu.

Ayse, Güntülü'nin de Selim'i kontrol ettiğini grms, kocasının anormal ruh durumu kızlar tarafından anlaşılmaması kaygısı ile sakayı da elden bırakmayarak sormustu:

- Selim! Askerlikteki zevki saymazsak bu günümüzün şimdiye kadar geçen dakikalarında bir tat yok muydu?

- Yok olur mu? Hele Kadriye Hanım'in fikraları..

Ayse, "Acaba sorsam bir tanesini hatırlayabilir mi?" diye dsnrken Güntülü'nn söze karıştığı görüldü

- En çok hangisini beğendiniz?

Bu sorunun Selim'de ne tesir yaptığı anlaşılmadı, ama birden Ayse'nin gnl üzüntüyle doldu.

Selim'in dinler gibi gözüüp hiçbir sey dinlemediği, yani normal hali anlasilacak diye içi burkuldu. Güntülü

bilmeden Selim'in görünmeyen yarasına basmisti. Ayse böyle düşünüyordu.

Halbuki Güntülü bunu bilmeyerek değil, bilerek yapmisti. Huzur Çayhanesi'ne geldikleri dakikadan beri bu acayip adami kontrol ediyordu. Ne tuhaf düşünceleri, ne sert duygulari vardı! Acaba neler düşünüyordu? Basından geçen felaketle mesgul olamazdi. Öyle zarif iradeli bir adama benzemiyordu. Ayse Hoca Hanım ayarında bir kadının kocasi olduktan ve hayatındaki büyük sarsintiyi atlattiktan sonra onun huzur içinde yasayan, bahtiyar bir kimse olması gerekirdi. Halbuki bu sertlik, bu dalginlik, bu gariplik hiç de bahtiyarlığın alametleri değildi.

Güntülü ona dikkatle baktığı zaman Selim'i olgun bir subaya değil, toy bir saire benzetiyordu.

Kadriye Kozanlı'nin herkesi neseye bogan fikralarina aldiris etmediği,daha dogrusu onlari isitmediği muhakkakti. Güntülü bunu kendi kendisine ispat etmek için "En çok hangisini begendiniz?", diye sormustu.

Ayşe içinden "Eyvah,firtina kopacak" diye tasarlanırken Selim'in alay mi, ciddi mi olduğu anlasilmayan o tavrı takindigi görüldü ve arkadan:

- Hepsi birbirinden güzel, dediği isitildi.

Güntülü, tuttugunu kolay birakanlardan değildi. Yine sordu:

- Ama elbette bir ötekilerden güzeldi. On fikra bir araya gelince hiç süphesiz birinin daha çok hosa gitmesi icab eder.

Güntülü daha söyleyecekti, ama Selim bırakmadi:

- Yaniliyorsunuz. Bir çok sey bir araya geldiği zaman onlardan birinin ötekilere üstün olması neden gereksin? Güzel bir savas yapmış mangadaki erlerden birini ötekilerden ayirt etmeye çalışmak...

Bu sefer de Selim sözünü bitiremedi. Kadriye Kozanlı gülerek konusuyordu:

- Aman Selim Beg!.. Bu Huzur Çayhanesi'ni de tüfek sesleriyle doldurmayın. Sonra huzuru kaçarsa nereye gideriz?

Ayşe, Selim'in sertleşmeye başladığını derhal anladı. Sesinin tonu onu gösteriyor ve boşluğa bakarak cevap veriyordu:

- Peki! Silah seslerini keserek huzurun bozulmasını önleyelim. Fakat şimdi vereceğim örnek için de gözlerinizin kamastığından yanıp yakılmanızı rica ederim.

Kadriye ile diğer öğretmenler ve üç kız göz kamaşmasından bir şey anlamayarak bakıyorlar.

Yalnız Ayşe sözün nereye varacağını kavramış, fakat artık önlemeye vakit ve imkan kalmamıştı. Pusat tok bir sesle konuşuyordu:

- Askerleri bıraktık. Isık Kızları aldık. Isık Kızlar diyerek Ayşe'nin üç sevgili kızını kastediyorum. Hem isimleri isikli, hem de kendileri isik güzelliğinden olduğu için onlara Isık Kızlar diyorum. Şimdi ben Ayşe'ye

“Isık Kızlar'dan en çok hangisini beğeniyorsun?”, diye sorsam bunu yahut bunu diye bir cevap verebilir mi? Veremez. Demek ki bazen tercih yapmak imkansızdır. Ayşe'ye tanıyacığınızdan emin olduğum bu hakkı benden niye esirgiyorsunuz?

Bu bağlayış Ayşe'nin hoşuna gitmişti. Fakat Güntülü direnmekte devam ediyordu:

- Hoca Hanım'ın bize olan sevgisi esittir. Fakat bu, aramızda bir tercih yapmadığı manasını tasimaz.

Tercihini açığa vurmuyuş Hoca Hanım'ın nezaketi ve hocalık sanatının icabıdır. Yoksa mutlak...

- Mutlak mı?

Güntülü, Selim'e adeta korkarak baktı. Çünkü mutlak mı diye sorarken korkunç bir hal almıştı.

Selim'i böyle korkunç olmaya zorlayan sebep mutlak derken Güntülü'nn sesindeki ahengin, amli Koru'da o gece duyduğu sese tipatip benzemesiydi. Güntülü'y nerden tanidigini hatırlamak üzereydi.

Fakat...

* * *

Selim kendisine geldiği zaman amli Koru'ya inen yokusta olduklarının farkına vardı. Yanında Güntülü

vardı. Ayse ve ötekiler epey aralılarla arkadan geliyorlardı.

Selim, yanındakinin Güntülü oldugunu anlayınca ilkönce kizin sesine dikkat etti. Evet! Bu o gece, amli Koru'da kendisine siirle hitab eden sestı.

- Arasıra amli Koru'ya gelir misiniz?, diye sordu.

- Hayir! İlk defa simdi geliyorum.

Yalan söylüyordu. Bu sesin sahibi amli Koru'ya hiç gitmemis olabilir miydi? Selim sabirsizlanmakla beraber bu vahsi kizi zorlayarak ondan bir sey öğrenmeye imkan olmadigini çok iyi seziyordu:

- Güntülü! Bana en çok hosunuza giden siiri okur musunuz?, dedi.

Selim simdiye kadar ki konusmalarında gerek Aydolu ile Nurkan'a, gerekse Güntülü'ye hitab ederken, adlarından sonra hep "hanım" kelimesini de ekleyerek konusmustu. Bu seferki "Güntülü" hitabı biraz tuhaf buldu, fakat samimi oldugundan genç kız yadırgamadı. Hatta genç kızlık psikolojisi içinde biraz hoslandı bile. Yalnız, Selim'in karakterinden hiç umulmayan siir okumak teklifini garip bularak: "Neden icab etti?", diye sordu.

- Zaman zaman siir dinlemekten hoslandığım olur. Bunu da elbette siir zevki olanlardan dinlemeyi tercih ederim. Ayse de evde o kadar mesgul ki, ona bu teklifi yapamıyorum. Zaten bu istek de bende her zaman doğan bir sey değil...

Güntülü biraz dsndkten ve eliyle saçlarını o zarif hareketle düzelttikten sonra ahenkli sesi ve düzgün söyleyişle bir siir okumaya basladı:

Sevda gibi bir gizli emel ruhuna sinmis;

Bir haz ki hayalden bile üstün ve derinmis.

Gökten gelerek gönlüne rüzgar gibi inmis,

Bir sir ki bu,ölsen bile asla açamazsin...

Anlatması imkansız olan öyle bir an ki,

Hülyadaki ses varlığının gayesi sanki...

Bak emrediyor: Daldigin alemde uyan ki,

Mutlak seveceksin beni,bundan kaçamazsin

Siiri dinlerken, kizin sesinin, karanlıktaki sesin ahengine benzeyen güzelliğinden sarhos olan Pusat son misrai dinleyince yıldırımla vurulmuş döndü ve izdirabini belli etmek istemeyen bir yaralı gibi bakarak:

- Bu siir kimin?,diye sordu.

Güntülü en tatlı gülümseyişle bakıyordu:

- Bilmiyor musunuz?

- Bilsem sorar mıydım?

Genç kizin gülümseyişini dudaklarında söndü:

- Bu siir sizin değil mi?

Pusat hayretle durarak Güntülü'ye döndü:

- Benim mi? Ne zaman yazmışım?

Kizin gözleri vahşi parıltılarla isildamaya başlamıştı. Selim, çok iyi tanıdığı bu parıltılara bakarken, bakıp da unutulmuş bir noktayı çözmek için bir ruh

kasirgasinda bunalirken, Güntülü, o geceki görünmeyen kadinin sesiyle cevap verdi:

- Unuttugunuza göre bin yil önce yazmis olacaksiniz.

Bin yil... Selim'in beynindeki karanlik yer aydinlaniyor gibiydi. "Ben bin yildan beri yasiyor muyum?" diye düsündü. Bu korkunç bir seydi... Yanindaki kiz tipki bir büyücü gibi onun aklindan geçenleri anlayarak cevap veriyordu:

- Evet! Bin yildan beri yasiyorsunuz. Hatta belki de iki bin yildan beri... Mete'nin, askerlerini sadakat sinavinda geçirmek için sevgililerine, nisanlilarina, eslerine ok atmalarini emrettiği ve büyük sevgileri dolayisiyla ok atmayanlari idam ettirdigi zamandan beri...

Bu sözler ve bu ses Selim'in bütün gücünü, hatta iradesini alip gtrmst. Cevap veremiyordu. Dsnemiyordu da...

Ne kadar srdgn kestiremediği duraklamasi genç kizin "Yürüyelim efendim" demesiyle sona erdi. Yokus bitmis,amli Koru'ya girmislerdi.

amli Koru'nun havasindan çok Selim zerindeki tesiri ve hatirasi kendisine gelmesine yaradi. Tekrar askerlesmisti:

- Hayir! Bu siir benim degil, dedi.

- O halde belki benimdir.

Bu kiz, sanki Selim'e darbe üstüne darbe vurmak için gelmisti. Büsbütün perisan olmamak için alayci tavrini takinmakta gecikmedi:

- Siz de bin yildan beri yasiyor musunuz?

- Niçin olmasin?

Pusat, yüzünün kizardigini yanmasindan anladi. Kendisiyle egleniyor muydu? Bir ocukla basa ikamamak, bir manganin hakkindan bir blkle gelemeye benziyordu. Fakat bu kadar nazik ve terbiyeli bir kizin,çok sevdiği öğretmenin kocasiyla eglenmeyeceği sphesizdi. Öyleyse o garip

sözlerle ne demek istemisti? Alacagi cevaptan çok kizin sesini dinlemek ihtirasiyla sordu:

- İki bin yıl önce acaba ben neydim?

- Herhalde Mete'nin ordusunda bir subaydiniz.

- Bu sözlerinizle bana seref veriyorsunuz. Mete'nin ordusunda subay olmak,olabilmek bir asker için gayelerin son siniridir...

Pusat bu sözleri söyler söylemez,o görünmeyen esrarli kadinin, belki de Güntülü'nün, kendisine tilsimli sesle siir okudugu tahta kanepenin önüne gelmiş olduklarını fark etti. Arkadan yavas yavas gelmekte olanları bekliyormuş gibi durarak burada olup bitenleri yıldırım hiziyla hatırladı.

O ses... Sonra Leyla... Leyla'nin o sese hiç benzemeyen,sonra benzeyen sesi.. Prenses Leyla... Tahtın varisi olan Leyla... En sonra Güntülü... Kendisinin iki bin yıl önce yaşadığını söyleyen ve şimdi sesi,görünmeyen kadinin sesine tamamiyla benzeyen Güntülü...

Ayşe ve ötekiler yavas yavas yaklaşıyorlardı. Yüzleri neseli olduklarını anlatıyordu. Belliydi ki,Kadriye Kozanlı yeni bir fıkra daha anlatıyordu. Onlar gelince Güntülü ile olan bu korkunç, fakat büyüleyici konuşmanın kesileceğini düşünen Selim, içkinin son yudumlarını içermişcesine ve artık iradesine hakim bir halde,alaycılığını takınarak sordu:

- İkimiz de iki bin yıl önce yaşadığımıza göre o zaman da tanisiyor muyduk?

Güntülü aynı esrarli ses ve aynı büyük ciddiyetle cevap verdi:

- Elbette tanisiyorduk.

- Peki... Ben o zaman da bir subaydim. Ya siz neydiniz?

Güntülü, yırtıcı pars bakışlarını Selim'e dikti. Onu ürperten, hatta çıldirtan bir eda ile, saskinlikten basını döndüren bir sogukkanlilikla cevap verdi:

- Ok atılmayanlardan biri...

Pusat için bir anda dünya karardı ve ondan sonra olup bitenleri artık hatırlayamadi.

14. BÖLÜM

Pusat o kadar içmişti ki,dakikalar kopuk bir film gibi geçiyordu. Bir yerdenbir yere nasıl geldigini hiç hatırlamıyor,sonra suuruna hakim olarak ne yaptigini, nereye gittigini biliyordu. Daha sonra tekrar karanlık basliyor, fakat Selim her seye ragmen Çamli Koru'ya dogru olan yürüyüsünü de degistirmiyordu.

Çamli Koru bu aksam her zamankinden daha تنها idi. Leyla'nin geleceğini biliyordu. Bu bilis telepatik bir olaydi. Sarhos oldugu zaman kendisinde görülürdü. O kadar iyimserdi, Leyla'nin geleceğine o kadar inanmisti ki, sirf bu inanç kuvveti dolayisiyla Leyla buraya gelmeye mecburdu, Selim böyle düşünüyordu.

Her zaman oturdugu, esrarli kadin sesini dinledigi siraya geldigi zaman bos oldugunu görerek ümitsiz ve çok aci bir gülümseyisle çevresine bakindi. Aynı zamanda Leyla'nin “Nerede kaldiniz? Sizi epeydir bekliyorum” diyen sesiyle ayildi. Leyla sirada oturuyor ve kendisini süzüyordu.

Selim, “Yanimdaki Leyla'yi göremeyecek kadar sarhos muyum?” diye düşündü. Fakat düşüncesini daha ileriye götürmeye zaman kalmadan ayaga kalkan Leyla, Pusat'in koluna girdi ve emreden bir sesle “Beni evime götüreceksiniz” dedi.

İçkinin tesiriyle Selim'in bir garip isleyen beyni çağrısımilar arasında bunaliyor gibiydi. Üç dört gün önce liseli bir kız, Güntülü de ona hakim olmus, adeta iradesini elinden almisti. Simdi de ondan biraz daha yasli bir öğretmen kız aynı şeyi yapıyordu. O, yabancı bir kadın veya kızin,kendi koluna girmesinden hoslanmazdi. Fakat Leyla'ya “Kolumdan çık” diyemiyordu. Nasıl diyebilirdi ki? Leyla bir prensesti ve tahtin varisiydi.

Düşüncesi buraya gelince Selim güldü ve Leyla bunu görerek sordu:

- Selim Beg! Siz gülmesini sevmeyen bir insansiniz. O halde simdi durup dururken neye güldünüz?

Selim soruya cevap vermeden konustu:

- Ya ben çocuklastim, yahut çevremi falcilar,büyücüler,gelecegi bilenler kapladi.

- Bu falci yahut büyücülerden biri de ben miyim?

- Evet!

- Ne yaptim da bu iltifatlara mahzar oluyorum?

- Daha yeni tanistigimiz, tanismaya basladigimiz halde gülmekten hoslanmadigimi biliyorsunuz.

Leyla bu cevapla sustu. Sonra birdenbire:

- Ya öteki falci kim?, diye sordu. İçkinin Selim'deki tesiri azalmisti. Hiçbir seyden çekinmemek huyu dolayisiyla açıkça cevap verdi:

- Isik Kizlar'dan biri...

Bununla bu konusmanın burada kesileceğini sanıyordu. Fakat Leyla devam etti:

- Çamli Kuru'daki ilk rastlayisimizda bir Kahraman Kizlar'dan bahsetmistiniz. Simdi de Isik Kizlar mi çıktı?

- Çok keskin hafızanız var. Tebrike değer. O günkü Kahraman Kizlar'la simdiki Isik Kizlar aynı şey.

Leyla bu aksam Selim Pusat'in her zamanki kadar sağlam iradeli olmadığını sezdiği için onu zorluyordu:

- Isik Kizlar'dan biri sizin hangi gizli tarafınızı keşfetti?

Selim parlar gibi oldu:

- Acaba yeniden bir harb divanı karsisinde mi bulunuyorum? Bu ahret sualleri neden icab ediyor?

- Siir kadar güzel bir kizin sizdeki tesirini öğrenmek istiyorum.
- Siir kadar güzel olduğunu nereden biliyorsunuz?
- Siz söylemistediniz. Hatta o gece bana “Sen siir kadar güzel değilsin” demistediniz.
- Simdi aynı fikirde değilim. Sizi siirden daha çok güzellestirecek, bir imha savası kadar güzellestirecek sebepler var.
- Nedir?
- Prensessiniz ve tahtın varisisiniz.

Leyla, Selim’in kolundan çıkmıstı. Bir apartımanın önünde karşı karşıya bulunuyorlardı. Pusat, Leyla’nın evine geldiklerini farkederek:

- Hanzade Sultan’dan müsaade rica ediyorum, dedi ve gözleri ona değdi. Bu cidden bir sultan yüzü

idi. Olaganüstü bir asalet ve vekar içinde Selim Pusat’a bakıyordu:

- Çok şey biliyorsunuz Yüzbasım, dedi. Görülüyor ki asil falcılık ve meçhulü bilis sizde imis. Bu sebeple gitmeden önce sizinle biraz konuşmam gerekecek. Buyurun.

Selim sarhos olduğunu düşünerek ve sirf saygi dolayisiyla bu gece bu eve girmek istemiyordu:

- Müsaade edin. Baska bir gün geleyim, dedi.

Leyla’nın yüzü sertlesmisti:

- Size emrediyorum. Simdi geleceksiniz, diye karşılık verdi.

Pusat, Leyla’nın bu kısa emrini dinlerken askerlikten kalmis bir aliskanlıkla esas durusa geçmisti. Leyla’nın dairesine girdiler.

Disaridan herhangi bir ev gibi gözüken bu daire prenseslere yakisan sahane bir konakti.

Esyalar ve onların düzenlenişlerindeki güzellikle zenginlik göz kamastiriciydi. Yaslica, dinç ve sevimli bir kadın “Hos geldiniz beyefendi” dedikten sonra Leyla’ya dönerek:

- Bir emriniz var mi arslanim diye sordu. Selim kaç gündür sasilacak o kadar seylerin ortasinda yasiyordu ki, bir genç kiza “arslanim” diye etmekteki garabet dikkatine çarpmadi. Yahut çarpti da bir sultan karsisinda bulunmasinin verdigi duygu o garabeti örttü.

- Bize çay demle kalfacigim. Misafirimiz Selim Pusat Beg bir yüzbasidir. Öğretmenim Ayse Hanim da kocasidir.

Selim, kendisine kalfa diye hitap edilen bu hos kadinin arkasindan dikkatle bakti. Onun merakini anlayan Leyla, odadan çıkan kalfayi anlatti:

- Gülsafa Kalfa benim dadimdir. Fakat aslinda her seyimdir. Beni büyüten odur. Annem öldüğü

zaman on yaslarinda idim.

- Ya babaniz?

- Onu ancak resimleriyle tanidim.

Selim Pusat, kendisinden birkaç rütbe üstün bir komutanin karsisinda duyulan çekingenligi duyuyordu. Leyla yahut Hanzade bu gösterisli odanın içinde tam bir prenesti ve kendisine hakimdi.

Durusu,bakisi ve konusmasi o kadar üstündü ki, Selim sormak istedigini birçok sey soramayacagini anlamisti. Fakat pervasiz bir insandi. Hele çekinme duygusunun varligini kaplamasi ona sikinti verir, bu hali korkaklik sayardi. Korkaklik ise igrendigi seydi. Askeri bir saygi içinde:

- Prenses, dedi. Adiniz Hanzade oldugu halde niçin kendinize Leyla dedirtiyorsunuz?

- Adim Leyla Hanzade'dir. Göze batmayacağı için birincisini kullanıyorum. Siz de beni böyle biliniz ve böyle hitab ediniz. Fakat bu Hanzade'yi kimse bilmezken siz nasıl öğrendiniz Selim Beg?

- Sizi ürküten o mendeburdan öğrendim.

Leyla'nın yüzünden bir tiksinti rüzgari geçti:

- O bir ajandır ve iblisten daha kurnaz daha tehlikeli bir adamdır.

- Ajan midir? Kimin ajani?

- Kesin olarak bilmiyorum. Fakat herkesin ajani olabilir. Yabancılara da hizmet edebilir. İki taraflı da çalışabilir.

Selim saskinliklar içindeydi. Yek mel'ununa çıkıstığı o gece "Leyla benim sözlerimden değil, zevkinin ve heyecanının büyüklüğünden ürküyor. Ona harekete geçmesini tavsiye ediyorum. Çünkü

tahtın varisidir." demisti. Bunları hatırlayınca Pusat'ın beyni allak bullak oldu. O zaman bir çilginin tekerlemesi diye aldığı bu sözler demek doğru idi. Fakat bir kadın ,tahtın varisi olabilir miydi? Hele Osmanlı Hanedanı erkeği, kadını ile memleketten çıkarıldıktan sonra Leyla nasıl oluyordu da burada kalabiliyordu?

Aynı askeri saygı içinde yeniden sordu:

- Sizin bir prenses olduğunuz hakkında en küçük bir süphem yok. Fakat nasıl oluyor da kanunlara rağmen burada kalıyor ve yine nasıl oluyor da erkek olmadığınız halde tahtın varisi oluyorsunuz?

- Selim Beg! Osmanlı Tarihi'ni söyle gerilere doğru bir düşününüz. Tahta geçmek uğrunda, yahut taht için tehlikeli olduklarından dolayı yüzlerce şehzade can vermisti. Can verenler arasında mesru olanlar, tahtın sahibi bulunanlar vardır.

- Ben Osmanlı Tarihi'nin yalnız büyüm meydan savaşlarını biliyorum. Bu söylediklerinizle ne demek istediğinizi anlamadım.

Leyla canlandı. Selim'e şimdi çok güzel gözüken gözlerini dikerek anlatmaya devam etti:

- Yıldırım Bayezid'dan sonraki sehzedeler kavgasını biliyorsunuz. Büyük sehze Süleyman'dı ve mesru hükümdar oldu. Fakat kardeşleri tarafından öldürülünce zavallı, padisahlar listesinden bile silindi.

- Evet. Bu kadarını biliyorum

- Şimdi biraz daha sonrasına gelelim: Kanuni Sultan Süleyman'ın büyük sehzedesi bir Mustafa vardı. Yavuz Sultan Selim çapında birisiydi. O da türlü tevizata kapılan babası tarafından acıklı şekilde öldürüldü. Öldürülmeseydi tahta o geçecekti.

Leyla sustu. Selim, sözü tamamladı:

- Fakat öldü...

Leyla'nın yüzünde güç anlaşılan bir acı ifade vardı:

- Sehze Mustafa öldü, ama onun küçük bir oğlu cellatlardan kurtarılarak yaşadı. Sehze Mustafa'nın en sadık iki adamı onu büyüttüğü gibi sehzadeye sadık yüz binlerce insan da onu servete bogdular. Sadakatin derecesini düşünün ki, bu yüz binlerden bir teki bile bildiği korkunç sirri açığa vurmadiği gibi serveti idare edenler de onun bir tek akçasına dokunmadılar. Sehze Mustafa'nın bu gizli oğlunun adı Süleyman'dı. Fakat adamları "Onu mutlaka tahta geçireceğiz" diye and içtikleri için kendi aralarında adı "Mutlak" olarak kaldı ve benim bugün kullandığım soyadı da bu dört asırlık yeminden çıktı...

Selim, Leyla'yi peri masalı dinleyen bir çocuğun saflığıyla dinliyordu. Leyla'nın sesinde ve gözlerinde o kadar inandırıcı bir kuvvet vardı ki, Selim'i tesiri altına alıyor, fakat şimdi iyice ayılmış olan Selim hiçbir açığı kaçırmadan soru sormak fırsatlarını kullanmaktan geri kalmıyordu:

- Dört asırdan beri aileniz gizlilik içinde mi yaşadı? Hiçbir zaman harekete geçmedi mi?

- Gizlilik devam etti. Fakat bizden süphe de devam etti. Yalnız bir defa, Sultan Ibrahim'in hiçbir çocuğu olmadığı yıllarda hareket tasarlandı, sonra onun da çocukları olunca bundan vazgeçildi ve dedelerim bazen devlet hizmetinde, bazen yüksek kademelerde, bazen orduda hizmet ederek birer birer dünyadan çekildiler. Ben Sehzade Mustafa'nın on birinci kusaktan torunuyum. Benimle bu aile bitiyor.

- Siz genç bir kızsınız. Osmanlı Hanedanı'nda tahta bir kadının geçtiği görülmediği gibi bunun düşünülmesine de imkan yoktur. Bu takdirde tahta diğer kollardan gelen sehzadelerin geçmesi mesru sayılmaz mı?

Leyla, eve geldiklerinden beri ilk defa gülümsedi:

- Osmanlı Hanedanı'nın an'anesinde tahta kadın geçemez diye bir husus yok. Tahta daima büyük evladi geçmesi nizami var. Osmanlılar dışındaki Türk Hanedanları'nda kaç kadın hükümdar gelmiştir.

Osmanlılar'da da gelebilirdi. Gelmeyisi bir tesadüf ve seriatin zamanla sapması yüzündendir. Zaten benim taht üzerinde iddiam olamaz. Bir kere artık taht kalmamıştır. Geri gelmesine de imkan yoktur. Benim kaybolan hakkım taht değil, hakiki hüviyetimi söylemekten mahrum kalışımdır.

Selim, kurmay adaylığının verdiği hızla muhakeme alışkinliği ile, kendisine anlatılanları değerlendirdi ve artık kendisinde saskınlığın, sasırmışlığın zerresi kalmadığı için Leyla'ya sordu:

- O mendeburun ajan olduğunu söylediniz. O da sizi harekete geçmek için kışkırttığını iddia etti.

İblis kadar kurnaz dediğiniz bu ajan, tavsiye ettiği hareketin hiçbir akis uyandıramayacağını, sizin böyle bir harekete girismeyeceğinizi düşünemez mi? Ondan niçin böyle çekiniyorsunuz? Sizinle tanıştığımız gece ağlıyordunuz. Neden?

Leyla'nın gözlerinde büyük bir kinin ışıkları parladı:

- Babam tabii ölümle ölmedi. Öldürüldü. Yurt dışına çıkarılan Osmanlı sehzadelerinden ikisiyle temasını süphe altında bıraktı. Gerçi o sehzadeler

babamin kim oldugunu bilmiyorlardi,ama bundan hem hükümet kuskulandi, hem de yabancı bir devlet babamin gerçek hüviyetini tesbit etti.

- Ne çıkar? Bu yüzden niçin öldürsünler?

- Babam aynı zamanda meçhul, fakat büyük bir hukukçuydu. Petrollerin büyük kısmını verasetle eline geçirecekti.

- Böyle olunca öteki sehzadelerin de ortadan kaldırılması icab etmez mi?

- Hayır. Onlar büyük maddi zaruretlere dolayısıyla ve bazen de aldatılarak hisselerini çok pahasına elden çıkardılar. Babamin maddi ihtiyacı olmadığı için direndi. Reddolunamayacak tarihi kayıtları, vesikaları buldu.

Selim'in akli yeniden karışır gibi oldu:

- O halde sizin de hayatınızın tehlikede olması icab eder.

- Belki. Fakat ben bütün tedbirleri aldım. Vesikalar kimsenin bilmediği bir yerde saklı olduğu gibi bana da bir suikast yaparlarsa bunun kimler tarafından yapılmış olacağına dair hakimleri inandıracak bilgiler, dosyalar, hatta fotoğraflar emin bir yerde durmaktadır. Gerektiği zaman bunları ortaya çıkaracak cesur insanlar var.

Arada uzun bir sessizlik oldu. Sonra Leyla yeniden konuştu:

- Kiralci olduğunuz için basıniza gelenleri sizin kadar biliyorum. Bu yüzden size yakınlık ve saygı duyuyorum. Aksamları bazen tek başıma dolasmam bir ruh sporudur. Babamin nasıl acıklı bir şekilde öldürüldüğünü annemden o çocuk yaşında dinledim,annem de bu kederle öldüğü için o çirkin ajana karşı da müthiş bir kin duyuyorum. Beni kandirip münasebetsiz taht davasına sürükleyeceğini ve böylece yok edilmemi sağlayacağını umarak pesimde dolasiyor. Yüzbasım! Dadimi saymazsanız ben yalnız bir insanım.

Arkadas çevrenize ve evliliğinize rağmen siz de yalnız ve kimsesizsiniz. Onun için sizinle konuşmaktan zevk alıyor ve beni ele vermeyecek bir sirdas olduğunuz için de çok değer veriyorum. Arada bir bana gelerseniz çok memnun kalırım. Zannederseniz siz de bahtiyar olursunuz.

Leyla son sözlerini kesin bir hüküm şeklinde söylemişti. Doğru idi. Leyla'nın anlattıkları kendisini bunaltmıştı. Fakat yine de sebebini bilmediği bir bahtiyarlık duyuyordu.

Geldi geleli ilk defa çevresine alıcı gözüyle baktı. Bir milyonerin evindeydi. Aklına çok mühim bir şey geldi. Tam bunu Leyla'ya söylemeye başlayacaktı ki Gülsafa Kalfa, tekerlekli çay masası ile odaya girdi.

15. BÖLÜM

Selim sıkıntılar arasında bunalıyordu. Tarihi bir sirri öğrenmek veya bir prensesin tehlikeler arasında yaşadığını bilmenin kendisini bu kadar bunaltmasını bir türlü anlamıyor, mana veremiyordu.

Hayatında zaten huzur diye bir şey tatmamıştı ama bu kadar bezginlik ve bunalmış da görmemişti. En ağır iftiralara uğradığı zaman bile, üniformasını bıraktığı zaman bile böyle olmamıştı.

Huzur arıyordu. Büroda artık eskisi kadar verimli olamadığının farkındaydı. İncelediği evrak özetlerinde, fislemlerde gülünç yanlışlar yapmaya başlamıştı. Halbuki iş arkadaşları nasıl bir gönül rahatlığı içindeydiler. Bunlar neden böyle kaygısız diye düşündü? Yoksa tasavvuf mu onlara bu ruh sükununu veriyordu? Birdenbire, yanındaki masada oturan Osman Fiser'in, sanki düşüncelerini anlamış gibi kendisi ile alçak sesle konuşmaya başlaması Selim Pusat'ın düşünce zincirini kesti:

- Bir satır su kagıttan mana çıkarıp özetini yapmaya çalışıyorum. İki defa, yaptığım fısı yırttım. Galiba siz de aynı durumdasınız. Halbuki arkadaşlarımızda hiç de böyle bir kaygı yok.

- Vazife duyguları mi eksik?

- Hayır, hayır! Onlar zaten bunun vazife olduğuna inanmış değiller ki..

- Neden kaygısızlar?

- Çünkü bütün bu yaptıklarının bir kuruntu ve hayal olduğuna geçici, aldatıcı ve değersiz olduğuna inanıyorlar.

- Bunlar deli mi?

Osman Fiser kötü kötü gülümsedi:

- Timarhane disındaki deliler... Bunlar tasavvufa inanmıslar. Olgun insan olmaya, Allah'la bir olmaya çalışıyorlar.

Pusat'in kasları çatıldı:

- Allah'la bir olmak mi? Bu da ne demek?

- Yani Allah'ın varlığı içinde erimek istiyorlar...

- Huzur içinde yaşamaları bundan mi ileri geliyor?

- Tabii...

Selim Pusat basını önündeki kagıda egip konuşmayı kesmekle beraber tasavvufun insana huzur verdiğini yeniden isiterek başka hayallere kaptırıp kendini koyuverdi.

O akşam yenip yenip Tosun yattıktan ve Ayşe çalışma masasına oturduktan sonra bir şey dikkatini çekti. Selim bu gece, büyük odada adeti olan gezintiyi yapmıyor, bir koltuğa yaslanıp gözlerini kitaplara dikmiş olarak düşünüyordu. Selim'in bu halini ilk defa görüyordu. Belki fazla yorgun olduğu için dinleniyordur diye birazdan gezinmesine baslar diye düşünerek vazife tashihlerine başladı.

Gözü duvardaki saate değdiği zaman kırk dakika geçmiş olduğunu anlayarak kocasına baktı.

Hala kipirdamadan oturuyor ve –Ayşe bundan emindi- görmeden kitaplara bakıyordu. “Ne düşünüyorsun?” yahut “Yorgun musun?” diye sormak Selim'i kızdırirdi. Ayşe bu yola girmeden onu konuşturmak için bir çare düşündü. Fakat onun kagıtlardan bas kaldırdığını gören Pusat, sözü açarak Ayşe'yi düşünmekten kurtardı:

- Su tasavvuf denen şey nedir?

Bu soruyu kocasından daha önce de bir defa isitmiş olmasına rağmen Ayşe saskinlikten elindeki kalemi masaya düşürdü. Dünyada askerlikten başka her şeyi reddeden, hele felsefe, tasavvuf, hukuk gibi konuları lüzumsuz ve saçma bulan Selim'in bu soruyu sormasında mutlaka mühim bir sebep olacaktı. Geçenlerde yine sorduguna göre ilgilenmesinin ciddi bir sebebi olmalıydı. Bu sebebi öğrenemeyeceğini Ayşe çok iyi biliyordu. Yapılacak şey onunla konuşarak ruhunu derinliklerine inmek, böylece bir ip ucu yakalamaktı. Acaba kocası hayatla ilgilenmeye mi başlıyordu? Ayşe geçen sefer olduğu gibi yine içinde bir sevinç duydu ve yine geçen seferki cevabı verdi:

- Tasavvuf bir nevi din felsefesidir.

- Yani?

- Yani din duygusunu ve düşüncesini dinin anlattıklarından daha ileriye götürerek ruhlari doyurup kandirmek sistemidir.

Selim, gözlerini yine kitaplara dikerek biraz düşündükten sonra sordu:

- Tasavvuf, dini inkar mı eder? Yahut basit ve eksik mi bulur?

- Ne inkar eder, ne de eksik bulur. Yalnız, olgun insanların dindeki hakikata tasavvufla eriseceğini iddia eder.

- Su halde, kesin ve sasmaz kaideler sistemi olmasına rağmen din herkes tarafından başka türlü

anlasılıyor demektir.

- Tabii.. Mezhepler neden doğdu? Bazen bir dinin iki mezhebi arasındaki çarpışma, iki ayrı dinin çarpışmasından çok sert ve kanlı olmuştur. Müslümanlıkta Sünnilerle Siilerin; Hıristiyanlıkta Katoliklerle Protestanların savaşları ne kadar kanlı ve kıyıcıdır. Tasavvuf bunların önüne geçmek için çalışmıştır.

Selim, bazı konuları ilk defa öğrenen bir öğrenci merakı içinde dinliyordu. İstittikleri o kadar yabancı geliyordu ki, Ayşe'nin her cümlesi için birkaç

soru birden sormak istiyordu. Fakat onun sormasına imkan kalmadan Ayse devam etti:

- Tasavvuf da birçok kollara ayrılmis ve bunlar kendi aralarında mücadele etmistir ama bu mücadele fikir alanında kalmis,büyük mutasavviflar, ayrı sistemlerine rağmen birbirlerine saygi göstermistir.

Selim hala kavrayamamisti:

- Rica ederim. Tasavvufun temelini kısaca söyler misin?, diye sordu. Ayse büsbütün canlanmisti.

Anlatmaya basladi:

- Tasavvufun esasi kainatin Tanri'dan ibaret oldugu, her varligin , her sey in bu Tanri'nin bir tecellisinden, görünüsünden ibaret bulunduğu düşüncesidir.

- Mutasavviflar bu büyük hakikati nasıl kesfetmisler?

Selim bu soruyu alay etmek için değil, ciddi olarak soruyor ve alay etmediği için Ayse'yi hayretler içinde bırakıyordu. Sözlerine devam etti:

- Bunu akilla değil, sezgi ile bulmuşlardır. Tanri gibi sonsuz ve büyük bir varligin akilla anlasilmasına imkan olmadigini kabul etmişlerdir.

Selim derhal itiraz etti:

- Fakat bununla dinin dışına çıktıklarının farkında olmamışlar midir?

- Din bilginlerinden bazıları mutasavvifların dinsizliğini ilan etmiştir. En büyük mutasavviflardan bazıları bile bu suçlamadan kurtulamamıştır.

- Mesela kimler?

- En basta Muhyiddin-i Arabi ve Mevlana...

Selim Pusat, Mevlana'yi isitmisti. Ötekini ilk defa duyuyordu. Sözü uzatmamak ve Ayse'yi yormamak için kısa kesti:

- Bana tasavvuf hakkında kitap veya makale verebilir misin?

Ayşe yerinden kalktı. Kitap raflarının bir bölümü önünde durarak birkaç kitap çekip baktıktan sonra Selim'in önüne iki cilt bıraktı:

- Önce bu ansiklopedideki tasavvuf maddesini oku. Zihninde bir sema kurulsun. Sonra da bu kitabı oku. Tasavvuf hakkında en iyi özetlerdir. Bunlardan sonra lüzum görürsen daha başka kitap ve yazıları da veririm dedi.

Saat gece yarısını gösterir ve Ayşe yatmaya hazırlanırken Selim Pusat hala okumakla meşguldü. Ayşe onun, bir huzur olmasa bile, sükun içinde olduğunu anlayarak memnun olmuştü. Bundan dolayı odadan çıkarken onun sükununu bozmamak için bir şey söylemedi ve Selim de Ayşe'nin çıktığının farkına varmadı.

Saatler geçiyor, bunun farkında olmayan Selim, Ayşe'nin verdiği yazıları okuyordu. Ömründe ilk defa, askerlik dışındaki bir konuya böylesine merak ve ilgiyle dalmıştı. Masal okuyan bir çocuk gibiydi.

Bir aralık, okuduğu kitap kendisini Hallac-i Mansur'a getirdi. Hallac-i Mansur, "Ene'l-Hak" dediği için iskenceyle öldürülürken kendisini öldürenler için Tanrı'ya yalvarıyor ve şöyle diyordu:

"Onları bağışla. Beni bağışlama. Madem ki benim insanlığımı kendi Tanrılığın üzerindeki hakkı ile, benim sana kavusmama böylece sebep olan bu insanları senin d yargılamanı istiyorum."

Mansur'u parçaladılar. Her parçasından Ene'l-Hak feryadı yükseldi. Yaktılar. Külleri

"Ene'l-Hak" diye bağırıyor. Küllerini ırmaga attılar. Irmak "Ene'l-Hak" haykırısıyla doldu...

Buraya gelince Selim Pusat kitabı kapatıp masaya itti.

Sabah oluyordu ve büyük odada hala ışık yandığını gören Ayşe kalkarak kapıya kadar gelmişti. Uzaktan Selim'in yüzünü kontrol ettiği zaman öfke

ve buhran izi görmedi. Fakat kitabı masaya itisinde sert bir tepki olduğu belliydi. Selim kitabı öyle bırakmazdı.

Birdenbire göz göze geldiler. Ayşe kocasını gözetleyen ve suç üstünde yakalanan bir kadın gibi sasırarak sordu:

- Nasıl buldun?

Selim'de boş şeylerle uğrasmaya zorlanmış bir insanın aksiliği vardı. Azarlar gibi cevap verdi:

- Senin din felsefesi dediğin şey bu deli saçmaları mı?

Ayşe daha da sasırdı:

- Neresi saçma?

- Neresi değil ki? O Hallac-i Mansur denilen zıpira siz büyük adam büyük mütefekkir diye mi bakıyorsunuz?

- Büyük inanç sahibi...

- Neyin inancı?.. Kendisini Tanrı ile bir tutuyor ve Tanrı üzerindeki hakkından bahsediyor.

Ene'l-Hak demenin bir manası da ben Tanrı'yım demek değil mi? Tımarhaneler Tanrılık, peygamberlik, padişahlık taslayan çilginlerle doludur. Bu da onların dışarıda kalmış bir numunesi olacak!..

- Asırlardır Hallac büyük mutasavvif ve büyük inanç sahibi olarak tanınmış ve herkes tarafından öyle kabul edilmiştir...

Ayşe'nin sözü yarıda kaldı. Selim bu "herkes"ten igreniyor, "herkes tarafından" kabul olunan düşüncelere tahammül edemiyordu.

- Senin herkes dediğin kalabalık, içinde cahilleri, hainleri, budalaları bol bol barındıran bir kuru gürültüdür. Herkes kabul etti diye ben de bu hezeyanları kabul mu edeceğim? Herkes Meryem Ananın bakire olarak, hiçbir erkekle temas etmeden çocuk doğurduğunu da kabul eder. Herkes İsa'nın hem Tanrı

hem de Tanrı'nin oğlu olduğunu da kabul eder. Çünkü herkes dediğin şey bir hayvan sürüsüdür.

Selim sustu ve basını öteye çevirdi. Ayşe'nin gözleri hafifçe nemlenmişti. Selim, kendisinin tasavvufa ve dine inandığını bildiği halde bu tahkir tufanını yağdırırken Ayşe'yi ayırmamıştı. Birkaç gündür hayata dönüş, anormal havadan siyirilis diye ümit ve sevinçle baktığı davranışlar bitmiş, bir lastik gibi gerilerek saplanıp kaldığı noktadan uzaklaşan Pusat, yine lastik hizi ve sertliğiyle başlangıç noktasına gelmişti.

Ayşe üzgün ve kirgin çekildi. Kahvaltı hazırlamaya başladı. İlk defa, içinde ümitsizliğe benzer bir eziklik duyuyordu. Şimdiye kadar Selim'in normale döneceğini umarak büyük bir sebatla uğraşmıştı.

Artık anlıyordu ki, bu uğraşmalar boşunadır. Selim her zaman sert ve öfkeli olmakla beraber Ayşe'yi kırmıyor, hatta kırmamak için dikkat gösterdiği anlaşıyordu. Halbuki bugün bu kaide bozulmuş, Selim umumi tarif içinde Ayşe'yi de ayırt etmeden hakaret yağdırmıştı.

Gözlerindeki nem arttı. İki damla yaş yanaklarından aşağı yuvarlandı. Selim ise başlayalı beri, Tosun'a bakmak için sabahtan ikindi sonuna kadar gelmek üzere tuttuğu kadın biraz sonra gelecek olmasa bu yaşlar gürlesebilirdi de.

Selim de Ayşe'nin üzüldüğünü anlamıştı. Herkesi tahkir ederken Ayşe'yi de o herkesle esit tutmak aklının ucundan bile geçmemişti ama Ayşe öyle kabul etmişti. "Bu sözlerle seni kastedmedim"

dese mesele bitecek, Ayşe'nin üzünlüğü kalmayacak, hatta kocasından böyle bir söz isittiği için bahtiyar bile olacaktı. Fakat ne tuhaf! Selim bunu söyleyemiyordu. Yıllardır hayat arkadaşlığı eden, en talihsiz günleri ancak birbirlerine dayanarak geçiren bu iki kişinin hala karşılıklı açılmamış tarafları vardı. Bu açılmamışlık yüzünden bazen sözleri veya davranışları tam ziddi bir mana ile anlaşılıyor, bu yanlış anlayışlar, hayatın ve çilelerin zehirle dolduğu gönülleri büsbütün bunaltıyordu.

Selim bir iki defa, Ayşe'nin yanına giderek deminki sözlerinde onu hedef alan hiçbir taraf olmadığını söylemek için davrandı. Fakat davranmasıyla

iskemleye çivilenmesi bir oldu. Sanki görünmeyen bir kuvvet omuzlarına bastırarak onu kalkmaktan alıkoyuyordu.

Tosun'un uyanmış olduğunu annesiyle konuşmasından anladı. Bu,onun için erken bir kalkisti.

Belki de demin Ayse'ye yüksek sesle söylediği sözlerden uyanmisti. Böyle düşününce Selim bu sefer kendisine kızdı. Bir insanın kendisine kızması kadar yipratici şey pek azdı. Zaten Selim yıllardır yipraniyor,yipraniyordu. Bu yipranis,herkeste tabiat kanunlarına uyum olan yipranistan büsbütün başka bir şeydi. Bunaltıcı bir duygu idi. Kimseye, Ayse'ye bile bunaliyorum diyememek ise ayri bir dramdi.

Yüzünün yanmaya başladığını hissetti. Gözlerini,maksatsız bir şekilde odanın içinde gezdirdi.

Sonra bir yere takılarak öylece kaldı. Baktığı yerde arkadasi Seref'in resmi vardı. Harb Akademisinde okudukları sırada çekilmiş üniformalı bir resim...

Seref de kendisi gibi,askerliği inanç olarak kabul etmiş canlı bir yüzbaşıydı. Fakat kendisine o unutamadığı kısa mektubu yazarak hayatına son verdikten sonra bu fotoğraf Selim'e canlı değil,hüzünlü bir insanın resmi gibi gelmeye başlamıştı.

"Tiyatro bitti. Beklemeye lüzum görmüyorum." Bu basit beş kelimedede neler , neler saklıydı!

Selim,arkadasını unutamıyor, fakat daima karşısında bulunan resme bakınca göz yaşlarının akmasından korkuyordu. Şimdi adeta farkına vermeden gözleri resme takılmış,takilinca da artık ayıramaz olmuştü.

Gözlerini ayırmayı arkadasına saygısızlık sayıyordu.

Selim bir öteki hayata inanmıyor, Seref'in artık bir şey duymadığını, duymayacağını biliyor, fakat hatiralara saygı göstermenin insanları insan yapan bir üstünlük olduğunu da kabul ediyordu.

Gözleri Seref'in resmine takilinca bütün o çileli geçmisi yeniden yasar gibi oldu. Seref kimsesiz yaşamış ve kimsesiz olduğu için insanların fenaligidan kurtulmak üzere hayatına son vermişti. Selim yeniden düşündü: "Ayse ile Tosun olmasa ben de aynı şeyi yapar mıydım?" Ona ne şüphe? Belki Seref, insanlardan benim öğrendiğim kadar öğrenmemiştir. Acaba yarasaydı avunur muydum, yoksa onu gördükçe hayatın acısını daha mı çok duyardım?

Bunlar Selim'in çaresiz kaldığı zamanki düşünceleriydi. Yine beyninden yıldırım hızıyla düşünceler geçmeye başlamıştı. Ne tuhaf!.. Bu düşünceler sanki düşünce değil de, kendisine seslenen sözlerdi. Birisi "Doğru yapmadın" diyor gibiydi. Evet, Ayse'ye karşı demin doğru davranmamıştı.

Birden, Seref'in resmine daha dikkatle baktı. Daima hüzünlü görmeye alıştığı bu fotoğrafta şimdi Seref hüzünlü bir gülümsemeyle kendisine bakıyordu. Halbuki o resimde Seref, aslında gayet ciddi idi.

Gözlerini bütün dikkatiyle resme dikti ve Seref, başını, bunu doğru yapmadın manasına gelen bir hareketle sallıyor gibi geldi.

İçeride kahvaltı sofrası hazırlanmış, Ayse, Selim'i çağırmak üzere kapıya gelmişti. Onu o halde görünce yeniden şaşırıp kaldı ve adeta ürperdi. Çünkü Selim'in sert bakışlarla karşıya dikilmiş gözleri yaslıydı.

Ayse onun nereye baktığını bilmiyordu. Ağlamak da hayata dönmeyi işaretliydi. Şimdiye kadar onun gözlerinden yaş aktığını bir defa bile görmemiştir.

Birden, gönlündeki kederin boşaldığını fark etti ve Selim'in o şekilde görünmekten hoşlanmayacağını bildiği için bir şey söylemeden yavaşça çekildi.

16. BÖLÜM

Selim'in başını garip bir şekilde ağrıyordu. Buna ağrı demek bile yerinde olmazdı. Anlatılması güç bir şeydi. Nereye baksın Güntülü'nün gözlerini görüyor, onu çok iyi tanıdığını biliyor, fakat kim olduğunu bulup

çıkaramıyordu. İçinde yüzyıllarca önceki bir zamanın duygusu vardı. Deliriyor mu idi?

Yoksa o ince ve güzel görünüşü altında Güntülü mü korkunç bir çilgindi? Neden iki bin yıl önce tanisiyoruz demisti? Neden kendisinin ok atılmayanlardan birisi olduğunu söylemişti.

Bu öyle berbat,o kadar yıpratıcı bir duygu idi ki,buna hiçbir yürek dayanamazdı. Selim, kurtulus yolunu içkide buldu. Ayse olmadan içmek mutadi degildi. Bu tatil gününde Ayse,Tosun'u da alarak bir akrabaya gitmişti. Selim bir iki saat daha bekleyemeyeceğini anladı ve artık tek tesellisi haline gelen içkiye el attı.

Asiri gidiyor, bilerek çok içiyordu. Yukarılardan, her yerden kendisine bakan Güntülü'nün gözlerinden kurtulmak, onunla ne zaman tanışmış olduğunu bulamamaktan dogan sikintiyi atmak için durmadan içiyordu.

Istedigi oldu. Kendisini rahatsız eden yeşil gözler kayboldu. İçinde manasız bir ferahlık,hatta nese duydu. Aksam olmustu. Aklına Çamli Kuru geldi. Sendelemek için ağır ağır yürüyerek Çamli Kuru'nun yolunu tuttu. Neden oraya gittigini bilmiyordu. Orada Leyla'yi da görebilirdi. Halbuki Leyla kendisini arasira gel diye evine çağırmıstı. Böyle basi dumanli iken prensese gitmeyi dogru bulmuyordu,ama Çamli Kuru'da ona rastlamayı çok istiyordu. Selim, Leyla'yi hatırlayınca bir bahtiyarlık duygusunun kendisini sardığını hissetti.

Birdenbire, gittiği yolun Çamli Kuru'ya sapa düşen bir yol olduğunu fark etti. Bu bir dalginlik mi,yoksa başka bir şey mi idi? Yavaş yavaş evlerin seyreklestigini,bahçelerin çoğaldığını gördü. Burasını da tanıyordu. Bu tanimanın da Güntülü'yu tanımak gibi mensei bilinmeyen bir ıztıraba dönmesinden korkarak dikkatle çevreyi kollarken beyninde bir nokta aydınlandı,tanımtı. Nurkan'in evinin önünden geçiyordu. Nereden tanıdığını kestirecek durumda degildi. Kendisine nerede olduğunu tanıtan şey duyduğu piyanonun sesiydi. Nurkan piyanoda üstün bir ustalıkla Eski Arkadaslar Marsini çalıyordu.

Selim, o kizin isleyici güzelligini hatırladı. Tuslara vurdukça Selim'i kendisinden uzaklastiriyor,geçmiş zamanlara,ümitlerle dolu olduğu dünlere

götürüyordu. Sonra birdenbire dekor degisiyor,gözünün önüne arkadaslari geliyor, daha sonra bu arkadaslar tek çehrede birleserek karsisinda yalnız Seref kaliyordu: Tiyatro bitti. Beklemeye lüzum görmüyorum.

Pusat, kendisini mest eden müzigin geldiği evin bahçe duvarina yaslanmis, öyle dinliyordu.

Yavas bir sesle “Neden beklemeden Seref, neden?” diye sordu ve yeniden kendisini marsin sihrine birakti. Seref aklindan asla çıkarmadigi halde bu mars hiç bitmesin diye düşünüyordu. Fakat bitecekti.

Dünyada uzun süren bahtiyarlik var miydi? Iste sonuna gelmisti. Mars bitmek üzere idi. Fakat,birden fevkalade bir sey, adeta bir mucize oldu. Nurkan,sanki piyanosunun basinda, disaridaki adamin gönlündekileri okuyormus gibi davranarak son notayi çaldiktan sonra marsa yeniden basladi. Artık iyice basmis olan karanlikta sevinçten gözlerinin parladigi belli olmayan Pusat, içinden Nurkan’a tesekkür ederken yine arkadasıyla “Tiyatro bitsin. Beni yalnız birakmak dogru muydu Seref?”

Genç kız tulara degil, sanki Selim’in kalbine vuruyor, onu bu bedbahtlik anindan bahtiyarlik günlerine yükselterek çelisik duygulara boguyordu.

Nurkan, piyanoyu konusturuyor, oldum olasi marslardan hoslanan Pusat bu aksam duyduğu bu zevki simdiye kadar tatmamis oldugunu anliyordu. Müzigin bu kadar tesirli olacagini hiç tahmin etmemisti.

Yeniden sarhos oluyordu. Bu sarhosluk içkinin sarhosluguna hiç benzemiyordu.

Birden kendisini Harb Okulundaki geçit resimlerinden birinde sandi. Adini bildigi, yahut bilmeyip de yüzünü tanidigi yüzlerce arkadasıyla birlikte sert adimlarla yürüyorlardı. Bando Eski Arkadaslar Marsini çalıyor, onlar da düzgün diziler halinde resmi geçit adimiyla ilerliyorlardı. Yol uzuyor, bitmeyecek kadar ileriye gidiyordu. Sonra bandonun sesi kesildi. Fakat yürüyüs devam ediyordu. Selim içinde korkunç bir sikinti duydu. Yaninda kimse yoktu. Arkadaslari kaybolmus, daha kötüsü Nurkan’in piyanosu da susmustu. Bahtiyarlik uzun sürmüyordu. Basini piyano sesinin geldiği odaya çevirdi. Oda kapkaranlikti.

Yürümeye basladı. Sarhoslugu tamamiyle geçmiş, yerine manevi bir bitkinlik gelmişti. Birden Ayse'yi hatırladı ve onun kendisi yüzünden katlandığı sıkıntılarını düşündü. Hayatının arkadaşısıydı. Fakat artık Selim ona üzüntüden başka bir şey vermiyordu. "Zavallı Ayse" diye söylendi. "Ben de Seref kadar cesur olabilseydim."

Birden kaydı mı takıldı mı, bası mı döndü, ne olduğunu anlamadan kendisini yerde buldu.

Herhalde basını sert bir yere çarpmış olacaktı ki, tepesinde bir acı duydu ve bir an için kendisini kaybedip kendine gelerek çevresine bakındı. Gece olmasına rağmen biraz dumanlı gördüğünü sezdi. Kalkmak için davranmaya vakit kalmadan güçlü iki kolun kendisini tutarak kaldırdığını gördü. Hiç de yabancı olmayan bir ses:

- Geçmiş olsun yüzbasım! Basın bir tasa falan gelmedi ya? diye sordu.

Pusat saskinlikten tekrar düşebilirdi. Çünkü kendisini bu kadar kolaylıkla kaldıran kuvvetli kolların sahibi su miyminti, mendebur Yek'ten baskası değildi. Selim o siska ve çirkin heriften o kadar igreniyordu, ona o kadar kızıyordu ki, bu yardım dolayısıyla bile teşekkür etmek aklına gelmiyordu. Yek de yine eski riyakar tavrını takinmişti:

- Zevklerimizde benzer noktalar varmış yüzbasım. Bu sebeple ben de çok geceler Karahasanlar'ın köskünün önünden geçirim.

Mel'un yine zirvalamaya başlamıştı. Üstelik, değil zevkte herhangi bir beğenmede bile ona benzemek Selim'i delirtmeye yeterdi. Basındaki acıyı, yanagina doğru sızan kani unutarak kaslarını çattı:

- Karahasanlar kim? Sende zevk olur mu ki, ortaklaşa zevkimiz bulunsun?

Yek, adeti üzere eğildi:

- Aman yüzbasım! Karahasanlar'ı nasıl bilmezsiniz? Piyanosunu mest olarak dinlediğiniz dünya güzeli, Karahasanlar'ın büyük kızıdır. Eski Arkadaşlar Marsini çaldı değil, inletti, dile getirdi desem kabul etmez misiniz?

Selim'in öfkesi dagilmisti:

- Meger sen ne madenmissin? Eski Arkadaslar Marsini tanimak,ondan zevk almak , çalani bilmek...

Yek igrenç sekilde gülümsedi:

- Yüzbasim! Dünya güzellerini tanimayi niçin inhisariniza aliyorsunuz? Marslardan zevk almak benim de hakkim degil mi? Marslar bize yasamak sevkini ve gururunu vermiyor mu? Meyhane musikisinden zevksizler, tasavvuftan deliler hoslanir. Biz de askeri müzikten tat aliriz...

Selim alayla sordu:

- Biz dedigin kim?

- Askerler...

- Sen de asker misin?

- Elbette askerim. Size olan saygim nereden geliyor?

- Sen asker falan degil, sadece bir saklabansin. Askerim diye tek meslegi lekelemeye kalkarak beni çileden çıkarma. Haydi bakalim, soldan geri, mars!..

O zaman Pusat'i donduran bir sey oldu. Siska, kambur Yek sert bir hareketle esas durusa geçerek diklesti ve emir almıs bir ast gibi emri askerce tekrarladi:

- Soldan geri mars edecegim komutanım!

Sert bir hareketle yine askerce geriye dönerek askeri adimlarla uzaklasti. Saskinliktan Selim'in dili tutulmustu. Bir ara "Acaba hayal veya rüya mi görüyorum?" diye düşündü. Degildi. Iste siska ve kambur Yek hala karanliklar arasinda asker adimlariyla yürüyerek uzaklasiyordu.

Uzun bir zaman ona bakıp karanliklar arasinda seçemez olduktan sonra birden basinin acidigini duyarak elini degdirdi. Parmaklarına biraz kan

bulasmis, demek ki biraz önceki düsüs pek hafif olmamisti.

Iste yasamak denen bela buydu. Kendisini rahatsiz eden yesil gözlerden kurtulmak için içkiye sarilmis, Leyla'yi görerek bahtiyar olmak için yola çikmis,yolunu sasirarak Çamli Koru yerine bilmedigi sokaklara dalmis, birdenbire Eski Arkadaslar Marsini,hem de iki defa,en maharetli ellerden dinleyerek mest olmus, fakat bu bahtiyarligina bile zehir katan Seref'in hayaliyle konusurken , mars bitmis, nedense yere düsmüs,kendisini de yerden dünyada en igrendigi yaratik kaldirmisti.

Bu kadar kısa süren bahtiyarlik bile sonunda bir tiksintiyle bitiyordu. Böyle bir dünyada yasamaya deger miydi? Ayse ile Tosun olmasa... Onlari hatirlayinca eve yöneldi. Artik sarhoslugu falan kalmamisti. Cebri yürüyüs denebilecek sekilde evine dogru gidiyordu. Evine gidecegi için huzur bile duyacakti ama olmadı iste... O yere batasi mel'un kendisinin de asker oldugunu söyleyerek Pusat'i mukaddesatina sövülmüs bir insanin öfkesine bogmustu. Fakat esas durusuna geçisi ve geri dönüşü ne kadar askerce idi!.. O zaman Leyla'nin sözlerini hatirladi:

- O bir ajandır ve iblisten daha kurnaz, daha tehlikeli bir adamdır.

Birden kendisini çilginca bir öfkenin kapladigini duydu ve Leyla'ya giderek onun hakkında tekrar konusmak ihtirasi içinde yandigini anladı. Fakat evine yaklasmisti. Sokak feneri altinda saatine bakti. Çok geçti.

Ayse kendisini bekliyordu. Selim'in yüzündeki kan pihtilarini görünce endiseli gözlerle bakti ve hemen pamuk,ispirto ve bant getirerek pansumanini yaptı. Fakat hiçbir sey sormadı. Sofra kurulu duruyordu. Ayse yemedi beklemisti. Selim, belki de ömründe ilk defa olarak,sırf Ayse'nin hatiri için sofraya oturdu. Yine hayatında ilk olarak, kendisine sorulmadan kendisine ait bir seyden bahsetti:

- Nasil oldugunu anlayamadan düstüm. Basim biraz kanadı.

Renginin soluklugu hafif bir düşmenin, biraz bas kanamsinin alametleri degildi. Bu gece Selim'de garip bir tutukluk vardı. Gözlerini bir yere dikerek uzun süre öyle kalmasi, Ayse'yi isitmeyisi bir tuhafti.

Sofrada biraz oturdular. Bu bir yemek yeme değil, yasak savmaydı. Ayse,masayi toplamak için gidip gelirken Selim'in kipirdamadan gözlerini diktigi noktaya bakti. Seref'in resmiydi. İçi burkuldu.

Selim'in arasira onun mezarina gidis,hem resmine israrla bakis nedendi? Yoksa o da Seref gibi mi olmak istiyordu? Korkusu artti. Hayat onu kuruntulu yapmisti.

Bu gece öğrenci vazifelerine bakma işi yoktu. Sofrayı da o toplamıştı. Yarın erken kalkma mecburiyeti olduğu halde nedense Selim'i o haliyle bırakıp yatmak istemiyordu. İçinde bir sıkıntı duyuyor, bunu bir önseziye benzettiği için endisesi artıyordu. Bir kitap alarak masaya geçti. O kadar üzüntülü idi ki, masaya koyup sözde okumak için açtığı kitabın ne olduğunu bilmiyordu.

Selim'i kontrol ediyordu. O, göz hapsine alındığından habersiz, bakışları Seref'in fotoğrafında olduğu halde heykel gibi duruyor, yasadığı arasına gözlerini kırpmasından anlaşılıyordu.

Bu tas gibi duruş daha ne kadar sürecekti? Acaba bir ızdırabı mı vardı? Düsmüş, başı sert bir yere gelmişti. Neden düsmüştü? Kendini bilmeyecek kadar sarhos olduğu zamanlarda bile düsmemiş olan Selim'e bu gece ne olmuştu?

Ağır ağır da olsa dakikalar geçiyor, Ayşe'nin merakı ve sabırsızlığı çoğalıyordu. Her gece büyük kitap odasında gezinen adamla bu geceki oturan ve gözlerini resme diken adam aynı kişiler olabilir miydi? Bu değişiklik nereden geliyordu? Ayşe'nin beyni düşünceler yığını içinde bunaliyor, aklına uzak, yakın ne ihtimaller geliyordu. Onun büyük bir kararsızlık içinde bocaladığının farkında idi. Bu bocalama kötü bir şey olduğu halde Ayşe onun devamını istiyor, Selim'in karara varmasından çekiniyordu. Bir sezgiyle, karara varırsa bunun çok kötü bir karar olacağına inanıyordu.

Selim'in bu durumu Ayşe'ye tesir etti. O da gözlerini Seref'in resmine dikti. Önceleri görmeden bakıyordu. Sonra görerek bakmaya başladı. Baktıkça resmin oraya ne zaman konulduğunu hatırladı. O

fotografını Selim'le aynı gün çektilerdi. Harb Akademisine girdikleri günün hatırasıydı. Seref o resimde tam karşıya değil de biraz yana bakmıştı ve ciddi asker tavrıyla duruyordu. Halbuki şimdi resim tam karşıya bakıyor gibiydi.

Ayşe oturduğu uzak yerden herhalde yanlış görüyordu. Fakat merakı da artmamış değildi.

Yoksa bu bir başka resim miydi? Ama nasıl olurdu? Ayse onun altına yazılan ithafi bile hatırlıyordu:

“Ümitli yolun basında arkadasım Pusat’a !”

Ayşe yavaşça yerinden kalkarak kitabı yerine koydu. Seref’in resminin durduğu masaya yaklaştı. Selim o kadar dalgındı ki hiçbir şeyin farkında olmadı. Ayşe yandan dolarak resimdeki yazıyı okuyacak mesafeye geldi. Evet, aynı resimdi. İthaf o ithaftı. Birden içine hüzün çöktü. Ümitli yol nasıl bitmişti! Birçok ümitler gibi iki genç subayın parlak istikballeri bir hiç ugruna nasıl heba olmuş,heba edilmisti!..

Ayşe de gözlerini resme dikti. Yazı ve tarih aynıydı,ama bu resim o resim miydi? Buradaki Seref, biraz yana bakan ciddi ve asker tavırlı adam değildi. Buradaki Seref tam karşıya bakan,ışın tuhafı hüzünlü gözlerle bakan bir insandı. Ayşe, Seref’in bu hüzünlü bakışlarını muhakeme ve hapis bittikten sonra Selim’i ziyarete geldiği zaman görmüştü.

Kocasına baktı. Gözleri hala resme dikiliydi ve onun bakışlarında hüzün vardı. Yavaşça

“Selim” diye seslendi. Hayret!.. Selim tas gibi duruşunu asla değiştirmemiş olduğu halde yavaşça “Söyle Seref” diye karşılık vermisti.

Ayşe’de artık korku değil, iç acısı vardı. Neredeyse gözlerinde yaşlar bosanacaktı. Gözleri tekrar Seref’in resmine değdi. Resmin gözleri nemli gibiydi.

Bu gözler Ayşe’ye hafifçe gülümsüyor ve her şeyini kaybetmiş insanların kederiyle basını sallıyor gibi geldi.

17. BÖLÜM

Elini Selim’in alınına koyan Ayşe, kocasının çok ateşli olduğunu anlayınca aklına hemen dün geceki düştüsten olabilecek bir beyin kanaması geldi ve:

- Sana doktor çağırmaya gidiyorum. Yanımızdaki sokakta iyi bir dahiliyecisi var, onu getireceğim, dedi.

Baska bir zamanda olsaydi Pusat birkaç derece atesle kendisi için doktor getirmeyi kabul etmez, Harb Okulunda 38 derece atesle talime çıktıkları kis günlerini hatırlayarak reddederdi. Bu sefer hiç

cevap veremeyisi Ayse'yi ürküttü. Acaba çok mu hastaydi da reddetmiyordu?

Aslında Selim'de kendisine ne olduğunu bilmiyor, yalnız, belki ömründe ilk olarak, enerjisini kaybetmiş olduğunu anlıyordu. Hiçbir şey yapmak istemiyor, her şeye karşı isteksizlik duyuyor, fakat yatmakla da dinlenmiş olmamanın sıkıntısı içinde bunaliyordu.

Tavana ve pencereden göge bakarak zamani öldürmeye uğrasırken Tosun içeri girdi ve yasından umulmayan bir ciddiyetle doktorun geldiğini bildirdi. Selim, bir yabancı olan doktorun odaya girip huzursuzluğunu arttıracak olduğunu düşünerek bu haberden hiç hoşlanmadı. Fakat yapılacak başka bir şey olmadığı için sessizce "Gelsin" diyerek gözlerini pencereye dikti ve yanına kadar yaklaşıp "Geçmiş olsun"

diyen doktora cevap vermediği gibi yüzüne de bakmadı.

Doktor önce, adet olduğu üzere atesine, nabzına ve tansiyonuna baktıktan sonra yatakta oturarak sırtını ve göğsünü büyük bir dikkatle dinledi. Daha sonra da bazı sorular sordu. Bunlar her hekimin her hastaya sorduğu yoklama ve araştırma sorulariydi. Bunlar bittikten sonra durgun bir sesle:

- Bir şeyiniz yok yüzbasım, dedi.

Basi ates içinde yanarken bir şeyin olmaması tuhaftı:

- Atesim kaç? diye sordu.

- 39'dan biraz fazla.

- Bir şeyim yoksa bu ates ne oluyor?

- Uzvi olarak bir şeyiniz yok demek istiyorum.

- 39 derece uzvi bir rahatsızlıktan gelmiyor mu?

- Hayir.

- Öyleyse nedir?

- Ruhi...

Selim Pusat hala doktorun yüzüne bakmiyordu. Onun cevabi üzerine alayci tutumunu takindi:

- Sizin için dahiliyeci demislerdi. Yoksa ruh doktoru musunuz?

- Ikisi de...

- Çok güzel! Atesimi 39 dereceye çıkaran ruhi sebep nedir?

Doktor bu soru üzerine, büyük bir sogukkanlilikla, Selim'in kanini donduran tek kelimelik, tek hecelik bir cevap verdi:

- Ask!

Selim, mevzilendigi yerden hücumu kalkan piyade gibi siddetle dogrularak oturdu ve sirtini yastiklara dayayarak sert bir bakisla bu acayip,hatta küstah doktora bakti. Fakat hiçbir sey göremedi.

Çünkü o hizli kalkis gözlerini karartmis,bir an için hiçbir sey göremez olduktan sonra etrafındaki esyayi oynak ve bulanik bir halde görmeye baslamisti. Doktor ciddi ve sükunetli bir sesle:

- Gözleriniz karardi degil mi? diye sordu ve cevap beklemeden devam etti. "Ani kalkisla iyi etmediniz. Tansiyonunuz çok yüksek. Asabi menseli olan bu tansiyon normale dönünceye kadar sert hareketlerden, öfkeden, yorgunluktan kaçinacaksiniz."

Pusat'in göz kararmasi tamamiyle geçmisti. Fakat doktorun deminki ask teshisinin tesiri geçmemisti. Yeniden o konuya gelmek üzere doktora bakinca sasaladi. Hayal görüyorum sandi ve heyecanla sordu:

- Adiniz nedir?

Aletlerini çantasına yerleştirmekte olan doktor sükunetle cevap verdi:

- Selim... Sizinle adasız...

Yalan söylüyordu. Çünkü adinin Selim olduğunu söyleye bu adam su ugursuz Yek'ten baska birisi degildi. Pusat daha büyük bir heyecanla:

- Soyadiniz nedir? diye adeta bagirdi.

Doktor sakindi:

- Heyecanlanmayin yüzbasim. Heyecan sizin için zehirdir. Her seyi sükunetle karsilayacak, hiçbir seye kizmayacak ve üzölmeyeceksiniz.

- Size soyadiniz soruyorum.

Selim'in yüzü korkunç bir hal almisti. Fakat doktor buna hiç aldiris etmiyordu:

- Beni taniyor musunuz? Arkanizdaki sokakta oturuyorum. Hatta bir defa da Ayse Hanim'a bakmak için evinize gelmistim.

Selim yataktan fırlayacak hale gelmisti:

- Bunlari degil,soyadinizi soruyorum.

- Haa... Su mesele... Soyadima niçin bu kadar ehemmiyet verdiginizi anlamiyorum,ama söyleyeyim. Soyadim Key'dir. Selim Key, manasi da "iyi" demektir.

Selim sustu ve dinledi. Çünkü kendisine dinlemeyi tavsiye eden, öfkelenmeyeceksin diye ögüt veren bu adam onu o kadar yormus ve öfkelenmisti ki,dinlemesi farz olmustu. Sonra tekrar ve dikkatle onun yüzünü kontrol etti. Hiç süphesi yoktu. Bu adam Yek'in ta kendisiydi. Yalniz rol yapıyor, her zamanki iki yüzlü tavrini takinmiyor, bir doktor gibi agirbasli davranmaya çalisiyordu.

Selim dinlenince ve iradesine hakim olunca ona döndü:

- Hastaligimin uzvi degil de ruhi oldugunu teshis etmek tamamiyle ihtisasınıza ait bir meseledir. Fakat bunun ask oldugunu nereden çikardınız?

Doktor Key gülümsedi:

- Bu da ihtisasimize aittir. Siz savasta düsmanın sayisini kesfettiginiz gibi onun vurusma kabiliyetini,yani moral durumunu da anlamaz misiniz? Anlarsınız. Biz de hastalarimizin hangi ruhi hastaliga tutulmus olduklarini biliriz.

Askerlikten bahsolununca Selim canlandi:

- Düsmanın moral durumu bir bakista anlasilmaz. Bunu anlamak için saldirista ve savunmada onu birkaç kere tatmak lazimdir. Siz ise bir görüste benim ask hastaligina tutuldugumu anliyorsunuz. Adiniz Selim Key olmasaydi size Lokman hekim derdim, ama o degilsiniz. Sunu da unutmayin ki ben evli bir adamim.

Doktor yine gülümsedi:

- Yüzbasim! Söyledikleriniz dogru. Ancak karsinizdaki düsman sizden daha kalabalik, daha iyi silahlı oldugu, daha iyi mevzilenmis bulundugu halde ilk ateste panige kapilirse onda bir moral çöküsü

oldugunu kabul etmek için baska bir denemeye lüzum görür müsünüz? Ben de itiraz edilmez bir delile sahip olmasaydim bu teshisi koymazdim. Sunu da unutmayin ki, evli olmak asik olmaya engel degildir.

Evlilerin aski bir çok durumda daha kuvvetli ve yipratici olur. Bunun tarihteki pek çok örneğini de okumussunuzdur. Günümüzde dillerde dolasan bir avam sarkisinde da “Evlilerin sevdasi bekarlardan ziyade” diye bir beyit var.

Selim sert bir davranisla doktorun sözünü kesti:

- Su budala avamin tekerlemelerini delil diye göstermeyin. Ask dedigimiz sey issiz güçsüzlerin hastaligi, vakit geçirme eglencesidir. Itiraz edilemez

deliliniz avam sarkisi gibiyse buraya kadar bosuna zahmet ettiniz diyecegim.

Bunlari söyleyerek basini etrafa çevirdi. Doktor bu harekete hiç aldirmadi. Yine gülümsedi:

- Yüzbasim! Bir doktor hiçbir zaman delil diye bir türküyü kullanmaz. Onu söz gelisi,lafın pelesengi olarak söyledim. Bir kelime, bir siirin hangi yüzyilda yazilmis oldugunu,bir parmak izi bir silahın kimin tarafından kullanildigini nasıl ortaya koyuyorsa,bu ayarda bir delil de Yüzbasi Selim Pusat'in güzel bir kiza asik oldugunu o sekilde açığa çıkarır.

Selim iyice öfkelenmisti. Isi alaya vurmaya daha elverisli buldu:

- Doktorların hastalara hastalık hakkında çok derin bilgiler vermesi adet degildir ama siz bir istisna yapın da su beni hasta eden mikrop hakkında biraz tefsilat verin. Bu mikrop bir kız mı,yoksa kadın mı?

Acaba kumral mı,sarisin mi? Ya kaç yasında dersiniz? Hele en mühimi benim bu askım karşılık görüyor mu? Bu yüzden hastalandığıma göre görmüyor demektir,ama ilerisi için hiç de bir ümit yok mu?

Selim daha fazla konuşmadı. Söyledikleri kendisinin o kadar tuhafına gitmişti ki,kahkahalarla gülmeye başladı. Sinir krizine benzeyen bu kahkahalar gözlerinden yas getirdi. Gerçekten de bu bir sinir krizi idi. Onun yıllardır böyle kahkaha ile güldüğü olmamisti.

Doktor bu alayları ve kahkahaları da yine sessizce ve gülümseyerek dinledikten sonra aynı sakin tavırla konuşmaya başladı:

- Yüzbasim! Askı neden bu kadar küçük ve alay konusu olarak görüyorsunuz? Gerçi o bir hastalıktır,ama bazı çocuk hastalıkları gibi herkesin basına gelen cinstendir. Sunu da unutmayın ki,evlilik asisi olmadığı gibi onun yası ve zamanı da yoktur. Büyük Alman sair Goethe,torunu yerindeki Margeritte'ye,büyük sair Abdülhak Hamid torunu yerindeki Lüsyen'e asik olmadı mı? Esrar Dede'nin

“Ask olmasa ey dil seni biz neylerdik?” demesi ne kadar yerindedir. Siz asker olduğunuz için askinizi da askerce,yani çok sert ve kuvvetli olacaktır ve bu asker aski...

Selim, doktorun sözünü yine kesti ve alayla:

- Tebrik ederim. Askerleri tanıyorsunuz. Acaba askerler üzerinde ayrı bir etüd mü yaptınız? diye sordu.

Doktorun cevabi Selim’i yeniden sasirtti:

- Hayir! Ayrı etüd yapmadım. Ben de asker olduğum için biliyorum.

Sürprizler birbirini kovaliyordu:

- Yani askeri doktor mu idiniz?

- Evet...

- Herhalde siz de bir ask yüzünden askerligi biraktiniz...

- Çok iyi bildiniz yüzbasım.

Selim alayla güldü:

- Askerligi bırak diye sevgiliniz mi emretti?

- Onun gibi bir sey...

Bu cevap Selim’in alayli gülüsünü öfkeli gülüse çevirdi:

- O halde kendinize asker değil de üniformalı basıbozuk deyin. Bir asker , kız için üniformasını bırakmaz.

Doktorun sükunetli gülümsemesi hüzünlü bir hal almisti:

- Bazen bir sevgili için her sey bırakılır yüzbasım. İnsan bir öfke anında arkadasını , bir buhran dakikasında kendisini öldürebildiği gibi ask denen

hastaligin siddetlendiği bir sirada da istikbalini, halini, mazisini,her seyini feda edebilir.

Pusat, doktora istihkarla bakti:

- Bunlari iradesiz, karaktersiz ve zayif adamlar yapar.

Doktor, büsbütün hüznlenen bakislarini pencereden ta uzaklara çevirerek cevap verdi:

- En kuvvetli insanlari da zayif anlari olur.

Selim uzun tartismalardan hoslanmaz,tartisma ile hiçbir düğümün çözüleceğine inanmazdı.

Sustu. Doktor da susmustu. Uzunca bir zaman birbirlerine bakmadan pencereden görünen manzarayı seyrettiler.

Konuya dönen Pusat oldu:

- Ask hastaligina tutuldugumu ve teshisinizin saglam bir delili oldugunu söylemistiniz. Bu hastaligin delillerini doktor olmayanlar da anlayabileceği için su delili ben de öğrenmek istiyorum.

Doktor bir sey söylemeden Pusat'in yattigi yatağın öteki tarafına geçerek bas ucundaki etajerin orta gözünde açık olarak duran albümü aldı. Selim'in kucagina vererek "Iste teshisteki en büyük delilim"

dedi. Açık sayfaların her iki tarafında da kartpostal boyunda üçer fotograf bulunuyor,sol bastaki resim bir genç kizi gösteriyordu.

Selim doktora bakarak sordu:

- Delil bunun neresinde?

Doktor yavas bir sesle izahat verdi:

- Sağli sollu alti resmin besi kalabalik guruplari gösteriyor. Sol bastaki su genç kiz ise bir isik gibi insanin gözlerini kamastiracak güzellikte...

Isik kelimesini isitince Selim hafifçe irkildi ve doktora bakti:

- Bundan ne çıkar?

- Bundan su çıkar yüzbasım: Ben gelmeden önce siz bu resme uzun müddet, çok uzun müddet baktiniz. Bu kadar güzel bir kizin resmine böyle uzun uzun bakmak estetik bir duygunun ilerisindeki arzudan dogar. Buna hayranlik degil, ask derler.

- Çok uzun müddet baktigimi nereden çıkardınız?

- Genç kizin resminin bulunduğu yaprak, üst tarafından kivrilmiş... Günesten kivrilmiş. Albüm etajerde bulunsaydı kivrilmezdi. Oraya güneş girmiyor. Güneşin o yapraga gelmesi için albümü kucaginiza koyarak uzun müddet öylece tutmanız lazım. Güneş hala yataginızda. Camdan geçerek gelen güneş daha tesirli olduğu için albümün yapragina iyice tesir etmiş. Size hiçbir ilaç verecek, rejim tavsiye edecek degilim. Kendi kendinizi tedavi edeceksiniz. Iradenizle... Bir yardımcıınız da zaman olacak. Doktor olarak yardımım uyardan ibaret kalacaktır Çünkü başlangıçta olduğu için askinizin henüz kendiniz de farkında degilsiniz...

Selim hareketsiz ve donuk durduğu halde dehşet içinde kalmısti.

Albümün sol basındaki resim, isik gibi göz kamastıran fotoğraf Güntülü'nündü...

18. BÖLÜM

Doktor gittikten sonra atesi kirkin üzerine çıkan, hatta bir aralık kendinden geçmişesine yatan Pusat ertesi sabah oldukça düzelmiş bir halde gözlerini açınca ilk isı, iradesi dışında bir dürtüyle, etajere bakmak oldu: Albüm yoktu.

Elinde dereceyle yaklasan Ayse'nin yüzünde büyük bir kaygı, aynı zamanda ciddiyet vardı.

Selim'e "Nasilsin" diye sormak adetini yıllardır kaldırdığı için sadece "Daha iyisin" dedi. Sonra Selim'in gözlerinin içine bakarak, "Dün gece çok

atesliydin ve sayikliyordun” diye ilave etti.

Selim” Ne söylüyordum?” diye sormadi. Fakat neler söylemiş olabilecegini asagi yukari tahmin etti. Ayse simdiye kadar kendisinde görülmeyen bir sabirsizlikla ve gözlerini Selim’in gözlerinden ayirmayarak:

- Birkaç kere, isik gibi insanin gözlerini kamastiriyor diye konustun. Fakat benim sorularima cevap vermedin, dedi.

Pusat hatirladi. Bu sözü doktor söylemiş ve Güntülü’nün resmini kastetmisti. Güntülü’nün hatira olarak Ayse’ye verdigi o resim cidden göz kamastiracak güzellikteydi. Fakat kizin kendisini resimden de daha göz kamastirici, daha yürek oynatici idi.

Pusat yine cevap vermedi. İçinden, acaba Ayse bir seylerden mi süphelendi diye düşündü.

Albümü neden kaldirmisti?

Ayse, yorgun ve güçsüz olduğundan anlasilan kocasinin susmasına karsi daha fazla konusmadi.

Dercesine bakti. Otuz sekize düsmüs olduğunu söyleyerek yanina limonata ile birkaç bisküvi biraktiktan sonra öğleyin gelecegini bildirip okula gitti.

Pusat yalnızlıktan hoslanıyor, yahut hoslanıyorum sanıyordu. Fakat yalnız kalınca ve kendisini bütün varlığı ile bir mesgaleye veremeyince de aklina üzücü, sikici, bunaltıcı seyler geliyordu. Iste şimdi de dün gelen o sevimsiz doktorun saçmaları beynini kurcalamaya başlamisti. Ask... Birdenbire çağrışimler kendisini daha eski bir zamana götürdü. Doktora tipatip benzeyen, belki de onun ikiz kardesi ve hatta kendisi olan Yek adındaki mel’un, bir gece Çamli Koru’da “Siz de kendinizden yirmi bes yas küçük bir kiza asik olabilirsiniz” demisti.

Bunu hatirlayınca birdenbire içinin sikildigini, basinin yandigini hissetti. Aynı anda, kendileri ise giderken Tosun’a evde baksin diye tutmuş oldukları gündelikçi kadin kapıda gözükererek doktorun geldigini haber verdi.

Doktor kelimesi zaten öfkenin dorugunda olan Pusat'ı neredeyse çıldırtacaktı. Dün gelip savurduğu herzeler yetmiyormus gibi bugün de sınırlarını bozmaya mı gelmişti? “Defolsun” diye bağırarak üzere iken kapıda üniformalı birisi belirdi ve kendisini:

- Doktor Binbasi Cezmi Oguz, diye takdim etti.

Selim Pusat karsısında dünkü sevimsizi görmeyince ferahladı ve geleni sogukkanlilikla süzünce tanıdı:

- Hos geldin Cezmi! Hos geldin ama seni hangi rüzgar attı? diye sordu.

Doktor Cezmi ile eskiden aynı birlikte bulunup arkadaş olmuşlardı. Askeri düşüncelere sahip bir doktor olduğu için Selim onunla kaynasmıyordu. Şimdi birdenbire karsısında görünce bir tesadüfle hastalığını öğrenip ziyarete geldiğini sanmıyordu. Cezmi durumu aydınlattı:

- Birkaç aydır buradaki askeri büroların doktorluğunu yapıyorum. Senin hanım, başhekimliğe telefon ederek hasta olduğunu bildirmiş. Daireye gitmediğin için usulen doktor muayenesinden geçip rapor alman lazım. Bu vesileyle Askeri Tarih Komisyonunda çalıştığını da öğrenmiş oldum.

Nihayet Selim'in yüzü gülmüştü:

- Geldiğine, görüştüğümüze sevindim. Fakat hiçbir şeyim yok.

Cezmi de güldü:

- Ona ben karar vereceğim...

Arkadan hemen muayene başladı. Bu muayene şekli dünkünden epeyce farklıydı ve bir hayli uzun sürdü. Sonra:

- Tedbir almak gerekiyor Selim, dedi. Karacigerde sertlik var. Çok yormussun. Tegmenlik zamanındaki tempo ile içmeye devam ediyorsan sebep budur.

Selim gülümsedi. Tegmenlik zamanındaki içmeye de içmek denilebilir miydi?

- Asil sebepten baska sebepler de var mi?

- Olabilir.

- Mesela?

- Ruhi sebepler...

Selim'in yüzü degisti:

- Mesela?

- Mesela türlü sikintilar...

- Bu sikintilar arasinda ask da var mi?

Pusat'in bu soruyu ciddi mi, saka olarak mi sordugu belli degildi. Doktor Cezmi onun bu tarafini bildigi için sakin bir ciddiyet içinde cevap verdi:

- Olabilir ama as bir sebep degil, neticedir.

Selim ilgilendi:

- Ask denen bir hal,yahut bir hastalik yok mu?

- Vardir ama, dedigim gibi asli sebep degil,tezahürdür. Bazi insanlarin bazi yiyeceklere karsi alerjisi olur. Onu yedikleri zaman suralarinda buralarinda kizartilar ikar. Grnse bakarsan adamin derisinde bir hastalik vardir, ama hasta olan derisi degil, sindirim organı veya karacigeridir. Ask da dogrudan bir hastalik degil, bir hastaligin grnsdr.

- Asil hastalik nedir?

- Aiga vurulmayan sehvet duygusu...

Selim garip bir duygu içinde sustuktan sonra pencereden göge bakarak sordu:

- İlahi bir kadına veya kıza karşı duyulan aşk da nihayet bir şehvetten mi ibarettir?

- Tamamiyle. Aşk, şehvetin estetik şeklidir. Onun için daha ziyade estetik kadınlara veya kızlara karşı duyulur...

Pusat ileri gittigini anlamısti:

- Bana ne tavsiye edeceksin?

- İçkiye paydos. Bazı perhizler . Bir de ilaç...

Çantasından reçete kağıdı çıkararak bir ilaç adı, başka bir kağıda da yememesi gereken yiyecekleri yazdı:

- Bir hafta dinlen. Raporunu dairene gönderirim. Mühim bir nokta da seni sıkacak şeylerden, insanlardan mümkün olabildiği kadar kaçmandır, dedi.

Selim acı acı gülümsedi. Dünyada onu sıkmayan kaç kişi kalmısti ki? Çalıştığı dairedeki iş arkadaşları kendisini delirtmeye yeterli değil miydi?

Kalkmak üzere bulunan doktor, gündelikçi kadının getirdiği kahve üzerine birkaç dakika daha oturmaya mecbur kalmısti.

Yıllar önce, tegmen iken, kitada buluşmaları zaman gibi bir zaman olsaydı Selim Pusat,Doktor Cezmi Oğuz'un konuşmalarından zevk alırdı. Bilgili ve temkinli bir adam olan doktor nükteler yapar, taşı gedigine kor, kırmaz, susmak gerektiği zaman da susardı.

Şimdi, aşkın estetik bir şehvet olduğunu söylemesi hoşuna mı gitmişti, yoksa gitmemiş mi idi,bunu anlayamamış, fakat fikri çok garip bulmuştu.

Ağır ağır kahvesini içmekte olan doktor, gözlerini pencereye dikerek üzüntülü bakışlarla dalan Selim'in sususunu görünce biraktıkları konuya geldi:

- Aşk için söylediklerimi galiba garipsedin. Herhalde evlenmeden önce geçirdiğin aşk maceralarını hatırlayarak onların birer şehvet isteği olup olmadığını düşünüyorsun.

Cezmi'nin bu sözlerinden Selim hoşlandı. Fakat bir şey belli etmedi:

- Askin felsefesiyle uğrasacak vaktim olmadı, ama onu hiç de senin dediğin gibi düşünmemistim.

- Felsefesi değil, tarifi... Kesilmiş bir koyunun kasap dükkanındaki manzarası hosa gitmez, hatta bazılarında iğrenç görünür. Fakat usta bir aşçının elinde nefis bir et yemeği olduğu zaman, dükkanındaki manzarasına bakmayanlar bile onu istahla yer. Ask da böyledir. Aslında şehvettir, yani hayvani bir istek.

Fakat romantik bir muhayyeye onu o kadar süsler ve güzelleştirir ki, askin ilahi bir duygu olduğuna inanırız.

Yüzlerce yıldan beri bu sairane tarifleri dinleye dinleye askin insanüstü bir şey olduğunu sanmışsınız.

Gerçekte şehvet isteginden başka bir şey değildir.

Cezmi Oguz, kahvesinin son yudumunu içtikten sonra sözlerine devam etti:

- Askin şehvetle aynı şey olduğunun kesin bir delili de vuslattan sonra ikisinin de sönmesidir.

- Yıllarca süren asklar nedir?

- Vuslata erememenin, yahut çok geç ermenin, belki de asihtaki geç söğüme karakterinin neticesi...

Selim Pusat bu konuşmalarla yavaş yavaş canlanıyordu:

- Hep sevenden bahsettin, dedi. Sevilenin bu ask illetindeki rolü nedir?

- Sevilen ne kadar güzel ve çekici olursa ask da o kadar şiddetli ve uzun olur. Bazı kadınlar veya kızlar bilmeden karsısındaki erkeği delirtir. Bazıları sanatkarıdır. Bunu bilerek yapar. Kadın, oldukça iptidai bir yaratıktır, ama erkeği sürüklemek bilgisinde çok ustadır. Vuslattan sonra erkeğin bıkacağını sezdiği için onu daha çok bağlayacak türlü hünerler gösterir.

Böylece ask olgunlasir. Sözün kisasi, sairin dedigi gibi: Mecnun'a cihan dopdolu Leyla görünürmüs.

“Leyla” adi geçince Pusat irkildi. Yüzü degisti ve bütün bunlar Doktor Cezmi'nin gözünden kaçmadan devam etti:

- Sehvet, hayatın en büyük prensibidir. İnsan neslinin tükenmemesini saglar. İnsan, akıl ve duygu bakımından çok üstün ve ileri oldugu için bu prensibi de olgunlastirmis,güzellestirmistir. Yiyecegini, giyecegini,barinagini güzellestirdigi gibi. Sehvet,ask haline geldikten sonra artık insanlar arasında yaris baslamis ve beyinler, muhayyeleler gerçekte olan güzellerle kanmayarak onlari icad etmek yoluna gitmistir. Sevgiliyi asik yaratir,sonra tapar. Onda essiz güzellikler , büyüklükler bulur. Aslında alelade bir kız veya kadindir,ama Mecnun'un Leyla'yi görüsü gibi onu ilahlastirdikça artık ask denilen tezahür baslamistir. Bununla beraber ask lüzumlu bir seydir.

Selim Pusat'in ilgisi artiyordu. Sordu.

- Neden?

- Yasamayi tatli bir hale getirdigi, ihtiras oldugu için lüzumludur.Ihtiraslar çok defa parlak ve olumlu neticeler dogurur. Siyasette , ilimde, sanatta ihtiras olmasa belki de bugünkü medeniyet olmazdi. Ask bir nevi anormal duygudur,asiklar da anormal hastalardir,ama ruh hekimligi bakımından her büyük insan da az çok anormal sayilir. Bütün insanlar tam normal olsa insanların akilli ve suurlu hayvanlardan farki kalmaz.

Cezmi bir ara susarak Selim Pusat'a bakti. Sözlerinin onda nasıl bir tesir uyandirdigini anlamak istiyordu. Sonra onun ruh yapisini bilmekten dogan bir davranisla sözü askerlige getirdi:

- Örnek olarak askerligi de alabiliriz. Savaslar aslında öldürücü, yıkici, izdirapli seylerdir. Fakat medeniyetin de, teknigin de,ahlakin da,disiplinin de anasi savaslardir. Fedakarlik ruhunu bileyerek insanlari bencil,yani hayvan olmaktan kurtarir. Kazanmak için itaatın sart oldugunu öğreterek toplulukların disipline girmesini,yani üstün insan olmasini saglar. Savas olmasa yeryüzünde milletler degil, hirsiz çeteleri türeyecek ve insani hayvandan ayiran erdemler dogmayacakti. Yani sunu demek istiyorum ki,

yakisiksiz ve çirkin gözüken bazı seyler gerçekte faydalidir, ama insanların çoğu o faydayı kavrayamaz. Çocuk, canı yandığı için asiye faydasız bulup ondan kaçır. Akli basında pek çok kimse kendi hayatını kurtaracak ameliyattan ürküp yaptırmaz. Ask da öyle... Ask olmasaydı erkek-disi ilişkileri bayagi bir çiftlesmeden ibaret kalacaktı.

Selim Pusat, doktor arkadasının sözleriyle şimdiye kadar aklının ucundan bile geçmeyen bir konu ile temasa gelmiş ve hiç bilmediği seyleri öğrenmişti. Hiç isitmediği acayip bir hayvan,yahut çiçek görmüş, tasavvurunda olmayan bir ülkeye girmiş insanların ruh hali içindeydi. Gönlünde huzursuzluk gibi bir sey vardı. Ciddi bir tavirle:

- “Dünyanın temelini dinamit doldurup fitili atesledin” dedi.

Cezmi de aynı ciddi tavirle sordu:

- Anlamadım. Neden?

- Sundan: Ask bir sehvet. Sehvet de vuslatla sönen bir duygu. Öyleyse insanlar zevcelerine boyuna ihanet edeceklerdir. Böyle bir dünyada zevk kalır mı?

Cezmi gülümsedi:

- İnsanların çözemeyecekleri problem olarak da galiba yalnız bu kalacaktır. İnsanların zevcelerine boyuna ihanet edecek olması seni ürkütmesin. Zaten insanlığın bugünkü manzarası nedir? Hatta bu ihanet karşılıklı değil mi?

Cezmi ayaga kalkmısti:

- Eskiden beri adetin değildir, ama birkaç hafta gazetelerin polis vak’alarını dikkatle okursan söylediklerime hak verecek çok ilgi çekici örnekler bulursun. Bunların çoğu sevgili yaratmak içgüdüsünden doğar. Bir prensesin avamdan bir erkekle, yaşlı bir erkeğin körpe bir kızla sevismesi gibi hadiseler seni önce sasirtacak, sonra bunlara alısacaksın. Hatta sen bile, bu kadar ciddi karakterde olduğun, askerlik dışında hiçbir konuya aldiris etmediğin halde günün birinde kendinden yirmi bes yaş küçük bir kızı sevebilirsin...

19. BÖLÜM

Hastaliginin besinci günü Selim Pusat yataktan kalkmisti. Fakat öyle güçsüzdü ki, büyük odada o pek sevdiği yürümesini yapamiyor, yalnız oturuyordu.

Perhiz, ates ve istahsızlık bir insani bu kadar çökertmiş olamazdı. Onu asil vuran o Yek adlı mel'unun, sonra Doktor Key'in,arkadasi Cezmi Oguz'un agiz birliği etmiş gibi aynı şeyleri söylemesiydi.

Hele Yek'le Cezmi Oguz bir de rakam vermişlerdi: Senden yirmi bes yaş küçük bir kız...

Selim Pusat zihninde birkaç kere aynı hesabi yaptı. Kirk üç yaşındaydı. Lisenin son sınıfında olan bir kız,okula yedi yaşında başlasa,sınıf kaybetmemek şartıyla son sınıfa on sekiz yaşında gelirdi. Yani kirk üç yaşındaki bir erkekten yirmi bes yaş küçük olarak... Bir hesap bu kadar tutabilirdi.

Fakat ne çıkar? Kendisi o kıza asik değildi ki... Birdenbire içinde bir ferahlık dudu. Sınırları bozulmuş olduğu için söylenenlerin tesirinde kalmış, tahminleri, faraziyeleri gerçek gibi görmüştü.

Selim, böylece vicdani ile muhasebe yaparken Ayse odaya girdi.

Son günlerde bir şey Selim'in dikkatini çekmişti. Ayse kendisine, şimdiye kadar görmeye alışmadığı şekilde ısrarla bakıyordu. Bu bakış dostça veya düşmanca değil, insanın içini okumak isteyen meraklı bir bakıştı.

Iste şimdi yine öyle bakıyor, bu bakış Selim'i rahatsız ediyordu. Ayse gözlerini ondan ayırmadan:

- Yarın kızlar seni ziyaret gelecek, dedi ve Selim,içini büyük bir sükintinin kapladığını duydu:

- Geçmiş olsun demek için mi?

- Hem öyle, hem de...

Ayse sözünü tamamlamadi. Selim de ne oldugunu sormadi. Çünkü Ayse'nin bakislarina artik öfkelenmeye baslamisti. Soguk bir tavirle:

- Buyursunlar, dedi ve basini pencereye çevirerek Ayse'nin varligindan habersizmis gibi dis manzarayi seyre basladi.

* * *

Ertesi gün sicak bir ikindi zamani, kapi çalinca Pusat ürperdigini hissetti. Ne oluyordu? Nihayet üç tane çocuk geliyordu. Öyleyse heyecana benzeyen bu hal, bu ürperis neydi? Kendi kendisine kizdi.

Insanin kendi kendisine kizmasinin ne berbat sey oldugunu tecrübeyle biliyordu.

Kizlar içeriye girerken ayaga kalktigi zaman hiçbir sey göremedi. Isik Kizlar gözlerini mi kamastirmisti? Belki kamastiracaklardi ama Selim doktorun tavsiyesini unutarak, askerlikten kalma aliskanlikla , ayaga sert bir hareketle kalkmis ve yüksek tansiyon dolaysiyla bir an için gözleri dumanlanarak çevreyi görmez olmustu. Duman siyirdigi zaman karsisinda Aydolu ile Nurkan gülümseyerek duruyor ve “Geçmis o0lsun efendim” diyorlardi.

Güntülü onların arkasindaydi. Arkadaslari gibi gülümseyerek degil,yirtici bakislarla bakiyordu.

Selim'in önüne geldigi zaman onlar gibi elini uzatmadi; fakat gönül alici kelimeleri, Selim'in çok iyi tanidigi bir ahenkle siraladi:

- Çabuk iyilesmeseydiniz çok üzülecektik.

Selim, nedense Ayse'ye bakarak her zamanki alayciligi ile karsilik verdi:

- Demek bu dünyada benim için üzülenler de varmis.

Güntülü'nün yirticiligi artmisti:

- Elbette vardir, ama ben baska bir bakimdan üzülecegimizi anlatmak istemistim.

Bir an odada derin bir sessizlik oldu. Selim yeniden ürperti dudu. Bu Allah'ın belası kendisini kızdırmak için mi gelmişti? Zayıf haline, solgun benzine rağmen çok dik bir tonla:

- Üzülmediğinize göre mesele yok, dedi.

Güntülü bu sertliğe hiç aldirmadi:

- Kendimizi size biraz begendirmek istiyoruz, diye basladi. Bizden hiç hoslanmadiginizi, deger vermediginizi biliyoruz. Simdi elimize bir fırsat geçti. Öbür gün okulumuzda veda çayı ve töreni var. Sizi davet etmeye geldik.

Bir zarf uzatti. Pusat'in zarfa bakislarinda hiç de saklanmayan bir küçümseme vardı:

- Nutuklar söyleyip, siirler mi okuyacaksınız?

- Jimnastik gösterileri de yapacağız. Bazilari askerlige de yarayan beden hareketleri olacak.

Selim bu konusmalar sirasinda kivamini bulmustu. Alaylarina basladi:

- Geçit resmi de yapacak misiniz?

- Evet!

- Iste bunu görmek için geleceğim. Kim bilir nasıl bir geçit resmi olacak!

- Begeneceksiniz. Sizi selamlayarak geçmek için yerinizi ön sirada ayirdik. Ama kendimizi yinede begendiremezsek bahçemizi mutlaka seveceksiniz. Tam istediginiz gibi ağaçlar ve yesilliklerle dolu, huzur erici bir yerdir.

* * *

Son sinifin veda törenini yapacağı Pazar günü hava çok sicakti. Ayse, kayitsiz görünen Selim'in bu güne istekle hazirlandigini anlamisti. Hastaligi geçmiş, rapor süresi dolmustu. Yarın da tekrar göreve baslayacakti.

Okulun bahçe kapisinda izci kilikli veya jimnastik elbiseli bir çok kiz mihmandarlik ediyordu.

Ayse'ye büyük bir saygi gösterdiler ve bazilari birbirlerine Selim hakkında bir seyler fisildadilar. Birkaç

adim sonra ikisini Nurkan ile Aydolu karsiladi. Atlet giyimleri onlara çok yakismisti. Bu kizlarin o kadar nazik bir gülümseyisleri vardi ki,Pusat'a garip bir sey düşündürdü. İçinden “Dünyadaki bütün kizlar bu tilsimli gülümseyisle gülse insanlar bahtiyar olurdu” dedi. Sonra hemen bu romantizmden siyriyerek Ayse'nin gözünden kaçmayan bir rahatlıkla:

- Güntülü nerede? diye sordu.

- Burada efendim...

İki genç kiz yirmi adim kadar ileride bir agaci gösteriyordu. Güntülü orada tek basina, ellerini arkasina kavusturmus oldugu halde agaca dayanarak duruyor, iki gün önce Selim'i davete geldikleri zamanki yirticiliginden eser kalmamis olan utangaç ve çekingen bakislarla kendilerine bakiyordu.

Bu sirada Ayse'nin hiç beklemedigi bir sey oldu. Selim, kendisini beklemeden Güntülü'ye dogru yürümeye basladi ve Ayse,hosnutsuzlugunu gizlemeye çalisarak, yaninda iki öğrencisi oldugu halde onu takip etti. Selim, Güntülü'nün elini sikarken azarlar gibi sordu:

- Niçin bizi daha ileride karsilamadiniz?

İki gün önceki parsin yerinde simdi bir ceylan vardi. Çekingen bakisli gözlerini Selim'in sert bakislarinda tutmaya çalisarak özür diler gibi:

- Sizi burada bekledim efendim, dedi ve Selim bu sesi,bu bakisi ve onlardan daha çok agaca bu dayanisi tekrar hatirladi,yine içi izdirapla doldu. Buna benzer bir sahne bir defa daha geçmisti. İste onun nerede ve ne zaman oldugunu bulamamak Pusat'i öldürüyordu. Kendini kaybetmis gibiydi. Dumanlar dagildigi,kendisine geldigi zaman kademeli iskemlelerin siralandigi bir yerde,yaninda Ayse oldugu halde ön sirada oturduğunu gördü. Müdür konusuyordu. Selim bu çeşit basmakalip konusmalardan

tiksinirdi. Hele bu kadının, Ayse'ye karsi duygularini bildigi için neler söylediğinin farkına varmadan, nefretle bakıyor, onu çok çirkin ve iğrenç buluyordu. Kendisine çok uzun gelen konuşmanın bittigini alkislerden anladı ve

“Acaba ne söyledi de alkisladılar” diye düşündü. Sonra ne olacağını öğrenmek için elindeki davetiyeye bakınca garip bir heyecan duydu. Simdi öğrenciler adına Güntülü konuşacakti. Birden tam karsısında, yine bir ağacın yanında, elinde bir kagit olduğu halde duran Güntülü'nün oldukça heyecanla kendisine baktığını gördü ve asik suratında belli belirsiz bir gülümseme görüldü. Bunu yalnız Güntülü ve Ayse görmüştü.

Genç kız neler söylüyordu? Pusat söylenenlerin manasını değil, yalnız ahengini anlıyor, bu sesin Çamlı Koru'da duyduğu meçhul kadın sesi olduğunu isittikçe kendisinden uzaklaşıp çok uzaklara gidiyordu. Ön siraya oturdukları dakikadan beri kendisini dikkatle kontrol eden Ayse, Selim'de garip hal olduğunun farkındaydı. Gözlerini Güntülü'ye dikmiş olduğu halde onu görmediğini de anlamısti. Öyleyse böyle bütün ruh ve gönlü ile neden dinliyordu?

Güntülü bütün bu sıkıntılarına rağmen okuldaki hayatlarının “Hayalden bile üstün ve derin” bir zevkle geçtiğini söylerken Selim irkildi ve Çamlı Koru'ya giderlerken Güntülü'nün kendisine okuduğu siiri hatırladı:

Sevda gibi bir gizli emel ruhuna sinmiş;

Bir haz ki hayalden bile üstün ve derinmiş.

Gökten gelerek gönlüne rüzgar gibi inmiş,

Bir sir ki bu ölsen bile asla açamazsın...

Simdi Güntülü, konuşmasını tamamiyle Selim Pusat'a bakarak yaparken bakışları yine vahşilesmisti. Artık Selim onun sesini de duymuyor, yalnız korkunç güzellikteki gözlerine bakıyordu. Ayse bu bakışmadan rahatsız olmuştü. Fakat birkaç saniye sonra bu rahatsızlık büyük bir saskinlik içinde kayboldu. Çünkü konuşma bittigi zaman Güntülü'yü asiri gösterilerle alkislayan talebeler ve hocalık dolayısıyla buna katılan öğretmenlerden

baska Selim Pusta da herhalde ömründe ilk defa birisini alkisliyor, Güntülü de basıyla selam vererek bu alkisa tesekkür ediyordu.

Ayse, bu yürüyüşü Selim'in hiç begenmediğini, onun için kaslarının çatılıp sert baktığını anladı.

Aslında Selim sert değil, kirgin bakıyordu. Genç kızlar tarafından yapılırsa bile, askeri bir tören bu kadar kepaze edilebilir miydi? Geçit resmi nihayet askeri bir yürüyüşü ve askerlere yakışır şekilde yapılmalıydı.

Beyninde düşünceler birbirini kovalar ve bunun tartışması yapılırken birdenbire dalgınlığından kurtularak gözlerini geçise dikti: Son sınıf atlet kilosu ile geçiyordu. Hangi mucize olmuştur da yürüyüşü kıvamına girmiş, yoksa kızlara perinin sihirli değneği mi dokunmuştu? Bu yürüyüşü güzel, belki de çok güzeldi.

Isık kızlar son manganada idiler. Niçin diye kendi kendine soran Selim, cevabını bulmakta gecikmedi: Önde edebiyat subesi öğrencileri vardı, fenciler arkada kalmışlardı.

Son manganın birinci sırasında Güntülü, Aydolu ve Nurkan yan yana idiler. Dirsek temasını kaybetmeden yürüyüşleri, selam için bas çevirileri askerce olmuştur. Selim'in dört bes adım önünden geçiyorlardı. Kızların yüzleri ciddi olmakla beraber gözlerinin içi gülüyordu.

Deminden beri onu göz hapsinde tutan Ayşe, birdenbire Selim'in suratının asıldığını, adeta hakarete uğramış gibi öfkelenmiş olduğunu görünce yavaşça "Ne oluyorsun?" diye sordu.

Soru cevapsız kalmış ve geçit resmi bitmişti.

Atletik gösteriler ve ritmik hareketler başlıyordu. Bütün davetlilerin merakla ve beğenerek seyrettikleri bu program parçasını Selim'e görmedi.

Bir aralık, normal okul kıyafetini giymiş Güntülü'nün belirerek "Çaya buyurun" demesine kadar ne hareketler yapıldığının, kaç dakika geçtiğinin farkında olmadı.

Masalarda bol bisküvi ve pasta bulunuyordu,izciler bardaklara çay koyuyordu. Güntülü en nazik gülümseyisiyle sordu:

- Geçit resmini nasıl buldunuz efendim ?

Pusat buna en sert tavrıyla cevap verdi:

- Siz olmasaydınız belki güzel olacaktı.

Ayşe sasırarak söze karışmak için davranırken gülümseyisi kaybolmayan Güntülü büyük bir sogukkanlilikla:

- Kusurum neydi efendim? diye sordu.

Pusat alayciligini takinmisti:

- Tek basına bir takimi bozan kahramanlar görülmüştür. Siz de galiba onlara nazire yaparak bugün tek basınıza bir geçit resmini bozdunuz!

Kalabalıkta baskalarının da isittiği bu sert edali sözler üzerine Ayşe çıkisti:

- Kızıma neden böyle söylüyorsun Selim? Ne yanlışı vardı ki sanki? Ben hiçbir eksigini görmedim...

Selim Ayşe'ye döndü:

-Daha ne yapacaktı? Manga basında olduğu halde selam sahasına girince basını saga çevirdi...

Ayşe bir şey anlamamisti:

- Çevirirse ne olur? diye sordu.

- Bir şey olmaz. Geçit resmi bozulur.

Ayşe hala anlamamisti. Güntülü hala gülümsüyordu. Selim devam etti:

- Basta bulunanlar, yanındakilerin hizayı koruması için bas çevirmez. Güntülü çevirdi.

Ayşe, Selim'in böyle bir kusuru asla hoş görmeyeceğini bildiği için sustu.
Fakat Güntülü

susmuyordu:

- Biliyorum efendim.
- Bilerek yapmak kusur olmaktan çıkarak suç olur. Neden böyle yaptınız?
- Söz verdim: Sizi selamlamak için...

Konusmanın bu mecraya dökülmesi Ayşe'nin hoşuna gitmemisti. Selim, Ayşe'ye bakmamakta devam ederek cevap verdi:

- Beni bahtiyar ettiniz. Fakat sözünüzü tutmak için manganin basında bulunmayabilirdiniz.
- Ama o zaman daha uzaktan selam vermiş olacaktım.

Selim buna cevap vermedi. Sarhoş olmuştü. Deminden beri elinde tuttuğu çay bardağını sarap kadehi gibi kaldırarak:

- Serefinize içiyorum, dedi.

* * *

Dönüyorlardı. Yakıcı bir güneş vardı. Selim'in yüzü iyice kızarmış, başı yine yanmaya başlamıştı.

Tam yarın vazifeye başlayacakken yeniden hastalanmak çok tatsız, hatta utanç verici olacaktı. Elini yüzünde gezdirip sıcaklığı iyice duyduktan sonra:

- Beni galiba güneş çarptı, dedi.

Ayşe gayet durgundu. Selim'in yıllarca düşünse tahmin edemeyeceği bir cevap verdi:

- Seni güneş değil, gün çarptı.

Selim sarsilmisti. Okuldan çikali beri solunda yürüdüğü halde dikkat etmediği birisi, kolundan tutarak çok yavas bir sesle ilave etti:

- Sizi gün değil, Güntülü çarptı yüzbasım!..

Hayretle basını çeviren Pusat, Yek'in iğrenç bakışlarıyla yüz yüze geldi.

20. BÖLÜM

İlk günleri büyük bir istekle yaptığı vazifesi Selim'e ağır ve sıkıcı gelmeye başlamıştı. Bunu önce büro arkadaşlarıyla olan ruh ve mizaç bağdasmazlığına verdi. Fakat bunun zoraki bir yakıştırma olduğunu hemen anladı. Öyleyse neydi?

Acaba kendisinde henüz farkına varmadığı bir hastalık mı vardı? Zaman zaman çok eski çağları hatırlar gibi olması, içinde o zaman yaşamış olduğu hakkında garip duygular belirmesi, bunları hatırlarken anlatılmaz ve anlaşılmaz bir acı ile çildiracak hale gelmesi hastalıktan başka ne olabilirdi?

Bir zamandır Ayşe'nin kendisine karşı değiştiği de bir gerçektir. Görünürde bir şey yoktu. Ayşe bir şikayet veya tenkitte bulunmamıştı. Ama Selim bir şeyler olduğunu seziyordu.

Artık çalışma odasındaki yürüyüşlerini de bırakmıştı. İçkinin yasak edilmesi enerjisinin bir kısmını alıp götürmüştü, eskisine göre çok halsiz olduğunu anlamıştı.

Bir akşam Ayşe, masasında imtihan kâğıtlarını düzeltirken Selim de kendi masasında harb tarihi kitabına bakıyordu. Okumuyordu. Yine dalmıştı. Not kâğıdına, ne yazdığının farkında olmadan bir şeyler karalıyordu. Bir aralık dalgalıktan kurtularak kâğıda baktı. Büyük harflerle "KEY" yazmıştı. O anda kendisini şeytan mı dürttü, nedir, bunu sağdan okudu. "YEK" oluyordu. Aklına uğursuz Yek'le ona tipatip benzeyen Doktor Key gelince harflerin bu hokkabazlığına hayret etti ve ani bir merakla Ayşe'ye sordu:

- Key ne demek?

Ayşe onun beklenmedik sorularına, sözlerine alışikti:

- Çok iyi manasına gelir.

- Ya yek?

- Kötü ruh demektir.

- Yani?

- Yani şeytan!

Pusat çok sasırmıstı:

- Şeytan mı diye adeta kekeleydi.

- Evet!

- Bunlar hangi dilde bu manalara geliyor.

- Eski Türk lehçelerinde...

Selim kalkarak gezinmeye başladı. Düşüncesini Yek üzerinde yoğunlaştırarak onu ilk gördüğü

andan bu yana olanları hatırladı: İlk karşılaştıkları gece “Kendinden yirmi bes yaş küçük bir kıza aşık olacağını Levh-i Mahfuz’da gördüm” demiş, Leyla’nın tahtın varisi olduğunu söylemişti. Baska bir gece onu evlerinin önünden geçerken görmüş, biraz sonra da Yek imzasıyla Erzurum’dan üç saat önce çekilmiş bir telgraf almıştı. Bunda Leyla’nın hakiki adının Hanzade olduğu haberi vardı. Nurkan’ın piyanosunu dinlediği gece düştüğü yerden onu Yek kaldırmış, sonra tıpkı bir asker gibi yürüyerek ayrılmıştı.

Bütün bunlar ancak şeytanın ismi olabilirdi. Şimdi Ayşe kendisine Yek’in şeytan demek olduğunu söylüyordu.

Din kitaplarındaki şeytanın varlığını kabul eden bir kimse olsa şeytanın kendisine musallat olduğuna inanacaktı. Peki, bu tesadüfler neydi? Yek kimdi?

O zaman Leyla'nin sözlerini hatırladı: O çok tehlikeli bir ajandır, demisti. Belki o prenses kendisine bazı ipuçları verebilirdi. Pusat bunu düşününce birdenbire Leyla'yi görmek için büyük bir istek duydu ve geç vakit bu istekle girdiği yatağında yarı uykusuz ve çok rahatsız bir uyku geçirdi.

Ertesi günü vazifesinden çıkıp da Hanzade'nin evine yönelirken kendisinde dün geceki istek kalmamisti. Leyla'dan hoslanıyor, fakat çekiniyordu da. Bir prenses olduğu için ona saygı duyuyor, bu saygı kendisini bir takım kayıtlara zorluyordu. Bu kayıtlar, baskalarına karşı asla göstermediği değer vermeden doguyordu. Onun yanında kendisini hür hissetmiyordu.

Pusat yıllardır insanları o kadar değersiz ve bayagi bulmaya alışmişti ki, üstünlüğünü kabul ettiği birisiyle karşılaşmaktan rahatsız oluyordu. Hele bu birisi genç ve güzel bir kız olunca ona yaklaşmaktan adeta ürker hale geliyordu. Fakat Leyla'nin öyle de bir çekiciliği vardı ki, yakıcı alevin pervaneyi çekmesi gibi Pusat'ı kendisine yaklastiriyordu.

Gülsafa Kalfa kapıyı açıp da “Buyrun Yüzbaşı Beg” dediği zaman Selim adeta heyecanlıydı.

Bu ikinci gelisinde salonu daha sahane buldu. Leyla gelinceye kadar geçen birkaç saniyede hızla göz gezdirdiği duvarlarda çok süslemeli kılıçlar, bıçaklardan başka Fatih'in bir tablosu, kim olduğunu bilmediği bir padişah veya şehzadenin resmi dikkatine çarptı. Osmanlı İmparatorluğu'nun son sınırlara vardığı zamani gösteren bir harita ilgisini çekti.

Leyla geliyordu. Kalkarak ona doğru birkaç adım yürüdüktan sonra tam askerce bir duruşla selamladı ve elini öperek yine dimdik bir vaziyette bekledi.

Leyla, Selim'e çok tesir eden gülümseyişle:

- Sizi daha önce bekliyordum, dedi ve yer gösterdikten sonra “Niçin solgunsunuz? Rahatsız misiniz?” diye sordu.

Pusat, konuşmanın bu konuya geleceğini aklına getirmemisti. Kisaca:

- Birkaç gün hasta yattım, diye cevap verdi.

- Ne idi?
- Bilmiyorum.
- Doktor bir isim vermedi mi?
- Ruhidir dedi.

Selim bu “ruhi” kelimesini söyler söylemez iyi etmedim diye düsündü. Leyla ciddilesmisti.:

- Gizlemeye çalistiginiz bir sikinti oldugu belliydi, diye söze basladi. Bunu basinizdan geçenlere vermeyi isabetli buluyorum. Büyük darbelere ugradiniz, ama zaman ve dayanikliliginiz sayesinde bunlari geçistirdiginize inanıyorum. Ayse Hoca Hanim’la herhalde iyi geçiniyorsunuz. Bunun disinda sizi bedbaht eden sebep ne olabilir? Acaba yasak bir sevgiyle mi yaralisiniz?

Selim sert bir sesle sordu:

- Bunu nereden çıkardiniz?

Leyla sakin, fakat çok tesirli konusuyordu:

- Üzüntünüzden, doktorun teshisinden ve Isik Kizlar’dan bahsederken yüzünüzde beliren çizgilerden...

Bunu baska biri söyleseydi Selim hemen hücumu geçer, alaya baslardı. Bu sefer bunu yapmadi ve sustu.

Sustu, fakat içinden itiraf etti. Leyla dogru söylüyordu. Simdiye kadar bu gerçegi kendi vicdanina bile söylememis, böyle bir gerçegin varligini dahi kabul etmemisti. Su anda onu bir prenses söyleyince artik daha fazla saklamakta mana kalmiyordu. Ayse’nin, Yek’in söylediği dogru olmasa bile Leyla’ninki dogru idi: Selim Pusat Güntülü’yü sevmisti.

Simdi ikisi de susarken düsünüyor, Ayse’nin son zamanlardaki degisikliginin sebebini kavriyordu. Demek ki baskalari Selim’i kendisinden daha iyi anliyordu. Demek ki sir olmasi gereken bu sevgiyi saklayamamisti.

Bu hükmü verince yine yüzünün yanmaya başladığını duydu ve Leyla'ya bir şey söylemek üzere iken Gülsafa Kalfa tekerlekli masasıyla içeri girdi.

Selim bu güzel, demli çayın tadını alamıyordu. Leyla da düşünceye dalmış, adeta misafirin varlığını unutmuştu

Aksamin losluğu baslıyordu.

Söze başlayan Leyla oldu:

- Hangisini seviyorsunuz?

- En vahsisini...

- İztirabiniz bundan mı?

- Hayir!

- Ya neden?

- Anlatılmaz bir şey. İçimde onu çok eskiden tanıyormuşum gibi bir duygu var.

Leyla yine daldı. Çayını yudumlarken gözleri duvardaki Osmanlı İmparatorluğu haritasına takılmıştı. Bir ara dalgın kaldıktan sonra:

- Bu duygu, sevginizin siddetinden olmasın?, diye sordu.

- Sanmıyorum. Bu duygu Güntülü'yü tanımadan önce de vardı.

- Güntülü mü dediniz? Ne güzel bir adı var. Demek bu güzel ve duyulmamış adın sahibi yirtici bir kız...

Selim, acı bir bakışla Leyla'ya baktıktan sonra sustu. Bu konuyu kapatmak istiyor, fakat öteki bırakmak bırakmıyordu:

- Kimin kızı?

Pusat sasirdi. Hafizasini yokladi. Ayse'nin Isik Kizlar'dan bahsedene sözlerini hatirlamaya çalisti.

Aydolu'nun mühendis, Nurkan'in tüccar kizi oldugunu isitmisti. Fakat Güntülü'nün babasından söz edildiğini duymamisti. Bezginlik içinde:

- Bilmiyorum, diye cevap verdi.

Leyla çok kibar bir gülümseyisle Pusat'a baktiktan sonra:

- Demek sevgi sizi o kadar sarmis ki, Güntülü'nün kendisinden baska herhangi bir şeyi düşünmek imkanini bulamamissiniz, dedi.

Bu söz dogruydu. Fakat Selim, mahremiyetinin bu kadar didiklenmesinden hoslanmamisti:

- Prensesim, dedi. "Bu,öyle üzerinde durulacak bir mesele olmadigina göre kapatsak olmaz mi?"

Leyla yine gülümsedi:

- Olur mu? Siz benim için herhangi bir kimse degil ki bunu kapatalim. Size iltirap veren bir şey var.

Dost oldugumuza göre bu iltirabi yok etmeye çalışmak benim vazifem degil mi?

Pusat yine kendisine kizmaya baslamisti. Karsisindaki, Leyla gibi sahane bir prenses de olsa derdini, zaafini ona anlatmak ömür boyunca bugüne kadar güttüğü prensipleri hiçe saymak oluyordu.

Leyla simdi onun bu çaresiz haline bakip yardım etmek istedigini söylüyordu. Selim'e göre yardım ancak savasta, güç durumda kalan birine yapılmasi gereken bir vazife olabilirdi. Evli bir adamin genç bir kiza duyduğu askin çaresini baska bir genç kız bulacakti. Birdenbire bunaldigini hissetti. Yüzü kipkirmizi oldu.

Odanin loslugu içinde bunu gören Leyla sordu:

- Yüzünüz neden kırmızılastı. Sizi sıkımsam bile bu konuyu kapatmayacağım Selim Beg. Sizin hiç

kimseden hiçbir yardım istemeyeceğinizi biliyorum. Fakat siz benim için herhangi birisi değilim. Öyle değil mi?

- Evet.

- O halde bunu kurcalamam sizi sıkımsın. Üzüntülü, bezgin anlarımda sizden gördüğüm yardımın karşılığının biraz da olsa verebilmek için bu meseleyle ilgilenmememe müsaadeniz rica ederim.

- Bu türlü konuşmanızla beni utandırılıyorsunuz prensesim. Her ne buyurursanız emrinizdeyim...

Uzun bir sessizlik daha oldu. Şimdi salon pırl pırl ışıklar içindeydi. Tekerlekli masayı götüren Gülsafa Kalfa, Leyla'nın işaretleriyle elektrikleri yakmıştı.

Pusat'taki sinir gerginliği yatırmıştı. Burada insani gönül rahatlığına kavuşturan bir hava vardı.

Belki de Leyla'nın asil ve sahane yüzü ile kibar tavırları bu havayı yaratıyordu. Vaktiyle Leyla üzerinde konuşurken Ayşe de çok kibar olduğu için prenses dendiğini, bu tavri ile öğretmenlere bile saygı telkin ettiğini söylemişti. Doğru idi.

Leyla düşünüyordu, düşünürken de başka türlü güzeldi. Pusat onu incelemek ve Güntülü ile ölçüştürmek fırsatını bulmuştu. Öfkeli ve melankolik gecelerinde onun bu güzelliğinin farkına varmış olduğunu anlıyordu. Fakat Güntülü ile karşılaştınca mesele çatallanıyordu. İkisi, başka başka alemlerin güzelleriydi. Güntülü'yü Nurkan veya Aydolü ile mukayese etmek olabilirdi. Fakat Leyla' ile bunu yapmaya imken yoktu.

Selim bunları düşünerek prensesin güzelliğini seyrederken birdenbire dalginliğinden kurtulan Leyla, Selim'e bakarak gülümsedi ve:

- Beni Güntülü ile mukayese mi ediyorsunuz?, diye sordu.

Selim sasirmis görünmedi ama adamakilli sasirdi ve “İçimden geçenler, yüzümden bu kadar açık seçik belli oluyor mu?”, diye düşündü. Leyla’da kendi güzelliğine tam bir güven olduğu anlaşıyordu.

Dogrusunu söylemek gerekirse bunda hakliydi.

- İyi bildiniz prensesim, dedi. Fakat mukayeseyi yapamadim. Çünkü aynı cinsten degilsiniz.

Leyla yine gülümsedi ve Selim “Prenses,silahini iyi kullaniyor” diye düşündü. Bu gülümseyis, bir erkek için korkunç bir seydi ve buna dayanmak her yigidin isi degildi. Bundan dolayidir ki, buraya Yek hakkında konuşmak için geldiği halde onun adini bile anmamis, kendisini Leyla’nin büyüüne kaptirmisti.

Çok genç görünüyordu. Onu Çamli Koru’da gördüğü ilk gece liseli bir kız sanmisti. Yasini öğrenmek düşüncesiyle:

- Kaç yıldır öğretmenlik yapıyorsunuz?, diye sordu. Leyla tekrar gülümseyerek:

- Yirmi sekiz yasındayim yüzbasim, diye cevap verdi.

Selim’in Leyla’ya bakislarinda simdi hüzün doluydu. Gönlündekiler kesfolunca içine kapanmis ve esas tabiati haline gelen hüzne dönmüştü.

Leyla gayet ciddileserek konuşmaya basladi:

- Selim Beg! Sizi bes yıl önce tanidigim zaman ruhunuzda hüzünden eser yoktu. Yeni öğretmendim.

Hayatimin güç anlarini yasiyor, hatta tehlikeler içinde bulunuyordum. Ayse Hoca Hanim bizi tanistirdigi zaman henüz kralci oldugunuzu bilmiyordum. Fakat bana güven vermistiniz. Basinizdan geçenlerden sonra kralci oldugunuzu hesaba katarak sizinle dost olabileceginizi düşündüm. Çamli Koru’da beni azarlarken bile sizi kendime yakin ve güvenilir bir insan olarak gördüm. Simdi daha iyi taniyor ve desteginiz olmak istiyorum. Sizi Güntülü’nün pençesinden kurtarmak için bir çare bulmam lazim.

Düşüneceğim. Ama siz bir çare biliyorsanız ve bana bir vazife düssüyorsa söyleyin, hemen tatbik edelim.

Sahane prensesin gönülden gelen sözleri Pusat'ın içindeki hüznü dağıtmısti. Demek ki, o da dost kalbe muhtaçti:

- Prenseseim, dedi. Bunun klasik tek bir çaresi vardır. Fakat o çare de hemen daima nazari kalmıstır.

- Nedir?

- Isigi bastırarak daha parlak bir isik...

- Öyle bir isik var mı?

- Var. Fakat o kadar yüksekte ki, düşünmek bile çilginlik olur.

Leyla gözlerini Pusat'a dikerek birkaç saniye bakti. Sonra kendisini dayanılmaz derecede güzellestiren gülümseyisiyle:

- Müsaade ediyorum. Beni sevebilirsiniz, dedi.

21. BÖLÜM

Selim,uzun ve güzel bir rüya görmüs insanlara benziyor, rüyanın tesirini üstünden atamıyordu.

Tosun resimli dergiye bakarak oyalanırken o da okumak için aldığı kitabın aynı sayfasına gözlerine dikmiş, zamanı öldürüyordu. Bir aralık, elinde dergiyle babasına yaklasan çocuk, yasinin sevimli safligi ile sordu:

- Baba! Bu bebek hasta mı?

Bir reklam resmini gösteriyordu. Tombul bir çocuk, reklamı yapılan bisküviyi isteyerek aglıyordu.

Selim:

- Hasta değil, acıkmış, diye cevap verdi.

Tosun, babasının sözünü kabul etmedi:

- Ama aglıyor.

Tosun'da bir bilmislik hali vardı:

- Açlar ağlamaz. Hastalar ağlar.

- Nereden biliyorsun?

- Annem söyledi.

Tosun'un cevabı Selim'i birdenbire ilgilendirdi. Dikkatle Tosun'a bakarak sordu:

- Annen ne söyledi?

- Annem hasta olduğu için ağladı.

- Ne zaman?

- Her zaman...

Selim kaslarını çattı. Tosun "her zaman" diyerek süphesiz "birkaç defa" yahut "birçok kere"

demek istiyordu. O zaman Selim, son zamanlarda Ayşe'de görülen değişikliğinin iç yüzünü anlar gibi oldu.

Hasta olsa süphesiz Selim'in bundan haberi olacaktı. Demek ki ağlamış, ağladığını Tosun görüp, sormuş o da hasta olduğum için ağlıyorum demisti. Su halde Ayşe, Selim'in iç dünyasındaki fırtınayı biliyordu. Zaten bilmese, veda töreni dönüşünde "Seni gün çarptı" der miydi? Pusat birdenbire yüreğinin sızladığını duydu ve suç işlemiş insanların ruh durumu içinde pencereden ufuklara doğru baktı.

Mirildanir gibi "Ben böyle mi olacaktım?", dedi. Arkasından yine öylece "Niçin böyle oldum?", diye sordu.

Artık güç anlarda bir kurmay gibi dogru ve çabuk karar veremiyordu. Kalkti. Gezinmeye basladi.

Ne kadar gezindiginin farkinda degildi. Ayse'nin gelmesiyle duraksadi. Ona bir seyler söylemek, gönül alici bir davranista bulunmak istiyordu. Fakat hiçbir sey yapamadi. Ayse'nin selamina gayet soguk bir karsilik verdikten sonra odada yürümesine devam etti.

Çocuklugundan beri böyleydi. Tarziye vermek, gönül almak elinden gelmiyordu. Bunu bir gurur meselesi yaptigi için degil,elinden gelmedigi için böyle davraniyordu. Ayse'yi incitmis olmaktan büyük bir azap duyuyordu da yanlisini düzeltmek için tek bir söz söyleyemiyordu. Su anda,ömründe ilk olarak,böyle yapmanin yakisiksiz bir hareket oldugunu düşünüp kendi kendisine kizdi. Odada yürürken beyninde karanlik ve karisik bir dalgalanma oldugunu hissetti. Bu sikintili duyguyu çözmeye çalisiyordu. Çözdü

de...

O mendebur Yek "Kendinden yirmi bes yas küçük bir kizi seveceksin" demis ve o zaman Yek'le alay eden Selim onun söylediği hale düsmüdü.

O aksam Selim yemeye oturmadi. Ayse'nin de yemedigi dikkatini çekti. Geceleyin Ayse mutad disinda çok erken yatti.

Pusat yine kara kadere gömülmüs olduğu halde oturuyor,bazen odada biraz geziyor, arasira bir kitap alip karistiriyor,vakit geçirmeye, iç sikintisinden kurtulmaya ugrasiyordu.

Gece yarisi çoktan geçmisti. Hala oturuyordu. Simdi önünde kalın bir albüm vardı. Son yapraklardan biri açık olarak duruyor,Selim gözlerini yaprak basındaki resme dikmiş olduğu halde dikkatle bakiyordu. Baktigi köseye Güntülü'nün resmi geçirilmisti. Liseyi bitirmek üzere iken çekirtmiş, bir tanesini de sevgili hocasi Ayse'ye hediye etmisti.

Kizin muhtesem bir güzelliği vardı. Bakislarinda disi parsin yirticiliği ile inceliğin hüznü birlesmisti.

Selim baslangiçta ona da herkese baktigi gibi umursamadan bakmis, hatta bazı düünceleri için çikismis,alay etmist. Fakat o bunlara hiç aldirmamisti. İlk ziyaretlerinde Selim'i merakla incelemesi, Selim'in Eski Arkadaslar marsindan hoslandigini bir takim tahminlere dayanarak bilmesi, kendisine " sizin gibi firtinali bir hayat yasamis bir asker" demesi ile Selim'in ilgisini çekmeyi basarmisti. Selim, Güntülü'nün gözlerini tanimisti. Fakat nerede tanidigini hatirlamamak kendisini çileden çikariyordu.

Huzur Çayhanesine gittikleri zaman da Güntülü yine kendisini tetkik etmis, Selim onunla göz göze gelince yine,çok eskiden tanidigi bu kizi hatirlamak için iltirap çekmist. Orada tartismislardi. O arada kizin sesi Çamli Koru'da o görünmeyen, esrarli kadının sesine çok benzemisti. Ya hele Huzur Çayhanesi'nden Çamli Koru'ya gidis. Yolda Güntülü'nün okudugu siir ve siiri okurken sesinde yükselen öldürücü ahenk... Ve sonra Selim' bin yıl, iki bin yıldan beri yasadigini söylemesi,ben de o zamandan beri yasiyorum demesi ve "Ben o zaman ok atilmayanlardan biriydim" diye tamamlaması... Bütün bunlar kendisini Selim'e sevdirmek için birer sebep degil miydi?

Selim gözlerinden perde kalkan bir insan gibi gerçekleri görmeye basliyordu. Artık hiçbir süphesi kalmamisti. Güntülü,ask konusunu suurltina atmış bulunan Selim' karsi taaruza geçmiş,hem güzelligini, hem zekasını kullanarak kendisini zorla,evet zorla sevdirmisti.

Fakat bunu niçin yapmisti?

Pusat resme dikkatle bakiyordu. O kadar canlı idi ki,neredeyse konuşacak gibi geliyordu.

Selim,içinde bir öfkenin kabardigini sezinledi. Hem Güntülü'ye hem de böyle bir zaaf gösterdiği için kendisine kiziyordu. Fakat bütün bu öfkeye ragmen gittikçe artan bir ilgi ile resme bakmaya devam ediyordu. Kız, saatlerce bakılacak kadar güzeldi.

Bu sefer Güntülü'yü Leyla ile ölçüstürmek istedi. Olmuyordu. Hakikaten baska dünyaların varlıklariydi.

Ne kadar zaman geçtiğini bilmiyordu;birden yani basında bir el uzanarak albümün yapragını çevirdi. Güntülü'nün resmi arkada kaldı. Simdi üstte olan sayfanın basında Ayse'nin resmi vardı.

Selim,yapragı çeviren kim diye basını kaldırıncaya karşısında arkadaşı Seref'i gördü. Hüzünlü bir gülümseyişle bakıyor ve Ayse'nin resmini gösteriyordu.

Selim korkmadı. Sasırmadı da. Hatta onu görünce sevindi. Yüzüne baktı. Seref'in gözleri ıslaktı:

- Seref, ağlıyor musun?, diye soru. Arkadaşı ceketinin düğmelerini çözerek açtı. Yüregini gösterdi.

Seref'in kalbi kaniyordu. O zaman Pusat ciddileşti:

- Niçin Seref, niçin?, diye sordu.

Seref'in gözlerindeki ıslaklık artmıştı. Yavaş bir sesle:

- Hakkin yok Pusat, dedi. Yanaklarına iki damla yaş inerken devam etti:

- Sen böyle mi olacaktın?

Selim kipkirmizi oldu. Albümü kapatarak etajere koyduktan sonra ayağa kalkarak:

- İztirap çekiyorum Seref, dedi.

Seref'in gözlerinden yaşlar birbiri ardınca dökülüyordu:

- Bu ızdırab vaktiyle beraber çektiğimiz ızdıraptan daha mi büyük? Rütbelerimizden olduk.

Askerliğimizden uzaklaştırıldık. İftiraya uğradık. Bunların yanında sevginin sözü mü olur?

Seref sustu. Yüreginin kani,kapattığı ceketinin üstüne çıkıyor ve yarasını eliyle bastırıyordu. Selim derin bir üzüntüyle arkadaşının kanayan yarasına bakarak:

- İztirabım yalnız sevgiden değil, diyebildi.

Seref kesin bir ifadeyle cevap verdi:

- Biliyorum. Geçmişini hatırlayamadığın için iztirap çekiyorsun. Seninle Tanrikut Mete'nin ordusunda birer yüzbaşı değil miydik? Sen o zaman da ask yüzünden Tanrikut'un buyruğuna karşı gelerek, bugün başka bir hüviyetle önüne çıkan sevgiline ok atmamak için idam olunmamış mıydın? Pusat! İçinden gelen bu aksi dürtüs nedir? İki bin yıl sonra da aynı delisliklerini yaşamak sana yakışır mı?

Seref'in bu sözleri Selim'in beynindeki karanlık bir noktayı aydınlattı ve büyük bir yükü atmış insanın ferahlığı ile arkadaşına:

- Suçun hepsi bende değil, dedi.

- Hepsi sende, dedi. Kendini o kızla bir mi tutuyorsun? Sen yüzbaşı ve kurmay adayı idin. Sen karar ve irade adamı idin! Ya o kimdi? Kimin kızı idi? Arastırdın mı?

Selim beyninden vurulmuş döndü. Cevap vermeye vakit kalmadan Seref devam etti:

- Pusat! Kendine gel. İradeni takin. Aklini kullan.

Hüzünlü söylenen bu sözlerden sonra daha büyük bir hüznle sözlerini tamamladı:

- Allaha ismarladık.

Pusat nemli gözlerle "Güle güle" diye cevap verdi.

El sıkıştılar.

Seref ağır ve sessiz adımlarla kapıya doğru yürüdü. Tokmagı tuttu. Fakat kapıyı açmadan birdenbire oradan kayboldu.

Selim'in gözleri masadaki saate ilisti. Sabahın dördü idi. Kendisini çok diri hissediyordu.

Arkadasi Seref'in sözlerini ve suçlamalarını düşünmeye başladı. Ona hak vermemek mümkün değildi. Seref aynı zamanda kendisinin uzun zamandır çözemediği düğümü çözmüş, Güntülü'yü nereden tanıdığını ifsa etmişti. Demek bu kız, yahut karanlıkta sesini duyduğu esrarlı kadın, iki bin yıl önce idamına sebep olan sevgiliydi. Demek o zaman ona ok atma buyrugunu yerine getirmemiş , bu disiplinsizliği hayatıyla ödemişti.

Düşünüyordu. Basından geçen korkunç bir şeydi, ama o korku değil, ızdırap duyuyordu.

Gözleri bir noktaya takılı uzun bir zaman geçti. Sabah olmuştü. Odaya giren Ayse dikkatle Selim'e bakarak:

- Hasta misin?, diye sordu.

- Hayir!

- Yüzün neden sapsarı?

- Bir şeyim yok.

Ayse ısrar etmedi. Kapıya yöneldi. Fakat birdenbire geriye dönerek merakla sordu:

- Bir yerin mi kanadı?

Selim öfkelenmişti:

- Bunu da nereden çıkardın?

Ayse kapının tokmagini gösteriyordu:

- Bu kadar çok kan nedir?

- Kan mi?

Selim, geceyi ve Seref'in kanayan kalbini hatırladı. Ayse meraktan çok korkuya benzer bir duyguyla tekrarlardı:

- Bir yerin mi kanadi?

- Hayir...

Bu inatçı “hayir” üzerine kadin dikkat ve kederle söyle bir baktikten sonra sabunlu bir bez getirerek kani silmeye basladi. Bir yandan da Selim’i kontrol ediyor, sararmis yüzüne bakarak bir seyle anlamaya çalisliyordu. Fakat onda yüzünün solgunlugundan baska hiçbir degisiklik yoktu.

Ayse, merakla korku arasi bir duygu içinde, geceleyin bir seyle geçmiş oldugunu sezinleyerek bunun ne olabilecegini anlamaya çalisliyordu.

Bu heyecanla kahvalti sofrasini hazirladi. Bir aralik aklina takilan bir noktayi çözmek için Selim’in dolabini açarak tabancasinin orada olup olmadigina bakti. Yerindeydi ve dokunulmamisti. Ayse bu aramanin lüzumsuz bir kuruntu oldugunu biliyordu,ama kapi tokmagindaki kanlar kendisine o kadar dokunmustu ki, böyle saçma bir aramadan bile nefsinin alikoyamamisti.

Kocasinin soluk benzi ve hüzünlü bakislari Ayse’nin içinde garip bir iz birakmisti. Su esrarli kan olmasa bile onun çok ıztirapli bir gece geçirdigi gün gibi asikardi. Birdenbire ona karsi içinde bir acima duydu ve bütün kusurlarina ragmen bu adamin su kalabalik dünyada yapayalniz oldugunu düşünerek onu memnun edecek bir sey yapmak istedi. Selim, Ayse’nin hususi sekilde demledigi limonlu çaydan çok hoslanirdi. Biraz vakit alacakti ama tereddüd etmedi, demli çayi hazirlamaya koyuldu.

Bütün bunlar olurken Selim,olan bitenden habersiz,bir noktaya dalgın dalgın bakiyordu. Seref’in kayboldugu andaki dirilik gitmis, onun yerine bir uyusukluk gelmisti. Bütün gece uyumamanin getirdigi tepki ile uyumak ihtiyacini da duyuyordu. Ayse “Çay hazır” demeseydi belki de gözleri kapanacakti.

Isteksizce kalkip sofraya oturdu. Önünde,Harb Akademisi’nde iken Ayse’nin demli çaylarini içtigi büyük beyaz fincan vardı. Esyaya deger vermeyen Pusat nedense bu fincanla çay içmeyi sever olmustu. Uzun zamandır ortada olmayan bu fincani bu sabah Ayse sirf onu memnun etmek için çıkarmis, fakat Selim ona donuk gözlerle bakarak susmus, memnun

oldugunu belli eden bir söz söylemediği gibi yüzünde de Ayse'nin aradığı bir çizgi gözükmemisti.

Fincana konan çay, rengi ve kokusu ile en titiz çay tiryakilerini bile imrendirecek kadar güzeldi.

Ayse'de bir şeyler yapmak hevesi ile devam ediyordu. Pusat'ın fincanına sekeri koyduktan sonra karistirmayı da ona bırakmayarak kendi yaptı ve yine kendi hazırladığı kurabiyelerden birini de önüne sürdü.

Kendi çayının sekerini karistirirken gözlerini tekrar Selim' dikerek çay içmeye başlamasını bekledi.

Selim çaya, fincana bakıp birkaç saniye durduktan ve eskilere doğru gidip hayalinde bazı sahneleri yasadıktan sonra elini fincana uzatarak demli çayın ilk yudumunu tattı.

Aynı anda Ayse'nin gözleri açılarak ve rengi bembeyaz olarak Selim'e:

- Elin kanlı..., diye heyecanla seslendiği isitildi.

Fincanı yerine koyan Pusat,eline baktı. Avucu pihtilasmis kanla boyalıydı.

Rengi büsbütün solarak Ayse'ye baktıktan sonra sert bir hareketle ayağa kalktı. Ne yapacağını bilemeyerek birkaç saniye durdu. Sonra, yaralı kalbine elini bastıran Seref'le el sıkıştığını hatırlayarak acı acı gülümsedi.

22. BÖLÜM

O geceden sonra Selim daha çok içine kapandı ve kapi tokmagi ile kocasının elindeki kanlar kendisi için korkunç bir muamma olarak kalan Ayse daha büyük bir elemin içine gömüldü. Artık bir evin içinde iki yabancı gibiydiler. Ayse'nin suurlarında uzun zamandır saklı duran tasa açığa çıkmış, Selim'in de arkadasi gibi canına kiyacagından ciddi şekilde korkmaya başlamisti. Ona bir şey soramıyor, sorsa bile cevapsiz kalıyordu. Selim de Ayse'ye hiçbir şey söylemiyor, fakat bazı halleriyle anormal bir hava içinde bulunduğunu gösteriyordu. Bir gece Seref'in resmine gözlerini dikmiş olan kocasına yavaşça "Selim "diye hitab ettiği zaman Selim,

gözlerini resimden asla ayırmayarak “Söyle Seref” diye karşılık vermisti. Sonra sık sık onun mezarına gidisin manasi neydi? Ne ruha, ne de ahrete, hiçbir seye inanmayan bir insanin, en yakın arkadasa da ait olsa, bir mezara tipki bir canlıya gider gibi gidisleri neyi gösteriyordu?

Ayşe'nin bir de suurluğunda tutmaya çalıştığı başka bir duygusu, yahut kederi vardı: Bir kadın olarak, Selim'in Güntülü'ye gösterdiği yakınlıktan tedirgin olmuştü. Hiçbir kadına, hele çocuk yerine koyup değer vermediği bir genç kıza karşı böyle bir ilgi göstermesi aklın alacağı şey değildi. Gerçi ortada henüz elle tutulur bir alamet yok denebilirdi, ama Ayşe, kadın kalbi ile bir şeyler sezinlemisti.

Selim'im bir sinir ve ruh doktoruna göstermek istiyordu. Fakat bunun sözünün dahi edilemeyeceğini biliyor, çareler arıyor, acaba böyle bir doktora, doktor olduğunu bildirmeden Selim'i gösterip bir teşhise varabilir miyim diye düşünüyordu.

Nazari olarak bunu yapmak, bütün nazariyelerde olduğu gibi, pek kolaydı. Fakat yapmaya gelince iş değişiyordu. Önce, kendisine güvenebileceği bir ruh doktoru bulmak lazımdı. Bunu hiç kimseye söylemeden, kendi kendisine bulması gerekiyordu. En samimi dostuna bile söylese günün birinde yayılarak Selim'in duyması ihtimali vardı. Selim duymasa bile bir muayene ile kocasının adının deliye çıkacağını biliyordu. Zaten daha o uğursuz muhakeme sırasında bile Selim'e bu gözle bakmamışlar mı idi?

Şimdi, hiç olmazsa zahiren kapanmış olan bir meselenin açılmasına sebep olmak, kabuk bağlamış bir yarayı desmekten başka bir şey olmayacaktı. Haydi telefon rehberine bakarak ruh doktorlarının adını bulsun, bunlardan hangisinin daha iyi olduğunu nasıl bilecek, yahut herhangi birisini seçerse onun kafa yapısını nasıl anlayacaktı? Ya Selim'in fikirlerine düşman birisi çıkar da sır kalması gereken muayeneyi ifsa ederse ne olacaktı? Yahut ağzi siki olmakla beraber Selim'e bir kötülük etmeye kalkarsa ne yapabilirdi?

Bütün bu engeller asılsa da doktor, bir tanıdıkmiş gibi Selim'le buluşturulsa Selim bir şey anlamayacak mıydı? Gerçi bazı işlerde çocuk kadar saftı, ama teşhisini koyması için doktorun soracağı sorular, yahut Selim'in yüzüne herkesten daha dikkatli bakışları nasıl bir tesir yapacaktı?

Hayir, hayir! Bu is olmayacakti. Ayse çok üzgündü. Dini inançlari dolayisiyla teselliye simdilik adamakta bulmustu.

Selim de karamsarligin son ucunda yasiyordu. Isteksizligi kendisini bile rahatsiz edecek bir hal almisti. Artık, yaninda huzur ve bahtiyarlık duydugu Leyla'ya da gitmek istemiyor, ancak bürodaki çalıma sirasinda zaman zaman kederini unutarak kendisini evraka verebiliyordu.

Bir gün hiç ummadigi bir kagitla karsilasmasi Pusat için adeta bir sürpriz oldu. Eline Birinci Cihan Savasi'nin Kafkas Cephesi'ne ait mühim bir emir geçmisti. Onun buraya nasıl girdigini arastirmak bile baslibasina bir çalıma konusu olabilirdi. Fakat o kadar mühim ve ilgi çekici idi ki, Selim kendisini bütün varligi ile ona verip her seyi unuttu. Yazı biraz güç okunur oldugu için bütün dikkatini yazıda yogunlastirdi ve çevresiyle iliskisi kesildi.

Bu tatli dalgınlık birdenbire masa komsusunun aksak sivesiyle kesildi. Osman Fiser: "Iste Leyla Hanim geldi" diyordu. Leyla'nin adi geçer geçmez Pusat hizla basini kaldirarak gözlerini salonda gezdirdi.

Iste yine hata yapmis, sert hareketlerin ve hizla bas kaldirmanin kendisine yasak edildigini yine unutmustu.

Bu sebeple bir an çevresini göremediye de bu sefer arıza çabuk geçmiş ve gözleri Leyla Hanim'in üzerinde düğümlenmisti. Bu, onun umdugu Leyla, yani Leyla Mutlak degil, vaktiyle bir süre bu büroda çalımis olan bir uzmandi ve eski arkadaslarini söyle bir görmege gelmisti.

Selim'in hizla ve ilgiyle basini kaldirarak Leyla Hanim'a bakmasi Osman Fiser'in gözünden kaçmamisti. Gülümseyerek gayet yavas bir sesle:

- Yoksa siz Mecnun musunuz?, diye sordu.

Pusat'in kaslari çatılmisti:

- O da ne demek?

- Leyla adini duyunca çok ilgilendiniz de...

- Bundan ne çıkar?

- Leyla ile bu kadar ilgi ancak Mecnun'a yakisir da...

Selim o zaman "Leyla ile Mecnun" diye bir roman oldugunu hatirladi, yavas, fakat çok sert bir sesle "Ben böyle budalaca sakalardan hoslanmam" diye karsilik verdi.

Osman Fiser sindi ama Selim'in de sinirleri iyice gerildi. Bu yilisik Yahudi, canini sikarak çalisma temposunu bozmustu. Önündeki evraki incelemeye devam edemeyecegini anladi ve duvar saatine bakti.

Görev bitimine on bes dakika kalmisti.

Tam o sirada hademe gelerek "Selim Beg,sizi telefonda istiyorlar" dedi. Bu da umulmadik bir seydi. Kalkarak yürümeye baslarken hademe arkasından seslendi:

- Telefon Müdür Begin odasında efendim.

Çevresiyle o kadar ilgisizdi ki daire telefonunun nerede olduğu bile şimdiye kadar öğrenememisti.

Odasına girerek bir emekli subay olan müdürü askerçe selamladi. Müdür:

- Sizi telefonda ariyorlar Selim Beg,buyurun dedi ve masasından kalkarak odadan çıktı. Bu davranis hiç şüphesiz Selim'e karsi gösterilen bir itibar,hatta saygi idi. Fakat o, böyle seylerden de rahatsız oluyordu. Ahizeyi alarak konustu:

- Ben Selim Pusat! Buyurun efendim...

- Resmi bir yerde rahatsız ettiğim için özür dilerim, ama mecburdum. Epeydir görünmüyorsunuz, merak ettim.

Selim bu sesi duyunca canlandı ve yüzü kızardı. Telefonda kendisine seslenen Leyla Mutlak'ti.

Çok saygili bir sesle:

- Kusura bakmayın dedi. Ziyaret için üstümdeki halsizliğin geçmesini bekliyorum.
- Görüşmemiz için mutlaka sizin buraya gelmenize lüzum yok. Benim size gelmemde bir mahzur var mi?
- Hiçbir mahzur yok. Seref verirsiniz.
- Bu hafta içinde bir gün, mesainin bitmesinden sonra gelsem olur mu? Hocami da görecekim geldi.
- Elbette olur. Fakat bir gün tayin etseniz daha memnun kalirdim.
- Bildiginiz sebeplerden dolayı gün tayin edemiyorum. Beni bagislarsiniz degil mi?
- Nasil emrederseniz...
- Tesekkür ederim. Allaha ismarladik.

Selim Pusat, Leyla'nin veda sözlerine karsilik verip vermedigini hatirlamiyordu.

Eve geldigi zaman, içinde, Leyla'nin geleceğini Ayse'ye bildirmek arzusu vardı. Fakat onunla yüz yüze gelince bu istek söndü. Gelirken, söylemek için duyduğu heves ne kadar kuvvetli idiyse, şimdi de içinden gelen bir dürtüyle söylememek iradesi o kadar güçlü idi.

Çünkü artık yabancilasmislardı. Bu yabancılık, görünüşte olan bir şey değil, içten gelen bir duygu idi. Tipki rüyalarda bir tehlikeden kaçmak isteyip de kosamayan insanlarınkine benzeyen bir duygu...

Haftanın bitmesine üç gün vardı. Is saati sona ererken Selim Pusat garip bir heyecanla eve geliyor, evdeki dakikalari garip bir heyecanla geçiriyordu. Böyle çocuksu bir heyecan kendisine yakistiramadigi için sebebini düşündü. Leyla bir prenses olduğu için mi böyle oluyordu? Yoksa ona karsi da henüz tam farkına varamadigi bir ilgisi mi vardı? Evet, öyleydi. Leyla kendisine "Beni sevebilirsiniz"

dememis mi idi? Peki, aynı zamanda iki genç kızı sevmek ve bunları severken de evli olmak ne demekti?

O zaman Doktor Key'le Doktor Cezmi Oğuz'un sözlerini hatırlıyordu. Demek ki böyle şeyler olabiliyordu. Fakat Doktor Cezmi, askin estetik sekle bürümüs bir şehvet duygusu olduğunu da söylemişti. Kendisinin Güntülü'ye, hele Prenses Leyla'ya bu gözle bakmasına imkan var mıydı?

Selim yeniden bunaldığını ve yüzünün kızardığını hissetti. İstedigi gibi içki içebildiği günleri şimdi ne kadar da arıyordu! O zaman hiç olmazsa bir iki saat, yahut birçok dakika bu yıpratıcı kederden kurtuluyor, başka alemlere dalıyordu. Şimdi ise dünyaya gelmekten nasibini sanki yalnız bu imis gibi kapkara bir kederin içinde meçhule doğru yuvarlanıp gidiyordu.

Ertesi akşam eve geldiği zaman masanın üstünde Ayşe'nin pusulasını buldu: "Tosun'la birlikte bir tanıdığa gidip, biraz geç geleceğini" bildiriyordu.

Selim büyük odadaki gezintisine başlarken ne yapabilirim diye düşündü ve kendisini zorlayan varmış gibi bir duygu ile etajerin yanına giderek büyük albümü açtı. Daha ilk açışta Güntülü'nün resmiyle karşılaşmıştı. Acı acı gülümsedi. Seref'i hatırlayarak kapiya baktı. Sonra "Bana kirgin. Bir daha gelmez"

diyerek Güntülü'nün güzelliğini seyretmeye başladı. Resme bakarken beyni motor gibi isliyordu. Onun güzelliği ile Leyla'ninkinin ölçüştürülemeyeceğini anlamıştı. O zaman Güntülü ile Aydolu ve Nurkan'ı karsılastırmaya koyuldu. Aydolu'nun çok çarpıcı ve birden tesir eden, Nurkan'ın çok kibar ve baktıkça kalbe işleyen güzellikleri karsısında Güntülü'nün nesi vardı da Selim'in yüreğinde yer etmişti? Bunu düşünüyordu ve düşünce düşünce buldu da: Güntülü'nün kendisini zorla kabul ettiren bir güzelliği vardı. Bu atilgan, saldırgan, hatta küstah bir güzellikti. Bu karar varınca albümü büyük masaya koyup kapatarak arkasına yaslandı. Biraz düşünmek istedi. Fakat düşünmeye vakit kalmadan kapi zilinini çalmasıyla kalkmaya mecbur oldu. Karsısında yine Seref'i bulmak ihtimalinden doğan bir çekingenlikle yürüdü.

Kapiyi açınca düzgün bir hareketle toparlandı. Leyla Mutlak gelmişti. Pusat'ın gözleri kamastı. Leyla:

- Habersiz geleceğimi söylemeseydim üzüntüm daha çok olacaktı, dedi ve elini Selim'e uzatırken:

- Hocam evde degiller mi?, diye sordu. Selim, hala masada duran pusulayı isaret etti:

- Arkadasına gitmiş.

Sonra Leyla'nın sorarak bakan gözlerindeki manayı anladığı için ilave etti:

- Ani ve habersiz geleceğinizi kendisine iletmemistim.

- Niçin?

- Niçin olduğunu ben de bilmiyorum. İhtimal sürpriz olsun diye.

Leyla'ya koltuğu gösterirken ceketini alıp astı ve üstünden emir almak için bekleyen bir ast gibi,onun karsısında ayakta durdu.

Leyla sahane gülümseyisini takinmisti:

- Oturmaz misiniz yüzbasım?, dedi. Ben okul-ev arası gibi mecburi gidis gelisler disında takip olunmadığıma emin olmadıkça sokaga çıkmıyorum. Onun için de gün tayin etmeden geldim.

Konusma Selim'i ilgilendiren noktaya gelmisti.

- Mecburi çıkislarınızda tehlike yok mu?

- Yine var. Fakat çok azaltılmış olarak. Bir kere bu gidis gelisler hemen hemen hep baskalariyla birlikte olduğu için yalnız degilim. Yalnız olsam da gayet mükemmel bir tabancanın sahibi olarak keskin bir nisancıyım. Bir de dünyanın belki en iyi atıcısı olan ve vurusma usullerinin hepsinde rakipsi sayılabilecek kadar üstün bir muhafızım var. Bu muhafız bana yakın ve evimi kontrol edebilecek bir yerde oturuyor,ama nerde olduğunu ben bile bilmiyorum. Geceleri sabaha kadar uyumadan beni bekler. Uykusuzdur. Ben uzun müddet evde kalacağım zaman pencereden bir isaretle ona bildiririm. O zaman uyur. Yilda iki üç

kereden fazla karsilasip konusmayiz.

Selim hayretle dinliyordu:

- Bu müthis muhafizin kim oldugunu bilmek isterdim, dedi.

- Öldürülen Sehzade Mustafa'nin sag kalan iki sadik adamindan birinin bugünkü torunu. O da bir subaydi. Bana muhafiz olmak için Harb Okulu'nu bitirip astegmen oldugu gün büyük bir tazminat vererek ordudan ayrildi. Sizin gibi o da askerlige asik oldugu için yaptigi büyük bir fedakarlikti.

Leyla'nin gözleri dalmisti. Sonra:

- Dünyada hala karsiliksiz en büyük fedakarligi yapan sövalyeler var. Yasamayi güzellestiren de zaten bu mert insanlar oluyor, diye sözlerini tamamladi.

Bir ara sustular. Leyla tekrar söze basladi:

- Çamli Koru'da o muhafiz hazirdi. Fakat onun ciddi bir tehlike olmadan ortaya çikmaması, taninmaması lazim. O gece onun için size siginmistim.

- Ya silahiniz?

- Onu da ancak en son dakikada ve her tedbir tesirsiz kaldiktan sonra kullanmak için tasiyorum.

Selim "Çok makul konusuyor" diye düşünürken Leyla birdenbire konuyu degistirdi:

- Selim Beg! Bana Güntülü'nün resmini gösterir misiniz?

Selim çok kısa bir tereddütten sonra demin masanın üstüne koydugu albüme el atti. Bu sefer nedense ilk açışta degil de birkaç yaprak çevirdikten sonra buldugu Güntülü'nün resmini Leyla'nin önüne sürdü.

Leyla, albümü kucagina alarak gözlerini fotografa dikti. Dikkatle bakiyordu. Bu bakis çok uzun, belki bir, iki , üç dakika sürdü.

Sonra albümü kapatan Leyla onu masaya bırakırken bu sefer ısrarlı bakışlarla Selim'e bakarak çok ahenkli bir ses ve asil bir durgunlukla:

- İşte, şimdi kiskandım, dedi.

23. BÖLÜM

Bir cumartesi akşamı Ayşe, çok eski günleri hatırlatan bir sadelik ve samimilik ile:

- Hep beraber söyle bir hava alsak olmaz mı?, diye sordu. Selim de yine o eski günlerin tonu ile

“Niçin olmasın?” diye karşılık verdi. Hava yüreklere iyimserlik asilayan nadir havalardan biriydi.

Yavaş yavaş yürümeye başladılar. Selim ve Ayşe susuyor, arasıra konuşan Tosun oluyor ve çocuk merakı ile sorduklarına hep Ayşe cevap veriyordu.

Havanın güzelliği herhalde insanlara da tesir etmiş olmalıydı ki, bu akşam sokakta rastladığı kimseler Pusat'a her zamanki kadar çirkin ve iğrenç gelmiyordu. Baskalarına bakmazdı, ama yön tayini için ileriye bakarken ister istemez gözleri yakında olanlara değeri, yarım saniyelik bir bakış Selim'in sınırlarını oynatmaya yeterdi. Çünkü gördüğü insanlar ya bir takım budalalardan, ya ikiyüzlülerden ya da cakacı zavallılardan ibaret olurdu. Asiri boyalı geçkin kadınla, güzelleşiyorum sanarak kendisini çok çirkin ve gülünç hale sokan kus beyinli kızlar, insanlık meziyetlerinden siyirilmiş delikanlılar Pusat'a tiksinti verirdi.

Bu akşam böyleleri yoktu. Kendi halinde iyi insanlara rastlanıyordu. Bir aralık gözleri karsidan kendilerine doğru gelen iki kişiye takıldı. Biri kadın, biri genç kızdı ve bu ikincisi Selim'e gülümseyerek bakmıyordu. Selim onlara bir daha bakmadığı için bu gülümseyişin manasını anlamadı.

Ancak Ayşe'nin:

- Güntülü geliyor, diyen sesiyle ayıldı ve durdu. Karşı karşıya idiler.

Güntülü, yanındaki kadını “Annem” diye tanıttikten sonra Ayse ile Selim’i ve Tosun’u da annesine takdim ettik ve Selim’e dönerek:

- Efendim, size deminden beri gülümsüyorum da yüzüme bile bakmadınız, beni tanımamazlıktan geldiniz, diye sitem etti. Selim kendi üslubu ile cevap verdi:

- Gülümseyen bir kız gözüme ilisti ama bu kadar sakin bir havada size rastlayacağımı ummadığım için bir yabancı sandım.

- Niçin efendim? Sakin hava ile benim ne münasebetim var?

- Sakin hava ile münasebetiniz var değil, yok.

- Anlamadım efendim.

- Bu aksamki havanın sükuneti ile sizin hirçinliğiniz birbirine hiç yakışmadığı için bu tesadüfü

ummamistim.

Güntülü gülümsedi. Ayse, daha tatsız bir konuşma olmadığı için geniş bir nefes aldı. Güntülü’nün annesi de bu acayip adama hayretle bakti. Sonra, gözlerini sıra ile bir Ayse’de, bir Selim’de gezdirerek:

- Bu tatlı aile gezintinizi bozmayalım ama, burada, çok yakında olan evimize birkaç dakika için buyursanız desem caba kabul eder misiniz?, diye sordu.

Selim sustu. Ayse, Selim’e bakarak:

- Bu saatte, kalabalık olarak sizi rahatsız ederiz, dedi.

Güntülü, ölçüsü kaçırılmayan tatlı bir simarıklıkla Ayse’nin koluna girdi:

- Hoca Hanim! Evimiz tam iki dakikalık yolda. Neden kalabalıkmissiniz? Bu kadar yerinde bir tesadüften sonra gelmezseniz ben kırılmaz mıyım?

Geri dönerek bir sokaga saptılar ve büyük bir ahsap evin önünde durdular. Çevresiyle hiç ilgili değil gibi gözüken Pusat, Güntülü’nün kapıda eğilerek

mermer basamagin bir kösesinden büyük bir kapi anahtari çıkardigini gördü. Bu anahtarla açılan kapidan girip alt katta ve hemen sagdaki misafir odasina oturdular.

Güntülü'nün annesi yasından genç gözükten, nazik bir kadindi. Fakat bir iztirabi saklamaya çalisan durumu pusat'in gözünden kaçmamisti. Güntülü'nün odada bulunmadigi birkaç dakikada Ayse ile ikisi onun hakkında konustular ve bu konusmadan Güntülü'nün diger iki arkadasiyla birlikte Tibbiye'ye basvurduklarini Selim öğrendi.

Güntülü kahvelerle odaya girdigi zaman Selim'in yüzünde istihza çizgileri belirdi ve tesekkürle aldigi fincani bitirdigi zaman nasıl bulundugunu soran Güntülü'ye:

- Resmi geçit ayarında..., diye cevap verdi ve arkadan:

- Zevkli oldugu için deniz subayi olmak isteyen kardesinizi göremeyecek miyiz?, diye sordu.

Güntülü'nün yüzü pembe olmustu:

- Maalesef göremeyeceksiniz, dedi.

- Neden?

- Maça gitti.

Demek zevk felsefesinden sonra bir de maç hovardaligi... Kardesinizin Deniz Kuvvetleri Kumandani oldugu zaman yapılacak deniz savaslarini simdiden merak etmeye basladim.

Güntülü'nün annesi bir sey anlayamadigi bu konusmalari saskinlikla dinlerken Ayse bir tatsizligi önlemek için söze karisti:

- Efendim, Selim'le Güntülü bir türlü geçinmiyorlar. Selim kendi askeri fikirlerini benim doktor adayi kizimda görmeyince onu tenkid ediyor. Güntülü de kendi düşüncelerinde direnince kiyamet kopuyor. Herhalde Güntülü bu tartismalari size anlatmistir.

Kadin hayretle cevap verdi:

- Bilakis efendim, hiç bahsetmedi. Yalnız Selim Beg'le tanıştığını ve çok orijinal bulduğunu söyledi.

O kadar...

Orijinal kelimesi Ayşe üzerinde tuhaf bir tesir yaparken Selim acı acı gülümsedi:

- Efendim, Güntülü cidden çok nazik. Orijinal kelimesini de herhalde deli veya garip manasında kullanmıştır.

Güntülü'de yırtıcılıktan eser yoktu:

- Bilemediniz işte. Bu kelimeyi hakiki manasıyla kullandım.

- Hakiki manası neymiş?

- Baskalarına benzemeyen, tesir altında kalmayan, hoş konuşan...

Selim kızardı ve basını önüne eğdi. Sonra ömründe ilk defa, Ayşe'nin bu konuşmayı yadırgayacağını düşünerek konuşmayı değiştirmek istedi. O anda birdenbire arkadaşı Seref'in sözlerini hatırladı.

- Sen karar ve idare adamı idin. Ya o kimdi? Kimin kızıydı? Arastırdın mı?

Güntülü'nün son sözleriyle adeta sarhos olduğu veya artık sözü burada kesmek istediği halde Seref'in ve Leyla'nın sorularını hatırlayarak yakaladığı fırsatı kullanmaktan geri kalmadı. Güntülü'nün gözlerinin içine bakarak:

- Babanız eve ne zaman gelir?, diye sordu.

- Babam burada değil ki...

- Nerede?

- Mersin'de.

Bu konusmalar olurken Güntülü'nn annesine bakan Ayse onun yüzünden kara bir bulutun getigini görür gibi oldu. Ayni seyi Selim bakmadan fark etti.

Ayse, odaya soguk bir havanın inmesini önlemek kaygisi içinde gülerek Güntülü'ye bakti:

- Demek ders yili basindaki kararından vazgemedin Güntülü...

Genç kiz, gretmenin ne demek istedigini kavramisti:

- Tibbiyeden bahsetmek istiyorsunuz, degil mi hocam?

- Evet.

- Üçümüz de doktor olmak için basvurduk. Bakalim zaman ve hayat neler gösterecek...

Pusat'in alaylari derhal basladi:

- Küçücük yasinizla zaman ve hayat gibi iri kelimeleri kullanmaniz, Tosun'un Sirp Sindigi'ndan bahsetmesine benziyor.

Güntülü o sahane, utangaç glmseysiyle bakiyordu:

- Benim yasim küçücük denecek kadar az degil ki...

Pusat da son zamanlarda birakir gibi oldugu kirici tavrini almisti:

- Tas atlasa yirmi yasin altindasiniz. mrlerin uzadigi agimizda yirmi yas tefelsfe elverisli degildir. Siz bunu degil de nazik ve ince bir genç kiz olarak, iyi doktor oluncaya kadar kaç zavallinin canina kiyacaginizi hesaplasaniz daha dogru olmaz mi?

Ayse hem konudan, hem de Selim'in vururken öven sözlerden hoslanmamisti. Söze karisti:

- Selim! Yine kizima satasiyorsun. İyi bir doktor oluncaya kadar neden birkaç kisiyi öldürsün?

Pusat, Ayse'ye bakmadan sertlikle cevap verdi:

- İyi bir doktor olmak için...

Güntülü hemen sözü aldı:

- Ben çok ihtiyatliyimdir efendim. İyi bir doktor olmak için birkaç hastanın hayatini tehlikeye atmaktansa ehemmiyetsiz, herhangi bir doktor olarak kalmayı tercih ederim.

- Yani siradan bir doktor olarak mi kalirsiniz?

- Evet...

- O zaman Güntülü olmaktan çıkarsınız.

Simdiye kadar hiç alismadigi, görmedigi bu şekilde bir konuşma Güntülü'nün annesine çok garip geliyordu. Edasi bakımından dostça bir tartışmaya benzemeyen bu sözlere nasıl bir mana yakistiracagini kestirememisti, hatta bu çekismenin altında müphem bir takım çizgiler sezmişti. Bu adam, kendi kızını çok iyi taniyordu. İki üç defa görüşmekle bir şahsiyete bu kadar nüfuz etmek inanilacak şey degildi ama, iste bir gerçektir.

Ayşe ise bu sert görünümlü konuşmanın altında başka türlü bir yumusaklık, bir yakınlık bulup huylanıyordu. Güntülü'ye hiç toz konduramıyor, Selim'i sınırlarını aşmış bir adam olarak görüyordu.

Bu sefer sözü açan Güntülü oldu:

- Siz, bölüğünüze kayıp verdirmemek için düşman karşısında ihtiyatlı davranmanız Selim Pusat olmaktan çıkar misiniz?

Bu sözler büyük bir sadelik içinde ve Çamlı Koru'daki meçhul kadının sesiyle söylenmişti.

Pusat, yaralanmış bir insan gibi acı duydu ve çok ciddi bir yüzle, fakat odakilerden hiç kimseye bakmadan cevap verdi:

- Bölüğe kumanda edebileceğim zamanlarda elbette çıkardım. Çünkü bir bölük kumandanı bölüğündeki teker teker erleri değil, onların bütünü, aldığı emri ve bir an önce düşmanla temasini düşünür.

Fakat artık bir bölüğe kumanda edemeyeceğim için sorunuz yerinde olmadığı ve bana cevap teskil etmedi.

Son cümlelerin büyük bir kırılganlıkla söylendiği belliydi. Bunu en çok Ayşe anlamış ve Selim'in en duygulu yerinden yaralanmasını hiçbir zaman istemediği için bu eve geldigine pısman bile olmuştı.

Güntülü orali gözüküyordu:

- Resmi durumla hiç ilgili değilim efendim. Tıbbi hata yapmadan, herhangi bir sebeple diploması alınan bir adamın doktora da alınmayacağı gibi sizin de askerliğinizi elinizden kimse alamaz. Sizin kadar asker bir askerın askerliği nasıl alınır? Bu sebeple size deminki sorumu sormuştım. Cevabınız da tahminim gibi çıktı.

Ayşe bu cevaptan çok memnundu. Güntülü, Selim'i oksamasını biliyordu. Fakat onun yüzünde hiçbir olumlu mana yoktu. Güntülü, Pusat'ın rütbesini almıyordu, ama devlet almıştı ve yürürlükte olan söz devletin sözüydü.

Selim ise büyük bir ızdırapla büyük bir sarhosluğun arasında uzaklara, gerileri gidiyor, hatta an oluyor, benliğini, nerede bulunduğunu unutuyordu. Sizin kadar asker bir asker... Askerliğinizi elinizden kimse alamaz... Bunlar Pusat'ı can evinden kavrayacak sözlerdi. Hem de kendisini mest eden bir sesle söyleniyordu. Öyle garip bir tesir altında idi ki, şimdi kendisini bir subay, bir yüzbaşı olarak hissediyor, yıllardır gönlüne çökmüş ağır yükten kurtulduğunu duyuyor, hatta ne garip, su anda yaşamayı tatlı buluyordu.

Vakit gece yarısına yaklaşıyordu. Ayşe ile Tosun çoktan yatmışlardı. Selim eve nasıl döndüklerini hatırlamıyordu. Şimdi önünde açık bir albüm yoktu ama Güntülü'yü her baktığı yerde, ta karşılarında görüyordu. Genç kız bugünkü sözleriyle onun içinde yaşayan, küllendirilmiş askerlik duygusunu sahlandırmış, kudurtmuştu. Üniforma giymek, silah tutmak, bölüklere

kumanda etmek istiyordu. Bu zaptolunmaz istekle cosarken gönüllü olarak askerlik edebilecegi yabancı bir ülke var mi diye hafizasini yokluyordu.

Kaç zamandır kendisini böyle diri ve sağlam duymamisti. Bütün bunlar bir genç kizin bir iki sözüyle mi olmustu? Yoksa kendisi artık çoluk çocugun tesirinde kalacak kadar iradesizlesmis miydi? İki bin yıl önce ona ok atamadigi için canından olmamis miydi? Bunu süphesiz Güntülü de biliyor, duyuyordu.

Bilmese hep birlikte Çamli Koru'ya gittikleri gün kendisinin ok atılmayanlardan biri oldugunu söyler miydi?

Selim birdenbire ürperdi. Güntülü'yü özlüyordu. Çünkü bugün o,kendisine bakarak “Sizin kadar asker bir askerin askerligi nasıl alınir?” demis, yıllardir kanayan yarasina merhem sürmüstü. Fakat acaba yalnız bunun için mi özlüyordu? Bu özleyiste bir sebep yok muydu?

Elbette vardi. Selim simdi beyninde ve gönlündeki kasirga arasinda onu seçmek üzere idi. Adini koymak için bu kasip kavurucu,kök söktürücü kasirganin bir an yavaslamasini bekliyor, fakat yavaslamasini da istemiyordu. Kasirga hosuna gidiyor, kendisine yasama arzusu veriyor,enerjisini arttiriyordu. Sarhos gibiydi. Sarhostu. Bu sarhoslugun ebedi olmasini istiyordu.

Gözleri bir aralık büyük albümün durdugu etajere degdi. Gülümsedi. Artık albüme ihtiyaci yoktu.

Albümdeki, Güntülü'nün kendisini görüyordu. Beyaz yakali lise üniformasiyla ellerini arkasinda kavusturmus oldugu halde gülümsüyordu. Fakat ne çabuk kilik degistiriyordu. Simdi atlet kiyafetindeydi.

Pars gibi bakiyordu. Hatta birkaç adım atip yaklasmisti bile ama o anda artık tam bir genç kız giyimi içinde duruyordu. Birden bu hayal canlandi ve Seref'in fotografinin yaninda duruyordu: “Bu kim?” diye sordu. Selim yavaşça “Arkadasim Seref” diye cevap verdi. “Evet,taniyorum” dedi, Selim biraz sasirarak

“Nereden tanıyorsunuz?” diye sordu. Güntülü, yesil gözlerini Pusat’a dikmişti.”İki bin yıl öncesinden tanıyorum” dedi. Vahsileserek devam etti. “O beni hiç sevmez. Ama siz... Siz beni seviyordunuz. Çok seviyorsunuz. Tanıyorsunuz...Onun resmi yerine benim resmimi koymaz misiniz?”

Selim susuyordu. Yine allak bullak olmuştukiz öldürücü bir müzige benzeyen sesiyle konuşuyordu. “Benim için hayattan vazgeçtiniz. Şimdi de arkadaşınızın resminden vazgeçin. Ben beni seven adamın masasında beni sevmeyenin resmini istemiyorum. Beni nasıl kirabilirsiniz? O resmi ben kendim oradan çıkaracağım. Görüyorum ki beni bu kadar sevdiğiniz halde en basit dileğimi yerine getiremiyorunuz.”

Bunları söyleyerek bir adım daha attı. Elini masadaki resme uzatıyordu. Fakat hayal birdenbire kayboldu.

Selim Pusat, Güntülü’yü özleyişindeki asıl sebebi seçmişti. Gerçek o kadar aydınlıklar içindeydi ki, onu tanımamaya imkan yoktu.

Artık yarım yamalak tevellere bu meseleye ad koyma sırası geçmiş, Selim kendisinde itiraftan çekindiği hakikati görmüştü.

Büyük bir sarhosluk içinde “Güntülü’yü seviyorum. Hayat ve kainatımın en büyük gerçeği bu”

diye mirildandı. Sonra: “Kendi kendime kaçınıcı itiraf. Galiba iyice budala oldum” diyerek acayip bir şekilde güldü.

Birdenbire büyük bir halsizlik duyarak yatak odasına yürüdü. Ayşe uyanmıyordu:

- Selim! Birisiyle mi konuşuyordun, diye sordu.

Selim bir iki saniye sustuktan sonra:

- Bir siiri tekrarlıyordum, diye cevap verdi.

24. BÖLÜM

Ertesi gün pazardı. Ayse, havanın güzel olduğu her Pazar yaptığı gibi Tosun'u gezmeye götürmüştü. Bu gezintilerde yasak savmak kabilinden bazı küçük ziyaretlerde de bulunurdu.

Selim, dün gecenin sarhoslugundan biraz bile ayılmamış olduğu halde,geç döneceğini Ayse'ye bildiren bir yazı bırakarak ikindi zamanı evden ayrıldı. Hiçbir programı olmadan rastgele yürüdü.

Güntülü,damarlarında alev gibi doluyor,beyninde simsek gibi çakıyordu. Böyle maksatsız yürürken birdenbire bir kapi dikkatini çekti ve tanıdı. Burası kendi halinde insanların geldiği bir meyhane idi.

Vaktiyle bir iki defa gelmiş ve çok hoslanmıştı. İçeride hizmet edenler ağırbaşlı, mezeleri güzel, ihmal edilmiş loslugunda ferahlık bulunan bir yerdi. Ani bir kararla içeri girdi. Daha önce gelmiş bir iki müsteriden en uzaktaki köseye ilisti.

Doktor tavsiyesiyle yapmaya başladığı perhizden önceki zamanlarda nasıl bir hızla içiyorsa aynı hızla içmeye başladı. Neyi, hangi şeyi düşünmek istese çağrışimler onu yine Güntülü'ye götürüyordu. Bir aralık gözleri salona değdi. Müsteriler hayli çoğalmıştı. Gürültü olmuyor, gruplar halinde gelenler bile yavaş sesle konuşuyordu. Bu sessizliği arasına,nese ile gülenler bozuyor, fakat bu gülmeler baskalarını rahatsız edecek dereceye gelmeden kesiliyordu.

Pusat'ta Güntülü'nün sarhosluguna içkinin sarhosluğu da eklenmişti. Artık kalabalık kendisini rahatsız etmiyordu. Yanındaki masa bile dört bes kişi tarafından tutulmuştu. "Herkes buradaki insanlar gibi olsa herhalde bosuna tedirginlikler, çirkin kavgalar olmazdı" diye düşündü. Çevresini dumanlı görmeye başlamış ve böyle zamanlarda olduğu gibi suuru daha uyanık hale gelmişti.

Meyhanede gürültü olmadığı için komşu masada oturanların alçak sesle neler konuştuklarını isitiyordu. Bu konuşma birdenbire ilgisini çekti. Çünkü asktan bahsediyorlardı. Felsefe öğretmeni olduğu anlaşılan ve kendisine "Hocam" diye hitab edilen birisi sevginin tarifini yapıp felsefesine girerken tarihte veya romanlarındaki büyük asklardan örnekler veriyor, arkası

Pusat'a dönük olarak oturan dinç yapili birisi ise felsefe öğretmenine sorular sorarak seviyeli bir tartisma yapıyordu. Öğretmenin bu adaya

“Yarbayım” diye hitab etmesi Selim'in hem dikkatini çekti,hem de yine içini iztirapla doldurdu. Su yarbay belki de tanidigi birisiydi. Sesi hiç de yabancı gelmiyordu. Masadakilerden birinin ona “Kemal Beg” diye hitab etmesi Selim'in beynindeki düğümü çözdü. Bu yarbay, Harb Okulu'ndaki sira arkadasi Kemal Yılmaz'di. Samimi dostu idi. İçkinin tesiriyle olacak,onunla konuşmak için büyük bir istek duyduğu halde hiçbir davranista bulunmadi. Kemal'in yanındaki yabancilarin kim oldugunu bilmiyor ve çekingen tabiati dolayisiyla tanimadigi kimselerin yaninda yakin bir arkadasiyla bile konuşmak istemiyordu.

Felsefe öğretmenin, aski da ölüm gibi her insanin tadacağı bir olay diye göstermesine Kemal Yılmaz karsi çıktı. Bir iki dakikalik konuşmadan sonra öğretmen, tartismayi sonuca bağlamak için sordu:

- Peki yarbayım! Aski tatmamis bir kimseyi taniyor musunuz?

Pusat, komsu masaya bakmadigi halde bütün gözlerin arkadasina dikildigini gördü. Kemal Yılmaz, içkisinden bir daha yudumladiktan sonra cevap verdi:

- Tanıyorum.

O anda masada ve tesadüfen bütün meyhanede olan sessizlik Selim'e garip geldi ve öğretmenin

“Kim?” diye sormasi üzerine verilecek cevabi merakla bekledi. Yarbayin cevabi müthisti:

- Selim Pusat!

Bir anlik sessizligi birisi bozdu:

- Su gürültülü vak'anin kahramani mi?

Yarbay gayet yavas bir sesle ve kelimeleri teker teker söyleyerek açıklamasini yaptı:

- Evet! Iste o... Benim sinif arkadasimdir. Daha sonra kitada da bulustugumuz oldu. Meslegi disinda hiçbir seye gönül verdigini görmedim.

- Acaba gizli bir aski da yok mu idi?

- Onun gizlisi yoktu ki... Gizlisi olmadigi için kendisini mahvetti.

Selim oturdugu yerde aci aci güldü. Bir gönül ve huzur yeri diye bildigi, gelenlerin hep görgülü

insanlar oldugu surada bile yarasi kanatilmiş, huzuru kaçırılmisti. Yavaşça kalkarak kasaya dogru yürüdü.

Aksam olmustu. Buraya gelirken oldugu gibi simdi de yine nereye gidecegi hakkında bir fikri olmadan yürüyordu. İnsanlar ne kadar yanlis taniniyordu! Yakın bir arkadası kendisini aski bilmeyen insan diye anlatirken o, Güntülü ile dolu olarak yasiyordu. Gerçekte buna yasamak degil, ateste kivranmak demek daha dogru olurdu, ama kendisine yasiyor diye bakiyordu ya...

Birdenbire Çamli Koru'ya geldigini fark etti ve Leyla'yi hatirlayarak içindeki yangini onun huzurunda söndürmek ümidiyle yürüdü. Her zaman oturdugu, Leyla'yi tanimis oldugu sira bostu. Belki gelir diye düşündü. Fakat içindeki kuvvetli sezgi bu gece Leyla'nin gelmeyecegini, esrarli kadin sesinin isitilmeyecegini söylüyordu.

Beklemedi. Agir adimlarla yürüyerek Çamli Koru'dan ayrildi. Kendisi bu kadar agir yürürken beyni motor gibi çalisliyordu. Geçtigi yerlerin bazisi yabancı,bazisi bildigi köselerdi. Ne kadar yürüdüğünü

bilmiyordu, ama çok zaman geçtigine emindi. Bir aralik durarak göge bakti ve sanki gökte kendisinin ne yaptigi,nereleri dolastigi yazili imis gibi, bu uzun gezinti sirasinda Leyla'nin ve Nurkan'in evlerinin önünden geçtigini o anda hatirladi.

Leyla'yi bir kurtarici diye düşünerek sifa bulmak için aramis, evinin önüne kadar gelmiş, çok geç

oldugu için ugramayarak ayrılmis,Nurkan'in da belki yine Eski Arkadaslar Marsi'ni çalar ümidiyle teselli beklemisti.

Ümitler bostu.

İçinde büyük bir sikinti duyarak yürüyordu. Yorulmustu. Saatine bakti: Gece yarisini biraz geçiyordu. Kendi kendisiyle alay ederek “ Ne de has piyade subayi imisim” diye söylendi. Çevresine bakininca sokagi tanidi ve biraz yürüyerek yan sokaga kivrildi. Güntülü'nün evinin önündeydi.

Karanlik evin yalnız üst katındaki bir odada isik yaniyordu. Burasi Güntülü'nün odasiydi. Ayse ile bu evin alt katındaki misafir odasında oturduklari zaman Güntülü öyle söylemisti.

Gecenin bu saatinde bu kiz ne yapıyordu ki? Belki tibbiye imtihanlari için hazirlaniyor,yahut da roman okuyordu. Bu ihtimaller Selim Pusat'a pek yavan geldi ve kalın perdelerin arkasında su anda ne oldugunu,Güntülü'nün ne yaptigini öğrenmek için büyük bir merak duydu. Aslında bu bir merak degil,merak seklinde duyulan bir sevgi istirabiydi. Büyük bir karar ve cüretkarlıkla kapisinin basamaklarına egilerek mermerin altındaki anahtari çıkardi. Anahtar deligine sokarak kapiyi araladi.

Ayni anda birisi Selim'i kolundan tutarak durdurdu ve basini çeviren Selim,arkadasi Seref'le yüzyüze geldi.

Seref basini iki yana hafifçe sallayarak “Hakkin yok Selim” dedi ve uzaktaki sokak lambasinin solgun isigi altinda Selim Pusat, arkadasinin gözlerinin yine nemli oldugunu görerek yüregi sızladı. İçinden

“Fakat onu seviyorum” diye geçirdi. Seref,aralanmis kapiyi sessizce kapayip anahtari basamagin altina koyduktan sonra Selim'in düşüncesini anlamis gibi:

- Yine de hakkin yok,dedi. Onu sevmeye de hakkin yok. Sen bugünün ordudan kovulmuş yüzbasi olmasan bile Tanrikut Mete ordusunun yüzbasi idin. Ya o kiz kim? Kimin kizi? Babasinin Mersin'de oldugunu söylerken annesinin yüzünden geçen kara bulutu bakmadan gördün de bunun üzerinde niye düşünmedin?

Selim susuyordu. Yavas yavas yürüyorlardı. Seref çok kederli bir yüz ve elemli bir sesle konuşuyordu:

- Sen niçin böyle oldun Selim? Unutma ki, o kız bütün meziyetleri kendinde toplamış bir prenses olsa bile sen evli olduğun için yine onu sevemezsin. Ask dediğin oyuncak ancak ıssız güçsüzlerin harcıdır.

Selim'in sarhosluğu geçmişti. Bir aralık arkadaşına dikkatli bakınca üstünde apoletleri sökülmüş yüzbaşı elbisesi olduğunu görerek büyük bir acı duydu. Çünkü evlerindeki büyük çalışma odasında gezinirken daima giydiği aynı elbiseyi, apoletleri sökülmüş kendi ceketini epey zamandır giymez olmuştur.

Demek ki kendi mazisini artık umursamaz hale gelmiş, askerliğini unutmuştu.

Seref hem yürüyor, hem konuşuyordu:

- Senin her zaman düşüneceğin şey askerliğindir. Rütbeni alabilirler, ordudan kovabilirler, ama askerliğini alamazlar. **Askerlik rütbe, elbise değil, ruhtur.** İstirap çekmek istiyorsan öyle bir kızı sevmek yerine bir bölüğe kumanda edemediğini düşün, yeter!

Seref'in sözleri Selim'in yüreğine isliyordu. Bunlara cevap veremezdi. Arkadaşı haklıydı ve devam ediyordu:

- Tanrikut'un ordusunda iken suçu bir anda işlemiş, buyruğu yerine getirmediğin için idam olmuştun.

Bugün ise suçu bir anda değil, düşünerek, bilerek, isteyerek yapıyorsun.

Selim! İki bin yılda bu ne büyük değişimlik! Sen böyle mi olacaktın? İradeni çocuk denebilecek bir kız mı alıp götürecekti? Bana, en yakın arkadaşına o zaman tattırdığın acı bir günlük olmuş, dinlenmeden dört yana yapılan büyük yürüyüşlerle kederi arkada bırakmıştın. Şimdi ise hem acım sürekli oluyor, hem de beni oyalayacak savaş ve akın yok. Artık ben bir subay değilim. Hiçim... Yokum...

Bunu söylerken sag elini kalbinin üstüne bastirdi ve arkadasina bakan Selim onun yüreginin yine kanamakta oldugunu görerek ürperdi. Yürüyorlardı. Fakat Selim nerelerden geçtiklerini fark etmiyor,baktigi yerleri görmüyordu. Çok uzun gibi gelen bir susustan sonra Seref yeniden söze basladi:

- Bundan önce,seni askerlikten, yani sevgiden ve inancından ayirdiklari için içiyor,üzüntünü

unutmaya çalışıyordun. Buna hakkın vardı. Çünkü sen yarınında hiçbir ümit isigi olmayan bir adamdın. Ya şimdi, doktor yasakladı halde niye içiyorsun? O kız için mi? Senin askerligin ve tuzbuz olmuş ümidinle o kız esit mi Selim? O kız için sagligini tehlikeye atmak sana yakisir mi? Yalnız kendin için mi yasiyorsun?

Evin, esin, oğlun yok mu? Kimsem olmadığı için ben ölebilirdim, ama sen ölemezsin. İleride Tosun’u kendi yerine bir subay olarak görebilmek ümidi seni yasatmaya degmez mi? Birçok insanların ümit kirintileriyle yasadigi bu dünyada oğlunu da deden, baban ve kendin gibi asker görmek ihtimali az şey midir?

Durdular... Seref, sag eli hala yüreginin üstünde olduğu halde sol elini apoletsiz askeri ceketin yan cebine soktu. Bir kartpostal çıkarıp Selim’e uzatarak yeniden konuşmaya basladi:

- Doğru hüküm vermen için bir noktaya dikkatini çekeceğim. O kız seninle arkadaşligimize neden tahammül edemiyor? İkimiz hiçbir şey olmasak bile bunaltıcı sicaklarla dondurucu sogukların birlikte çekilmesiyle perçinlesmiş bir arkadaşliga malikiz. Buna askerlik inancını da kat. Dünya büyüklüğündeki kaya kadar sarsılmaz, yıkılmaz bir varlık çıkar. O kız neden bu varlığı yok etmeğe çalışıyor? Neden senin masandaki resmimi çok görüyor?

Son cümle üzerine Selim,arkadasinin verdiği karta bakti. Bu, Seref’in kendisine hatıra olarak verdiği, masasındaki çerçevede duran resmiydi. Bir gece önce Güntülü’nün hayalinin “Oradan çıkaracağım” dediği resimdi.

Dehset içinde kaldı. Tam, bunu nasıl ele geçirdin diye soracakken arkadası tekrar söze basladı:

- Selim! Bir daha görürsek arada kirginlik olur diye korkuyorum. Allaha ismarladık!

Seref bir anda kayboldu ve sasiran Pusat, gönlünde kederle dolu bir tikaniklik duyarak çevresine bakininca saskinligi büsbütün arttı. Çünkü Seref'in bakimsiz ve tassiz mezari basında bulunuyordu.

Kendisinin yazıp koydugu, artik çok eskimis olan tahta, üstünde "Arkadasim Seref" yazili tahta boynu bükük, öksüz, bir çocuk gibi Selim' bakiyordu.

Mezarlıktan çıkararak yavas adimlarla yürümeye basladı.

Kendisini kainatta yalnız kalmıs gibi görüyordu. En yakın ve dost kalpler olan Ayse ve Leyla bile ne kadar uzak ve yabancıydı.

Bu aksam nasıl başlayıp, nasıl bitmişti. Demek dünyada kendisine huzur nasip olmayacaktı. Bu ezginliğin altında,yürüyerek değil,gövdesini sürüyerek evine geliyordu. İnsanlar, babalarıyla analarının dag gibi ümitleriyle dünyaya geldikten sonra denizler gibi mitsizlikler içinde bogularak kaybolup gidiyorlardı.

Acaba bugün hiçbir seyden haberi olmayan küçük Tosun’u nasıl bir gelecek bekliyordu?

rperdiğini hissetti. Bunu düşünmemek için zihni bir gayret sarfederek beynini baska yönlere çevirmeye çabaladı. O zaman da hep aynı konu kafasını kurcalıyordu: Güntülü... Ok atılmayanlardan biriydim... Sizi selamlamak için bas çevirdim... Sizin kadar asker bir asker...

Evine girerken sabah olmak üzereydi. İlk is olarak masaya,Seref’in resminin durduğu kseye yaklaştı. Arkadaşının resminin erevesi yerindeydi. Fakat içinde resim bulunmuyordu. O zaman Seref’in verdiği resme tekrar dikkatle baktı. Evet, oydu,çerçeveden çıkarılmış resimdi. Onu yerine taktı. Fakat birdenbire bir sey dikkatini çekti. Bu fotoğrafın altında Seref’in bir yazısı olacaktı: “mitli yolun başında arkadaşım Pusat’a “ diye yazılmıştı,ama şimdi resimde o yazı bulunmuyordu. ereve ye tipatip uyan bu resmin baska resim olmasına imkan yoktu. Öyleyse yazı ne olmuştı? Bu şeytan iseri neydi?

Dşnrse ildiracığını anladı ve uyumak üzere, yıllardır manevi mezar gibi gördüğü yatağına doğru sessizce yürüdü. Maddi yorgunluk ve manevi bitkinlik uyumasına yaradı. Beyni uyanık olduğu halde gövdesi uyuyordu.

Ayse sabahleyin kalktığı zaman içinde bir sıkıntı vardı. evresine dikkatle bakıp anormal bir sey görmediği halde bu sıkıntı geçmiyordu. Liseler tatile girmis olduğu için kalkmasına lüzum yoktu, ama Selim isine gidecekti. Ona kahvaltı hazırlaması icab ediyordu.

Suraya buraya gidip gelirken bir aralik Selim'in masasina çok yaklasti ve masada gözünün alismadigi bir düzensizlik görerek bunun ne oldugunu anlamak için dikkatini masada yogunlastirdi ve buldu. Bir resim her zamanki yerinde degildi.

Bu resim Seref'in resmiydi. Onu her zamanki yerine koymak için eline aldigi zaman gözleri hayretle açildi. Resmin altında güzel bir yazıyla Selim'e yazilmis olan ithaf yoktu ve yerinde... Evet,onun yerinde kurumus bir kan lekesi bulunuyordu.

Ayse, korku mu, ne oldugunu anlayamadigi bir duygu içinde adeta sendeleyerek "Aman Yarabbi! " diye söylendi. Bunun manasi neydi?

Tekrar fotografa bakti ve dehsetle irkildi. Seref'in fotografinin gözleri yasliydi...

25. BÖLÜM

Bir sey Ayse'nin dikkatini çekti. Ücretlilere verilen on bes günlük iznini kullanan Selim evden çıkmadan boyuna okuyordu. Ayse'yi sasirtan,bu okumaların askerlikle hiçbir ilgisi olmayisiydi. Selim siir kitaplarını, hele bunların arasında da divanları okuyor, okurken de adeta kendini unutup, bazen de ufak notlar aliyordu.

Askerligin disinda da bir hayat oldugunu kabul etmek, onlarla ugrasmak güzel seylerdi. Normale dönmenin belirtileriydi. Fakat divanlara dalis Ayse'yi yeni bastan tedirgin etti ve bastanbasa sak siirleriyle, ask siirlerinin en güzelleriyle dolu divanlara kapanista hosuna gitmeyen bir sebep sezinedi.

Selim, bir vakitler kendisinin de siir yazdigini unutacak kadar edebiyattan uzaklasmisti. Simdi durup dururken edebiyata dönmek,hele ona yabancı olması gereken divan siirlerine yönelmek Ayse'ye garip geliyordu.

Selim divan siirini kolaylıkla anliyor,bazen de sözlüklere bakiyor,fakat Ayse'ye bir sey sormuyordu. Bu sormayis da manaliydi. Gerçi birbirlerine karsi günden güne yabancilastıkları bir hakikati, ama ne de olsa hayat

arkadasi idiler,bir evde yasiyorlardi ve görünürde aralarında büyük bir kirginlik falan geçmiş degildi.

Esrarli kan lekelerinin tesirinden kurtulamayan Ayse,Selim'de bir takim da esrarli davranislar sezer gibi oluyordu. Bundan dolayi kocasini gizlice göz hapsine almisti. Onu süphelendirmemek için kontrolünü çok ihtiyatla yapıyor, Selim'le ve okuduklariyla hiç ilgilenmiyormus gibi davranıyordu. Fuzuli ve Naili divanlarından baska iki de antolojiyi dikkatle okudugunu tesbit etmis,daha fazlasini görememisti.

Yalnız Selim'in aldığı notlar arasında bir tanesi, garami bir misra gözüne çarpmış, bir okuyusta aklında kalan bir siir parçasının kime ait oldugunu anlayamamisti. Misra söyle idi: Gözlerle günah islemenin zevkini tattim...

Bu divan edebiyatına ait olamazdi. Faruk Nafiz, hatta Yahya Kemal çesnisi vardi, ama daha yenilerden birinin de olabilirdi.

Ayse, kadınlık merakı ile yorucu bir işe girmekten çekinmedi. Selim'in okudugu iki antolojiyi bastanbasa gözden geçirdi. Hiçbir sairde böyle bir misra bulamadi.

O zaman, nicedir kendisini rahatsız eden duygunun sahlandığını duydu: Acaba bu misra Selim Pusat'in mi idi? Gözlerle günah işlemek... Siirlerde ve hele romanlarda ask böyle baslardı. Bu misra Selim'inse acaba bir askin esiginde mi bulunuyordu?... Sakin...

Ayse, düşüncelerinden daha ileri gitmekten çekindi ve beyninden geçenlerin hepsini kuruntu sayarak baska seyler düşünmeye basladı. Fakat o misra kafasına saplanmış, çıkmak bilmiyordu. Acaba üst ve altındaki misraları da bulabilir miydi?

Bulsa ne olacaktı? Hiç... Ayse, içinde bir rahatlık duyar gibi oldu.

Selim işe göz hapsinde olduğunu asla anlamayarak, hatta ne yaptığını bile pek bilemeyerek bir seylerle uğraşıyordu.

Simdi dünyayı baska bir açıdan görüyor,önünden perde kalkıp yeni, iç açıcı bir manzarayla karsılasan insanların duygusunu duyuyordu. İçinden gelen

bir dürtüs vardı. Bu dürtüsü yazılara ve yazinin askercesi olan misralara geçirmeliydi.

Bir seyler yaziyor, bazen bozuyor, düşünüyor, yeniden yaziyordu. Yazdigi bir siirdi. Ask siiriydi ve aruzla yazilmisti. Tamamini okuduktan sonra duygularini yokladi. Memnun degildi. Her ask siiri gibi bunda da bir zaaf açiga vuruluyor, yani Selim Pusat kendi eliyle kendi prensibini bozmuş oluyordu. Sonra arkadasi Seref'in aci uyarmalarini hatirlayarak bunaliyor, fakat bu bunalmanın arkasından, kendisine bakan yesil gözleri görünce her seyi unutuyor, o zaman, tamamladigi siire dalarak aci aci gülümsüyordu.

Karla ve soluk kesen tipi ile tehlikeler yaratan bir yoldaki yolcu,artık bir defa girmis bulundugu bu yolda tabiatla nasıl bogusuyorsa, Selim de yesil bakisli kasirganın arasında bir ölüm-dirim savasi yapacakti.

Hayat böyleydi. Rüzgarlar bir ağacın yapragini uzaklardaki bir suya nasıl atiyor ve yaprak hiç de kendisine yakismayan bir çevrede nasıl dönüp çarparak kayboluyorsa, Selim Pusat da kendi ağacı olan asker ocagından koparak yesil dalgali ve çağlayanlı bir irmaga düsmüs, meçhule doğru sürüklenip gidiyordu. Yalnız sürüklenmekle kalmiyor,bu arada kendi sağlığını yikiyordu. Çünkü yasak edilen içkiye yine başlamis, hatta eski hizini da asmisti.

Selim artık dünya ile ilgisini tamamiyle kesmisti. Birçok seyleri irade kuvvetiyle unutuyor, bu sayede, yüzünde bahtiyar insanların rahatligi ve yumusakligi görünüyordu.

Tatilinin son günlerinde yeniden hastalanarak yataga düstü. İçki yeniden bünyesini sarsmisti.

Selim bunun farkında degilmis gibi yatiyor, perhize ve ilaçlara devam ediyordu. Kendi hastaligi ve sağligi ile de o kadar ilgisizdi ki,gelen doktorun kim oldugunu hatirlamiyor,yanındaki pencereden göge bakmakla, zaman onu asindirmeden o zamani asindirmek istiyormuşçasına saatler geçiriyordu. Ayse'yi de hayal meyal görüyor gibiydi. Yataga düseli gerçekten de ona bir kere bile hitab etmiş degildi. Evde tek konustugu insan Tosun'du. Onun sorularına cevap veriyor, henüz içinde hiçbir kötülük,

ikiyüzlülük bulunmayan bu çocugun da zamanla insanlık çirkefine bulasacagina düşününce yüregine acı çökerek ufuklara bakıyordu.

Gündelikçi kadın, Selim'in yanına gelmekten çekiniyordu. O kadar aksi bir hali, öyle sert bakislari vardı ki, kadın sanki hakarete ugrayacak yahut kalbi kirilacakmis gibi bir duygu ile çekiniyordu, bir sey sormak, danismak istedigini zaman Tosun'u elçi olarak kullanıyordu. Halbuki Selim'in aksiligi ve sert bakisi ona degil, kendi içinden geçenlere idi. Gönlündeki kasirganin geçmesini bekliyordu, ama geçeceğine dair hiçbir belirti gözükmiyordu.

Yataktaki son günüydü. Izni bittigi için ertesi gün vazifeye başlayacakti. Tosun her zamanki masum tavriyla odaya girerek babasına bir mektup uzatti.

Selim mektuplara karsi oldum olasi meraksizdi. Okumak için acele etmek, kimden geldigini anlamaya istek duymazdi. Yine öyle oldu. Zarftaki yazıya bakti. Tanimadigi bir yazıydı. Mektubu açti. Ne garip sey! Bu bir siirdi ve altında kendi imzasi vardı. Dikkatle bakti. Hem de kendi el yazisiyla yazilmisti.

Siiri içinden okumaya basladi:

Ruhun mu ates,yoksa o gözler mi alevden?

Bilmem,bu yanardag ne biçim korla tutustu?

Pervane olan kendini gizler mi alevden?

Sen istedin,ondan bu gönül zorla tutustu...

Gün senden isik alsa da bir renge bürünse;

Ay secde edip çehrene yerlerde sürünse;

Her sey silinip kayboluyorken nazarimdan,

Yalniz o yesil gözlerinin nuru görünse...

Ey sen ki kül ettin beni onmaz yakisinla,

Ey sen ki gönüller tutusur her bakisinla!
Hançer gibi keskin ve çiçekler gibi ince
Çehren bana uğrunda ölüm hazzı verince
Gönlümdeki azgin devi rüzgarlara attım;
Gözlerle günah islemenin zevkini tattım.
Gözler ki birer parçasıdır senden İlahin,
Gözler ki senin en kati zulmün ve silahın,
Vur sanli silahınla,gönül mülkü düzelsin
Sen öldürüyorken de,vururken de güzelsin!
Bir baska füsün fiskiriyor sanki yüzünden,
Bir yüz ki yapılmis disi kaplanla hüzünden...
Hasret sana,ey yirmi yilin taze bahari,
Valsinla da dinmez yine bagrimdaki agri.
Dinmez! Gönlün,tapmanın,askin sesidir bu!
Hasret çekerek ugruna ölmek de kolaydi,
Görmek seni ukbadan eger mümkün olaydi.
Dünyayi bogup mahsere döndürse denizler,
Tek bendeki volkanlari söndürse denizler!
Hala yasiyor gizlenerek ruhuma “Kaabil”,
Imkani bulunsaydi,bütün ömre mukabil

Sirretmeye elden seni bir perde olurdum.

Toprak gibi her çignedigin yerde olurdum.

Mehtapli yüzün Tanrı'yi kiskandiriyordur.

En hisli siirden de örülmez bu güzellik.

Yaklaşması güç,senden uzaklaşması zordur;

Kalbin isidir,gözle görülmez bu güzellik...

Son misra beyninde bir nokta yavas yavas aydınlanmaya başladı. Sisler yırtıldı. Önce belirsiz olan şekiller açığa çıktı ve her şeyi hatırlayan Selim acı acı gülümsedi. Bu siiri yazıp Güntülü'ye gönderen kendisiydi. Şimdi bu çilginliğin cezasını çekiyordu. Güntülü siiri geri yollayarak Selim Pusat'ı reddettiğini belli ediyordu. Tekrar gülümsedi. Ya ne olacaktı? Kabul mü edecekti? Peki, bile bile neden böyle yapmıştı? Mecburdu. İki bin yıl önceki macera tekrarlanıyordu. Kader bire kere çizilmisti. Hiçbir kuvvet onu değiştiremezdi.

Selim Pusat ertesi günü büroya ölü halinde gitti. Oradakilerden bir ikisi yüzüne ve bitkinliğine bakarak iyileşmeden gelmekle doğru yapmadığını söylediler. Kısa ve kuru teşekkürlerle karşılık vererek masasına eğildi ve aksama kadar bir kâğıt okumadan evraka gözlerini, dikti, durdu.

Daha önceki sarsıntılarını geçiştirmekten doğan bir tecrübeyle bunu da yeneceğini biliyordu. Yavas yavas içinde Güntülü'ye karşı bir öfkenin kabardığını seziyordu. Durup dururken kendisini bu yola zorlamasının manası neydi? Selim, asker ocagından çıkarıldıktan sonra kendi aleminde yaşayan,hiçbir şeyle ilgilenmeyen bir insan olmuşken onu ilgisizliğin bu ucundan çekip ilginin ateşli ucuna sürüklemek niçindi? Bunu yaptıktan sonra o mektubu geri göndermek nedendi?

Beyninde bu hesaplamayı yaparak aksami ettiği zaman artık bitkinliğinin geçtiğini anlamıştı.

Güntülü'ye karsi olan duygularından hiçbir eksilme, hiçbir degisiklik olmamakla beraber içine dolmak üzere olan yenilmislik bunaltisinden kurtulmus, sevgiyi çok sarhos eden bir içki haline görmeye baslamisti.

Birkaç gün sonraki Pazar sabahi Ayse oldukça soguk ve çekingen bir tavirle “Bugün öğleden sonra kızlar gelecek” dedi ve simdiye kadar hiç yapmadigi sekilde, Selim'in cevabini beklemeden dönüp odadan çıkarak hazirliklariyla ugrasmaya basladi.

Selim, nedense, Güntülü ile karsilasmak istemiyordu. Mektubunun geri gönderilmesinden dogan öfkeyle sert bir çıkis yapmaktan çekiniyordu. Mektubu yok etmek dururken geri göndermek ne demekti?

Bunda bir hakaret yok muydu? Bir aralik Ayse'ye bir sey söylemeden evden çıkıp gitmeyi düşündü ama bu, Güntülü'ye tepki degil, Ayse'ye üzüntü verici bir davranis olacakti.

Kapi çalininca irkildi. Fakat bu gelenleri Isik Kizlar degil, öğretmen hanimlar oldugunu görünce ferahladi. Nasil olsa Güntülü de gelecek degil miydi? Irkilmenin, ferahlamanin manasi kalmiyordu.

Bu düşünceyle Selim Pusat kivamini buldu.

Isik Kizlar en sonra geldiler. Fakat iki kisiydiler. Aralarinda Güntülü yoktu. Bu yokluk birdenbire Pusat'i öfkelendirdi. Bu da mektubu geri göndermek gibi bir seydi. Ayse'nin “Güntülü nerede?” sorusuna verilecek cevabi görünüsteki kayitsizligina ragmen derin bir merakla bekledi:

- Akrabalarinin yanina gitti efendim. Çok hürmetleri var. Bundan sonraki ziyaretimizde bulunacak.

Selim bir anda iradesinin kuvvetlendigini hissetti ve her zamanki durumunu takinarak kendisi konusmadan konusulanlari dinlemeye basladi.

Ayse'nin hazirladigi çayi ve bisküvitleri Ayse'yle beraber Isik Kizlar dagitmisti. Nefis demli ve biraz limonlu çayi içerken Aydolu ile yan yana oturduklarinin farkina vardi. Aydolu bugün Selim'e karsi çok nazik bir yakinlik gösteriyor,hatta arasira onunla konusuyordu.

Öğretmen hanımların tatlı bir konuşmaya daldıkları bir sırada Aydolu birdenbire ve yavaşça Pusat'a:

- Siiriniz çok güzeldi efendim, dedi ve gafil avlanan Selim:
- Hangi siir?, diye sordu.

Aydolu gözleri ve dudaklarıyla gülümsüyordu:

- Güntülü'ye yazdığınız siir...

Selim Pusat, verdiği sır ifsa olunmuş insanların öfkesiyle kızardı ve istihza ile:

- Demek ki size gösterdi, dedi. Aydolu aynı sevimli ve gülümseyiş ile:
- Üçümüz beraber okuduk efendim, diye cevap verdi.

Baska bir zamanda olsaydı Selim konuşmayı burada keser, bir daha açmazdı. Fakat içinde bir eziklik duyduğu için merakını giderecek soruları sormaktan kendini alamıyordu:

- Size göstermesi doğru muydu?
- Neresinde yanlış vardı efendim?
- Verilen bir sırrı açığa vurmaktan daha yanlış ne olabilir?
- Bu bir sır değil ki... Biz her şeyi biliyorduk.

Pusat'ın kâsları çatıldı:

- Nereden biliyordunuz?
- Sizden...

Konuşma bir ara kesildi. Çünkü öğretmenlerden biri, Aydolu'nun yanında oturan Nurkan'a bir şeyler sormuş, Aydolu da öğretmeni dinlemeye mecbur kalmıştı. Pusat, bunu benden nasıl öğrendiler diye zihnini kurcaladı. İlgisini

bu kadar belli edecek derecede iradesizlik mi göstermişti? Yoksa çok küçük de olsa, yaptığı bazı falsoların kızlar farkına mi varmıştı? Bunları düşünürken bir yandan da Aydolu'nun serbest kalacağı anı bekliyordu. Beklediği an gelince sordu:

- Bunu benden nasıl öğrendiniz?

Aydolu yine gülümsedi:

- Sizi ziyaretlerimizde ve okula gelinizde ona yaptığınız farklı muameleden...

- Bu fark neydi?

- Bizimle hiç ilgilenmiyor, yalnız Güntülü ile meşgul oluyordunuz.

- Bu bir tesadüf olamaz mıydı?

- Tesadüf olmadığını siiriniz ortaya koydu.

Pusat sustu. Kız haklıydı. Daha birçok şey sormak istediği halde vazgeçti. Zaten bu kadar samimi olan kız arkadaşların böyle bir konuyu birbirlerinden saklamaları imkansızdı. İçinde derin bir istirap duydu. Bu meclis, bu insanlar kendisini birdenbire dayanılmaz şekilde sıklığa başladı ve şimdiye kadar Aydolu'ya asla göstermediği sert bir eda ile sordu:

- Arkadaşınız daha nazik davranamaz mıydı?

- Ne gibi efendim?

- Mektubu geri gönderecek yerde yırtıp atsa olmaz mıydı?

Aydolu ciddileşti:

- Mektubunuzu yırtmak hakaret olur diye düşündüğü için geri yolladı.

Pusat dikkatle kızın yüzüne baktıktan sonra içinden bir ağırlığın kalktığını duydu. Yasamak galiba o kadar tatsız değildi.

26. BÖLÜM

Selim Pusat, Güntülü'yü özleyerek yandiginin farkındaydı. Haftalar geçmiş, fakat henüz akrabalarının yanından dönmemişti. Bir yandan da bu bekleyişin sürüp gitmesini istiyor, çünkü nasıl olacağını tahmin edemediği ilk karşılaşmadan çekiniyordu.

Selim Pusat çekiniyor, hatta korkuyordu. Artık korkmanın ne demek olduğunu o da herkes gibi öğrenmişti. Korktuğu aklına geldikçe acı acı gülümsüyor, sonra Seref'in sözlerini hatırlıyordu: “Sen böyle mi olacaktın? Sen karar ve irade adamı idin. Ya o kimdi? Kimin kızıydı?”

O zaman, içinde demir yumru gibi bir ağırlığın acisini duyuyor, başka hiçbir çaresi kalmayarak canlarına kıyan insanlar gibi avunmayı kendisine yasak edilen, sağlığını, giderek de hayatını tehlikeye atan içkide buluyordu.

Ayşe ile artık değil konuşmak, selamlasmayı bile kesmişlerdi. Bir konuşmanın büyük bir fırtına koparacağını ikisi de biliyordu.

Bir akşam, geceye yakın bir saatte, evde yalnız olarak içkiye daldığı bir sırada kapı acayip bir şekilde çalındı. Bu acayiplik, çalışın uzunlğundan başka çıkan sesin o zamana kadar duymadığı notasından ileri geliyordu. Kapıda üniformalı bir adam vardı. Fakat Selim'in baskısı o kadar dumanlı idi ki, bunun polis mi, bekçi mi, posta memuru mu olduğunu ayıramıyordu.

Adam elindeki kagidi uzatarak “İmzalar misiniz?”, dedi. Selim sordu:

- Bu nedir?

- Celpname.

- Ne celpnamesi?

- Mahkemeden çağırılıyorsunuz...

Selim sasırmadı. Fakat öfkelenildi ve sert bir sesle sordu:

- Hangi mahkemeden? Ne sıfatla çağırılıyorum?

Adam, kagidi gösterdi:

- Okuyunuz, hepsi yazili...

Selim o kadar sarhostu ki, bu yazilari okumasina imkan yoktu. Hatta elindeki kagidi dogru mu, ters mi tuttugunun bile farkinda degildi. Kagidi adama vererek:

- Sen oku bakalim, neymis?

Selim'in yüzüne hiç bakmayan adam kagidi aldı. Kapinin önündeki isiga tutmaya lüzum görmeden Selim'e:

- Büyük Mahkeme'den sanik olarak çağiriliyorsunuz, cevabini verdi. Selim yine sasirmadi:

- Büyük Mahkeme nedir? Böyle bir mahkeme oldugunu ilk defa duyuyorum. Bu bir askeri mahkeme mi?

- Hayir! Bu baska türlü bir mahkemedir.

- Hangi suçtan sanik olarak çağiriliyorum?

Adam, o zamana kadar sogukkanlilikini muhafaza eden Pusat'in kanini donduran cevabi büyük bir sükunetle verdi:

- Yasak asktan!..

Ve öfkeyle bir adim atan Selim'i çileden çıkarircasına sözlerini tamamladi:

- Hemen gidecegiz.

- Bu saatte mi?

- Evet, bu saatte ve benimle...

Selim birdenbire ürperdi. Çünkü polis mi, mübasir mi oldugu anlasilmayan adam, gece vakti kendisini garip bir mahkemeye çağiran adam o idi. Yani Yek!..

Gülümsedi:

- Asikliktan, sihirbazliktan, ihtilalcilikten, ajanliktan, doktorluktan sonra simdi de hakim yamagi mi oldun?

Her zaman egilip bükülen, kamburumsu ve aksak Yek bu gece dimdikti. Konusmasina da cesaret gelmisti:

- Bana hakaret edemezsiniz yüzbasim! Sizi kendi adima da mahkemeye verirdim, ama bu suçun altindan kalkamayacaginiz için lüzum görmüyorum. Ben aldigim buyrugu yerine getirmekten baska bir sey yapmiyorum. Buyurun gidelim.

Selim hizla kapiyi çekti. Yürümeye basladilar.

Onu yürüten sey büyük bir merakti. Büyük Mahkeme sözünü evvelce isitmis gibiydi, ama askeri mahkemeler ve harb divanlari disinda pek fazla bir sey bilmedigi için bunun da üzerinde fazla durmamisti.

Bu gece gök bulutlu oldugundan ortalik hiç de aydinlik degildi. Garip bir tesadüfle sokak lambalarinin birçoğu da yanmiyordu.

Selim nereye gittiklerinin farkinda bile degildi. Bir aralik Yek'in sesi ile kendine geldi:

- Prens Hanzade'nin evinin önünden geçiyoruz.

Selim basini kaldirdi. Pencereelerde isik yoktu. Yek devam etti:

- Evde degil. Mahkemenizde bulunmak üzere çikmis olacak.

Bu sözler Selim Pusat'ta bir sok tesiri yapti. Biraz ayilir gibi olduysa da gözlerini yeniden duman kapladi ve agir adimlarla yürüdü. Yolda yalnız ikisinin ayak sesleri duyuluyor, arkadan da bu seslerin yankisi geliyordu.

Yek yeniden konustu:

- Sizden yirmi bes yas küçük sevgilinizin evinden geçiyoruz.

Pusat irkildi. Güntülü'nn evi nndeydiler. Gözleri önce kapi basmaklarına, onra üst kata gitti.

Kapkaranlıktı.

Yek tekrar söze basladı:

- Durusmada bulunmak üzere evden ıkmıstır.

Pusat'in zaten dagınık olan zihni büsbütün dagıldı. Kendisinin birkaç dakika önce öğrendiği bu muhakemeyi onlar nasıl, ne zaman, kimden haber almıslardı? Fakat bunu Yek'e sormayı küçüklük sayarak adımlarını hızlandırdı.

Hala nerelerden geçtiklerinin farkında değildi. Sonra su da vardı ki, Yek suradan yahut buradan gidilecek diye bir sey söylemiyor, Pusat'in gittiği yollarda onu yanında yürümekten başka bir sey yapmıyor, arasıra bir iki söz ediyordu. Yine yle oldu:

- Ay parçasının önünden geçiyoruz.

Selim bir sey anlamadı:

- Ay parçası kim?

- Aman yüzbasım! Ay parçasını nasıl tanımlıyorsunuz?

- Tanımıyorum.

- İnsan kendi sırrını keşfedeni hiç tanımlamaz mı?

- Aydolulu mu demek istiyorsun?

Yek bu soruya cevap vermeden pencereleri gösterdi:

- Bakın! Onun evi de karanlık. O da mahkemede...

Pusat, içinde bir sikiinti duydu. Yapmak istediği bir sey vardı. Fakat o kadar sarhostu ki, bunu dsnp bulmasıyla unutması bir oluyor, yeniden bulmak

için beynini asiri bir gayretle yoruyordu.

Böyle düşünerek adım atarken birden tökezledi ve düsmek üzere iken Yek koluna girerek onu tuttu.

Sonra:

- Burasi sizin için galiba tekin degil yüzbasim! Ya size çarpan gizli bir radyasyon var, yahut farkina varmadan öteki dünya güzelinin tesirinde kaliyorsunuz.

Pusat öfkelenmeye baslamisti:

- Bu herzelerin manasi ne?

- Aman yüzbasim! Siz de mi gerçeklerden hoslanmamaya basladiniz? Bakin! Dünya güzellerinden Nurkan Hanim'in evi degil mi? Piyanosuyla sizi mest ettigi aksam yine burada düsmemis miydiniz? Simdi evi kapkaranlik olduguna göre o da durusmayi dinlemeye gitmis olacak.

Selim çevresine bakindi. Bütün evler karanlikti. Bu saatte herkes yatmis olmalıydi. Öfkesi artti ve biraz azalan sarhoslugun verdigi uyaniklikla bagirdi.

- Serseri budala! Benim sarhoslugumdan istifade ederek aclinca alay mi etmek istiyorsun? Gecenin bu saatinde muhakeme olur mu? Defol, git de basimi belaya sokma...

Yek bir adam gerileyerek cebinden iri bir düdük çıkardi:

- Alay falan ettigim yok. Mahkemeye gidecegiz. Gelmezseniz yardimcilarimi çağirmaya mecbur olacagim.

Bunu söyleyerek eliyle geriye gösteriyordu. Pusat hisimla geri döndü. Önce gözüne üç dört kisi çarpti. Sonra onlarin saginda,solunda baskalari peyda oldu. Daha sonra arkalarinda da bir sürü kisi gözüktü. Bir bölük kadar kalabalik kimseler yavas yavas yaklasiyorlardi. Pusat, uzun süredir kendi ayak seslerinin yankisi sandigi gürültünün bu kalabaliktan çıktigini o zaman anladi.

Bu kalabalıkla basa çıkmasına imkan yoktu. Yürüdü ve Yek, sanki onun içinden geçenleri anlamış gibi yeniden konuştu:

- Bütün evlerin karanlık olmasına başka mana vermeyin. Bu gece herkes orada bulunacak.

Selim, iradesini ve karar verme gücünü alıp götürmüş olan asiri sarhoslugun tesiriyle ne yapacağını bilemeden yürüyordu. Büyük Mahkeme'nin olaganüstü, çok merak edilecek bir şey olduğunu anladığı halde hiçbir merak duymuyor, hayatla tek ilişkisi bile kalmamış bir insanın ruh hali içinde ilerliyordu.

Bir aralık bulutlar çekilir gibi oldu. Yerler aydınlandı. O zaman Selim'in gözlerine bir şey çarptı.

Yürüdükleri yolda düzgün aralıklarla gölge gibi lekeler görünüyordu.

Bu gece çok mantıksız isleyen muhakemesi buna takilirken Yek'in uğursuz sesi isitildi:

- O gördükleriniz kan lekesidir. Büyük Muhakeme'de bulunmak üzere biraz önce buradan arkadasınız Seref geçti.

Selim ürperdiğini duydu. Ürperme geçmedi. İçini korku bürüdü ve yaz gecesinde titremeye başladı.

Mel'un Yek her şeyin farkındaydı. Çok ciddi, fakat içinde alay çinlayan bir sesle:

- Ne o yüzbasım?, dedi. Hani siz hiçbir şeyden korkmazdınız? Titreyecek kadar mahkemeden ürktünüz mü?

Selim Pusat'ta cevap verecek güç kalmamıştı. Garip bir rüzgar esiyor, daha garip bir uğultu yüğünün içine doluyordu. Yek:

- İste geldik deyince basını kaldıran Pusat bir mahser kalabalığının ortasında olduğunu gördü ve saskinlikle sendeledi.

Anlatilamayacak kadar genis ve büyük bir meydandı. Hemen her semtini bildigi sehrin böyle bir meydana oldugunu hatirlamiyordu. Yüz binlerle degil, milyonlarla bile sayilmayacak olan bu kalabalik nereden çikmisti? Pusat “Acaba suurum mu yerinde degil?” diye düşünürken Yek, yandaki bir iskemleyi göstererek ”Buraya oturacaksınız yüzbasim” dedi. Selim bütün sarhosluguna, gözlerinin dumanli görünüsüne ragmen bu iskemlenin bir taht kadar gösterisli oldugunu fark etti ve derhal oturdu.

Deminki ugultu dinmisti. Sayisiz kalabaliktan herkes kendisine bakiyordu. Geridekiler ve daha geridekiler Selim’e sanki yillarca uzak mesafelerden bakiyormus gibi geliyordu.

Sessizlik uzun sürmedi. O deminki garip ugultu yeniden basladi. Gökte bulutlar çoğalmis, hatta alçalmis, ay kayboldugu için ortalik zifiri karanliga bogulmustu.

Birdenbire, kasirganin ulu ağaçlardan kurulu bir ormana çarpmasindaki sese benzer ürpertici, fakat güzle bir gürültü sonsuzalani kapladi ve Selim Pusat tam karsisinda göz kamastirici, heybetli bir isigin parladigini, ayni anda, o çok büyük meydanadaki milyonların hep birden ayaga kalkarak isiga baktiklerini gördü. Bir el, kolundan tutarak kendisini de ayaga kaldirdi ve Pusat gerçekten bir mahkemede oldugunu anladı. Yani basinda, kendisini ayaga kaldiran Yek, fisildar gibi bir sesle “Tanri’nin huzurunda bulunuyorsunuz” deyince Selim esas durusa geçti. İçkinin tesiri geçmiş, onun yerine baska türlü, anlatilamaz bir sarhosluk gelmisti. Dünya kadar, kainat kadar genis olan meydanada çit çikmiyordu.

Yine birdenbire, titretici ve heybetli bir sesin kendisine seslendigini duyarak ürperdi:

- Selim Pusat! Durusman basliyor.

Selim kendine gelmis, iradesini takinmisti. Kendisiyle karsisindaki muhtesem isigin arasina üç

yaratigin geldigini gördü ve onlarla ilk defa karsilasmasina ragmen gönlüne dolan bir sezgiyle kim olduklarini tanidi. Bunlar Cebrail, Mikail ve Israfil’ di.

Insan gibiydiler, ama insana benzemiyorlardi. Çok büyüktüler, ama bu geniş alanı dolduran insanlarla aynı boyda gözüküyorlardı.

Cebrail söze başladı:

- Selim Pusat büyük günahlar işledi. Ben görevi bitmiş bir melek olduğum, kıyamete kadar dinlenmek hakkını kazandığım halde bu hakkıma ilisti. Onun gönlünden geçen fırtınalarla rahatsız edildim.

Halbuki bu fırtınalar yalnız ben peygamberlere götürürken duyulurdu. Kendisinden yirmi beş yaş küçük bir kızı sevdi ve hepsinden daha kötü olarak bu sevgiyi açığa vurdu. Bir subay için en büyük günah budur.

Derin sessizliğin arasında heybetli ses sordu:

- Ne diyorsun Selim Pusat?

Selim, gözlerini kamastıran ışığa bakmaya çalışarak subaylık zamanındaki sertliği ile cevap verdi:

- Doğrudur!

Mikail söze başladı:

- Selim Pusat benim haklarıma da ilisti. Ben en güzel ve iç açıcı yağmurları yagdırdığım gibi öldürücü

kasırgaları da estirir, ilik güneşle beraber kavurucu güneşi de parlatırım. Bu saniye öyle bir sevgiye tutuldu ki gönlünde nisan esintileriyle birlikte karakiş boraları da esti. Zaman zaman mayıs güneşiyle isindi. Zaman zaman ağustos güneşiyle kavruldu. Bana rakib oldu. İradesini kullanamadı. Bir subay için en büyük günah budur.

Çit çıkmıyordu. Heybetli ses yine sordu:

- Ne diyorsun Selim Pusat?

Selim daha da sertleşmişti:

- Dogrudur!

Israfil söze basladi:

- Benzi vazifem kiyamet günü olacaktir. O güne kadar buyruk beklemeye mecburum. Selim Pusat'in gönlünün içindeki feryatlar o kadar aci ve gürültülü idi ki insanlar duysa hep ölü, benim surumu öttürmeme lüzum kalmazdi. Bütün bunlar kendisinin günahından dogdu. Günahlarini arastira arastira ilk sebebe gidince bunu öğrendim. İnsanların türlü fikri çalkantisiyla bogustugu çağda o kirallik taraftariydi.

Ülkesinin kanunlarini tanimaz olmustu.

Heybetli ses üçüncü defa sordu:

- Ne diyorsun Selim Pusat?

- Dogrudur!

- Bütün olanların ilk sebebi senin Kiralci olusun mudur?

- Evet!

- Bunu ilk günah diye kabul ediyor musun?

- Asla!

- Neden?

- Bütün o muhtesem kirallari sen yarattin!

27. BÖLÜM

Sonsuz alanda sessizligin kalbi çarpiyordu. Selim Pusat en yakinından en uzaga kadar herkesin yüzündeki öldürücü merak çizgilerini seçebiliyordu. Bakislarini derinlestirerek kalabalik arasinda tanidik kimseler bulmaya çalisti. Ne garip!.. Burada herkes baska baska oldugu halde hepsi de birbirine benziyordu. Bundaki garabeti düşünmeye vakit kalmadan heybetli sesle yeniden titredi:

- Tanik olarak senin hakkında peygamberler konuşacak...

Selim büyük bir saskinlik içinde peygamberleri düşünürken demin meleklerin konustugu yere ağır adimlarla üç kisi gelerek büyük bir vakar içinde, Selim'in bakamadigi isigi selamladilar.

İçlerinden biri ilerleyerek diz çöktü. Ellerini kaldırarak:

- Ey Ulu Isik! Ey Ulu Ates! Ey Ahuramazda. Ben Zerdüst'üm, dedi.

Isigin içindeki heybetli ses sordu:

- Zerdüst! Ruhlar aleminden Selim Pusat'in bütünü hayatini gördün. Suçlu mudur?

Zerdüst ayaga kalkarak cevap verdi:

- En büyük suçludur. Çünkü bir kiza gönlünü kaptirdi. Kadınların hepsi Ehrimen'in hizmetkari, askerdir. Bir kadina tutsak olmak Seytan'a kul olmak demektir. Hem de bu bir subaydi ve olgunluk çağındaydi. Kendisinden yirmi bes yas küçük kiza esir olmakla Seytan tarafına geçmeye gönüllü oldugunu gösterdi. Ne dünyada, ne de ruhlar alemindeki hayatimde bundan daha suçlu insan görmedim.

Isiktan ses geldi:

- Ne diyorsun Selim Pusat?

- Kabul etmiyorum.

- Neden?

- Kadınları neden Seytan'in kulu olarak yaratti? Yarattın da o kadınlardan peygamberi nasıl vücuda getirdin?

İkinci peygamber ilerledi. Avuçlarını birleştirerek bas egdi. Diz çöktü:

- Ey ebedi Nirvana! Ey başlangıçsız, sonsuz varlık! Ben Buda'yım, dedi.

Isigin sesi daha da heybetlenmisti:

- Buda! Sen fenalik diye bir sey kabul etmiyorsun. Selim Pusat fenalik yapmis midir? Günah islemis midir?

Buda'nin yavas, yumusak ve pürüzsüz sesi cevap verdi:

- Günah islemistir! Alemin bir kuruntular alemi, askin bir hastalik oldugunu anlamamis, ruhunu huzurun isigindan didismenin karanligina atmistir. Böylelikle sende, ebedi Nirvana'dan uzaklasarak en büyük günahi tasimistir. Ruhu milyonlarca yil azap cehenneminde yanmaya layiktir. Ancak ondan sonradir ki kuruntudan insanların sükununa kavusacak, put diye taptigi kizin alelade bir yaratik, geçici bir hayal oldugunu anlayacaktır.

Buda susunca isiktaki ses heybetle sordu:

- Ne cevap vereceksin Selim Pusat?

Selim Pusat öfkelenmisti:

- Bütün bu sözleri saçmalardan ibaret, diye bagirdi. Buda denilen bu adam tarih boyunca tek kumandan yetistirmemis, savasi öğrenmemis, yabancı tutsakligini siar edinmis bir miskinler ülkesinin peygamberidir. Kuruntu ne demek? Sükun yani baris ne demek? Alemi savasla yaratan sen degil misin?

Savasi yaratilis kanunu yapan sen degil misin? Güzel kizlari yaratan sen degil misin? Sevmek için bize gönül veren sen degil misin? Hem o güzeli yarat. Hem onu bana sevdirdi. Ondan sonra da ruhumu milyonlarca yil azap cehenneminde yak. Bunu bir Tanri degil, ancak Tanri kudretinde bir çocuk yapabilir!

Birden ortaligi yine o korkunç sessizlik bürürken üçüncü peygamber vekar ile ilerleyerek yere kapandı. Alnini yere sürdükten sonra kalkarak:

- Ben son peygamber Muhammed'im, dedi. Bu dünyaya getirdigim ebedi seriata göre Selim Pusat suçlu ve günahkardir. Küçük bir kizi sevmekle zevcesine istirap vermis, mesru yol dururken gayrimesruuna sapmis ve hepsinden fena olarak da istenmedigi halde bir kizin hayalinin ardindan

kosmus, geceleyin onun evine girmeye kalkmis, yasak edilen içkiye dadanmistir. Bir kadin ancak sevilir. Ona esir olunmaz. Bu, putperestliktir ve en büyük günahdir.

Isik adeta gürleri gibiydi:

- Ne diyeceksin Selim Pusat?

- Ben kimseye kötülük etmedim. Kimse hakkında kötü düşünce beslemedim. Ümitleri kırılmış bir insan olarak avunmayı içkide ve bir güzeli düşünmede buldum. İçki fena ise üzümü neden yarattınız?

Üzümünden içki yapılacağını neden Levh-i Mahfuz' a yazdın? Son peygamberin arkadaşları namaz kılarken ayetleri yanlış okumasaydı içki yasaklanacak mıydı? Çöldeki Bedevi ile bir kurmay subayın içmesi aynı midir? Biri sarhos olunca her türlü herzeyi söyleyebilir. Öteki sarhoslugun son merhalesinde bile temkinli ve iradelidir. Küçük bir kızı sevmek günahsa, son peygamber, Ayşe'yi neden sevdi de aldı? Tanrı adaletinin yürüdüğü bu mahkemede de böyle haksizlikler yapılacaksa beni cehennemden en kötü yerine atın. Atın ki, tek içimde insanlığın erdemine ait son kirintiler de yok olup gitmesin.

Pusat bunları söyleyince isığın çoğaldığı, gözlere tesir ettiği, gönüllere dehşet saldığı görüldü ve heybetli ses sordu:

- Şimdi de sen savunma tanıklarını göster!

Pusat sasırdı:

- Herkesin menfuru olduğunu anladım. Dünyada ve ruhlar aleminde beni savunacak kimsenin bulunacağını umuyorum.

- O kadar beğendiğin, sevdiğin kirallardan bir tek kişi de gösteremez misin?

Kirallardan söz edilince Selim Pusat canlandı, dikleştirdi. Askerlik zamanındaki sert sesiyle:

- Milletimin büyük kirallarını dinleyin, diye cevap verdi. Aynı anda isığın sağ ve solunda iki yol ve bu iki yoldan sakirtiler arasında birçok atlinin

dörtnala geldiği görüldü. Deginik gibi gözüken bu atlılar isigin karsısına gelince düzgün bir sıra haline geçtiler ve bir anda atlarından atlayarak yere diz vurup isigi selamladıktan sonra kalktılar.

En bastaki, çevik bir davranışla silahlarını çıkarıp yanındakine verdikten sonra isiga doğru ilerledi. Bas eğip doğrulduktan sonra kendisini tanıttı:

- Ben Alp Er Tunga... Selim Pusat'ın milletinin en eski kralı. O kadar eskiyim ki, tarihle efsane arasında kayboldum. Selim Pusat'ın benden haberi bile yoktur. Kiralci olduğu halde kendi en eski kiralından, savasta ölen kiralından habersiz yaşamaktadır. Bundan dolayı onun hakkında ben bir demeyeceğim. Benden sonraki onu iyi tanır. Sözü onu bırakıyorum.

Alp Er Tunga, gösterişli ve kahraman edasıyla toprağa diz vurduktan sonra yerine gelip demin verdiği silahlarını alırken, silahları veren ikinci kiral, omuzlarına dökülen saçları, heybetli börtü, çok sert bakışlarıyla kendi silahlarını çıkarıp yanındakilere vererek ilerledi:

- Ben, Selim Pusat'ın milletini yaratan adam. Asil adımı unuttum. Şimdiki bana Tanrikut Mete diyorlar. Selim Pusat benim ordumda da bir yüzbasiydi. Börü boyundan Kayı adında bir yüzbasiydi. Bu Yüzbasi Börü Kayı, sevgilisini hedef yaparak okla vurması için verdiğim buyruğa bes egmediginden idam olundu. Bir asker aldığı buyruğu yapmazsa o hiçbir şey değildir. Görüyorum ki, iki bin yılı aşkın bir zamandan sonra ruhu Selim Pusat'ta tecelli ederek yine bir kıza tutsak olmuştur. Suçludur. Er kisiler vurusmak için doğarlar. Kızlara tutsak olmak için değil...

İsiktan ses geldi:

- Ne diyorsun Selim Pusat?

- Hiçbir itirazım yok. Kiralimin sözleri bastan sona doğrudur.

Tanrikut yerine gelirken onun yanındaki tiknaz, kısa boylu, esmer kiral ilerleyerek yere diz vurdu:

- Ben de benden önceki gibi asil adı unutulmuş bedbaht biriyim. Bana Atila diyorlar. Selim Pusat suçludur. Er kisiler kadına tutsak olmaz. Ben bir zafer

sarhoslugu sonunda, yabancı bir soydan bir kadınla evlendim gece öldüm. Fakat ben ülkeler açmış, ordular yenmiş, bir avuç insanla dogudan batıya buyruk vermiş kiraldım. Selim Pusat bir yüzbasi bile olmadığı halde bir kızı sevdi. Hangi hakla ve neyin karşılığı olarak? Buna hak kazanacak bir başarı gösteremediği gibi kendi çağının yasasına karşı gelmiştir.

Suçludur.

Atila yerine geçti. Bir aralık, tek dizi halinde bir sıra kaplayan kiralalar bakıştılar. Pek kalabalıktilar. Hepsinin birer birer gelip tanıklık etmesi çok zaman alacaktı. Konusmadan anlaşılar.

Kumral saçlı, gururlu birisi ilerleyerek yere diz vurdu:

- Ben Gök Türkler'in büyük kaganı İstemi Kagan'im, dedi. İran'i ve Batı Roma'yi yenerken buyrugumda o zamana kadar görülmemiş büyük ordular, bu ordularda binlerce yüzbasi vardı. Bu yüzbasılardan bir tekinin evdesi üzerine kızı sevdiği görülmedi. Birden fazla kadınla evlenmek türemizde ancak kaganlarla yüce kişilerin hakkıydı. Selim Pusat bunca yüzyıllık yasayı bozdu. Yasayı bozmak en büyük suçtur. Milletler yasalarla insan olur, yasalarla yasar.

Göz kamastıran ışık artık Selim Pusat'a ne diyeceğini sormuyordu.

Yanından ayrılmayan Yek, o her zamanki sinir bozucu sesi ve edasıyla Selim'e eğilerek çok yavaş bir sesle:

- Yüzbasım! İslar sarpa sarıyor, dedi.

Şimdi ortada uzun boylu, çakır gözlü birisi konuşuyordu:

- Ben Alp Arslan, dedi. Malazgird'i kazanırken canını dişlerine takmış olan yüzbasılarından bir tekinin beyninde sevilen kızın izi bulunsaydı, o yüzbasi ağrıların ağrı görevini yapamaz, belki de bu yüzden savaş kazanılamazdı. Sevmek, kan bayramından sonra zafer kazananların hakkıdır. Bu yüzbasının böyle bir başarısı var mıdır? Yoktur. Öyleyse suçludur.

Bu sefer daha çakır, kumral, ak tenli bir kiral vardır:

- Ben Temuçin Çengiz Kaan, dedi. Bizim yasamızda ancak tümenbaşılardan birden çok evdesi olabilir. Bu yüzbaşı dirliginde bir tek savasa girmeden, yalnız savaşın dersini dinleyerek kendisini asker mi sanıyordu? Benim ordumda nice savaşlara gidip çıkmış, yüz adımdan kusu gözünden vuracak kadar nisancı, bir kılıç çalıştı zırhlı gövdeyi ikiye bölecek kadar güçlü bir Yüzbaşı Kubudak vardı. Bir kızı sevdi.

Sevdiği kız bu yüzbaşının sevgilisi gibi soyu soppu belirsiz değil, bir Kirgiz beğenin dünya güzeli kızıydı.

Fakat yüzbaşılıktan yukarı çıkamadığı için onu alamadı. Sevgisini yenememeyi erliğine yediremediği için ağı içip öldü. Bu garip isimli yüzbaşı da böyle yapabiliyordu. Ölmekten çekinen yüzbaşı nerede görülmüş, isitmedim. Selim Pusat suçludur.

Çengiz çekilirken ortaya doğru uzun boylu, vakur birisi hafifçe aksayarak ilerliyordu:

- Ben Aksak Temir, dedi. Aksak ve çolak... Benim birçok evdesim oldu. Fakat ben bozkırlarda, çöllerde dağlarda bazen tek basıma kalarak vurdum. Aksaklıkla çolaklık o günlerden kaldı. Direndiğim felaketlerle, felaketlerden aldığım derslerden sonra zaferlerle geçti. Selim Pusat kendi kumandanlarının buyruğuna karşı gelmiş, ömründe bir tek savasa girmedikleri, bir zafer değil de başarı bile kazanamadıkları halde bir kızı sevmeye kalkmıştır. Buna hakkı olmadığını düşünmemiştir. Suçludur.

Aksak Temir ağır adımlarla yerine dönerken büyük isikten ses duyuldu:

- Senin pek çok kiralin var. Şimdiye kadar konuşanlar hep suçlu bulduklarına göre işi uzatmamak için yeni bir soru soruyorum. Ay Selim Pusat'ın kiralları! Aranızda onu suçsuz bulanlar gelip konuşsun!

Selim yeniden ürperdi. Gözleri kiralar dizisine çevrildi. Aksak Temir'in yanında Yıldırım Bayezid'i, sonra Sahruh'u, Ulug Beg'i, İkinci Murad'i, Fatih'i, Yavuz'u, Babur'u seçti. Hepsini susuyor ve kendisine bakıyordu. Daha sonrakilere bakmaya gücü yetmedi. Demek ki uğurlarında mesleğinden olduğu, hayatını zehre çevirdiği kirallardan bir teki bile kendisini haklı bulmuyordu.

İçi üzüntüyle doldu. Ölmek istedi. Beyni zonkluyor, bir şey isitmiyordu. Bu anda, gözlerindeki kasmadan yeni bir şey olduğunu sezdi ve isikten gelen sesle saskına döndü:

- Şimdi en yakınların konuşacak!

Pusat, demin kiralların konuştuğu yerde babasını, onun yanında ancak resminden tanıdığı dedesini üniformalarıyla görünce utancidan yerin dibine geçecek oldu. Babası, büyük işi söyle diyordu:

- Oğlum, insanlık ve askerlik şerefini kaybetmemistir. Fakat haklara ve adaletlere saygısızlık göstermiştir. Suçludur!

Dedesini daha sert konuştu:

- Bu kadar iradesiz bir torunum olmasını istemezdim. Asker ocagından bu derece zayıf birisi çıkmamalıydı. Suçludur!

Dedesinin yanındaki adam bir adım ilerleyince, Selim Pusat yıldırımla vurulmuş döndü. Çünkü

bu, göğsünden hala kanlar sızan Şeref'ti:

- Suçludur diye söze başladı. Kalbime sıkılan tabancanın tetigini ben çektim, ama gerçekte beni öldüren en yakın arkadaşım Selim Pusat oldu. Felakete katlanamayacak kadar zayıf, soyu soku belirsiz bir kızı esir olacak kadar iradesiz olduğu için beni öldürdü. Suçludur... En büyük suçludur.

Selim o anda farkına vardı. Arkadaşının üzerinde apoletleri sökölmiş kanlı yüzbaşı üniforması bulunuyordu. Birden kendi giyimine baktı. Kendisinde de aynı apoletsiz üniforma vardı. Halbuki evden çıkarken üstündeki elbise bu değildi.

28. BÖLÜM

Selim bir aralık kendinden geçer gibi oldu. Bu kadar olaganüstü bir sahneye katlanmak, dayanmak en kuvvetli sınırların bile harcı değildi. Aralıksız birbirini ardınca konuşmalar, tarihten veya bilerek tanıdığı, bu kadar net

görünüs içinde insanlar rüya olamazdı. Fakat neydi? Ömür boyu kabul etmediği, hayal sandığı seyler gerçek olarak karsısında idi. Daha çok düşünmesine meydan kalmadan isiktan heybetli bir ses yükseldi:

- Selim Pusat lehinde konuşacak kim varsa çıksın!

Korkunç sessizliğin ortasında birisinin titrek ve ürkek adımlarla ilerlediği görüldü. Dikkatle bakan Selim, çoktandır anmayı bile unuttuğu anasını tanıyarak içi sızladı.

Anası hiçkırıklı ve hüzünlü bir sesle diyordu:

- Oğlum belki suçludur, ama nihayet her insan kadar suçludur. Felaket geçirmiş, haksızlığa uğramış ve hepsinden mühimi ümidini kaybetmiştir. Ümitsizler uçan kustan meded umar. Suçu nihayet duygularında kaldığı için bağışlanmaya layıktır. Ey büyük isik, ey ulu Tanrı! Sen onu bağışla!.. Merhamet de adalet de senin sanına yakışır.

Isiktaki sestem buyruk geldi:

- Geçmiş zaman perdesi açılsın!..

Cebrail hızla ilerleyerek kimsenin görmediği bir perdeyi açtı ve bakanlar dehşet içinde o günden on binlerce yıl önceki zamanı ve o zamanın insanlarını gördüler. Bunlar Selim Pusat için konuşmaya gelen, onun milletinin kiralları gibi gösterişli, sevimli ve yakışıklı degildiler. Çogunda insana benzemeyen bir duruş, vahsete yakın bir eda vardı.

Isiktaki ses buyurdu:

- Selim Pusat'ı haklı bulanlar gelip konussun.

Saat kadar uzun bir saniye geçti. Kimildayan yoktu.

Isiktaki ses yine buyurdu:

- Gelecek zamanının perdesi açılsın!..

Cebrail'in açtiğı perdenin arkasında ötekilerden binlerce, yüz binlerce defa büyük bir alan ve alanda rakamlarla sayılamayacak kadar çok insan vardı.

Isıktaki ses aynı sözleri tekrarladı:

- Selim Pusat'ı haklı bulanlar gelip konuşsun.

Bundan sonra, kıyamete kadar doğacak insanlar arasında da kendisine hak verecek tek kişi çıkmayınca Selim Pusat sarsıldı ve zehir gibi acı bir gülümseyişle gülümsedi.

Isıktaki ses duyuldu:

- Bugüne soruyorum. Selim Pusat'a ne lazım?

Milyarların bir ağızdan çıkan korkunç sesi gürleyerek cevap verdi:

- Adalet!..

Isıktaki ses yine sordu:

- Düne soruyorum. Selim Pusat'a ne lazım?

Daha korkunç bir ses uğuldadı:

- Adalet!..

Isık yine sordu:

- Yarına soruyorum. Selim Pusat'a ne lazım?

Kıyameti andıran bir gürültü dalgalandı:

- Adalet!..

- Baska bir şey isteyen var mı?

Bu soruya bir kadının zayıf sesi cevap verdi:

- Merhamet!..

Isigin sesi heybetlenmisti:

- Düne, bugüne, yarina birden soruyorum. Ne diyorsunuz?

Korkunç gürültü tekrarladi:

- Adalet!..

Bu korkunç gürültü ile zayıf ses iki defa karsilikli cebellestiler:

- Merhamet!..

- Adalet!..

- Merhamet!..

- Adalet!..

Binlerce milyarin gür sesi arasinda Pusat'in anasinin zayıf ve tek sesi bogulup gitmisti.

Kadinin gözlerinden yere yaslar damliyor ve bu göz yasları Seref'in kalbinden damlayan kanlara karisiyordu.

Selim Pusat o zaman çocuklugunda, gençliginde ve daha sonra ana kalbine, ana sefkatine dair okudugu yazıları, siirleri, dinlediği türkülerini, atasözlerini hatırladi ve kainatta kendisini düşünen sadece anasi olduğunu anlayarak ona karsi gösterdiği vefasizlikten içi sızladı.

Kendisi için adalet isteyen yüz milyarlarca, trilyonlarca, sayımı Kaabil olmayan çokluktaki insanlar, sadece su anda yasayanlar değil de geçmiş zamanda yasayacak olanlar, “adalet” diyerek onun cezalandirilmesini istiyor, bu korkunç kalabaliga karsi bir tek kadin, anasi, “merhamet” isteyerek verilecek cezanin bagislanmasını diliyor, yalvaran sesinde bir ananın büyük üzüntüsü titriyordu.

Birden ortaligi yine o korkutucu sessizlik bürüdü. O mahserdeki herkes, Selim Pusat'tan baska her insan büyük isikten gelen bir ses geleceğini sezerek soluk almadan susuyorlardı.

Isigin sesi gürlledi:

- Selim Pusat! Suçun için sen kendini savun!

Selim, önce duraksadı. Sonra bugünün kalabaligina bakti. Dha sonra aklini ve iradesini toplayarak cevap verdi:

- Beni sen savun!

Isik, kasirga hasmetiyle sordu:

- Neden?

- Beni yaratmadan önce kaderimi çizen sen degil misin? Suç isledimse yaptiran sen degil misin?

Bunun savunmasini senden baska kim yapabilir?

Isikta aklın alamayacağı bir parlama oldu. Bütün mahser kalabaligi gözlerini yumarak elleriyle yüzlerini kapattilar. Yalnız Selim Pusat böyle yapmayarak basini egmekle iktifa etti ve isikten gelen ses bütün yürekleri titretti:

- Tanrı yalnız yaratır ve yok eder. Hesap vermez. Seni suçlu bulan bu mahser arasında suçlu olduğunu bile bile savunacak kimse çıkmazsa hayatın, en korkun felaketle sona erer.

Kısa bir sessizlikten sonra bes kisinin ortaya yürüdüğü görüldü. Besi de dünküler arasından geliyordu.

Birincisi yere diz vurarak isigi selamladıktan sonra kalktı. Gösterisli, silahlı, uzun saçları omuzlarına dökülen birisiydi. Selim onu tanıdı:

- Ben Çiçi Yabgu'yum, diye söze başladı. Tanrikut Mete'nin dip torunu ve Atıla'nın dip atasıyım.

Bir tahta sarayda kirk bin Çinliye karsi aralarinda kadin ve çocuklar da bulunan bin bes yüz kisiyle savasarak hayatimi verdim. Benim soyumdan oldugu halde Selim gibi acayip bir ad tasiyan bu deli yüzbasi beni tanir. Onu bir savasa soksaydiniz bu deliligi bir gönül deliligi degil, bir askerlik deliligi olacakti. Ona ceza vermek yerine yigit, gözü pek bir bahadirla vurusturmak adaleti yerine getirir.

Ikincisi yere diz vurup kalkarken büyük isikten dahi çekinmeyen bir eda tasiyordu:

- Ben Kür Sad'im dedi. Gök Türk tegini ve tarihteki en çilgin ihtilalin basi. Yer yüzünde savas kalkarsa iste insanlar böyle uygunsuz cesaretlerle oyalanir. Buna ceza vermemeli, benim kirk arkadasimin en yigitlerden biriyle vurusturulmalidir.

Üçüncüsünün yere diz vurusunda çok maceralardan çikmis bir insanin olgun güngörmüslüğü

vardi. Selim onu da tanidi.

- Ben Kül Tegin'im, dedi. Gök Türk prensi ve kumandani. Bu yüzbasi benim savaslarimi incelemis ki beni tanimistir. Son savasimda, karargahi korumak için can verirken yanimda bulunsaydi eminim ki yüksünmeden o da ayni düşünce içinde benimle birlikte ölecekti. Suçludur. Fakat yigitligin unutulduğu bir zamanda yasadigi için suçlu oldu. Bundan dolayi, benden öncekilerin dedigi gibi, onu bir vurucu kahramanla, fakat benim zamanimin bir kahramaniyla çarpistirilmalidir.

Selim, ilerleyen dördüncüyü de tanidi. Bu dördüncü büyük isiga seslendi:

- Ben Oguz Basbugu Çağri Beg'im. Bu Selim Pusat kadar talihsizim. Benden öncekilere göre belki de daha çok savasa girip çiktigim halde onlar gibi er meydaninda degil, yatagimda öldüm. Ey Ulu Tanri!

Bunun sorumlusu sensin! En büyük rütbeyi bana çok gördün. Bu talihsiz yüzbasi da Dandanekan savasina girseydi öteki yüzbasilardan asagi kalir miydi, sanmiyorum. Onu Dandanekan'in en bahadir erlerinden biriyle karsilastirarak meseleyi çözüme baglamak en dogru yoldur.

Selim Pusat, büyük isiga dogru ilerleyen besinciyi tanimadi. Bir kolu yoktu. Yüzünde pervasizligin isiltileri olan bu adam, isiga yaklasinca ötekiler gibi diz vurmadi. Yere kapanarak alnini topraga sürdükten sonra kalkarak kendini tanitti:

- Ben Oruç Reis'im, dedi. Ve zihnini yoran Selim Pusat hayal meyal bir bilgi ile bunun bir denizci oldugunu hatirladi. Oruç Reis konusuyordu:

- Din ve gaza yolunda önce kolumu verdim, sonra şehidlik rütbesine erdigim için sana binlerce hamdolsun ulu Tanrı'm! Ömrüm, ölümü hiçe sayan, bir teki üçe bese bedel kahramanların arasında geçti.

Destan savaşları yaptım. İçime öyle doguyor ki, bu yüzbasi benim levendlerim arasında bulunsaydı onlardan aşağı kalmayan bir erkeklikle çarpisacaktı. Kendisine fırsat vermeden cezalandirilirse yazık olacak. İzin ver: Levendlerimin en yigidi ile vurussun!..

Kolsuz adam yerine dönerken, kafası motor gibi işlemeye başlayan Selim Pusat onu iyice hatirladi. Barbaros'un agabeyi idi.

Ortalık yine korkunç sessizliğe bürünürken isikta dalgalanma oldu ve heybetli ses yüreklerde yankilandı:

- Selim Pusat! Haklı olan, suçsuz olan güçlü olur. Suçlu olup olmadığının ortaya çıkması için seçme bir bahadıyla vurusacaksın.

Selim birdenbire içinde bir ferahlık duydu ve ağır bir yükten kurtulmuş insanların manevi kuvvetiyle sordu:

- Hangi bahadıyla?

Heybetli ses cevap verdi:

- Hayati sana benzeyen, fakat suçunu anlayarak kendisini öldüren Yüzbasi Kubudak'la, senin çok beğendiğin Temuçün Çengiz Kaan'ın ordusundaki ünlü kahraman Mogol Kubudak'la vurusacaksın.

Selim, sonuçlara bir an önce gitmek isteyen yaratılışıyla adeta haykirdi:

- Hemen vurusalim!..

- Zamani sana bildirilecektir...

* * *

Birdenbire kendisini tanımadığı bir sokakta buldu. Yanında kimse yoktu ve yol تنها idi.

Yürümeye baslarken bayagi hızlı bir sesle, “Yürürken rüya görülmez” dedi. Öyleyse bu neydi?

Sarhos muyum diye düşündü. Evden içerken çıkmısti, aman kendisini kaybedecek kadar sarhos degildi. Hayatında böyle sarhos olmamısti. Peki, bütün bunlar hayal mi idi? Böyle gösterisli ve uzun süren hayal olur muydu? Beyninin azap verecek şekilde karincalanmaya başlaması üzerine her zaman yaptığı gibi düşünceyi bıraktı. Evine dönmek üzere, tanımadığı sokaklarda ilerlemeye koyuldu. Saatine baktı. Gece yarısını epey geçmişti. Ansizin, gözlerine yabancı gelmeyen yapılar, ağaçlar ve taşlar gördü.

Bulduğu yeri tanıdı. Arkadaşı Seref’in yattığı mezarlığın kapisındaydı.

Hiç düşünmeden girdi. Seref’in mezarına doğru yürürken bir değişikliğin farkına vardı. İlk mezarlar, ilk taşlardan sonrası sanki her zaman geldiği yer değilmiş gibiydi. Durarak çevresine bakındı ve bulutlardan siyrilan ayın ışığı altında bu mezarlığın bir bölümünün sanki toprak kazıcı makinelerle sürülmüş gibi kabarık, bir mezarlık için harap denilecek durumda olduğunu gördü. Yavaş adımlarla yürüyerek Seref’in mezarının bulunduğu yere doğru ilerledi. Buraya o kadar çok gelmişti ki, bir usta makineli tüfek erinin, gözleri bağlı olarak yürüse Seref’in mezarını bulabilirdi.

Yürüdü. Biraz daha ilerleyip durdu. İste arkadasının mezari burada olacaktı. Ama ne o toprak tümseği, ne arasına kendisinin bıraktığı kuru yaprak ve çiçekler, ne de gömüldüğü gün eliyle “Arkadasım Seref” diye diktiği sağlam tahta vardı.

Selim Pusat tamamiyle ayılmısti. Çevreden duyulabilecek hüznü bir sesle sordu. Ne oldu?

Gecenin bu saatinde, bu issiz kiya mezarliginda bu soruya kim cevap verebilirdi ki?

Daha hüzünlü bir sesle yeniden sordu:

- Seref'in mezari ne oldu?

Birdenbire çilgin bir öfkeye kapildi. Bu mezari hayatindaki tek arkadasinin mezarini kim bozup da ortadan kaldirmisti? Kendisine yapilan düsmanlik yetmiyormus gibi simdi de ölmüs arkadasina mi uzaniliyordu?

Oldukça sert bir rüzgar esmeye baslamis ve bulutlari dagitmisti. Simdi her yer piril piril aydinlikti. Mezarligin çok ilerisini görebiliyordu. "Seref" diye seslendi. Cevap yoktu. Hiç ölüler konusur muydu ki cevap bekliyordu. Bu gece onunla konusmaya her zamandan daha çok ihtiyaci oldugu için yeniden seslendi: "Seref!".

Rüzgarin sesinden baska bir sey isitilmiyordu. Büyük bir üzüntüyle geriye döndü. Basi egik, gözleri yerdeydi. İlk adimda yerdeki bir tahta dikkatini çekti. Kaldirip isiga tuttu. Oldukça küçük ve eskimis, çürümeye yüz tutmus bir tahta parçasiydi. Öteki yüzünü çevirip bakti ve içi burkularak, bu kirik tahtadaki solmus yaziyi okudu. Bu, kendisinin diktigi tahtaydi. Fakat yarisi kaybolmus ve üzerinde sadece

"Seref" kelimesi kalmisti.

29. BÖLÜM

Aksam oluyordu. Selim Pusat pencere önünde durarak uzaklara, ufuklara ve göklere bakiyordu. Sert bir rüzgar esiyor, arasira yagmur çiseliyordu. O kadar dalgindi ki, kendi varligindan bile habersiz görünüyordu. Bu yüzden odaya girerek yanina kadar yaklasan Ayse'nin farkina varamamisti.

Ayse, elindeki kagitta yazili nota bakarak Selim'e hitab etti:

- Bu aksam bir ahabinla bulusacakmissin.

Selim, beynini kurcalayan sarsintilar arasinda onun sözlerini yari anlamis bir halde sordu:

- Kiminle?

Ayse kagida bakarak cevap verdi:

- Herhalde soyadi olacak, Kubudak adinda biri ile...

Pusat kayitsizlikla ufuklara bakarak "Tanimiyorum" diye cevap verdikten sonra, birden, bir sey hatirlamis insanlarin davranisiyla dönerek:

- Kubudak mi?, dedi.

Ayse kaygili gözleriyle bakiyordu:

- Evet, Kubudak...

Selim bir an duraksadiktan sonra sordu:

- Bu haberi kim getirdi?

- Sordugum halde adini söylemeyen birisi...

Sonra, Pusat'in öfke ve hayretle bakan gözlerine takilarak adami tarif etti. Bu tarif tipatip Yek denen o alçaga uyuyordu.

Pusat nefesine hakim olmustu. Sogukkanlilikla:

- Nerede ve hangi saatte?, diye sordu. Ayse sasirmisti:

- Bilmiyor musun?, dedi. Daha öncesinde aranızda karar vermissiniz. Gelen adam, çok mühim oldugu için hatirlatmaya geldigini söyledi.

Selim bir sey söylemeden yeniden ufka bakmaya basladi. Ortalik iyice kararmisti.

Basini çevirdigi zaman Ayse'nin çekilmis oldugunu görerek sessizce evden çıktı.

Yagmur arttigi, rüzgar daha da sertlestigi için sokaklar تنها idi. Nereye gidecegini bilmeden yürürken "Tam zamaninda çıktiniz yüzbasim" diyen

bir sesle basini çevirdi ve tahmin ettigi gibi yani basinda Yek'i gördü.

Hiçbir sey söylemeden yürümeye başladılar. Sessizligi Yek bozdu:

- Çamli Koru'da vurusacaksınız. Bu gece hava firtinali olduğu için oraya kimse gelmez.

Pusat'ta isik hiziyla gelisen suuralti faaliyeti vardi. Çamli Koru'ya yaklasirken üstünde apoletleri sökölümüs yüzbasi üniformasi olduğunun farkina vardi.

Evden çıkarken bunu ne zaman, nasıl giymistim diye düşünürken sasirtici bir seyin daha farkina vardi. Sag elinde kinindan siyirilmis bir kiliç tutuyordu.

Çamli Koru'nun ortasindaki meydanciga vardiklari zaman orada birkaç kisinin kendilerini beklemekte olduğunu gördü. Hem gögün karanligindan, hem de ağaçların loslugundan bu adamlari yalnız gölge halinde görebiliyordu.

Yek konusmaya basladi:

- Büyük isigin buyrugu ile burada Yüzbasi Mogol Kubudak'la vurusacaksınız. Suçsuzsaniz kazanacaksınız.

Ne tuhaf!.. Bu gece Yek'in sesinde bir kararlik vardi ve Pusat'a her zamanki gibi tiksintiyi vermiyordu. Yavas yavas ortalik aydinlanmaya baslamisti. Yagmur dinmis ve ay, bulutlardan kurtulmustu.

Pusat, karsisinda duran gösterisli, sert bakisli adama bakti. Elindeki kiliçtan baska, gögsünde de kendisine büyük bir vurus üstünlüğü saglayacak olan örme zirh vardi. Gözleri bu zirha takilmakla beraber bir sey söylemedi. Öteki, kiliciyla Pusat'i selamlayarak:

- Ben Yüzbasi Kubudak, dedi. Yedi yüz yilin ötesinden geldigim için zirhim var...

Kilicini topraga saplayarak zirhinin baglarini çözüp onu geriye dogru fırlattiktan sonra konusmasina devam etti:

- Kaderlerimiz birbirini andiriyor. İnsanlar suç işlemek, vurusmak ve ölmek için üzere dogarlar.

Onun için kendi hayatına esef etme.

Topraga sapladigi kilicini çekti. Sözleri Pusat'in hosuna gitmisti. Onu kiliciyla selamladi.

Bes alti adim araliklarla duruyorlardi. Pusat derhal baslamak için bir adim atarken Kubudak'in yaninda eli kiliçli baska birisini daha gördü. Bu Yek'ti. Öfkeyle:

- Sana ne oluyor? Bu islere yakismazsin. Çekil, diye bagirdi. Yek, kiliç tutmasini çok iyi bilen bir tutumla Pusat'i selamladiktan sonra:

- Bu gece bütün hesaplar görülecek yüzbasim, dedi. Bana yaptiginiz hakaretlerin hesabi da, iserimi bozmanizin hesabi da burada görülecek.

Selim buna aldirmadi. Fakat Kubudak'in öteki yaninda gördüğü kiliçli adam bütün kanini dondurdu. Çünkü bu hala kalbinden kanlar sizan arkadası Seref'ti. Onun üstünde de apoletleri sökülmüs yüzbası üniforması bulunuyordu. Acı aci gülümseyerek:

- Arkadasligimizi bozdun Selim, dedi. Iradeni kullanamadin. Vefasizlik ettin. Ikimizden birinin mutlaka ortadan kalkmasi lazim.

Selim saskinligini yenmeye çalisirken Yek'in yaninda hiç tanimadigi birisini daha gördü. Kiliciyla selam veren bu yenisi:

- Prenses Leyla'nin nisanlisiyim, dedi. Selim hüzünle sordu:

- Böyle bir günde beni desteklemen lazimken neden karsi safta bulunuyorsun?

- Çünkü sen benim bahtiyarligima gölge düsürdün!

Pusat, yüzünün yandigini duydu. Prensesin nisanli oldugunu bilmiyordu, ama yüreginin içindeki en gizli isteklerin böylece açiga vurulmasi Kubudak'in kilicini yemis kadar tesirli olmustu.

Artık kaderine boyun eğmişti. Dört kişiyle birden vurusacak ve süphesiz burada ölecekti.

Onlara doğru bir adım atarken kalbi duracak gibi oldu. Çünkü Seref'in yanında bir besinci kılıçlı daha peyda olmuştı. Üzerinde pırl pırl bir yüzbaşı üniforması taşıyan bu adam... Evet, belli belirsiz gülümseyen bu adam kendisiydi. Harb Akademisi'nde basına felaket gelmeden önceki dinç haliyle ta kendisiydi. Kılıcıyla selam verdi:

- Aslında sen nefsinle vurusacaksın, dedi. Günahkarsın... Düsmek bir şey değildir. Kalkmamak, düskün kalmak korkunçtur. Hani sen kiralcıydın? Bu fikir için hayatını zehir ettikten sonra kiralcılığın adını dahi bilmeyen bir kız için kendini girdaba attın? Seref'in durmadan kanayan yüreği bile seni doğru yola getirmedikten sonra yasayıp da ne yapacaksın? Seref ölmüştür. Ölü olan asil sensin. Burada bunu tescil edeceğiz.

Pusat o zaman yasamanın lüzumsuz, hatta çirkin bir şey olduğunu anladı ve kılıcına havada bir kavis çizdirerek karsisindakilerin, üzerine doğru yürüdü.

O sırada garip bir şey daha oldu. Bes kişi birbirlerine yaklaşıp tek bir kişi haline geldiler.

Pusat'ın karsisinde yalnız kalan Mogol Kubudak kaldı. Kılıçlar birbirine değdi.

Kubudak'ın yaman bir savaşçı olduğu daha ilk çatışmada belli olmuştı. Kılıcı da Selim'inkine göre biraz kısa, fakat enli ve sağlam, korkunç bir kılıçtı. İki üç saniyede Pusat, kıvamına gelmiş, yorgunluğunu atmış, adeta dinçleşip gençleşmişti.

Sanki bu ölüm- dirim vurusmasına yarayan bir dekor yaratmak için rüzgar bir anda sertleşip, yağmur yüzleri fiskeler hale gelmişti. Rüzgar ve yağmur öyle hızlıydı ki, birbirlerine çilgin vuruşlarla çarpan kılıçların sesi isitilmiyordu.

Bir ara ay bulutların arkasında kalınca Çamlı Kuru'ya zifiri karanlık çöktü. Fakat iki yüzbaşinin gözleri buna alıştı. Birbirlerini gölge halinde görerek vuruşa devam ediyorlardı.

Selim biraz önce karsisindaki arkadasi Seref'i de görerek ölmek karariyla çarpismaya basladigi için sakinmadan, çekinmeden vurusuyordu. Birkaç saniye sonra bulutlardan kurtuldugu zaman Kubudak'in yüzünde, sakaktan çeneye kadar uzanan ince bir yaradan kan sizdigini görerek atilganliginin bosa gitmemis oldugunu anladi.

Bu çarpismayi kazanmasi lazimdi. Suçsuz oldugunun anlasilmasi buna bagliydi. Fakat içindeki bu ölümü isteyis, bu sikinti neydi? Sikinti sanki gönlünden kollarina dogru yayiliyor, gücünü kesiyordu.

Yorulmustu. Birdenbire gözleri Kubudak'in arkasindaki tahta siraya ilisti. Buraya geldigi zaman oturup dinlendigi, Prenses Leyla'yi ilk defa gördüğü siraydi.

Bu hatiralarla içinde bir aci yumrulandi ve Kubudak'in dayanilmaz kiliç vuruslari karsisinda gerilemeye basladi.

Zaman yürümüyor gibiydi. Yahut bas döndürücü bir hizla ilerledigi için böyle saniyordu. Bu vurusma ona pek uzun sürdü gibi geldigi halde yarim dakika bile dolmamisti.

Gözleri karararak oturacak bir yer aradi. Karsisinda ne Kubudak, ne de kimse vardi. Çamli Koru'da yapayalnizdi. Ayakta duramayarak diz üstü çöktü. Yüzü, her zaman oturdugu tahta siraya dönüktü. Gecenin karanligi ve bulutlarin oyunu arasinda, tahta siranin üstünde oturan birisini seçti. Bu, Leyla'dan baska kim olabilirdi?

Leyla sandigi gölge ayaga kalkarak yavas yavas Selim Pusat'a dogru yaklasmaya basladi ve geride, uzaktaki lambanin oraya vuran isik serpintileri arasinda Selim Pusat, kendisine yaklasanin Leyla degil, Güntülü oldugunu gördü.

Kalkmak istedi. Imkan yoktu.

Güntülü'nün elinde bir bardak su vardi. O anda Selim'in içmek için cam attigi, hayat verici bir bardak su...

Kiz gülümsüyordu:

- Sizden de üstün askerler varmis efendim, dedi.

Güçlkle dizlerinin üstünde durabilen Selim, suyun kendisine uzatilmasini bekliyordu. Gözleri gittikçe vahsilesen Güntülü, bir adim daha yaklastigi halde suyu vermeyerek sordu:

- Kimin için vurustunuz?

Pusat'ta cevap verecek derman bile kalmamisti. Bir tek kelime söylese yere yikilabilirdi. Fakat kiz orali degildi:

- Bir de prenses mi var efendim? Onu da mi seviyorsunuz?

Selim'in cevap vermedigini görünce büsbütün yirticilasti:

- Hangimizi daha çok seviyorsunuz? Ben rakib kabul etmem. Bir prenses bile olsa...

Pusat, yarasinin acilari arasinda, bir kizin karsisinda böyle diz üstü durmaktan büyük utanç

duyarak kalkmak istedi. Fakat davranisi daha da kötü oldu. Gözleri karararak ve acisi artarak yeniden düstü ve bu sefer dizleri üstünde de duramayarak topraga uzandi.

Güntülü ona yardım etmek için hiçbir harekette bulunmadigi gibi suyu da vermeye yanasmiyordu.

Susuzluktan içi yanan Selim'in gözleri kizin elindeki bardaga degince Güntülü yeniden konusmaya basladi:

- Bu suyu sizin için getirdim efendim. Fakat bir de prensesi seviyorsanız suyu ondan bekleyin. Ben gönüllere tek basima hükmetmek isterim. Ugrumda ölenlerin idamla veya susuz kalarak can vermeleri bana ayni derecede zevk verir.

Güntülü bunlari söyledikten sonra bardagi çevirerek suyu yavas yavas yere bosaltti ve Selim'in istirapli bakislari arasinda da, elindeki bardagi uzaga dogru firlatti. Bu kadar kalbsizlik karsisinda bir an acisini unutan Selim ona

bir sey söylemek istediye de yapamadi. Bir tek kelime söylese bayilabilirdi.

Birden sert bir rüzgar eserek Çamli Koru'nun bütün ağaçlarını irgaladi.

Artık orada yapayalnızdı. Güntülü de kaybolmuştu.

O zaman yeniden acıyla kivrandı. Bir ara ölümü düşündü. Ölse ne kadar iyi olacaktı. Yavaş yavaş acısı azaldı. Gözlerine bir ağırlık çöktü. Ağaçları, karsisindeki tahta sırayı iyi göremiyordu. Acaba ölüyor muydu? Beyninin durmak üzere olduğunu hissetti.

Sonra bir şey görmez oldu. Yasayıp yaşamadığını anlamak için avucunu yumup açtı. Henüz yasiyordu. Çevresinde bir takım sesler isitiyor, ama ne olduğunu anlamıyordu. Galiba konuşmalar oluyordu. Düşüncesi adeta isik hiziyla islerken bir anda hayatını hatırladı. Aklına oğlu Tosun gelince içi sızladı. Sonra prenses Leyla'yi ve onun nisanlisini düşündü. En son hepsi silindi ve yalnız Güntülü kaldı.

“Ben rakib kabul etmem. Bir prenses bile olsa...”

Suyu kendisine vermeyerek yere dökmüştü. Bu bir düşmanlık mı, yoksa bir ilgi mi idi?

Bunları düşünecek durumda değildi. Güntülü bütün benliğine hakimdi.

Herhalde ölmek üzere idi. Sonsuz karanlığa gömülürken gurur gibi saçma bir duygunun tesirinde kalamazdı. Her şey gün gibi ortada idi:

Güntülü'yü.....

30. BÖLÜM

Gözlerini açıp da çevresine bakınca hiçbir şey anlamadı. Önce tavani görerek bir odada bulunduğunun farkına vardı. Burası neresiydi? Hiçbir şey bilmiyordu. Basını yana çevirdi. Güzel bir genç

kız gülümsüyordu. Birdenbire suuru uyanarak bu kızın bir hemsire olduğunu anladı. Bir şey soracaktı ama yine huyu galebe çaldı; sustu.

Hemsire biraz daha yaklasarak huzur verici bir sesle:

- Artık iyilestiniz, dedi.

Çok susamisti. Hemsireden su isteyecekti. Onu da yapamadi. Fakat genç kız, elini Selim Pusat'in alnında gezdirdikten sonra "Biraz su içer misiniz?", diye sordu ve onun cevabini beklemeden bas ucundaki komidinde duran sürahiden bardaga su koyarak Selim' e egildi. Bir koluyla basini nezaket ve sefkatle biraz kaldirarak öteki eliyle bardagi dudaklarına degdirdi.

Sanki canina can katilmisti. Tesekkür etti. Fakata bu tesekkürü diliyle söyleyerek degil, akliyle düşünerek yaptiginin farkında degildi. Nazik ve iyi yüzlü hemsire:

- Bir sey istiyor musunuz?, diye sordu. Selim'de garip bir hal vardi. Söylenenlerin manasini biraz geç anliyordu. Yine öyle oldu. Genç kiza bakip basiyla "hayir" isareti yapti ve hemsire" Yine geleceğim"

diyerek çıktı.

Yalnız kalinca daha iyi düşünmeye basladi ve Çamli Koru'da Kubudak'la yaptigi vurusmayı hatirlayarak ciddilesti. Gövdesinde hafifçe gezdirdigi eliyle sargilar içinde oldugunun farkına vardi. Sonra daha öncelerini hatirlayarak yine sikinti içinde kaldi.

Kendisinde yıllardir huzur diye bir sey kalmamisti ama bu son aylarinki dayanilir gibi degildi.

Tadi söyle dursun, artık manasi bile kalmayan hayattan ayrılmak istiyordu.

Selim Pusat böyle düşünürken odaya birkaç kisinin girmesiyle düşüncesinden siyrildi. Deminki hemsireyle birlikte gelen üç kisinin de doktor oldugunu tahmin ederek bekledi. Öndeki, selam vererek Selim'in nabzini tuttu. Bir yandan bas ucundaki tabelaya bakiyordu. Öteki ikisine üç kelimelik bir sey söyledi. Bunun hangi dilden oldugunu, ne manaya geldigini Selim anlamadi. Sonra öndeki doktor hemsireye bir seyler fisildadi. Doktorlar çıktiktan sonra hemsire, yine ayni nazik edasiyla "Simdi

size iğne yapacağım” dedi. Selim, çevreye ve hayata o kadar ilgisiz di ki hiçbir şey sormadan bekledi ve iğne yapıldıktan sonra derin bir uykuya daldı.

Sekiz gün sonra eve döndüğü zaman çok dermansızdı. Yürümek veya ayakta durmak değil, konuşmak dahi çok yorucu geliyordu. Basından geçenleri anmak bile istemiyordu, ne yapsam da biraz güçlensem diye düşünüyordu.

Büyük odada değişiklik yapılmış gibiydi. Fakat Ayşe’ye hiçbir şey sormadı. Gözleri sık sık duvardaki fotoğrafına takiliyordu. Bu, kendisinin yüzbaşı olduğu zamanki ilk resmiydi. Hayat, o dinçliği de büyük ümitleri de alıp götürmüs, geriye ümitsiz, hasta melankolik bir adam kalmıştı.

Selim Pusat böylece bir koltuğa yaslanarak oturamayacağını, sınırlarının bütünü bozulacağını anladı. Karar verdi. Çıkacaktı. Önce bir deneme yaptı. Oda içinde yürüyebiliyordu. Sonra denemeleri sıklaştı. Yavaş adımlarla da olsa sokakta yürüyebileceğini. Anladı.

Hüzünlü göz gelmiş, Ayşe okuldaki görevine başlamıştı.

Bulutların yaristigi serince bir günde evden çıkarak ağır adımlarla yürümeye başladı. Nereye gideceğini bilerek yürüyordu. Beyninin içinde son günlerin yarattığı gürültü olmasa kendisini çok diri hissedecekti, ama bu kemirici duygu yalnız huzur kaçıracı değil, yıkıcı idi de...

Karar verdiği yere, Prenses Leyla’nın evine gelince huzursuzluğu arttı. Zile bastı. Fakat zil çalmadı.

Yanlış mı geldim diye düşünerek çevresine ve dairenin numarasına baktı. Doğru gelmişti.

Yeniden zile bastı. Ses yoktu. Cereyan mı kesilmisti? Gece lambasının düğmesine bastı, yanıyordu.

Öyleyse?..

Zil çalmiyor diye dönemezdi. Kapiyi eliyle tikirdatti. Derin bir sessizlik vardı. Yeniden vurdu.

Kapi açılmıyordu. Üçüncü seferindeki vurus çok hızlı idi. İçeride birisinin yürüdüğü isitildi. Sonra kapi aralandi ve Gülsafa Kalfa gözükererek:

- Ne istiyorsunuz?, diye sordu.

Selim Pusat bu soruya sasirmadi. Hastaneden çok zayıf ve muzdarip çıktığı için herhalde yüzü

degismisti ki kadincagiz kendisini taniyamamisti:

- Benim Gülsafa Kalfa, dedi. Kendi adini da söylemek üzere iken kadın öfkeli bir sesle:

- Gülsafa Kalfa mi? Bu da nereden çıktı. Benim adim Safa... Öyle Gül'ü, Kalfa'si yok, dedigi duyuldu.

O zaman, kadının yüzüne dikkatle bakan Selim Pusat onun gözlerinde garip parıltılar gördü ve evvelce o kadar dinç olan Gülsafa'nin, yahut Safa'nin, çökmüş denecek kadar ihtiyarlamis buldugunu fark etti.

Bu kadar ihtiyarlık insana kendi adini bile unutturabilirdi:

- Ben Yüzbasi Selim Pusat. Prensesle konuşmak istiyorum, dedi.

Kadının gözleri yine degismisti:

- Prenses mi? Siz kimi ariyorsunuz?

Selim Pusat hala sogukkanliydi:

- Prenses Leyla'yi ariyorum.

Kadin, sarsak denecek hareketlerle geriye, evin içine, sonra Selim'e sonra da yine geriye baktiktan sonra birden sesini kisarak:

- Dünya delilerle dolu. O deliler yüzünden arslanim gitti, diye cevap verdi.

Selim sasirmisti:

- Nereye?, diye sorabildi.

- O kimseye hesap verme. Gittigi yeri de kimse bilmez.

Selim, Kubudak'tan kiliç yedigi andaki istirabi duydu. Bir an gözleri kararir gibi olduysa da çabuk toparlandi. Kendisi farkina varmadan kapi, yüzüne kapanmisti.

Merdivenlerden inis, çikistan daha yorucuydu. Göge bakarak uçan bulutlarda gözlerini dinlendirdikten sonra yürümeye basladi. Daha birkaç adım atmisti ki tanidik bir yüz, ciddi ve hüzünlü bir bakisla:

- Nasilsiniz Yüzbasi Beg?, diye sordu.

Nasilsiniz? Bu kelime Selim Pusat'in sözlüğünden çikali yillar olmustu. Bu kelimeye yabanciydi.

Düsmandi da... Bundan dolayi kendisine bu soruyu sorana öfkeyle bakti. Bu tanidik yüzün sakagindan çenesine kadar uzanan ince bir yaranin çizgisi özel bir alamet gibi duruyordu. Bir seyler hatirlar gibi oldu.

Sakin bu Kubudak olmasin diye düsündü. Degildi. O zaman beyninde bir isik yandi. Çamli Koru'daki vurusmada kendisini Leyla'nin nisanlisi diye tanitan gençti.

Bir anda öfkesi dagildi. "Kimsiniz?", diye sordu. Bakislari daha da hüzünlenen genç:

- Prensese muhafizi, diye cevap verdi.

Selim Pusat, bu meçhul muhafiz hakkında Leyla'nin söylediklerini hatirlayarak gizlemeye çalistigi bir heyecanla sordu:

- Prensese nerede?

Gencin cevabi korkunçtu:

- Bilmiyorum...

- Bu nasıl muhafızlık?

Genç yere bakti:

- Onun muhafıza ihtiyacı yoktu...

- Siz ne idiniz?

Bu soru cevapsiz kaldı.

Muhafız veya nisanlı, onun gittiği yeri bilmeli değil miydi? O zaman aklına Gülsafa Kalfa'da ki garip hal geldi. O kadar sarsılmıyordu ki, hoşlanmayacağı bir cevap almak korkusuyla bir şey sormadı.

Hafifçe bas ederek salımlaşip ayrıldılar. Artık hiçbir noktanın aydınlatılmasına imkan kalmamıştı.

Evin yolunu tuttu.

* * *

Ayşe, bir program meselesi yüzünden okulda epeyce oyalanmış, eve geç kalmıştı. Gündelikçi kadın gitmek için onun gelmesini bekliyordu. Ayşe'nin "Selim Beg gelmedi mi?" sorusuna biraz heyecanla anlaşılabilir bir şey mirildanarak cevap verdi. Bu kadın, Selim'in aksi bakışlarından çekindiği için ondan her bahsolundukça böyle yapardı. Ayşe, üzerinde durmayarak kadına izin verdi. Tosun'u kucakladı ve yıllardır Selim' sormadığı soruyu oğluna sordu:

- Nasilsin oğlum?

- İyi.

- Baban gelmedi mi?

- Babam gitti.

Ayşe, küçük çocuğun kendi mantığı içindeki cevabına gülümsedi.

- Gittikten sonra yine gelmedi mi?

- Gelmedi.

Kitap odasına girdiler. Belki Selim'in bir pusulasını bulurum diye masanın üstüne göz attı.

Hiçbir yazı yoktu. Henüz iyileşmemiş olduğu için onun bu kadar gecikmesini yadırgayarak Tosun'a sordu:

- Baban san bir şey söyledi mi?

- Söyledi.

- Ne söyledi?

Tosun herhalde hatırlayamamıştı. Susarak annesine baktı. Ayşe yavaş yavaş meraklanıyordu.

Yeniden sordu:

- Haydi söyle oğlum. Baban sana ne dedi?

- Babam bana güldü. Sonra aşağı indi.

- Aşağı inip sokaga mı çıktı?

- Hayır. Beni kucagina aldı.

Ayşe şaşırıldı. Görünürde çocuk saçmasapan sözler söylüyordu ama Ayşe kuskulandı:

- Oğlum! Baban nereden aşağı indi?

Çocuk bir elini tavana doğru kaldırdı:

- Yukarıdan indi.

Ayşe'nin kasları çatıldı. Hatta, acaba çocuk hasta ve ateşli mi diye düşünerek elini alınca değildi. Ateşi yoktu, hasta değildi ama bu saçmalamalar ne oluyordu? Yoksa babasının ruh durumu oğluna da mı geçmişti?

Tosun'u kucagina alarak bir koltuğa oturdu. Ne yapacağını bilemeyerek pencereden dışarıya baktı ve oğlunun yanaklarını oksadı. Bu sefer Tosun sorulmadan konuştu:

- Babam da beni oksadı.

- Sonra ne yaptı?

- Gitti.

- Giderken ne dedi?

- Beni unutma dedi.

Ayşe sapsarı oldu.

Çocuk kendi hafızasının imkanları nisbetinde, bugün konuşulanları yavaş yavaş hatırlıyordu. Beni unutma... Bunun manası neydi? Ayşe'de düzgün konuşacak bir muhakeme kalmamıştı.

Sanki Tosun bilirmiş gibi:

- Peki, babam niçin gitti?, diye sordu.

Bunun lüzumsuz, hatta manasız bir soru olduğunu biliyordu. Fakat aldığı cevap kendisini büsbütün şaşırttı:

- Babam hasta oldu da gitti...

Ayşe'nin adeta dili tutulmuş gibi oldu:

- Hasta olduğunu nereden biliyorsun?

- Babam ağladı.

- Hastalar aglar mi?

- Aglar. Sen de agladin.

Ayse'nin beyninden yildirim hiziyla birçok sey geçti ve aylarca önce niçin agladigini soran ogluna "Hastayim" diye cevap verdigini hatirladi.

Ayse susuyordu. Fakat Tosun'un dili artık çözülmüdü:

- Sen çok hasta oldun. Babam az hasta oldu.

- Nereden biliyorsun?

- Sen çok agladin. Babam bir agladi...

Ayse aglamakli olmustu. Artık Tosun'la bir akran gibi konusuyordu:

- Baban gelecek mi?

- Gelecek..

- Ne zaman?

- Ben subay olunca gelecek...

Ayse bitkindi:

- Bunlarin hepsini baban mi söyledi?

- Babam söyledi.

- Nasil söyledi?

- Ben ona baktim. Bana güldü. Sonra yukaridan indi. Beni kucagina aldı. Sonra beni oksadi. Sen subay olunca gelirim, dedi. Sonra gitti.

- Nereden gitti?

- Kapidan gitti?

- Nereden geldi?

- Yukarıdan.

Çocugun bütün mantikli konusmasi sirasinda bu” yukarıdan “kelimesi aksiyor ve Ayse’ye huzursuzluk veriyordu. Tosun kucaginda oldugu halde pencerenin önüne gelerek ona yüksek yapıların damlarını ve göğü gösterip sordu:

- Baban hangi yukarıdan geldi?

Çocuk biraz hirçinlasti:

- O yukarıdan degil.

- Ya hangi yukarıdan?

Tosun basini geriye çevirerek odanın içinde bir yeri gösterdi

- Iste o yukarıdan...

Ayse, yavas yavas dönerek oglunun gösterdiği yere bakti. Duvari gösteriyordu. Sonra bakislari belli bir yere degince gözleri korkuyla açılarak:

- Aman Yarabbi, diye bagirdi. Bu öyle bir bagiristi ki, Tosun korkmus ve aglamaya baslamisti.

Ayse, kucagindaki çocuğu atar gibi koltuga birakarak ileriye dogru birkaç adım atip tekrar “Aman Yarabbi” diye bagirdi ve sendeleyerek yigildi, kaldı.

Selim Pusat’in duvardaki çerçevesi resminin yalnız çerçevesi kalmis, resim yok olmustu.

31. BÖLÜM

Haziranin sayili sicak günlerinden birinde, Kiz Lisesi’nde ders yili sonu için tören yapiliyordu.

Liseyi bitiren kızlar spor gösterileri, milli danslar yapacak, geçitresminden sonra davetlilere çay verilecekti. Lisenin bütün eski mezunları ile eski öğretmenleri ve bunların aileleri davet edilmisti.

Büyük, iç açıcı bahçede izci kilikli kızlar dolasiyor, davetlilere yer gösteriyordu.

Bugünün tadini en çok çıkaranlar törende görev almamış öğrencilerdi.

İki genç kız bahçenin kuytu bir kösesine doğru ağır adımlarla ilerlerken biri gülümsedi:

- Bak, bak, Beyhan, dedi. Ülker galiba yine tenhalarda ses duyuyor. Yüzündeki kedere dikkat ediyor musun?

Beyhan, ilerideki büyücek tümsegin üstünde, ağaçlar arasında dolanan Ülker'e bakti:

- Ne garip kız, dedi. Acaba sahiden ses duyuyor mu?

- İnanılır şey değil, ama Ülker'in bir defa bile yalan söylediği görülmemiştir. Herhalde bir şey var.

Gerek Ülker, gerekse Beyhan ve Emine bu yıl son sınıfa geçen kızlardı. O ders yılı başında aralarına katılan Ülker çok sessiz, utangaç, durgun ve düşünceli bir öğrenciydi. Herkese karşı nazikti, ama kendisinde bir hali vardı ki, arkadaşlarıyla arasında daima bir mesafe bırakıyor, öteki öğrencilerin birbirleriyle olan yakınlıkları ve samimiyetleri Ülker'le baskaları arasında kurulamıyordu.

Emine, gözlerini Ülker'den ayıramamış olduğu halde konuşuyordu:

- Ülker'de gizli bir kuvvet var diyeceğim geliyor. Bir defa tehlikeyi önceden haber vermisti.

Cografya dersinde Mualla haritayı duvara asmak için bir iskemleye çıkarken heyecanla "Hayır, hayır, çıkma" diye haykirmiş, aldirmayan Mualla iskemleye çıkınca çatırdayıp çöken iskemleyle birlikte düşerek kolu

kirilmisti. Sen o derste yoktun. Kazadan sonra Ülker'in gözleri baska bir aleme bakiyor gibiydi.

İki kız yürüyerek Ülker'e biraz daha yaklastilar. Onu bes adim kadar uzaktan seyrediyorlardi.

Yüz çizgileri çok rahat, fakat gözleri huzursuzluk belirten bir haldeydi. Arkadaslarinin yaklastigindan habersizdi.

Beyhan'da bir merak canlanmisti:

- Ne dersin Emine? Yanina gidip konusalim mi?, diye sordu.

Emine de konusmak istiyor, fakat nedense tereddüt ediyordu:

- Bilmem ki, diye cevap verdi.

İki kız çekingenlik duyduklari halde birbirlerinden kuvvet alarak agir adimlarla Ülker'e dogru yürüyorlardi. Aralarinda birkaç adim kalmisti. Durdular. Ülker'i yandan görüyorlardi. Hülyali bakislari ileriye takilmisti. Uzaktan duyulan bir müzik sesini dinliyor gibiydi. Arkadaslarini görünce basini onlara çevirdi. Emine gülümseyerek:

- Talihliyiz Ülker, dedi. Vazifeli olmadigimiz için bu güzel günün tadini çıkariyoruz.

Ülker buna belli belirsiz, kendine has nazik bir gülümseyisle karsilik verdi.

Emine, aklina gelen ve Ülker'i sigaya çekmek konusunda çok yerinde olan bir soruyu sormak üzere idi ki, geriden, törenin yapılacağı yerden müzik sesi yükseldi. Öğrencilerin de istirakleriyle Istiklal Marsi söyleniyordu. Beyhan ve Emine toparlanıp dinlemeye baslarken Ülker sadece basini öne egmekle iktifa etti. Berikiler gurur ve heyecanla dimdik dururken o, hüznü ve baska alemde bir insan gibi dinliyor, dinlediği halde de galiba isitmiyordu.

Onun bu durusu, bu hali, basini öne egisindeki hüznü Emine'ye o kadar tesir etmisti ki, biraz önce Ülker'e soracağı soruyu unuttu.

Mars bitince bir iki adım daha atıp üçlü bir grup oldular ve uzaktan gelen, spor gösterilerinin komuta seslerine aldırıs etmeden kendi aralarında konuşmaya başladılar.

Beyhan taktik yapmasını, maksada dolambaçlı yollardan gitmesini sevmezdi. Samimi olmadıkları halde Ülker'i seviyor, onun da kendi aralarına karışmasını, bu manevi yalnızlıktan kurtulmasını istiyordu. Bu istegin verdiği hızla:

- Ülker, kardesim, dedi. Niçin böyle hep yapayalnız dolasiyorsun? Bizden hiç hoslanmıyor musun?

Ülker'in hüznü gözleri hayretle açıldı.

- Hoslanmamak ne demek? Bilakis sizden çok hoslanıyorum.

- Öyleyse niçin yalnızsın?

Ülker, hafif gülümseyisi kaybolan yüzünden bir bulut geçer gibi bakarak bir an düşündü. Güç

isitilir bir sesle:

- Yalnız mı? Ben yalnız değilim ki, diye cevap verdi.

Beyhan'la Emine bakıştılar. Bu cevaba nasıl bir karşılık vereceklerini bilemiyorlardı. İyice sasırmışlardı. Tam bu sırada izci bir kızın" Beyhan, Beyhan" diye bağırarak kendilerine doğru geldiğini gördüler. Sınıf arkadaşlarından birisi tümsegin ve ağaçların arkasında olan Beyhan'i görmeden telaşla onu arıyordu. Beyhan ağaçlardan sıyrılarak kendisini gösterdi ve:

- Ne var?, diye sordu.

- Neredesin? Bas muavin seminden beri seni arıyor.

Beyhan, ellerini iki yana açarak şimdi sırası mıydı der gibi bir hareket yaptıktan sonra arkadaşının arkasından koşarak gitti.

Emine onun gidisene baktikten sonra Ülker' e döndü. Biraz önce onun'' Ben yalnız degilim ki''

demesi dikkatini çekmisti. Acaba ne demek istemisti?

Emine, Beyhan'in aksine, maksada birdenbire girmez, bunun çok defa karsisindakini ürkütecegini bilirdi. Bir doktorun kızıydı. Psikiyatri uzmanı olan babasıyla bu meraklı konu üzerinde uzunboylu konusur, fakat bir iptila halinde de edebiyatla uğrasirdi. Edebiyata ait lise kitapları kendisine az geldiği için Edebiyat Fakültesi yayınlarını da okur ve kavrardı. Kırk kişilik sınıflarında kendisinden başka iki Emine daha vardı. Arkadaşları bu Emine'yi ötekilerden ayırmak için soyadını kullanmazlar, ona Doçent Emine derlerdi.

Ülker'le yalnız kalınca yarıda kalan konuya döndü:

- Ülker, dedi. Biraz önce yalnız olmadığını söyledin. Oysa ki biz seni hep yalnız, arkadaşsız, tek başına görüyoruz. Bu nasıl bir yalnız olmayışlık?

Ülker'in sesi çok yavaşça çikiyordu:

- Yalnız olmamak için mutlaka insanlarla beraber olmak mi lazım?

Emine ciddilesti:

- Bir de ruhlarla beraber olmak mümkün ama bu herkesin harcı değil. Ayrı bir kabiliyet ister.

Sustular. Ülker cevap vermeyince Emine çekingen bir eda ile sözlerini tamamladı:

- Sende de böyle bir kabiliyet olduğunu sanmıyorum ama bir şey söylemediğin için emin değilim.

Ülker susuyor, fakat durusunda bir memnuniyetsizlik sezilmiyordu. Emine bundan cesaret alarak maksada biraz daha girdi:

- Mesela senin ses duyduğun söylenir. Yalnız değilim derke bunları kasedtinsen haklısın. Fakat seslerle arkadaşlık etmek yalnız olmamaya yeter

mi? Bu seslerin sahiplerini de görüyor musun?

Ülker'in yüzü daha da hülyali bir hal aldı. Sevimli ve küçük bir çocuga benziyordu:

- Seslerin sahiplerini göremiyorum.
- Onlarla ne konuşuyorsun?
- Konusmuyorum. Yalnız dinliyorum.
- Bunlar tanıdıkların mı?
- Hayır...

Emine duraksadı. Fakat konuşmaya ara verilirse Ülker'in belki de tamamiyle susacağından korkarak aceleyle sorularına devam etti:

- Tarihi şahsiyetler mi?
- Bilmiyorum.
- Peki, intibain nedir?

Ülker gözlerini Emine'den çevirdi. Yere, sonra göge bakarak:

- Çok uzaktan sesleniyorlar, dedi.

Emine bu sözü iyi anlayamamısti:

- Baska bir memlekette mi?, diye sordu.
- Hayır, baska bir zamandan...

Emine allakbullak oldu. Baska bir zaman .. Bu ne demektir?

- Yani çok uzak bir zamandan mı?

Ülker hüzünlenmişti:

- Bilmem ki.. Bana öyle geliyor, dedi cevap verdi.

Emine'yi büyük bir merak sarmisti. Kendisine açılan arkadaşının samimi davranışına güvenerek biraz daha derine gitmek istedi:

- Bu uzak zaman gelecek zaman olmayacağına göre herhalde geçmiş zaman olacak.

- Evet...

- Ülker! Acaba sana geçmiş zamandan niçin seslenen var? Ailen tarihi bir aile mi?

Emine bunu söyledikten sonra dokuz, on on aydır aynı sınıfta yaşadığı arkadaşının yüzüne dikkatle baktı. Duru buğday rengi derisi, düz ve güzel saçları, çekik gözleri ve manalı bakışıyla tam bir Orta Asya tipiydi.

Ülker cevap vermeden aklına geleni sordu:

- Nerelisin? Aile kökün nerede?

Ülker çok durgun bir eda ile hiç yüksünmeden cevap veriyordu:

- Ben buralıyım, ama aile köküm uzakta, doğudadır.

Evlerinde menselerinin Horasan olduğu söylenen Emine, “doğu” kelimesini isitince:

- Yani Horasan'da mi?, diye sordu.

Ülker basını salladı:

- Horasan nedir kardesim? Kapi komsu bir yer. Bizimki çok daha uzakta...

Emine hayretler içindeydi:

- Bunu aile içindeki söylentilerle mi biliyorsun?

- Söylentiler de var, ama asil eskiden kalma, deri üstüne yazılmış bir soykütüğü ile biliyorum.

- Menseiniz neresi?

- Kamlançu!..

Emin sustu. Bu adı biliyordu ama nereden biliyordu, onu birdenbire kestiremedi.

İki arkadaş uzun bir süre susarak durdular. Emine yavas yavas Kamlançu'yu hatırlamaya başlamıştı. Daha pek yakınlarda bir doktora tezi mi, yoksa bir üniversite yayını mı olarak, her ne ise, yayınlanmış olan bir Uygur masalında bu kelime geçiyordu. Doçent Emine onu da alıp zevkle okumustu.

Şimdi Ülker'i Uygur kızı gibi görüyordu. Bu sefer onu adeta sinava çekmek ister gibi bir düşünceyle sordu:

- Bu Kamlançu nereye düşüyor?

- Belki bugünkü Mogolistan'a ...

Emine hayretler içindeydi. Arkadaşının da kendisi gibi tarih ve edebiyat meraklısı olmadığını, yalnız felsefeden, biraz da matematikten zevk aldığını biliyordu. Birden, aklına gelmiş gibi irkilerek sordu:

- Soykütüğünüzü gösteren deri hangi yazıyla yazılı?

- Uygur yazısıyla...

- Sen bu yazıyı okuyor musun?

- Hayır.

- Ailede okuyan var mı?

- Ailenin erkekleri okur. Babam ve ağabeyim.

- Kizlar niye okumaz?

- Baskalariyla evlenip gidecekleri, yabanci olacaklari için..

Emine deminden beri isittikleriyle Ülker'e derin bir sempati duymustu:

- Ülker kardesim, dedi. Bu soykütüğünde kaç atan yazili?

- Yirmi kadar. Ondan sonrasini aile rivayetleri ve mezar kitabeleriyle biliyoruz.

Emine'nin akli yine Uygur masalina gitti. Orada da bir Yüzbasi Burkay vardi ve öldükten sonra ruhu, sevgilisine hala askini söylüyor, o da "Sus, sus" diye cevap veriyordu.

Emine'de korkuya benzer bir hal peyda olmustu:

- Duydugun seslerin bunlarla bir ilgisi var mi?

- Hayir.

- Demin, biz gelmeden önce ne duyuyordun?

Ülker, isittiklerini eksiksiz hatirlamak için bir ara düsündü. Sonra Emine'ye dehset veren su sözleri söyledi:

- Bir erkek, "Iztirap çekiyorum, sen de beni seviyor musun?", diye agliyor, bir kadin da buna "Sus, sus, ben de iltirap çekiyorum" diye cevap veriyordu.

4 Agustos 1972

Nihâl ATSIZ